Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
C sērija

C/2025/4944

13.10.2025.

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI UN REVĪZIJAS PALĀTAI

Eiropas Savienības konsolidētie pārskati par 2024. finanšu gadu

(C/2025/4944)

SATURA RĀDĪTĀJS

Lappuse

GADA BŪTISKĀKĀS NORISES FINANŠU JOMĀ 2

SKAIDROJUMS PIE KONSOLIDĒTAJIEM PĀRSKATIEM 33

KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI UN SKAIDROJUMI 34

BILANCE 35

FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATS 36

NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS 37

PĀRSKATS PAR PĀRMAIŅĀM NETO AKTĪVOS 38

SKAIDROJUMI PAR FINANŠU PĀRSKATIEM 39

BUDŽETA IZPILDES ZIŅOJUMI UN SKAIDROJUMI 136

GLOSĀRIJS 219

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS 223

GADA BŪTISKĀKĀS NORISES FINANŠU JOMĀ

Šī iedaļa par būtiskākajām norisēm finanšu jomā sagatavota, pamatojoties uz principiem, kuri izklāstīti IPSASB *ieteicamās prakses pamatnostādnēs* (RPG) *Nr. 2 "Finanšu pārskatu apspriešana un analīze"* (Financial Statement Discussion and Analysis)*, un tās mērķis ir palīdzēt lasītājiem izprast, kā ES operacionālās, finansiālās un ieguldījumu darbības ir atspoguļotas ES konsolidēto finanšu pārskatu dažādajos elementos. Šajā iedaļā sniegtajai informācijai nav veikta revīzija.*

Ņemiet vērā, ka, tā kā skaitļi ir noapaļoti līdz miljoniem euro, daži finanšu dati turpmākajās tabulās var nesakrist.

SATURA RĀDĪTĀJS

		Lappuse
1.	GADA SVARĪGĀKIE SKAITĻI UN BŪTISKĀKĀS NORISES	3
2.	DAUDZGADU FINANŠU SHĒMA 2021.–2027. GADAM, *NextGenerationEU* UN ATBALSTS UKRAINAI	5
3.	*NGEU* ĪSTENOŠANA	7
	3.1. Pārskats	7
	3.2. Neatmaksājamā atbalsta izmaksa saskaņā ar ANM (ieskaitot *REPowerEU*)	7
	3.3. Aizdevumu izmaksa saskaņā ar ANM (ieskaitot *REPowerEU*)	8
	3.4. *NGEU* iemaksas citās programmās saskaņā ar ES budžetu	9
4.	IESPĒJAMĀS BUDŽETA SAISTĪBAS	10
	4.1. Aizņēmumu un aizdevumu darbības	10
	4.2. Budžeta garantijas	17
	4.3. Kopējais uzkrājumu fonds	18
5.	FINANŠU PĀRSKATU ANALĪZE	19
	5.1. Ieņēmumi	19
	5.2. Izdevumi	20
	5.3. Aktīvi	21
	5.4. Saistības	23
	5.5. Neto aktīvi	25
6.	BUDŽETA IZPILDES KOPSAVILKUMS	25
	6.1. Ieņēmumi	25
	6.2. Izdevumi	27
7.	ES POLITISKĀ UN FINANŠU SISTĒMA, PĀRVALDĪBA UN PĀRSKATATBILDĪBA	29
	7.1. Politiskā un finanšu sistēma	29
	7.2. Pārvaldība un pārskatatbildība	30

1. GADA SVARĪGĀKIE SKAITĻI UN BŪTISKĀKĀS NORISES

Konsolidētie finanšu pārskati

ES konsolidētie finanšu pārskati ietver vairāk nekā 50 subjektus (tajā skaitā Eiropas Parlamentu, Padomi, Komisiju un ES aģentūras). Tie sagatavoti, balstoties uz Komisijas grāmatveža pieņemtajiem uzkrājumu principa grāmatvedības noteikumiem, kuru pamatā ir starptautiskie publiskā sektora grāmatvedības standarti (SPSGS).

Kā parādīts šajā kopsavilkuma bilancē un sīkāk izklāstīts finanšu pārskatu analīzē (**5.** iedaļa), visbūtiskākās ES 2024. gada konsolidēto finanšu pārskatu iezīmes bija aizņēmumu pieaugums saistībā ar *NextGenerationEU* īstenošanu un Ukrainai sniegtais papildu finansiālais atbalsts.

(Miljardos EUR)

	2024	2023	Izmaiņas
AKTĪVI			
Finanšu aktīvi	328,3	285,4	43,0
Priekšfinansējums	78,9	91,7	– 12,8
Debitoru parādi	31,7	35,2	– 3,5
Nauda un naudas ekvivalenti	63,2	39,6	23,6
Materiālie pamatlīdzekļi un citi aktīvi	16,3	15,8	0,5
Kopā	**518,5**	**467,7**	**50,8**
SAISTĪBAS			
Pēcnodarbinātības pabalsti	93,1	90,8	2,3
Finanšu saistības	601,9	458,4	143,5
Parādi kreditoriem	55,4	50,5	4,9
Uzkrājumi	67,1	76,8	– 9,7
Citas saistības	9,8	3,3	6,5
Kopā	**827,3**	**679,8**	**147,5**
NETO AKTĪVI			
Rezerves	1,0	1,1	– 0,1
No dalībvalstīm pieprasāmās summas	(309,8)	(213,2)	– 96,6
Kopā	**(308,8)**	**(212,2)**	**– 96,7**

→ Sk. **5.** iedaļu "Finanšu pārskatu analīze".

Galvenās norises 2024. gadā

Sekmīgās ES obligāciju, ES parādzīmju un *NGEU* zaļo obligāciju emisijas turpināšana

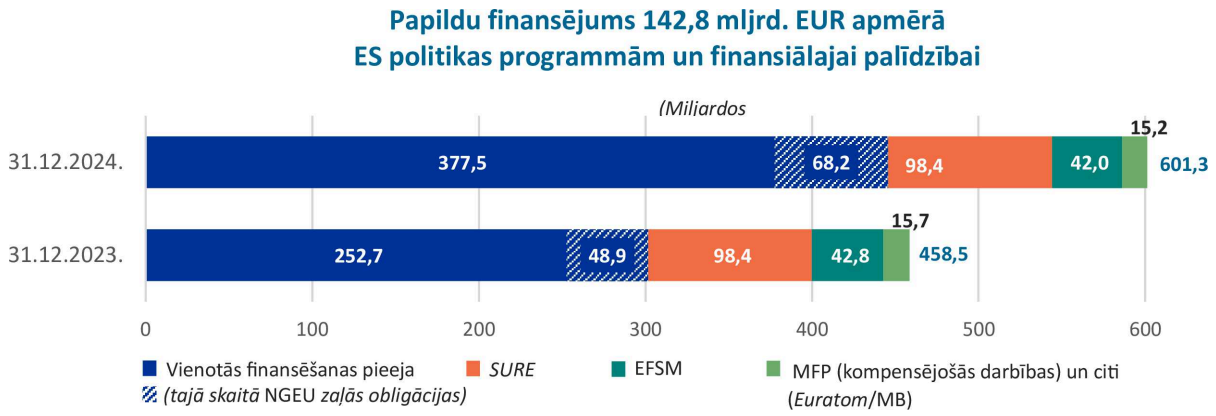

→ Sk. **4.** iedaļu.

NGEU mērķu sasniegšana

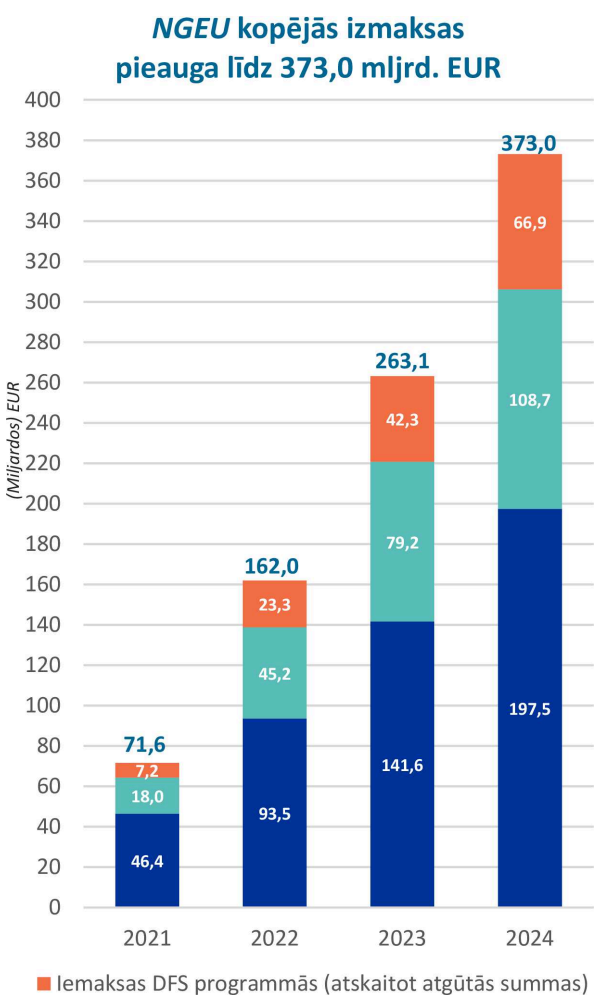

→ Sk. **3.** iedaļu.

Finansiālās palīdzības sniegšana Ukrainai

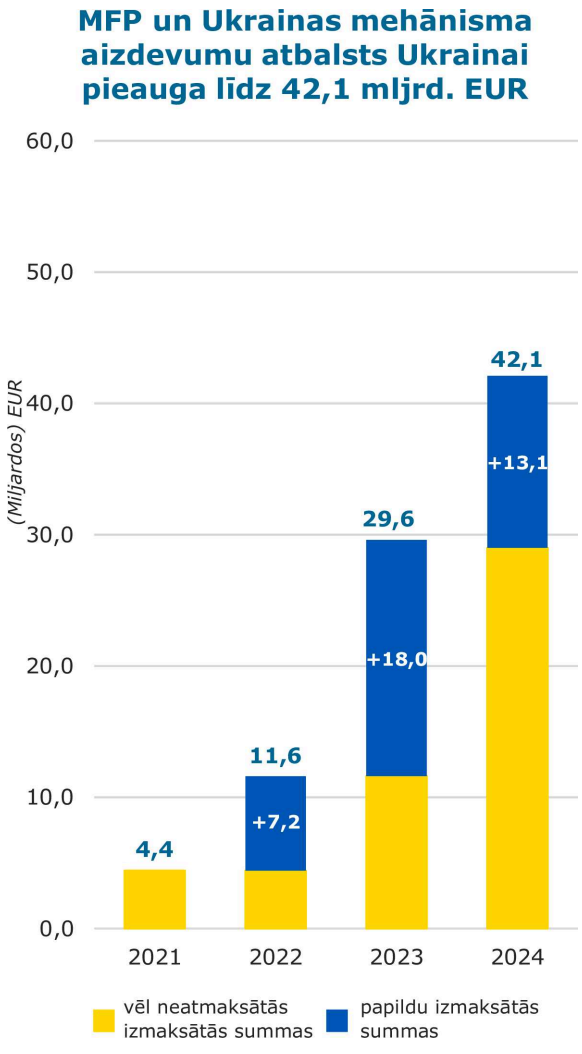

→ Sk. **4.** iedaļu.

2. DAUDZGADU FINANŠU SHĒMA 2021.–2027. GADAM, *NextGenerationEU* UN ATBALSTS UKRAINAI

ES ilgtermiņa budžets 2021.–2027. gadam kopā ar atveseļošanas instrumentu *NextGenerationEU* (*NGEU*) faktiskajās cenās sasniedz 2,028 triljonus EUR (1,8 triljonus EUR 2018. gada cenās).

Pakete sastāv no ilgtermiņa budžeta, daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 2021.–2027. gadam, ko veido 1,221 triljons EUR faktiskajās cenās (1,081 triljons EUR 2018. gada cenās), apvienojumā ar pagaidu atveseļošanas instrumentu *NGEU* par sākotnējo summu līdz 806,9 miljardiem EUR faktiskajās cenās (750 miljardiem EUR 2018. gada cenās). Šī sākotnējā summa ir koriģēta līdz 712 miljardiem EUR, jo dalībvalstis nebija pieprasījušas visu kopējo pieejamo aizdevuma atbalstu.

ES budžeta 2021.–2027. gadam pārskatīšana

Kopš ES ilgtermiņa budžeta 2021.–2027. gadam pieņemšanas, kas notika 2020. gadā, ES ir saskārusies ar vairākām nepieredzētām un neparedzētām krīzēm, ieskaitot Krievijas agresijas karu pret Ukrainu un tā sekas, inflācijas paātrināšanos un procentu likmju kāpumu, kā arī migrāciju un tādas ārējās problēmas kā konflikts Tuvajos Austrumos. Cīņa ar šīm daudzajām problēmām ir izsmēlusi ES budžeta resursus, mazinot tā spēju risināt pat visneatliekamākās problēmas. Lai nodrošinātu, ka ES budžets arī turpmāk spēj sasniegt savus galvenos mērķus, Eiropas Komisija 2023. gada jūnijā ierosināja stiprināt ES ilgtermiņa budžetu.

ES līderi 2024. gada 1. februārī apstiprināja visas Komisijas priekšlikumā izklāstītās prioritātes un vienojās par vēsturē pirmo ES ilgtermiņa budžeta pārskatīšanu, ko 2024. gada 27. februārī apstiprināja arī Eiropas Parlaments. Būtiskākie elementi ir šādi:

— kritiski svarīgs atbalsts Ukrainai – jauns Ukrainas mehānisms, kura pamatā ir dotācijas, aizdevumi un garantijas un kura kopējā jauda 2024.–2027. gadā sasniegs 50 miljardus EUR, tiks izmantots Ukrainas neatliekamo vajadzību apmierināšanai, rekonstrukcijai un modernizācijai ceļā uz Eiropas Savienību,

— suverenitātes un konkurētspējas stiprināšana – Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma (*STEP*) sekmēs ES ilgtermiņa konkurētspēju kritisko tehnoloģiju, digitālo un dziļo tehnoloģiju, kā arī tīro tehnoloģiju un biotehnoloģiju jomā, nodrošinot jaunas elastības iespējas un stimulus saistībā ar kohēzijas finansējumu un Atveseļošanas un noturības mehānismu, kā arī palielinot Eiropas Aizsardzības fonda finansējumu par 1,5 miljardiem EUR,

— migrācijas jautājuma un ārējo problēmu turpmāka risināšana – līdzekļu palielinājums 9,6 miljardu EUR apmērā atbalstīs migrācijas iekšējo un ārējo dimensiju un palīdzēs partneriem Rietumbalkānos, dienvidu kaimiņreģionā un citās pasaules daļās,

— spēcīgāka reakcija uz neparedzētām krīzēm – lai ar ES budžetu arī turpmāk varētu reaģēt uz neparedzētiem apstākļiem, piemēram, enerģētisko krīzi, pārtikas krīzēm un Krievijas kara sekām augošas inflācijas un procentu likmju izmaksu apstākļos, elastības instruments tiks palielināts vēl par 2 miljardiem EUR, savukārt rezerves palīdzībai ārkārtas gadījumos maksimālais apjoms tiks palielināts par 1,5 miljardiem EUR, un tā tiks sadalīta divos atsevišķos instrumentos – Eiropas Solidaritātes rezervē un rezervē palīdzībai ārkārtas gadījumos,

— lielāka noturība pret krīzēm – trīspakāpju ārkārtas mehānisms un jauns instruments nodrošinās skaidrību par budžeta mehānismiem, kas izmantojami ar *NextGenerationEU* saistīto izmaksu finansēšanai,

— pārskatīšana tiks finansēta, izmantojot jaunus resursus un pārdalot līdzekļus ES budžetā. Tas dos iespēju ES arī turpmāk pievērsties visneatliekamākajām prioritātēm, vienlaikus līdz minimumam samazinot ietekmi uz valstu budžetiem, un tādējādi sniegs labumu iedzīvotājiem Eiropas Savienībā un citviet.

Pārskatīšana stājās spēkā 2024. gada 1. martā, un ES budžetam to ar atpakaļejošu spēku piemēro no 2024. gada 1. janvāra. Pārskatīšanas ietekme uz 2024. gada budžetu tika atspoguļota ar budžeta grozījumu Nr. 1/2024, bet ilgtermiņa ietekme ir atspoguļota 2025. gada budžetā un finanšu plānojumā 2026. un 2027. gadam.

NextGenerationEU

Sākotnējais līdz 806,9 miljardiem EUR lielais *NGEU* atvēlētais budžets tika paredzēts, lai palīdzētu novērst Covid-19 pandēmijas radītos tūlītējos ekonomiskos un sociālos zaudējumus un veidot Eiropu pēc Covid-19 zaļāku, digitālāku, noturīgāku un spējīgāku tikt galā ar pašreizējām un turpmākajām problēmām. Lielākā daļa līdzekļu tiek novirzīta, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu (ANM). Daļa līdzekļu – līdz 338,0 miljardiem EUR – tiek nodrošināta neatmaksājama atbalsta jeb dotāciju veidā. Otra daļa – līdz 385,8 miljardiem EUR – tiek izmantota, lai piešķirtu ES aizdevumus atsevišķām dalībvalstīm.

Termiņš, līdz kuram dalībvalstīm bija jāpieprasa aizdevumi, beidzās 2023. gada augustā, un tas nozīmē, ka aizdevumus 94,9 miljardu EUR apmērā vairs nevar izmaksāt. Tāpēc kopējā aizdevumu summa tagad ir 290,9 miljardi EUR, bet koriģētais kopējais finansējums neatmaksājamam atbalstam un aizdevumiem – 712 miljardi EUR. Šos aizdevumus saņēmušās dalībvalstis sāks tos atmaksāt tikai pēc pašreizējā DFS perioda beigām, un atmaksa turpināsies ilgāku laiku (no 2032. līdz 2054. gadam, sk. **3.3.** iedaļu). *NGEU* arī pastiprinās šādas ES programmas un politiku:

— kohēzijas politiku Atveseļošanas palīdzības kohēzijai un Eiropas teritorijām (*REACT-EU*) ietvaros, lai palīdzētu likvidēt Covid-19 ekonomiskās sekas atveseļošanas pirmajos gados,

— Taisnīgas pārkārtošanās fondu, lai garantētu, ka pārkārtošanās uz klimatneitralitāti noris visu labā,

— Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai, lai turpinātu atbalstīt lauksaimniekus,

— *InvestEU*, lai atbalstītu mūsu uzņēmumu ieguldījumu centienus,

— pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", lai nodrošinātu, ka ES spēj finansēt vairāk izcilības pētniecībā,

— *rescEU*, lai saglabātu ES civilās aizsardzības mehānisma spēju reaģēt uz liela mēroga ārkārtas situācijām.

Turklāt ANM dotācijas tagad ir papildinātas, iekļaujot *REPowerEU* pasākumus, ko finansē arī no emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ETS) ieņēmumiem un *Brexit* korekcijas rezerves (BKR) piešķīrumiem, kā arī *NGEU* piešķīrumiem. Tāpat arī ANM aizdevumi veicina *REPowerEU* nolūku sasniegšanu. Sīkāku informāciju par *NGEU* īstenošanu sk. 3. iedaļā, bet par aizņēmumiem, kam izmanto vienotās finansēšanas pieeju, – 4. iedaļā.

Atbalsts Ukrainai

Kopš Krievijas agresijas kara pret Ukrainu sākuma no ES budžeta ir nodrošināti ievērojami līdzekļi, lai atbalstītu ES reakciju uz krīzi Ukrainā visās jomās. Konkrētāk, saskaņā ar pieeju "Eiropas komanda" ES, tās dalībvalstis un Eiropas finanšu iestādes līdz 2024. gada beigām atbalstam Ukrainai un tās tautai kopā bija mobilizējušas vairāk nekā 130 miljardus EUR, skaidri apliecinot ES solidaritātes turpināšanos. Tie ietver:

— finansiālo palīdzību, budžeta atbalstu un humāno palīdzību 64,4 miljardu EUR apmērā, ko nodrošina ES budžets un ko piešķīrušas tieši ES dalībvalstis dotāciju, aizdevumu un garantiju veidā (no tiem 19,6 miljardi EUR tika mobilizēti 2024. gada gaitā visos trīs Ukrainas mehānisma pīlāros aizdevumu, neatmaksājama atbalsta un budžeta garantiju veidā),

— militāro palīdzību 47,3 miljardu EUR apmērā, ko tieši sniedz ES dalībvalstis, ieskaitot 6,1 miljardu EUR, ko nodrošina, izmantojot Eiropas Miera mehānismu (šis instruments nav ietverts budžetā),

— 1,5 miljardus EUR, kas darīti pieejami no ieņēmumiem, kuri gūti no iesaldētiem un imobilizētiem Krievijas valsts aktīviem (neparedzēta papildu peļņa), un

— 17 miljardus EUR, ko ES un tās dalībvalstis ir darījušas pieejamus to cilvēku atbalstam, kuri bēg no Ukrainas.

Komisijas politiskās prioritātes 2024.–2029. gadam

Eiropas Komisijas politiskās prioritātes ir izklāstītas tās priekšsēdētājas noteiktajās politiskajās pamatnostādnēs. U. fon der Leienas vadībā (amata pilnvaras U. fon der Leiena sāka pildīt 2024. gada 1. decembrī) Komisija pievērsīsies turpmāk aprakstītajām septiņām galvenajām prioritātēm.

Jauns plāns Eiropas ilgtspējīgai labklājībai un konkurētspējai

Nodrošinot konkurētspēju, labklājību un taisnīgumu, padarīt Eiropu par tādu pasaules daļu, kam raksturīga ekonomiskā izaugsme, uzņēmējdarbība un inovācija.

Jauns laikmets Eiropas aizsardzībā un drošībā

Risināt Eiropas drošības un aizsardzības problēmas un uzlabot sagatavotību un krīžu pārvarēšanu.

Atbalsts cilvēkiem, mūsu sabiedrības un sociālā modeļa stiprināšana

Veicināt sociālo taisnīgumu, palielināt solidaritāti mūsu sabiedrībā un nodrošināt vienlīdzīgas iespējas visiem.

Rūpes par mūsu dzīves kvalitāti: nodrošinātība ar pārtiku, ūdens un daba

Veidot konkurētspējīgu un noturīgu lauksaimniecības un pārtikas sistēmu, aizsargāt bioloģisko daudzveidību un sagatavoties klimata pārmaiņām.

Mūsu demokrātijas aizsardzība, mūsu vērtību aizstāvēšana

Izvirzīt pilsoņus demokrātijas centrā, lai dotu visiem iespējas palīdzēt veidot Eiropas Savienības nākotni.

Eiropa pasaulē: mūsu ietekmes un partnerību izmantošana

Koncentrēties uz mūsu plašāko kaimiņreģionu, lai risinātu globālas problēmas un veicinātu mieru, sadarbību un ekonomikas stabilitāti.

Kopīga mērķu sasniegšana un mūsu Savienības sagatavošana nākotnei

Nodrošināt mūsdienīgu un pastiprinātu ES budžetu un vērienīgu reformu programmu, lai tiktu sasniegti mūsu mērķi.

3. *NGEU* ĪSTENOŠANA

3.1. Pārskats

Līdz 2024. gada beigām Komisija bija izmaksājusi finansiālo atbalstu kopumā 373,0 miljardu EUR apmērā. Lielākā daļa no šīs summas – 306,1 miljards EUR – tika izmaksāta saskaņā ar ANM (ietverot atbalstu *REPowerEU* reformām un ieguldījumiem), proti, 197,5 miljardi EUR kā neatmaksājams atbalsts un 108,7 miljardi EUR kā finansiālais aizdevuma atbalsts. Papildus 66,9 miljardi EUR (atskaitot atgūtos līdzekļus) tika izmaksāti kā DFS maksājumi atbilstoši pašreizējām programmām.

3.2. Neatmaksājamā atbalsta izmaksa saskaņā ar ANM (ieskaitot *REPowerEU*)

Kopējais neatmaksājamais atbalsts, kas apstiprināts un par ko ir notikusi juridiska saistību uzņemšanās saskaņā ar 27 dalībvalstu atveseļošanas un noturības plāniem, ir 359,5 miljardi EUR. 2024. gada 31. decembrī budžeta saistības bija 358,9 miljardi EUR. Līdz 2024. gada beigām Komisija 26 dalībvalstīm bija izmaksājusi neatmaksājamo atbalstu kopumā 197,5 miljardu EUR apmērā.

(Miljardos EUR)

Dalīb- valsts	Dotāciju kopējā vērtība	Budžeta saistības 31.12.2024. (*)	Izmaksāts kopā 31.12.2024.
Austrija	4,0	4,0	1,2
Beļģija	5,0	4,9	1,5
Bulgārija	5,7	5,7	1,4
Horvātija	5,8	5,8	3,7

(Miljardos EUR)

Dalīb- valsts	Dotāciju kopējā vērtība	Budžeta saistības 31.12.2024. (*)	Izmaksāts kopā 31.12.2024.
Kipra	1,0	1,0	0,4
Čehija	8,4	8,4	4,2
Dānija	1,6	1,6	1,0
Igaunija	1,0	1,0	0,5
Somija	1,9	1,9	0,5
Francija	40,3	40,3	30,9
Vācija	30,3	30,3	19,8
Grieķija	18,2	18,2	8,6
Ungārija	6,5	6,5	0,1
Īrija	1,2	1,1	0,3
Itālija	71,8	71,8	46,4
Latvija	2,0	2,0	0,8
Lietuva	2,3	2,3	1,1
Luksemburga	0,2	0,1	0,0
Malta	0,3	0,3	0,2
Nīderlande	5,4	5,3	1,3
Polija	25,3	25,3	7,3
Portugāle	16,3	16,3	8,5
Rumānija	13,6	13,6	5,8
Slovākija	6,4	6,4	3,5
Slovēnija	1,6	1,6	0,7
Spānija	79,9	79,9	48,0
Zviedrija	3,4	3,4	—
Kopā	**359,5**	**358,9**	**197,5**

(*) Budžeta saistībās ņem vērā visus saistību atcelšanas gadījumus, tajā skaitā tos, kas attiecas uz saistībām, kuru uzņemšanās notikusi pirms 2024. gada. Par 2,5 miljardiem EUR no kopējām budžeta saistībām saistības uzņēmās 2024. gadā.

Komisija 2024. gadā izmaksāja neatmaksājamo atbalstu 55,9 miljardu EUR apmērā. Lielākās summas tika izmaksātas Vācijai (13,5 miljardi EUR), Spānijai (10,9 miljardi EUR), Francijai (7,5 miljardi EUR), Polijai (6,8 miljardi EUR) un Itālijai (5,5 miljardi EUR).

3.3. **Aizdevumu izmaksa saskaņā ar ANM (ieskaitot *REPowerEU*)**

Kopējais finansiālais aizdevuma atbalsts, kas apstiprināts saskaņā ar plāniem, ir 290,9 miljardi EUR. Visu šo summu aptver parakstītie aizdevuma līgumi. Līdz 2024. gada beigām Komisija 13 dalībvalstīm bija izmaksājusi finansiālo aizdevuma atbalstu 108,7 miljardu EUR apmērā.

(Miljardos EUR)

Dalībvalsts	Kopā piešķirts	Kopā parakstīts 31.12.2024.	Kopā izmaksāts 31.12.2024.	Kopā atmaksāts 31.12.2024.	Kopā neatmaksāts 31.12.2024.
Beļģija	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Horvātija	4,3	4,3	0,8	0,0	0,8
Kipra	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0

(Miljardos EUR)

Dalībvalsts	Kopā piešķirts	Kopā parakstīts 31.12.2024.	Kopā izmaksāts 31.12.2024.	Kopā atmaksāts 31.12.2024.	Kopā neatmaksāts 31.12.2024.
Čehija	0,8	0,8	0,2	0,0	0,2
Grieķija	17,7	17,7	9,6	0,0	9,6
Ungārija	3,9	3,9	0,8	0,0	0,8
Itālija	122,6	122,6	75,7	0,0	75,7
Lietuva	1,6	1,6	0,8	0,0	0,8
Polija	34,5	34,5	13,5	0,0	13,5
Portugāle	5,9	5,9	2,9	0,0	2,9
Rumānija	14,9	14,9	3,7	0,0	3,7
Slovēnija	1,1	1,1	0,4	0,0	0,4
Spānija	83,2	83,2	0,3	0,0	0,3
Kopā	**290,9**	**290,9**	**108,7**	**0,0**	**108,7**

Komisija 2024. gadā nodrošināja jaunu finansiālo aizdevuma atbalstu 29,4 miljardu EUR apmērā. Lielākās summas tika izmaksātas Itālijai (14,7 miljardi EUR), Polijai (9,0 miljardi EUR), Grieķijai (2,3 miljardi EUR) un Portugālei (1,2 miljardi EUR). Saskaņā ar aizdevuma līgumiem dalībvalstis ik gadu atmaksās 5 % no izmaksātajām summām, sākot no 10 gadiem pēc noteiktā izmaksas datuma. Tādējādi līdz 2024. gada 31. decembrim izmaksāto aizdevumu atmaksas periods ir no 2032. līdz 2054. gadam.

3.4. ***NGEU* iemaksas citās programmās saskaņā ar ES budžetu**

Citām programmām saskaņā ar DFS izmaksāto neto maksājumu kopējā summa 2024. gada beigās bija 66,9 miljardi EUR. Šī iemaksa, no kuras atskaitīti atgūtie līdzekļi, attiecas galvenokārt uz *REACT-EU*, no kā finansē Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF) un Eiropas Sociālo fondu (ESF, ieskaitot EAFVP).

(Miljardos EUR)

DFS programma	Kopējais piešķīrums	Kopējās neto saistības 31.12.2024.	Kopējie neto maksājumi 31.12.2024.
REACT-EU	50,6	50,6	46,3
— *tajā skaitā ERAF*	30,0	30,0	28,1
— *tajā skaitā ESF (iesk. EAFVP)*	20,6	20,6	18,2
Taisnīgas pārkārtošanās fonds	10,9	10,8	6,3
Lauku attīstība (ELFLA)	8,1	8,1	4,8
Programma *InvestEU*	6,1	6,1	3,8
Pamatprogramma “Apvārsnis Eiropa”	5,4	5,4	4,5
rescEU	2,0	2,0	1,3
Kopā	**83,1**	**82,9**	**66,9**

2024. gadā Komisija maksājumos citām DFS programmām izmaksāja 24,6 miljardus EUR. Šajā summā bija ietverti maksājumi, kas saistīti ar *REACT-EU* (14,9 miljardi EUR, no kuriem 7,1 miljards EUR no ERAF un 7,8 miljardi EUR no ESF, ieskaitot EAFVP), Taisnīgas pārkārtošanās fondu (6,0 miljardi EUR), lauku attīstību (1,5 miljardi EUR), programmu *InvestEU* (1,2 miljardi EUR), pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa" (0,6 miljardi EUR) un *rescEU* (0,3 miljardi EUR).

4. **IESPĒJAMĀS BUDŽETA SAISTĪBAS**

Pēdējos gados ES arvien vairāk ir izmantojusi finanšu instrumentus (piemēram, aizdevumus, garantijas un kapitālieguldījumus) kā līdzekli, ar ko īstenot savu politiku un sasniegt ES mērķus. Piemēram, ES aizdevumu dalībvalstīm vai partnervalstīm mērķis ir atjaunot finanšu stabilitāti vai veicināt ekonomikas atveseļošanos no krīzes situācijām. ES garantiju programmu galvenais mērķis ir palielināt ieguldījumus un uzlabot piekļuvi finansējumam, lai novērstu tirgus nepilnības galvenajās politikas jomās.

Sniedzot atbalstu aizdevumu vai garantiju veidā, ES no sava finansiālā ieguldījuma sagaida augstu pievienoto vērtību. Tas tā ir tāpēc, ka atšķirībā no tradicionālajām neatmaksājamām budžeta izpildes metodēm, piemēram, dotāciju vai subsīdiju piešķiršanas, galasaņēmējs tā dēvētā sviras efekta dēļ par katru no ES budžeta iztērēto euro saņem vairāk nekā tikai ES finansiālā atbalsta nominālo summu.

Lai gan ES sagaida, ka radušies izdevumi būs mazāki par piešķirtā finansējuma summu, ES budžetam joprojām var rasties zaudējumi gadījumos, kad notiek konkrēti notikumi, kas nav ES pilnīgā kontrolē. Tas attiecas uz programmām, kurās ES ņem aizņēmumus, lai finansētu aizdevumus dalībvalstīm un trešām valstīm (sk. turpmāk **4.1.** iedaļu), un gadījumiem, kad tā izsniedz garantijas finanšu iestādēm (sk. turpmāk **4.2.** iedaļu). Tā kā zaudējumi saistībā ar to, ka galasaņēmēji neveic atmaksu, visticamāk, neīstenosies pilnā apjomā, ES turējumā nav aktīvu, kas segtu visas šīs potenciālās saistības ([1]), bet gan aktīvi tikai tādā apjomā, kas nepieciešams, lai segtu paredzamos zaudējumus, un pietiekama drošības rezerve neparedzētiem zaudējumiem. Tomēr, ja rastos zaudējumi, kas pārsniedz uzkrātos aktīvus, tos segtu dalībvalstis no turpmākajiem ES budžetiem. Šajā nozīmē tie rada "iespējamās budžeta saistības" ES budžetam.

ES regulāri uzrauga savu iespējamo saistību ilgtspēju un kopējā uzkrājumu fondā (KUF) ([2]) turēto aktīvu uzkrājumu pietiekamību (sk. turpmāk **4.3. iedaļu**).

2024. gada beigās ES budžeta iespējamo saistību kopsumma bija 408,9 miljardi EUR, no kuriem 298,9 miljardi EUR attiecās uz neatmaksātajiem aizdevumiem valdībām (296,4 miljardi EUR nominālā summa un 2,5 miljardi EUR uzkrātie procenti) un 109,9 miljardi EUR – izsniegto garantiju maksimālajām summām (maksimālajiem apjomiem). Aktīvu uzkrājumi sasniedza 23,4 miljardus EUR.

ES uzņemas arī citas saistības, kas pēc būtības nav iespējamās saistības, bet ko, ņemot vērā to ilgtermiņa raksturu, finansēs dalībvalstis tikai no turpmākajiem budžetiem. Tas galvenokārt attiecas uz pensiju saistībām (2024. gada 31. decembrī – 93,1 miljards EUR) un aizņēmumiem, kas ņemti saskaņā ar vienotās finansēšanas pieeju un ar ko finansēja ANM/*REPowerEU* dotācijas un dažas citas DFS programmas (2024. gada 31. decembrī – 264,4 miljardi EUR, sk. **3.2.** un **3.4.** iedaļu).

4.1. **Aizņēmumu un aizdevumu darbības**

4.1.1. *Aizņēmumi*

Savienība aizņemas, emitējot vērtspapīrus starptautiskajos kapitāla tirgos. ES budžets garantē visus Savienības aizņēmumus. Līdz 2020. gadam aizņēmumus izmantoja tikai aizdevumu darbību finansēšanai, sk. **4.1.2.** iedaļu. Pēc *NGEU* instrumenta ieviešanas aizņēmumi tagad tiek izmantoti arī neatmaksājama atbalsta finansēšanai, sk. **3.2.** iedaļu.

([1]) Izņemot dažas garantijas, kas sniegtas saskaņā ar iepriekšējo DFS finanšu instrumentu programmām, kuras tika pilnībā finansētas vai nodrošinātas no ES budžeta.

([2]) Sk. ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par finanšu instrumentiem, budžeta garantijām, finansiālo palīdzību un iespējamām saistībām, kuru Komisija sniedz katru gadu.

Finansēšanas pieeja

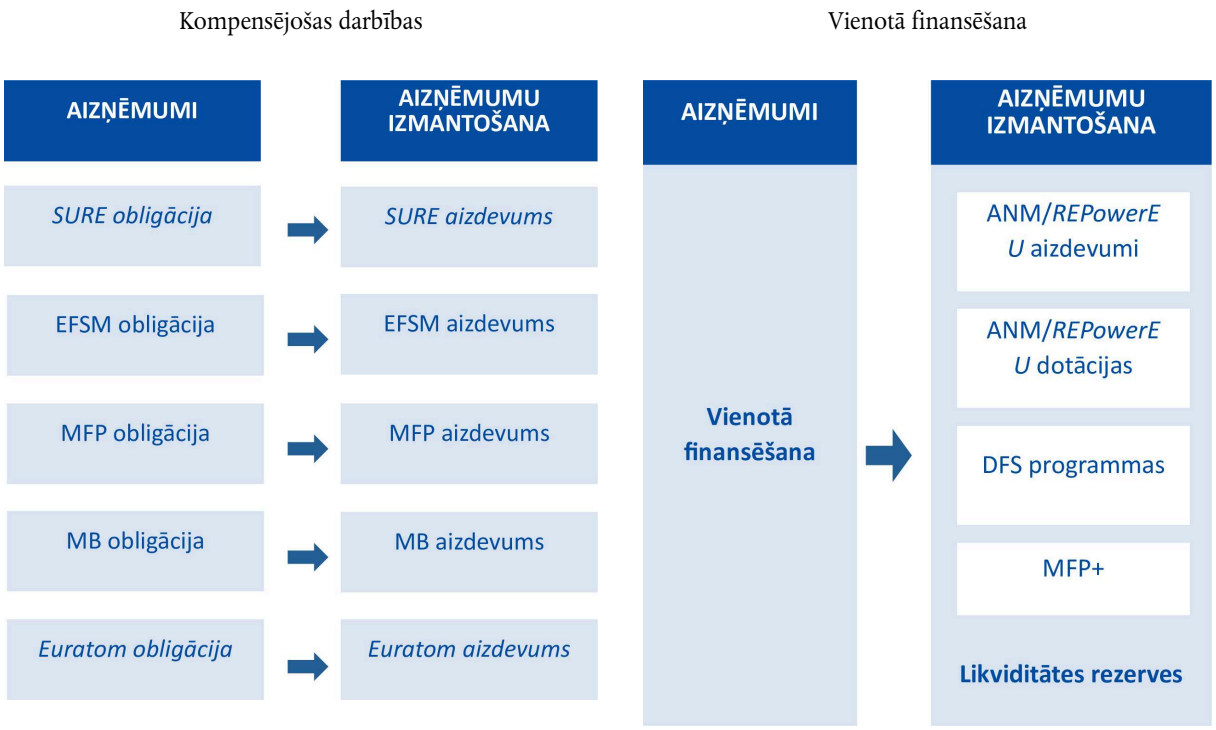

Līdz 2020. gadam Komisija īstenoja kompensējošu darbību pieeju, emitējot speciālas obligācijas konkrēta aizdevuma līguma finansēšanai. Tā tieši pārskaitīja naudu saņēmējvalstij ar tiem pašiem noteikumiem un nosacījumiem (tā pati procentu likme, termiņš). Obligāciju emisijas grafiku, apjomu un termiņu noteica saņēmēja vajadzības.

NGEU instrumenta vajadzībām Komisija izmanto diversificētas, apvienotas finansēšanas pieeju, saskaņā ar kuru ar aizņēmumiem tiešā veidā nefinansē konkrētas līdzekļu izmaksas. Tā vietā parāds tiek emitēts atbilstoši pusgada finansēšanas plāniem ar ilgtermiņa obligācijām un īstermiņa parādzīmēm. Lai emitētu šos vērtspapīrus, Komisija izmanto izsoles un sindicētos darījumus. Pēc tam tā izmaksas saskaņā ar izmaksu sadales metodiku, par kuru panākta vienošanās ar dalībvalstīm ([3]), aizdevumu gadījumā iekasē no aizdevumu saņēmējiem, bet neatmaksājama atbalsta gadījumā pārceļ uz ES budžetu. Šāda apvienotas finansēšanas pieeja sniedz iespēju elastīgāk un labāk saskaņot aizņēmumu un aizdevumu darbību. Tā arī nodrošina labākas finansēšanas izmaksas un ļauj izstrādāt labāku riska un atbilstības regulējumu. Lai finansēšanu varētu veikt elastīgi, ir vajadzīgas arī likviditātes rezerves efektīvai likviditātes pārvaldībai.

Kopš 2022. gada decembra, kad tika pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2022/2434 ([4]), Komisija var izmantot šo pieeju visiem turpmākajiem aizņēmumiem. Tādējādi instruments "Makrofinansiālā palīdzība +" (MFP+) Ukrainai, Ukrainas mehānisms un citas turpmākās aizdevumu programmas var gūt labumu no šīs elastīgās un izmaksu ziņā efektīvās parāda pārvaldības, kas nosaka vienotās finansēšanas pieeju visiem ES aizņēmumiem.

2024. gadā ES neatmaksāto aizņēmumu apjoms palielinājās par 142,8 miljardiem EUR, un tādējādi nominālā neatmaksātā summa 2024. gada 31. decembrī sasniedza 601,3 miljardus EUR. Šī summa ietver *NGEU* zaļo obligāciju emisijas 68,2 miljardu EUR apmērā. Šo emisiju pamatā ir *NGEU* zaļo obligāciju regulējums, kas ir saskaņots ar Starptautiskās Kapitāla tirgus apvienības (*ICMA*) zaļo obligāciju principiem ([5]). Līdzekļus, kas piesaistīti ar *NGEU* zaļajām obligācijām, izmanto, lai finansētu ar klimatu saistītus pasākumus, kas norādīti nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos (ANP), saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānismu (ANM).

([3]) Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/9701.
([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2022/2434 (2022. gada 6. decembris), ar ko groza Regulu (ES, Euratom) 2018/1046 attiecībā uz diversificētas finansēšanas stratēģijas kā vispārējas aizņemšanās metodes izveidi (OV L 319, 13.12.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2434/oj).
([5]) Eiropas Komisija, Budžeta ģenerāldirektorāts, *Green bonds – Impact and allocation report – NGEU report 2023*, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2023, https://data.europa.eu/doi/10.2761/302803.

Turpmākajā tabulā ietverts 2024. gada 31. decembrī neatmaksāto ES aizņēmumu atmaksas grafiks.

(Miljardos EUR)

	VIENOTĀ FINANSĒŠANA	KOMPENSĒJOŠAS AIZŅĒMUMU DARBĪBAS					KOPĀ
		SURE	EFSM	MFP	MB	EURATOM	
2025	41,1	8,0	2,4	0,0	0,2	—	51,8
2026	33,0	8,0	6,2	0,1	—	—	47,4
2027	32,6	—	3,0	0,2	—	—	35,9
2028	30,6	10,0	4,1	0,2	—	—	44,9
2029	27,6	8,1	1,4	0,9	—	0,1	38,1
2030	15,4	10,0	—	0,1	—	—	25,5
2031	29,0	—	7,3	1,2	—	0,1	37,5
2032	18,4	—	3,0	0,7	—	0,1	22,1
2033	11,8	—	2,1	0,5	—	—	14,4
2034	33,1	—	0,0	0,7	—	—	33,8
2035	—	8,5	2,0	2,0	—	—	12,5
2036	—	9,0	5,8	1,3	—	—	16,1
2037	18,4	8,7	—	0,9	—	—	28,1
2038	14,3	—	1,8	0,3	—	—	16,5
2039	12,0	—	—	0,1	—	—	12,1
2040	—	7,0	—	0,5	—	—	7,5
2041	16,0	—	—	—	—	—	16,0
2042	12,0	—	3,0	2,0	—	—	17,0
2043	12,0	—	—	—	—	—	12,0
2044	12,0	—	—	—	—	—	12,0
2045	—	—	—	—	—	—	0,0
2046	—	5,0	—	—	—	—	5,0
2044	—	6,0	—	—	—	—	6,0
2048	14,0	—	—	—	—	—	14,0
2049	—	—	—	—	—	—	0,0
2050	12,0	10,0	—	—	—	—	22,0
2051	14,0	—	—	—	—	—	14,0
2052	10,9	—	—	0,5	—	—	11,4
2053	15,3	—	—	2,5	—	—	17,8
2054	10,0	—	—	—	—	—	10,0
Kopā	**445,7**	**98,4**	**42,0**	**14,7**	**0,2**	**0,3**	**601,3**

Ar "vienoto finansēšanu" finansē *NGEU* aizdevumus un neatmaksājamu atbalstu, kā arī Ukrainas mehānisma un MFP aizdevumus, kas parakstīti kopš 2023. gada.

4.1.2. *Kreditēšana*

Komisija piešķir divpusējus aizdevumus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumiem. Komisija 2024. gadā, rīkodamās ES vārdā, vadīja šādas septiņas galvenās programmas, saskaņā ar kurām tā var piešķirt aizdevumus:

— Atbalsta instruments bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā (*SURE*),

— palīdzība no Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisma (EFSM),

— makrofinansiāla palīdzība (MFP),

— maksājumu bilances (MB) palīdzība,

— *Euratom*,

— Ukrainas mehānisms un

— *NGEU* (ANM un *REPowerEU*), sk. **3.3.** iedaļu.

2024. gada 31. decembrī aizdevumu nominālā summa bija šāda.

(Miljardos EUR)

	Parakstīts kopā	Neizņemts kopā gada beigās	Izmaksāts kopā gada beigās	Neatmaksāts gada beigās
SURE				
Beļģija	8,2	—	8,2	8,2
Bulgārija	1,0	—	1,0	1,0
Horvātija	1,6	—	1,6	1,6
Kipra	0,6	—	0,6	0,6
Čehija	4,5	—	4,5	4,5
Igaunija	0,2	—	0,2	0,2
Grieķija	6,2	—	6,2	6,2
Ungārija	0,7	—	0,7	0,7
Īrija	2,5	—	2,5	2,5
Itālija	27,4	—	27,4	27,4
Latvija	0,5	—	0,5	0,5
Lietuva	1,1	—	1,1	1,1
Malta	0,4	—	0,4	0,4
Polija	11,2	—	11,2	11,2
Portugāle	6,2	—	6,2	6,2
Rumānija	3,0	—	3,0	3,0
Slovākija	0,6	—	0,6	0,6
Slovēnija	1,1	—	1,1	1,1
Spānija	21,3	—	21,3	21,3
	98,4	—	**98,4**	**98,4**

(Miljardos EUR)

	Parakstīts kopā	Neizņemts kopā gada beigās	Izmaksāts kopā gada beigās	Neatmaksāts gada beigās
EFSM				
Īrija	22,5	—	22,5	19,7
Portugāle	24,3	—	24,3	22,3
	46,8	—	**46,8**	**42,0**
MFP				
Albānija	0,2	—	0,2	0,2
Armēnija	0,1	—	0,1	0,1
Bosnija un Hercegovina	0,3	—	0,3	0,1
Gruzija	0,1	—	0,2	0,1
Jordānija	1,1	—	1,1	1,1
Kosova	0,1	—	0,1	0,1
Kirgizstānas Republika	0,0	—	0,0	0,0
Moldova	0,4	0,0	0,4	0,4
Melnkalne	0,1	—	0,1	0,1
Ziemeļmaķedonija	0,3	0,1	0,2	0,2
Serbija	0,2	—	0,2	0,0
Tunisija	1,4	—	1,4	1,4
Ukraina – MFP	12,2	—	12,2	11,0
Ukraina – MFP+	18,0	—	18,0	18,0
Ukraina – MFP UASM	18,1	18,1	—	—
Ēģipte	1,0	—	1,0	1,0
	53,6	**18,2**	**34,9**	**33,7**
MB				
Latvija	2,9	—	2,9	0,2
	2,9	—	**2,9**	**0,2**
Euratom				
Energoatom, *K2R4* – Ukraina	0,4	—	0,4	0,3
	0,4	—	**0,4**	**0,3**
Ukrainas mehānisms	**33,0**	**19,9**	**13,1**	**13,1**
***NGEU* aizdevumi**	**290,9**	**182,2**	**108,7**	**108,7**
Kopā	**526,0**	**220,3**	**305,2**	**296,4**

SURE

SURE tika izveidots 2020. gadā, lai sniegtu finansiālu palīdzību dalībvalstīm, kurām Covid-19 pandēmijas dēļ radās vai nopietni draudēja rasties būtiski ekonomiski traucējumi. Šis instruments papildina vietējos pasākumus, ko veic skartās dalībvalstis.

Instrumenta pieejamība beidzās 2022. gada 31. decembrī, un nav nepabeigtu izmaksu. Aizdevumu atmaksas termiņš ir dažāds – no 5 līdz 30 gadiem.

EFSM

EFSM tika izveidots, lai sniegtu finansiālu palīdzību visām dalībvalstīm, kas saskaras ar smagām ekonomiskām un finansiālām problēmām, kuras izraisījuši ārkārtas apstākļi, ko tās nevar kontrolēt, vai kurām nopietni draud šādas problēmas. Šīs programmas termiņš ir beidzies, un papildu aizdevumus nevar saņemt, izņemot noteiktu uzdevumu izpildei, piemēram, lai pagarinātu atmaksas termiņu spēkā esošajiem aizdevumiem. Portugāle lūdza pagarināt 1,8 miljardu EUR atmaksas termiņu, kam bija jāiestājas 2024. gadā. Jauno aizdevumu finansēja ar ilgtermiņa obligācijām, kuru dzēšanas termiņš ir 2028. gadā.

MFP

MFP programma ir finansiālas palīdzības veids, ko ES piedāvā partnervalstīm ārpus ES, kuras saskaras ar maksājumu bilances krīzi. Tā tiek sniegta vidēja termiņa un ilgtermiņa aizdevumu vai dotāciju vai arī to kombinācijas veidā un ir pieejama tikai valstīm, kas izmanto Starptautiskā Valūtas fonda (SVF) programmu.

Ukraina

Eiropas Parlaments un Padome 2022. gadā vienojās par trim finansiālās palīdzības paketēm Ukrainai ([6]) par kopējo summu 7,2 miljardi EUR, lai stiprinātu valsts tūlītējo noturību pēc tam, kad Krievija bija sākusi neprovocētu un nepamatotu agresijas karu. Visi aizdevumi Ukrainai tika izmaksāti līdz 2022. gada beigām. Šo Ukrainai piešķirto aizdevumu termiņš ir no 10 līdz 30 gadiem.

Lai turpinātu ES atbalstu Ukrainai, Eiropas Parlaments un Padome 2022. gada 14. decembrī pieņēma jaunu finansiālās palīdzības paketi 18 miljardu EUR apmērā (Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2463 ([7])). Komisija un Ukraina 2023. gada sākumā parakstīja saprašanās memorandu un aizdevumu mehānisma nolīgumu, un 2023. gadā tika izmaksāti 18 miljardi EUR. MFP+ aizdevumus finansē, izmantojot vienotās finansēšanas pieeju, savukārt visi iepriekšējie MFP aizdevumi tika finansēti saskaņā ar kompensējošu darbību finansēšanas pieeju.

2024. gada oktobrī ES pieņēma jaunu MFP Ukrainai un Ukrainas aizdevumu sadarbības mehānismu (UASM) ([8]). Saskaņā ar UASM ārkārtas ieņēmumi no imobilizētiem Krievijas valsts aktīviem tiks izmantoti, lai Ukrainai piešķirtu neatmaksājamu atbalstu nolūkā palīdzēt šai valstij atmaksāt jaunus divpusējus G7 partneru un ES piešķirtus aizdevumus šīs iniciatīvas ietvaros. Pēc tam ES 2024. gada decembrī parakstīja jaunu MFP aizdevuma līgumu ar Ukrainu par 18,1 miljardu EUR, kas jāizmaksā 2025. gadā. Līdz 2025. gada maijam Komisija bija izmaksājusi 6 miljardus EUR.

2024. gadā Ukraina ir laikus atmaksājusi 600 miljonus EUR no iepriekšējiem ES piešķirtajiem MFP aizdevumiem. 2024. gada beigās kopējie vēl neatmaksātie Ukrainai izsniegtie MFP aizdevumi sasniedza 29,0 miljardus EUR (nominālā summa).

([6]) Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2022/313 (2022. gada 24. februāris), ar ko piešķir makrofinansiālo palīdzību Ukrainai (OV L 55, 28.2.2022., 4. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/313/oj) par 1,2 miljardiem EUR, ar ko piešķir ārkārtas palīdzību Ukrainai, Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2022/1201 (2022. gada 12. jūlijs), ar ko piešķir ārkārtas makrofinansiālo palīdzību Ukrainai (OV L 186, 13.7.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/1201/oj) par 1,0 miljardu EUR, ar ko piešķir ārkārtas palīdzību Ukrainai, Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2022/1628 (2022. gada 14. decembris), ar ko izveido instrumentu atbalsta sniegšanai Ukrainai 2023. gadā (makrofinansiālā palīdzība +) (OV L 322, 16.12.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2463/oj) par 5,0 miljardiem EUR, ar ko sniedz ārkārtas palīdzību Ukrainai.

([7]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2463 (2022. gada 14. decembris), ar ko izveido instrumentu atbalsta sniegšanai Ukrainai 2023. gadā (makrofinansiālā palīdzība +) (OV L 322, 16.12.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2463/oj).

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/2773 (2024. gada 24. oktobris), ar ko izveido Ukrainas aizdevumu sadarbības mehānismu un sniedz ārkārtas makrofinansiālu palīdzību Ukrainai (OV L, 2024/2773, 28.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2773/oj).

Ukrainas mehānisms

Eiropas Parlaments un Padome 2024. gada 29. februārī pieņēma Regulu (ES) 2024/792, ar ko izveido Ukrainas mehānismu ([9]). Šis jaunais instruments aptver 2024.–2027. gadu un piedāvā finansiālu atbalstu Ukrainai līdz 50 miljardu EUR apmērā, tajā skaitā līdz 33 miljardiem EUR kā aizdevumus valdībai. Līdz 2024. gada 31. decembrim Ukrainai ir izmaksāti aizdevumi 13,1 miljarda EUR apmērā. Ukrainas mehānisma aizdevumi valdībai tiek finansēti no aizņēmumiem saskaņā ar vienotās finansēšanas pieeju.

MB

MB ir palīdzības programma, kas izstrādāta ārpus eurozonas esošām dalībvalstīm, kuras saskaras ar maksājumu bilances grūtībām vai kam draud šādas grūtības. MB palīdzība tiek sniegta vidēja termiņa aizdevumu veidā, kas tiek izsniegti ar nosacījumu, ka tiek īstenota politika pamatā esošo ekonomikas problēmu risināšanai. Parasti MB palīdzību no ES piedāvā sadarbībā ar SVF un citām starptautiskām iestādēm vai valstīm. 2024. gadā netika veiktas ne jaunas operācijas, ne aizdevumu atmaksa. Paredzams, ka programma noslēgsies 2025. gadā, kad beigsies neatmaksāto aizdevumu un saistīto aizņēmumu termiņš.

Euratom

Eiropas Atomenerģijas kopiena piešķir aizdevumus gan dalībvalstīm, gan citām valstīm, kā arī to subjektiem ar energoiekārtām saistītu projektu finansēšanai.

Likviditātes rezerves

Saskaņā ar vienotās finansēšanas stratēģiju noteikta summa no saņemtajiem aizņēmumiem tiek turēta bankas kontā Eiropas Centrālajā bankā. Šīs likviditātes rezerves nodrošina, ka ir pieejami pietiekami līdzekļi, lai apmierinātu visas gaidāmo izmaksu vajadzības, vienlaikus izvairoties no liekiem atlikumiem. Pārvaldot šīs likviditātes rezerves, Komisija ņem vērā paredzamās izmaksu vajadzības un naudas atlikumu alternatīvās izmaksas. 2024. gada beigās līdzekļi, kas tika turēti bankas kontā, sasniedza 33,9 miljardus EUR.

4.1.3. *Aizsardzības sistēma*

ES aizņēmumi veido tiešas un beznosacījuma saistības Eiropas Savienībai, un tos garantē ES dalībvalstis. Aizņēmumus, kas veikti, lai finansētu aizdevumus, paredzēts atmaksāt, savlaicīgi iekasējot pamatsummu un procentus par šiem aizdevumiem. Tomēr, ja saņēmējvalsts nepilda saistības vai kavē aizdevumu atmaksu, ir vairāki aizsardzības pasākumi, kas paredzēti, lai nodrošinātu ES parāda apkalpošanu, un tie ir apkopoti turpmākajā tabulā. Īstermiņā aizņēmumi tiks atmaksāti no pieejamā Komisijas līdzekļu atlikuma kasē. Savukārt aizņēmumi, kas saistīti ar aizdevumiem trešām valstīm (izņemot MFP + un Ukrainas mehānisma aizdevumus), tiks atmaksāti no KUF turētajiem aktīviem, savukārt MFP+, Ukrainas mehānisma aizdevumu un aizdevumu dalībvalstīm gadījumā Komisija no dalībvalstīm var pieprasīt papildu resursus līdz pieejamajai pašu resursu rezervei (“budžeta manevrēšanas telpa”). Dažām programmām ir arī garantijas, ko sniedz dalībvalstis. Tādējādi ieguldītāji ir pakļauti tikai ES kredītriskam, nevis aizdevumu saņēmēja kredītriskam.

ES programma, ko finansē no aizņēmumiem	Aizsardzības sistēma
NGEU (ANM un *REPowerEU*)	Budžeta manevrēšanas telpa ES budžeta pašu resursu pagaidu maksimālā apjoma ietvaros – 0,6 % no ES NKI papildus ES budžeta pašu resursu maksimālajam apjomam, kas ir 1,4 % no ES NKI
SURE	Garantija, ko sniedz visas ES dalībvalstis (25 %), + budžeta manevrēšanas telpa ES budžeta pašu resursu maksimālā apjoma – 1,4 % no ES NKI – ietvaros
EFSM	Budžeta manevrēšanas telpa ES budžeta pašu resursu maksimālā apjoma – 1,4 % no ES NKI – ietvaros

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/792 (2024. gada 29. februāris), ar ko izveido Ukrainas mehānismu (OV L, 2024/792, 29.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj).

ES programma, ko finansē no aizņēmumiem	Aizsardzības sistēma
MB	Budžeta manevrēšanas telpa ES budžeta pašu resursu maksimālā apjoma – 1,4 % no ES NKI – ietvaros
MFP (standarta)	Kopējais uzkrājumu fonds (9 % no aizdevuma trešai valstij)
Ārkārtas MFP Ukrainai	Kopējais uzkrājumu fonds (9 %) + visu ES dalībvalstu garantijas (61 %)
MFP+ Ukrainai	Budžeta manevrēšanas telpa ES budžeta pašu resursu maksimālā apjoma – 1,4 % no ES NKI – ietvaros
Ukrainas mehānisms	Budžeta manevrēšanas telpa ES budžeta pašu resursu maksimālā apjoma – 1,4 % no ES NKI – ietvaros
Euratom aizdevumi trešām valstīm (valsts īpašumā esoši subjekti)	Kopējais uzkrājumu fonds (9 % no aizdevuma) un trešo valstu sniegtās pretgarantijas
Euratom aizdevumi dalībvalstīm	Budžeta manevrēšanas telpa ES budžeta pašu resursu maksimālā apjoma – 1,4 % no ES NKI – ietvaros

4.2. **Budžeta garantijas**

Šāda veida budžeta izpildē ES nolūkā sasniegt savus politikas mērķus sniedz finanšu iestādēm (īstenošanas partneriem) garantijas to finansēšanas (aizdevumi) un ieguldījumu (pašu kapitāls) operācijām.

ES ir izsniegusi garantijas saskaņā ar šādām programmām:

— ārējo aizdevumu pilnvaru (*ELM*) garantijas, kas piešķirtas Eiropas Investīciju bankai (EIB) aizdevumu operācijām ārpus ES, galvenokārt aizdevumiem, kas sniegti suverēniem vai subsuverēniem saņēmējiem,

— Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) galvojums, kas piešķirts EIB grupai tās operācijām, ar kurām atbalsta papildu ieguldījumus ES un finansējuma pieejamību MVU,

— *InvestEU* garantija, kas sniegta EIB grupai, Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankai un vairākiem finanšu partneriem ES dalībvalstīs, lai mobilizētu privātos ieguldījumus zaļās un digitālās pārkārtošanās procesam, inovācijai, sociālajiem ieguldījumiem un prasmju pilnveidei. *InvestEU* garantijas vērtību var palielināt EBTA un dalībvalstu iemaksas un pretgarantijas,

— Ārējās darbības garantija saskaņā ar *NDICI* regulu, kas sniedz garantijas gan EIB finansējumam un ieguldījumiem ārpus Eiropas, gan publiskā, gan privātā sektora saņēmējiem, kā arī vairākiem citiem partneriem ar mērķi veicināt ilgtspējīgus ieguldījumus ES partnervalstīs,

— Eiropas Fonda ilgtspējīgai attīstībai (EFIA) garantija, kas izsniegta vairākiem darījumu partneriem, lai atbalstītu ieguldījumus Āfrikā un Eiropas kaimiņvalstīs,

— Ukrainas garantija, kas saskaņā ar Ukrainas mehānisma regulu piešķirta vairākiem darījumu partneriem, lai veicinātu ieguldījumus Ukrainas atveseļošanā un rekonstrukcijā.

2024. gada 31. decembrī minētajām finanšu iestādēm piešķirto garantiju nominālā neatmaksātā summa maksimālajā līmenī bija 109,9 miljardi EUR, no kuriem 72,6 miljardi EUR ir saistīti ar finansēšanas vai ieguldīšanas operācijām, ko parakstījuši īstenošanas partneri (*InvestEU, NDICI* un Ukrainas garantijas joprojām atrodas ieguldījumu posmā, kurā partneri saskaņā ar attiecīgo garantiju var iekļaut jaunas darbības).

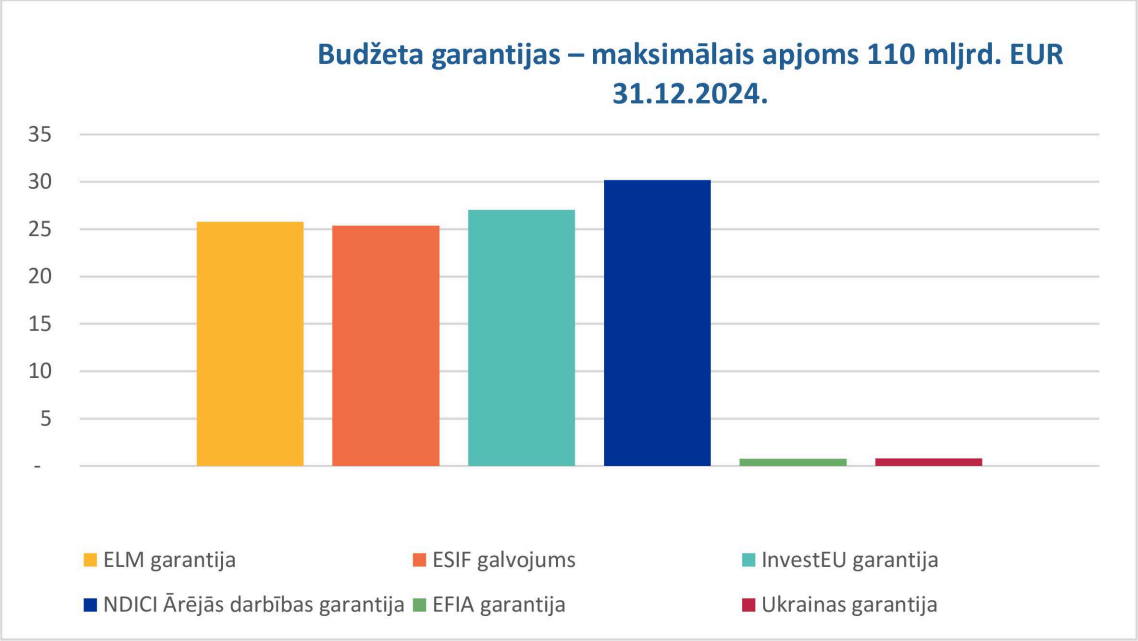

Arī dalībvalstis un EEZ valstis var sniegt savu ieguldījumu programmā *InvestEU*. Līdz 2024. gada 31. decembrim ES parakstīja iemaksu nolīgumus ar šīm valstīm 2,8 miljardu EUR apmērā, no kuriem 2,2 miljardi EUR attiecas uz naudas iemaksām un 0,6 miljardi EUR – uz pretgarantijām.

4.3. **Kopējais uzkrājumu fonds**

Lai savlaicīgi apmierinātu iespējamos garantijas pieprasījumus īstenošanas partneriem radušos zaudējumu segšanai, ES veido uzkrājumus no budžeta. Kopš 2021. gada visi uzkrātie aktīvi tiek turēti KUF, kas darbojas kā viens portfelis, un aktīvi galvenokārt tiek ieguldīti parāda vērtspapīros. Pašlaik KUF apvienoti uzkrājumi visām ES budžeta garantijām un dažām finansiālās palīdzības programmām. KUF resursi tiek sadalīti nodalījumos, lai izsekotu summām, kas saistītas ar līdzekļus nodrošinošajām budžeta garantijām un finansiālās palīdzības programmām.

2024. gada 31. decembrī Komisija KUF glabāja neto aktīvus 23,2 miljardu EUR vērtībā šādiem nodalījumiem:

— Garantiju fonds ārējai darbībai – 3,2 miljardi EUR (kas aptver *ELM* garantijas, kā arī MFP un *Euratom* aizdevumus trešām valstīm pirms 2021. gada),

— ESIF – 8,9 miljardi EUR,

— EFIA – 0,8 miljardi EUR,

— *InvestEU* nodalījumi – 6,8 miljardi EUR (ietverot dalībvalstu un EEZ valstu naudas iemaksas),

— *NDICI* EFIA+ – 2,9 miljardi EUR,

— Ukrainas garantija – 0,2 miljardi EUR,

— MFP aizdevumi pēc 2020. gada – 0,1 miljards EUR,

— MFP aizdevumi Ukrainai – 0,3 miljardi EUR.

5. FINANŠU PĀRSKATU ANALĪZE

5.1. Ieņēmumi

ES konsolidētie ieņēmumi ietver summas, kas attiecas uz darījumiem, kuri ir vai nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, un vislielākās summas ir saistītas tieši ar otrā veida darījumiem. Galveno ar komerciālu apmaiņu nesaistīto ieņēmumu kategoriju (kas ietver NKI resursus, tradicionālos pašu resursus, PVN resursus, pašu resursus, kuri pamatojas uz nereciklēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, naudas sodus un izdevumu atgūšanu) piecu gadu tendence ir šāda.

Piecu gadu tendence ieņēmumiem no galvenajiem ar komerciālu apmaiņu nesaistītajiem darījumiem*

(Miljardos EUR)

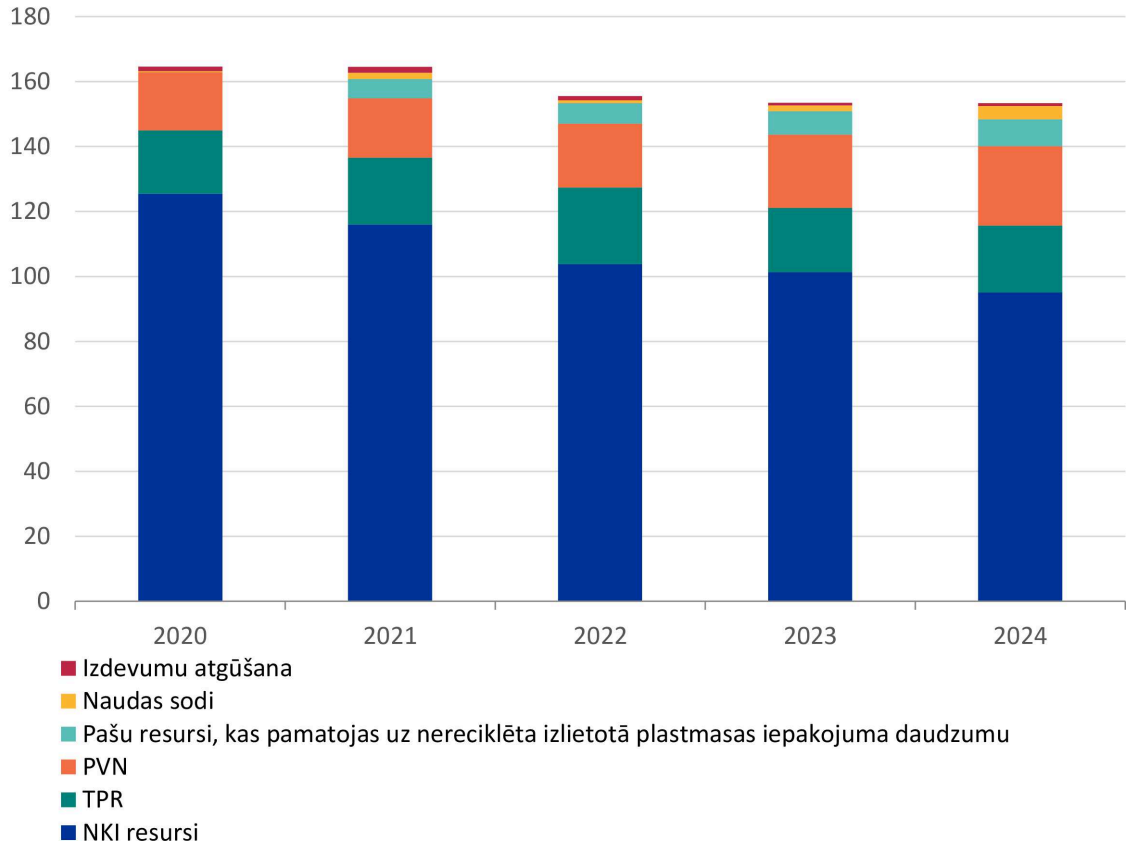

* *2020.–2024. gada skaitļi, izņemot ieņēmumus, kas saistīti ar AK izstāšanos no ES.*

Tā kā budžeta ieņēmumiem vajadzētu būt vienādiem ar (vai lielākiem par) budžeta izdevumiem, iepriekš norādītās ieņēmumu tendences galvenais virzītājfaktors ir maksājumi, ko veic katru gadu.

Galvenās norises 2024. gadā

2024. gadā kopējie ieņēmumi, aptverot visas ieņēmumu kategorijas, bija 175,7 miljardi EUR salīdzinājumā ar 171,9 miljardiem EUR iepriekšējā gadā. Galvenās norises, kas izskaidro palielinājumu par 3,8 miljardiem EUR jeb 2,2 %, bija šādas:

— ar naudas sodiem saistītie ieņēmumi palielinājās par 2,3 miljardiem EUR, galvenokārt tāpēc, ka uzņēmumiem tika uzlikti naudas sodi par ES konkurences noteikumu pārkāpumiem,

— finanšu ieņēmumi palielinājās par 2,0 miljardiem EUR, galvenokārt tāpēc, ka palielinājās nopelnītie procenti,

— PVN iemaksas palielinājās no 22,5 miljardiem EUR 2023. gadā līdz 24,5 miljardiem EUR 2024. gadā,

— pašu resursi, kas pamatojas uz nereciklēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, palielinājās no 7,2 miljardiem EUR 2023. gadā līdz 8,2 miljardiem EUR 2024. gadā,

— tradicionālie pašu resursi palielinājās no 19,8 miljardiem EUR 2023. gadā līdz 20,6 miljardiem EUR 2024. gadā, un

— ieņēmumi no NKI (nacionālā kopienākuma), kas ir ES pamatdarbības ieņēmumu galvenais elements, samazinājās no 101,3 miljardiem EUR 2023. gadā līdz 95,0 miljardiem EUR 2024. gadā. Samazinājums par 6,3 miljardiem EUR jeb 6,2 %, kas daļēji kompensē pārējās iepriekš aprakstītās ieņēmumu izmaiņas, lielā mērā ir skaidrojams ar maksājumu apropriāciju vajadzību samazinājumu.

5.2. **Izdevumi**

Galvenais izdevumu komponents, kas atzīts konsolidētajos finanšu pārskatos, ir izdevumi dalītās pārvaldības režīmā, kas ietver šādus fondus: i) Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF), ii) Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) un citus lauku attīstības instrumentus, iii) Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF) un Kohēzijas fondu (KF) un iv) Eiropas Sociālo fondu (ESF). Šie fondi veidoja 101,9 miljardus EUR jeb 37,3 % no kopējiem izdevumiem 272,9 miljardu EUR apmērā, kas radās 2024. gadā (2023. gadā – 125,4 miljardi EUR, 51,5 % no kopējiem izdevumiem). Izdevumu sadalījums dalītās pārvaldības režīmā un to relatīvais svars ir attēlots tālāk.

Galvenie izdevumi dalītās pārvaldības režīmā 2024. finanšu gadā

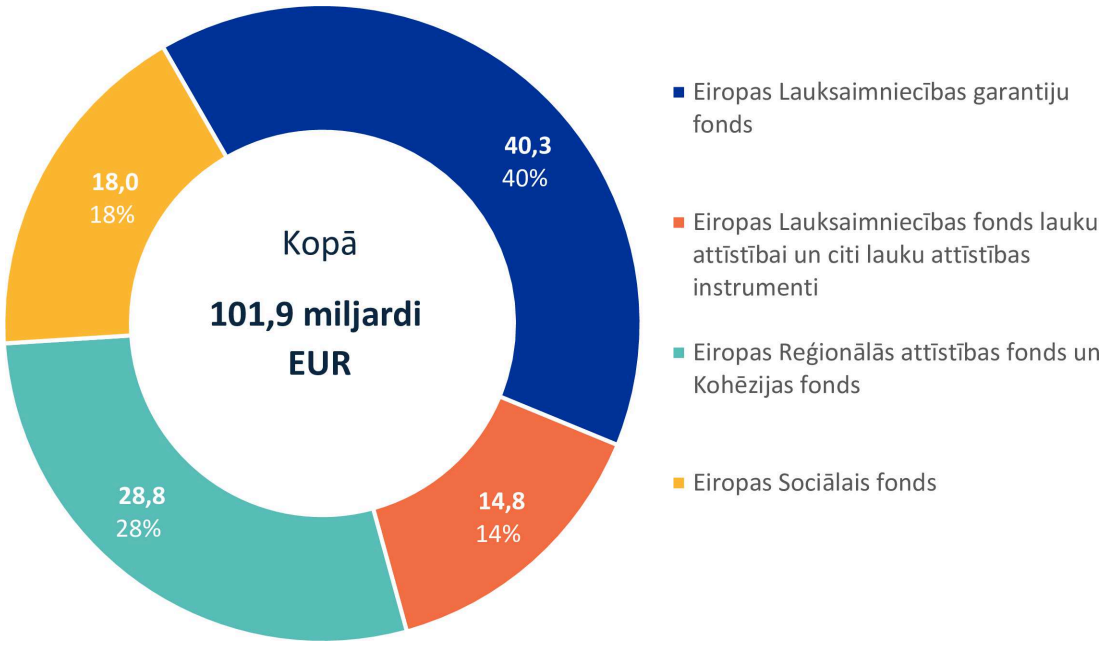

Izdevumu samazināšanos dalītās pārvaldības režīmā galvenokārt izraisīja tas, ka samazinājās izdevumi saistībā ar ERAF un Kohēzijas fondu (par 23,6 miljardiem EUR), jo iepriekšējās MFP programmu īstenošana nu ir pēdējā posmā.

Izdevumi tiešas pārvaldības režīmā, kas atspoguļo Komisijas, izpildaģentūru un trasta fondu īstenoto budžeta izpildi, palielinājās no 61,9 miljardiem EUR 2023. gadā līdz 99,0 miljardiem EUR 2024. gadā. Palielinājums par 37,1 miljardu EUR galvenokārt ir saistīts ar neatmaksājamo atbalstu, kurš piešķirts saskaņā ar *NGEU* ANM un kura apjoms bija 65,8 miljardi EUR (2023. gadā – 36,0 miljardi EUR), jo dalībvalstis izmanto piešķirtos līdzekļus un ir sasniegti atskaites punkti.

Izdevumi netiešas pārvaldības režīmā atspoguļo ES aģentūru, ES struktūru, trešo valstu, starptautisko organizāciju un citu subjektu īstenoto budžeta izpildi. 2024. gadā izdevumi netiešas pārvaldības režīmā bija 16,6 miljardi EUR (2023. gadā – 15,2 miljardi EUR). Šis pieaugums galvenokārt ir saistīts ar izdevumu palielināšanos ārējās darbībās.

5.3. **Aktīvi**

2024. gada 31. decembrī kopējie aktīvi bija 518,5 miljardi EUR (2023. gadā – 467,7 miljardi EUR); palielinājums galvenokārt ir saistīts ar turpmākiem aizdevumiem saskaņā ar *NGEU* instrumentu un jauniem aizdevumiem, kas izsniegti Ukrainai saskaņā ar Ukrainas mehānismu. Nozīmīgākie aktīvi ES bilancē bija finanšu aktīvi, kas nav nauda un naudas ekvivalenti (328,3 miljardi EUR), priekšfinansējums (78,9 miljardi EUR), debitoru parādi un atgūstamās summas (31,7 miljardi EUR) un nauda un naudas ekvivalenti (63,2 miljardi EUR). Pārējie aktīvi 16,3 miljardu EUR apmērā galvenokārt ietvēra materiālos pamatlīdzekļus, kā arī nemateriālos aktīvus.

Aktīvu sastāvs 2024. gada 31. decembrī

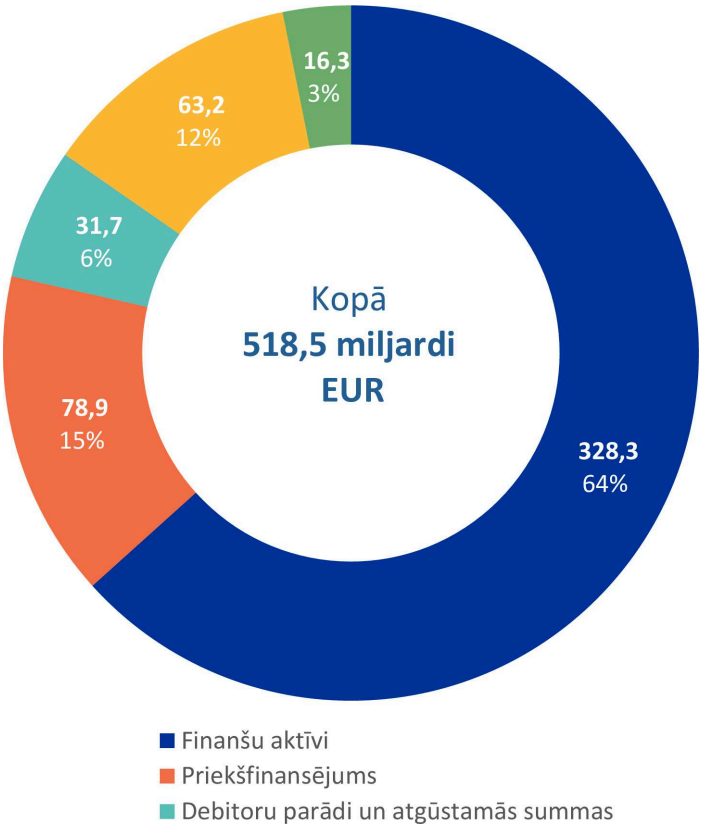

Kopējo aktīvu palielinājumu 50,7 miljardu EUR jeb 10,8 % apmērā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu galvenokārt noteica šādas ietekme:

— neatmaksātie aizdevumi palielinājās no 246,9 miljardiem EUR 2023. gadā līdz 283,6 miljardiem EUR 2024. gadā. Palielinājums par 36,7 miljardiem EUR jeb 14,9 % galvenokārt atspoguļo turpmākus aizdevumus dalībvalstīm saskaņā ar ANM un *REPowerEU* (29,4 miljardi EUR) un jaunus aizdevumus saskaņā ar Ukrainas mehānismu (13,1 miljards EUR) un MFP programmām (1,1 miljards EUR), ko kompensē EFSM un MFP atmaksa 1,4 miljardu EUR apmērā un jauno aizdevumu Ukrainai vērtības samazināšanās (5,7 miljardi EUR),

— kopējais priekšfinansējums samazinājās no 91,7 miljardiem EUR 2023. gadā līdz 78,9 miljardiem EUR 2024. gadā. Tas galvenokārt ir saistīts ar to, ka ievērojami, par 18 miljardiem EUR, samazinājās iepriekšējā plānošanas perioda ERAF, KF un ESF priekšfinansējums, jo minētais periods tuvojas noslēguma posmam un tiek dzēstas lielākas summas. Papildus tam ievērojami, par 3,8 miljardiem EUR, samazinājās saskaņā ar ANM piešķirtais neatmaksājamais finansiālais atbalsts saistībā ar dzēšanu, kas notika gada laikā pēc tam, kad dalībvalstis bija sasniegušas atskaites punktus un mērķrādītājus,

— nauda un naudas ekvivalenti palielinājās no 39,6 miljardiem EUR 2023. gadā līdz 63,2 miljardiem EUR 2024. gadā. Palielinājums par 23,6 miljardiem EUR jeb 59,6 % galvenokārt ir saistīts ar lielākām likviditātes rezervēm, kas saistītas ar vienoto finansēšanu (12,5 miljardi EUR Eiropas Centrālās bankas kontā 2023. gadā salīdzinājumā ar 33,9 miljardiem EUR 2024. gada beigās) un ko izraisīja 2025. gada beigām plānotās lielās izmaksas, un

— debitoru parādi un atgūstamās summas samazinājās no 35,2 miljardiem EUR līdz 31,7 miljardiem EUR. Samazinājums par 3,5 miljardiem EUR jeb 9,9 % galvenokārt ir saistīts ar tās neto summas samazinājumu, kuru AK ir parādā saskaņā ar Izstāšanās līgumu, – sk. turpmāk tekstā.

AK izstāšanās no ES

Apvienotā Karaliste 2020. gada 31. janvārī izstājās no Eiropas Savienības. Tās izstāšanās nosacījumi ir izklāstīti Līgumā par AK izstāšanos no ES un Eiropas Atomenerģijas kopienas, kas zināms arī kā "Izstāšanās līgums" jeb "IL". Šīs vienošanās ietvaros AK piekrita izpildīt visas finansiālās saistības, ko tā uzņēmās, kamēr tā bija ES dalībvalsts. Līgums stājās spēkā 2020. gada 31. janvārī. Saskaņā ar Izstāšanās līgumu AK turpinās veikt iemaksas ES budžetā un gūt labumu no ES programmām un izdevumiem par laikposmu līdz 2021. gadam tā, it kā tā būtu dalībvalsts. AK arī saņems atpakaļ noteiktas norādītas summas, ko tā iemaksājusi ES budžetā, vai summas, ko saņēmis ES budžets saistībā ar tās dalības periodu. ES divreiz gadā ziņo AK par maksājamām summām, un AK tās maksā katru mēnesi. Ziņojumi tiek atjaunināti katru gadu, pamatojoties uz faktiskajiem skaitļiem.

Izstāšanās līgumā noteiktie pienākumi rada ES saistības un debitoru parādus, kas ir jāaprēķina un jāatspoguļo ES gada pārskatos. Tie jo īpaši attiecas uz šādām jomām:

— pašu resursi (136. pants),

— neizpildītās saistības (140. pants),

— naudas sodi par konkurences noteikumu pārkāpumiem (141. pants),

— Savienības saistības (142. pants),

— iespējamās finanšu saistības un finanšu instrumenti (143. un 144. pants),

— Eiropas Ogļu un tērauda kopienas neto aktīvi (145. pants),

— ES ieguldījums Eiropas Investīciju fondā (EIF) (146. pants),

— iespējamās saistības sakarā ar tiesvedību (147. pants).

	140. pants	142. pants	Citi	31.12.2024.	31.12.2023.
Summas, kas AK jāmaksā	*4 432*	*10 136*	*116*	*14 683*	*18 867*
Summas, kas pienākas AK	—	—	*(1 922)*	*(1 922)*	*(3 394)*
Kopā	**4 432**	**10 136**	**(1 806)**	**12 762**	**15 473**
Ilgtermiņa	*2 469*	*9 802*	*(1 040)*	*11 231*	*13 088*
Īstermiņa	*1 963*	*334*	*(766)*	*1 530*	*2 385*

Priekšfinansējums

2024. gadā priekšfinansējums, izņemot citus avansa maksājumus dalībvalstīm un iemaksas trasta fondos "Bêkou" un Āfrikai, sasniedza 75,1 miljardu EUR (2023. gadā – 89,4 miljardus EUR), no kuriem gandrīz visi līdzekļi bija saistīti ar Komisijas darbībām. Samazinājumu par 14,3 miljardiem EUR jeb 16,0 % galvenokārt noteica tas, ka ar dalīto pārvaldību saistītais priekšfinansējums samazinājās no 36,6 miljardiem EUR 2023. gadā līdz 25,0 miljardiem EUR 2024. gadā, jo iepriekšējās DFS programmas tuvojas noslēgumam.

Komisijas priekšfinansējums pa pārvaldības režīmiem

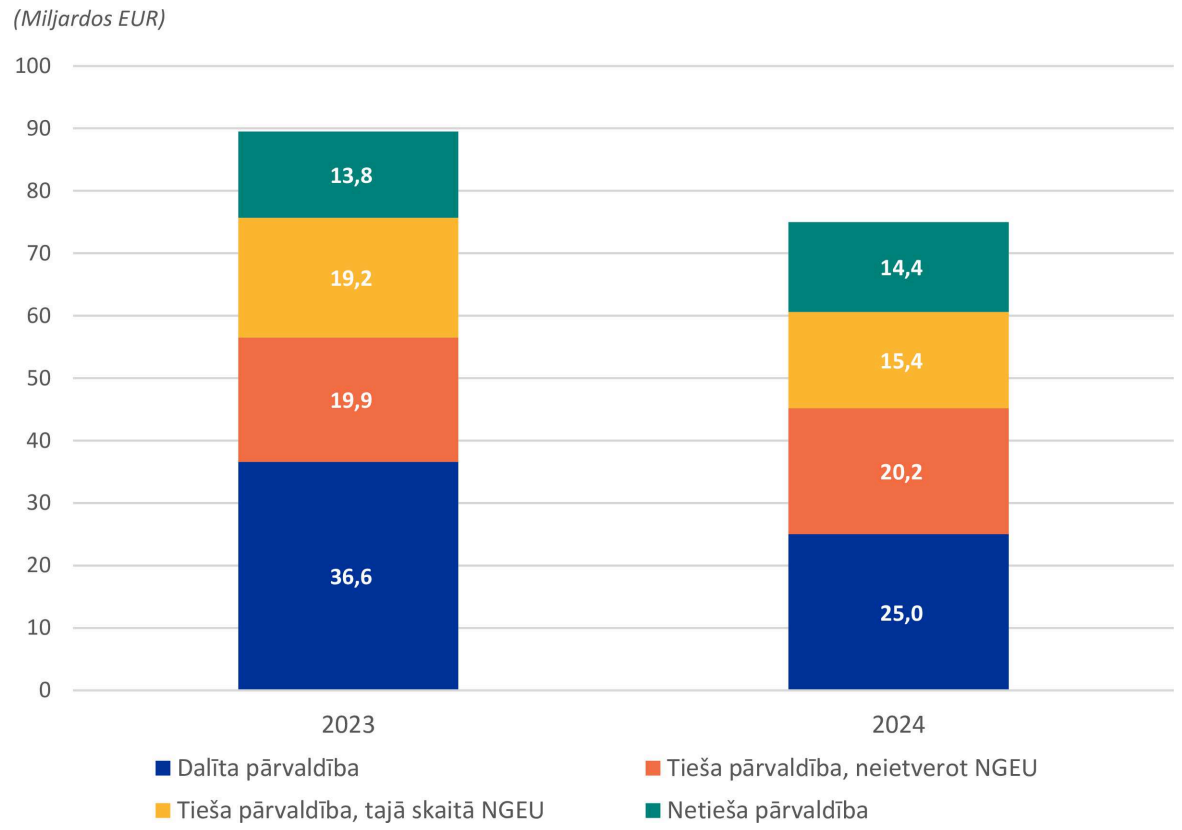

DFS programmu ietvaros piešķirtā priekšfinansējuma līmeni būtiski ietekmē attiecīgais DFS cikls – piemēram, DFS perioda sākumā var gaidīt, ka saskaņā ar kohēzijas politiku būs jāizmaksā dalībvalstīm lieli avansa maksājumi, un šīs summas paliks pieejamas dalībvalstīm līdz programmu slēgšanai. Tiek izmaksāts arī ikgadējais priekšfinansējums, kas jāizlieto gada laikā vai jāatgūst nākamajā gadā ikgadējā kontu slēgšanas cikla ietvaros. Komisija dara visu iespējamo, lai nodrošinātu, ka priekšfinansējums tiek uzturēts atbilstīgā līmenī. Ir jārod līdzsvars starp pietiekama finansējuma nodrošināšanu projektiem un izdevumu savlaicīgu atzīšanu.

5.4. Saistības

2024. gada 31. decembrī kopējās saistības bija 827,3 miljardi EUR (2023. gadā – 679,8 miljardi EUR); palielinājumu galvenokārt veicināja 2024. gadā vienotās finansēšanas pieejas ietvaros izņemtie aizņēmumi. Nozīmīgākās saistības bija aizņēmumi *NGEU* vajadzībām un finansiālajai palīdzībai (594,0 miljardi EUR), pensiju saistības un citas pēcnodarbinātības pabalstu saistības (93,1 miljards EUR), uzkrātie izdevumi un nākamo periodu ienākumi (67,1 miljards EUR) un parādi trešām personām (55,4 miljardi EUR).

Saistību sastāvs 2024. gada 31. decembrī

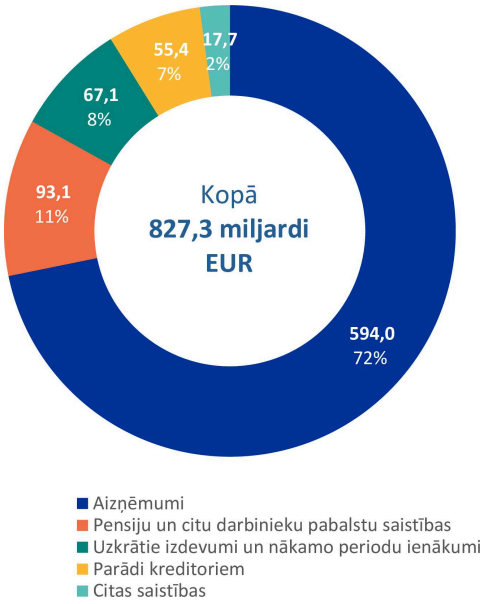

Palielinājumu par 147,5 miljardiem EUR jeb 21,7 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu galvenokārt noteica šāda ietekme:

— aizņēmumi palielinājās no 450,6 miljardiem EUR 2023. gadā līdz 594,0 miljardiem EUR 2024. gadā. Palielinājumu par 143,4 miljardiem EUR jeb 31,8 % galvenokārt veido saskaņā ar vienotās finansēšanas pieeju īstenotās jaunās emisijas (*NGEU* un Ukrainas mehānisma vajadzībām), no kurām atņemtas atmaksas un uzskaites vērtības izmaiņas, 144,9 miljardu EUR apmērā, no kuriem atskaitītas EFSM un MFP atmaksas 1,4 miljardu EUR apmērā,

— uzkrātie izdevumi un nākamo periodu ienākumi samazinājās no 76,8 miljardiem EUR 2023. gadā līdz 67,1 miljardam EUR 2024. gadā. Šis samazinājums par 9,7 miljardiem EUR jeb 12,6 % galvenokārt ir saistīts ar ERAF un KF, un

— parādi kreditoriem palielinājās no 50,5 miljardiem EUR 2023. gadā līdz 55,4 miljardiem EUR 2024. gadā. Pieaugums 4,9 miljardu EUR jeb 9,7 % apmērā galvenokārt ir saistīts ar ANM (pieaugums par 4,9 miljardiem EUR).

Kopējie izmaksu atlīdzināšanas prasījumi un rēķini, kas saņemti un atzīti bilances pozīcijā "Parādi kreditoriem"

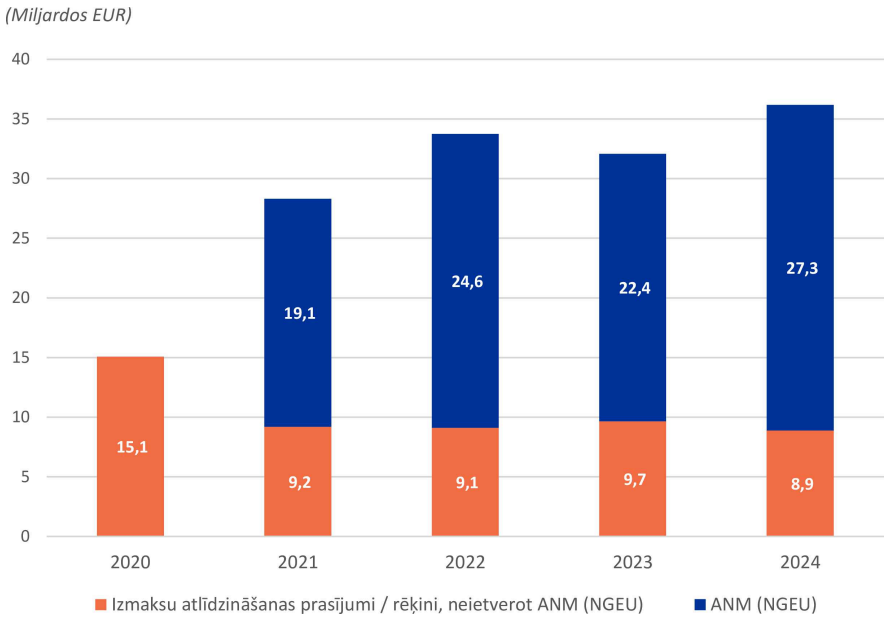

5.5. **Neto aktīvi**

Saistību pārsniegums pār aktīviem 2024. gada 31. decembrī bija 308,8 miljardi EUR (2023. gadā – 212,2 miljardi EUR). Jāatzīmē, ka tas, ka saistības ir lielākas par aktīviem, nozīmē nevis to, ka ES iestādēm un struktūrām ir finanšu grūtības, bet gan to, ka noteiktām saistībām finansējums tiks piešķirts no nākamo gadu budžetiem. Daudzi izdevumi kārtējā gadā tiek atzīti atbilstīgi uzkrājumu grāmatvedības noteikumiem, kaut gan tie faktiski varētu tikt samaksāti nākamajos gados un finansēti, izmantojot nākamo gadu budžetus; ieņēmumi, kas saistīti ar šo turpmāko finansējumu, tiks uzskaitīti tikai turpmākajos periodos. Papildus aizņēmumiem, kas ņemti saskaņā ar vienotās finansēšanas pieeju un jāatmaksā līdz 2054. gadam, un darbinieku pabalstu saistībām, kas jāmaksā vairāku gadu desmitu laikā, nozīmīgākās summas, kas jāizceļ, ir ar ELGF darbībām saistītās summas, no kurām lielākā daļa parasti tiek izmaksāta nākamā gada pirmajā ceturksnī.

6. **BUDŽETA IZPILDES KOPSAVILKUMS**

6.1. **Ieņēmumi**

Sākotnēji pieņemtajā ES budžetā, kuru Eiropas Parlamenta priekšsēdētāja parakstīja 2023. gada 22. novembrī, kopējā maksājumu apropriāciju summa bija 142,630 miljardi EUR, un no pašu resursiem finansējamais kopējais apjoms bija 136,499 miljardi EUR. Ieņēmumu un izdevumu aplēses sākotnējā budžetā parasti tiek koriģētas budžeta gadā, veicot budžeta grozījumus. Korekcijas NKI pašu resursos nodrošina, ka budžetā paredzētie ieņēmumi precīzi atbilst budžetā paredzētajiem izdevumiem. Saskaņā ar līdzsvara principu budžeta ieņēmumiem un izdevumiem (maksājumu apropriācijām) jābūt līdzsvarā.

2024. gadā tika pieņemti pieci budžeta grozījumi. Ņemot tos vērā, galīgie apstiprinātie ieņēmumi 2024. gadam bija 149,744 miljardi EUR un no pašu resursiem finansējamā kopējā summa bija 141,170 miljardi EUR. Galvenais faktors, kas veicināja šo dalībvalstu iemaksu pieaugumu 2024. gadā, bija maksājumu apropriāciju palielinājums.

1. sadaļa. Pašu resursi

Tradicionālo pašu resursu iekasējums bija ļoti tuvs budžetā prognozētajām summām.

Dalībvalstu galīgie maksājumi saistībā ar PVN, NKI un plastmasu bija tuvi galīgajām budžeta prognozēm. Atšķirību starp prognozētajām summām un faktiski samaksātajām summām rada atšķirība starp euro maiņas kursu, kas tika izmantots budžeta sagatavošanā, un maiņas kursu, kas bija spēkā laikā, kad ārpus eurozonas esošās dalībvalstis faktiski veica maksājumus.

2. sadaļa. Pārpalikumi, atlikumi un korekcijas

Iepriekšējā finanšu gada pārpalikums bija 633 miljoni EUR. Šī summa tika iekļauta 2024. gada budžetā, veicot budžeta grozījumus, un dalībvalstu pašu resursu iemaksas tika attiecīgi samazinātas.

Attiecībā uz PVN un NKI atlikumiem noteikumi ir izklāstīti Resursu pieejamības regulas (Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 609/2014 ([10])) 10.b pantā. Attiecībā uz plastmasas atlikumiem noteikumi ir izklāstīti Plastmasas resursu pieejamības regulas (Padomes Regula (ES, Euratom) 2021/770 ([11])) 9. pantā.

Saskaņā ar šiem noteikumiem atlikumu kopējo summu aprēķina tā, lai ietekme uz ES budžetu būtu nulle ("savstarpējā ieskaita sistēma"), un šī procedūra nav saistīta ar budžeta grozījumiem. Tāpēc Komisija tieši pieprasa dalībvalstīm izmaksāt neto summas saskaņā ar Resursu pieejamības regulas noteikumiem.

([10]) Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 609/2014 (2014. gada 26. maijs) par metodēm un procedūru, lai darītu pieejamus tradicionālos, PVN un NKI pašu resursus, un par pasākumiem, lai izpildītu kases vajadzības (OV L 168, 7.6.2014., 39. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/609/oj).

([11]) Padomes Regula (ES, Euratom) 2021/770 (2021. gada 30. aprīlis) par pašu resursa aprēķināšanu, kas pamatojas uz nereciklēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, par metodēm un procedūru, lai darītu pieejamu minēto pašu resursu, par pasākumiem, lai izpildītu kases vajadzības, un par dažiem aspektiem attiecībā uz pašu resursu, kas pamatojas uz nacionālo kopienākumu (OV L 165, 11.5.2021., 15. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/770/oj).

3. sadaļa. Administratīvie ieņēmumi

Šī sadaļa ietver galvenokārt ieņēmumus no nodokļiem un nodevām par darbinieku atalgojumu.

4. sadaļa. Finanšu ieņēmumi, nokavējuma procenti un naudas sodi

Lielākā daļa attiecas uz naudas sodiem, kas saistīti ar konkurences noteikumu īstenošanu.

5. sadaļa. Budžeta garantijas, aizņēmumu un aizdevumu operācijas

Šī sadaļa ir ievērojami palielinājusies līdz ar *NextGenerationEU* (*NGEU*) izveidošanu. *NGEU* līdzekļi šajā sadaļā ir piešķirtie ieņēmumi. 5. sadaļa attiecas uz ieņēmumiem, kas saistīti ar garantijām un piešķirto aizdevumu procentiem un atmaksu. Šeit novirzīti arī līdzekļi (*NGEU* neatmaksājamam atbalstam saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānismu un DFS programmu pastiprināšanai) no piešķirtajiem ieņēmumiem, ko dalībvalstis saņem saskaņā ar Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu (*EURI*).

6. sadaļa. Ar Savienības rīcībpolitikām saistītie ieņēmumi, iemaksas un atmaksātie līdzekļi

Šī sadaļa galvenokārt attiecas uz ieņēmumiem no finanšu korekcijām, kas saistītas ar struktūrfondiem un lauksaimniecības fondiem (ESI fondi, ELGF un ELFLA). Tā ietver arī trešo valstu dalību pētniecības programmās, lauksaimniecības fondu grāmatojumu noskaidrošanu un citas iemaksas un atmaksātos līdzekļus ES programmās/pasākumos. Ievērojamu daļu no šīs kopējās summas veido piešķirtie ieņēmumi, kā rezultātā izdevumos tiek ierakstītas papildu apropriācijas.

Kopējie 2024. gada budžeta ieņēmumi bija 250,609 miljardi EUR.

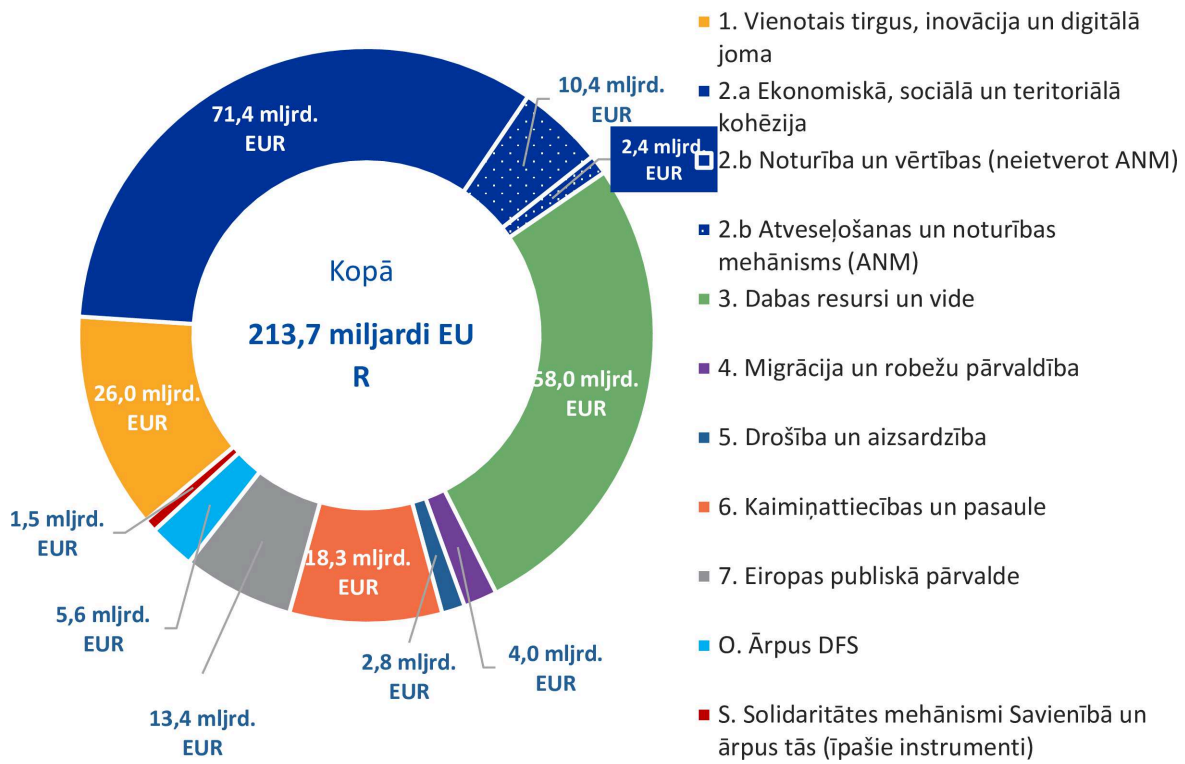

6.2. **Izdevumi**

6.2.1. *Budžeta izpilde*

2024. gadā, kas ir DFS 2021.–2027. gadam ceturtais gads, galīgais pieņemtais budžets bija 195,3 miljardi EUR saistību apropriācijās un 149,7 miljardi EUR maksājumu apropriācijās. Turklāt saistību apropriācijas 31,1 miljarda EUR apmērā bija pieejamas kā piešķirtie ieņēmumi, no kuriem 0,7 miljardi EUR bija saistīti ar *NGEU* ([12]), un 1,3 miljardi EUR saistību apropriācijās tika pārnesti no 2023. gada. Ar 2024. gada piešķirtajiem ieņēmumiem saistītās maksājumu apropriācijas bija 122,9 miljardi EUR, no kuriem 79,0 miljardi EUR bija saistīti ar *NGEU*, un 3,2 miljardi EUR maksājumu apropriācijās tika pārnesti no 2023. gada.

Budžeta izpildes aktīva uzraudzība un laba sadarbība starp Eiropas Parlamentu, Padomi un Komisiju nodrošināja pilnīgu budžeta izpildi.

Kopējās izpildītās saistību apropriācijas 2024. gadā bija 213,7 miljardi EUR:

— 193,1 miljards EUR no galīgā pieņemtā budžeta,

— 0,9 miljardi EUR no apropriācijām, kas pārnestas vai atkal darītas pieejamas no 2023. gada,

— 19,7 miljardi EUR no apropriācijām, kas izriet no piešķirtajiem ieņēmumiem,

  — no tiem 0,5 miljardi EUR ir no *NGEU*.

Kopējās izpildītās maksājumu apropriācijas 2024. gadā bija 247,0 miljardi EUR:

— 146,1 miljards EUR no galīgā pieņemtā budžeta,

— 2,7 miljardi EUR no apropriācijām, kas pārnestas vai atkal darītas pieejamas no 2023. gada,

— 98,2 miljardi EUR no apropriācijām, kas izriet no piešķirtajiem ieņēmumiem,

  — no tiem 73,1 miljards EUR ir no *NGEU*.

Gadījumos, ko pieļauj Finanšu regula un/vai juridiskais pamats, apstiprinātā budžeta apropriācijas, kas netika izpildītas 2024. gadā, tika pārnestas uz 2025. gadu – 1,4 miljardi EUR saistību apropriācijās un 3,8 miljardi EUR maksājumu apropriācijās.

Līdzīgā kārtā 11,1 miljards EUR piešķirto ieņēmumu saistību apropriācijās un 24,7 miljardi EUR piešķirto ieņēmumu maksājumu apropriācijās saskaņā ar Finanšu regulu tika pārnesti uz 2025. gadu.

Turpmāk ir norādīta kopējo 2024. gada saistību apropriāciju izpilde pa DFS 2021.–2027. gadam kategorijām.

([12]) Visaptverošu pārskatu par *NextGenerationEU* (*NGEU*) sk. arī 2.2. un 2.3. iedaļā iepriekš.

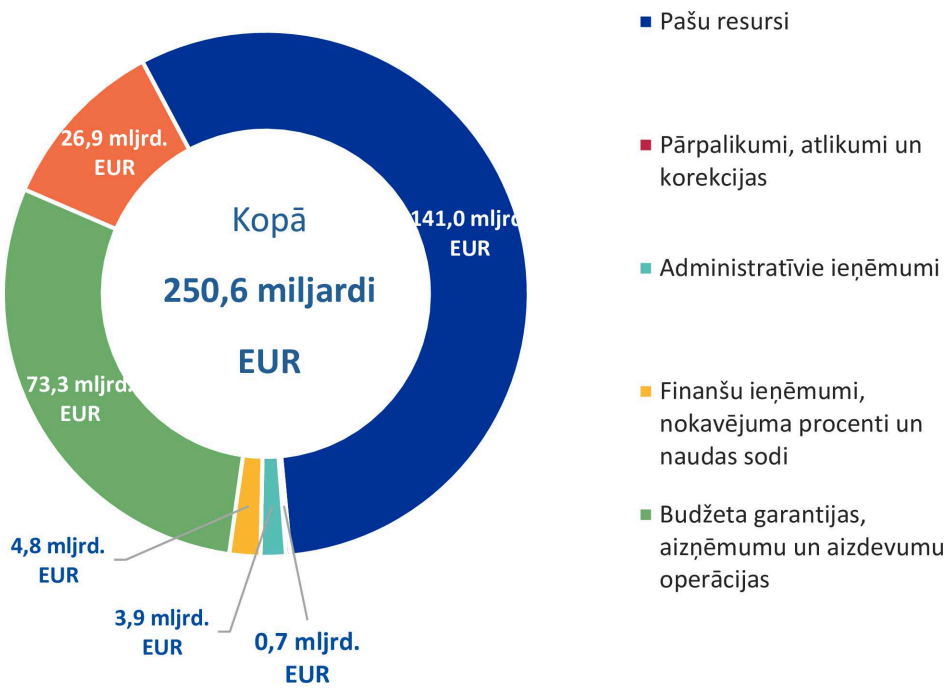

2024. gadā izpildes rādītājs visiem apropriāciju veidiem (budžeta, no iepriekšējā gada pārnestajām un piešķirtajiem ieņēmumiem) bija 94 % saistību sadaļā un 90 % maksājumu sadaļā. Izpildes līmenis, ieskaitot uz 2025. gadu pārnestās (saskaņā ar Finanšu regulu un/vai juridisko pamatu) apropriācijas, sasniedza 99,6 % saistību apropriācijām un 100 % maksājumu apropriācijām no 2023. gadam apstiprinātā budžeta.

NGEU apropriācijas 2021. gadā tika pilnībā iegrāmatotas, t. i., 421,1 miljards EUR saistību apropriācijās. 2023. gads bija pēdējais gads, par kuru varēja uzņemties attiecīgās juridiskās saistības.

2024. gadā *NGEU* maksājumu apropriācijas sasniedza 76,6 miljardus EUR un izpilde sasniedza 95,4 %. Atlikusī maksājumu apropriāciju summa 3,5 miljardu EUR apmērā tika pārnesta uz 2025. gadu.

6.2.2. *Galīgi atceltas saistību apropriācijas*

Saskaņā ar Nosacītības regulu 2022. gadā tika iegrāmatota ar Ungāriju saistīto saistību atcelšana par kopējo summu 1,044 miljardi EUR (no kuriem 30 miljoni EUR attiecās uz *NGEU*). Līdz 2024. gada beigām attiecīgās saistību apropriācijas nebija iespējams atjaunot, un tās tika galīgi atceltas.

6.2.3. *Neizpildītās saistības*

Neizpildītās saistības (parasti sauktas par *reste à liquider* jeb *RAL*), kas ir summas, par kurām ir notikusi saistību uzņemšanās, bet kuras vēl nav samaksātas, 2024. gada beigās bija 507,4 miljardi EUR. Neizpildītās saistības salīdzinājumā ar 2023. gadu samazinājās (par 35,6 miljardiem EUR).

2024. gada *RAL* samazinājuma galvenais virzītājfaktors bija *NGEU* (neatmaksājamās daļas) izpilde, kas 2024. gada beigās veidoja 166,3 miljardus EUR (33 %) no kopējām *RAL*. Tā kā saskaņā ar *EURI* regulas 3. panta 4. un 9. punktu saistības par *NGEU* apropriācijām jāuzņemas līdz 2023. gada 31. decembrim un jāizmaksā līdz 2026. gada 31. decembrim, ar *NGEU* saistīto *RAL* nominālā pieauguma tendence 2024. gadā apvērsās.

6.2.4. *Budžeta izpildes rezultāts*

Budžeta izpildes rezultāts (pārpalikums) palielinājās no 0,6 miljardiem EUR 2023. gadā līdz 1,3 miljardiem EUR 2024. gadā. 2024. gada budžeta izpildes rezultātu galvenokārt ietekmēja tas, ka gūtie budžeta ieņēmumi 4. sadaļā "Finanšu ieņēmumi, nokavējuma procenti un naudas sodi" bija lielāki, nekā plānots.

7. ES POLITISKĀ UN FINANŠU SISTĒMA, PĀRVALDĪBA UN PĀRSKATATBILDĪBA

Eiropas Savienība (ES) ir savienība, kam dalībvalstis piešķir pilnvaras, lai sasniegtu kopīgus mērķus. Savienība ir dibināta, pamatojoties uz tādām vērtībām kā cilvēka cieņas aizsardzība, brīvība, demokrātija, vienlīdzība, tiesiskums un cilvēktiesību, tajā skaitā minoritāšu tiesību, ievērošana. Šīs vērtības ir kopīgas visām dalībvalstīm sabiedrībā, kurā dominē plurālisms, nediskriminācija, iecietība, tiesiskums, solidaritāte un sieviešu un vīriešu līdztiesība.

7.1. Politiskā un finanšu sistēma

ES Līgumi

Vispārējie mērķi un principi, pēc kuriem vadās Savienība un Eiropas iestādes, ir definēti Līgumos. Savienība un ES iestādes var rīkoties tikai saskaņā ar Līgumos piešķirtajām pilnvarām, lai sasniegtu tajos noteiktos mērķus, un tām jārīkojas, ievērojot subsidiaritātes un proporcionalitātes principu ([13]). Lai sasniegtu savus mērķus un īstenotu savu politiku, Savienība sev nodrošina nepieciešamos finanšu līdzekļus. Komisijas atbildībā ir veicināt Savienības vispārējās intereses, tai skaitā izpildīt budžetu un pārvaldīt programmas sadarbībā ar dalībvalstīm un ievērojot pareizas finanšu pārvaldības principu.

ES cenšas sasniegt Līgumā noteiktos mērķus, izmantojot vairākus instrumentus, un viens no tiem ir ES budžets. Citi ir, piemēram, vienots tiesiskais regulējums vai kopējas politikas stratēģijas.

Daudzgadu finanšu shēma un izdevumu programmas

No ES budžeta atbalstītie politikas virzieni tiek īstenoti saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmu (DFS) un attiecīgiem nozaru tiesību aktiem, kuros ir noteiktas izdevumu programmas un instrumenti. Ar tiem ES politiskās prioritātes tiek izteiktas finanšu izteiksmē pietiekami ilgā periodā, lai tās būtu efektīvas un sniegtu saskaņotu ilgtermiņa redzējumu ES fondu finansējuma saņēmējiem un valstu iestādēm, kas nodrošina līdzfinansējumu. Gada maksimālās summas jeb maksimālais apjoms tiek noteikts ES izdevumiem kopumā un galvenajām izdevumu kategorijām. Visu izdevumu kategoriju maksimālo apjomu summa parāda saistību apropriāciju kopējo maksimālo apjomu. DFS pieņem Padome ar visu dalībvalstu vienbalsību un Eiropas Parlamenta piekrišanu. Pašreizējā daudzgadu finanšu shēma 2021.–2027. gadam tika pieņemta 2020. gada 17. decembrī ([14]). Daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam papildina pagaidu atveseļošanas instruments *NextGenerationEU* (sk. **2.** iedaļu).

Gada budžets

Gada budžetu sagatavo Komisija. Eiropas Parlaments un Padome vienojas (parasti līdz decembra vidum) par nākamā gada budžetu, pamatojoties uz LESD 314. pantā noteikto procedūru. Saskaņā ar budžeta līdzsvarotības principu kopējiem ieņēmumiem konkrētā finanšu gadā jābūt vienādiem ar kopējiem izdevumiem (maksājumu apropriācijām).

Galvenie ES budžeta finansējuma avoti ir pašu resursu ieņēmumi, kurus papildina citi ieņēmumi. Ir četru veidu pašu resursi: tradicionālie pašu resursi (galvenokārt muitas nodokļi), pašu resursi, kuru pamatā ir pievienotās vērtības nodoklis (PVN), pašu resursi, kas pamatojas uz nereciklēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu (ieviesti 2021. gadā), un pašu resursi, kuru pamatā ir nacionālais kopienākums (NKI). Citi ieņēmumi no ES darbībām (piemēram, naudas sodi par konkurences noteikumu pārkāpumiem) parasti veido mazāk nekā 10 % no kopējiem ieņēmumiem.

([13]) Saskaņā ar subsidiaritātes principu Savienība rīkojas tikai tad un tiktāl, ja un ciktāl paredzētās darbības mērķus nevar pietiekami labi sasniegt dalībvalstis un ierosinātās darbības mēroga vai ietekmes dēļ tie ir labāk sasniedzami Savienības līmenī. Saskaņā ar proporcionalitātes principu Savienības rīcības saturs un veids ir samērīgs ar Līgumu mērķu sasniegšanai vajadzīgo (sk. Līguma par Eiropas Savienību (LES) 5. pantu).

([14]) Eiropadome 2024. gada 1. februārī vienojās par 2021.–2027. gada DFS maksimālo apjomu vidusposma pārskatīšanu saskaņā ar Komisijas priekšlikumiem COM(2023) 336.

Pārvaldības režīmi

ES budžetu īsteno trīs pārvaldības režīmos, kas nosaka, kā nauda tiek izmaksāta un pārvaldīta.

— Dalīta pārvaldība – lielāko daļu (aptuveni 3/4) budžeta Komisija pārvalda atbilstīgi dalītas pārvaldības sistēmai sadarbībā ar dalībvalstīm, jo īpaši struktūrfondu un lauksaimniecības jomā.

— Tieša pārvaldība – Komisija arī pārvalda programmas pati un var deleģēt konkrētu programmu īstenošanu izpildaģentūrām.

— Netieša pārvaldība – lēmumus par izdevumiem var arī pārvaldīt netieši ar citu ES vai ārpus ES esošu struktūru starpniecību. Finanšu regulā un/vai iemaksu nolīgumos ir noteikti nepieciešamie kontroles un ziņošanas mehānismi, kas šiem subjektiem jāizmanto, un Komisijas uzraudzība, ja budžeta izpildes uzdevumi ir uzticēti valsts aģentūrām, Eiropas Investīciju bankas grupai, trešām valstīm, starptautiskām organizācijām (piemēram, Pasaules Bankai vai Apvienoto Nāciju Organizācijai) un citiem subjektiem (piemēram, decentralizētām ES aģentūrām, kopuzņēmumiem).

Finanšu instrumenti un budžeta garantijas

Tradicionālo budžeta izpildes metodi – dotāciju un subsīdiju piešķiršanu – papildina finanšu instrumentu emisija garantiju, kā arī pašu kapitāla un aizdevumu veidā. Turklāt ES iesaistās aizņēmumu un aizdevumu darbībās saistībā ar īpašām finansiālās palīdzības programmām, lai atbalstītu dalībvalstis un trešās valstis divpusēju aizdevumu veidā, ko finansē no kapitāla tirgos emitētiem parāda vērtspapīriem ar ES budžeta garantiju. 2022. gada decembrī Parlaments un Padome noteica vienotās finansēšanas pieeju ES aizņēmumiem, saskaņā ar kuru Savienība emitēs viena zīmola "ES obligācijas", nevis atsevišķi denominētas obligācijas atsevišķām programmām.

Finanšu regula

Finanšu regula (FR) ([15]), kas piemērojama vispārējam budžetam, ir viens no galvenajiem ES finanšu regulējuma struktūras tiesību aktiem. Tajā ir sīki definēti finanšu noteikumi, kas piemērojami ES budžeta izpildei, un to dažādo dalībnieku loma, kuru pienākums ir nodrošināt, ka nauda tiek izlietota pareizi, sasniedzot noteiktos mērķus. Tajā ietverti arī īpaši noteikumi, kas piemērojami finanšu instrumentiem, budžeta garantijām un finansiālajai palīdzībai.

7.2. **Pārvaldība un pārskatatbildība**

7.2.1. *Institucionālā struktūra*

Eiropas Savienībai ir institucionāla sistēma, kuras uzdevumi ir stiprināt tās vērtības, sekmēt tās mērķu sasniegšanu, kalpot Savienības, tās pilsoņu un dalībvalstu interesēm, kā arī nodrošināt tās politikas virzienu un darbību saskaņotību, rezultativitāti un nepārtrauktību. Organizatorisko struktūru veido iestādes, aģentūras un citas ES autonomās struktūras. Finanšu regula kopā ar piemērojamajiem grāmatvedības noteikumiem nosaka, kuri no šiem subjektiem ir iekļauti ES konsolidētajos pārskatos (konsolidācijas darbības jomā iekļauto subjektu sarakstu sk. ES konsolidēto gada pārskatu **9.** skaidrojumā).

Eiropas Parlaments kopīgi ar Padomi veic likumdošanas un budžeta pieņemšanas funkcijas. Komisijai ir politiska pārskatatbildība attiecībā pret Eiropas Parlamentu. Arī Padome veic politikas veidošanas un koordinēšanas funkcijas saskaņā ar Eiropadomes noteikto Savienības vispārējo politisko virzienu un prioritātēm.

Eiropas Komisija ir Eiropas Savienības izpildvaras iestāde. Tā veicina Savienības vispārējās intereses un šajā nolūkā īsteno atbilstīgas iniciatīvas. Tā nodrošina Līgumu piemērošanu un pārrauga, kā dalībvalstis piemēro Savienības tiesību aktus, un to kontrolē Eiropas Savienības Tiesa. Eiropas Komisija īsteno koordinēšanas, izpildu un pārvaldības funkcijas, izpilda budžetu un pārvalda programmas.

([15]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2024/2509 (2024. gada 23. septembris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (pārstrādāta redakcija) (OV L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

Komisija veic budžeta izpildi, lielā mērā sadarbojoties ar dalībvalstīm ([16]). Kopā tās nodrošina, ka apropriācijas tiek izlietotas atbilstīgi pareizas finanšu pārvaldības principiem. Regulās nosaka dalībvalstu pienākumus to kopīgās budžeta izpildes kontrolē un revīzijā, kā arī izrietošo atbildību. Tajās arī nosaka pienākumus un sīki izstrādātus noteikumus katrai no ES iestādēm attiecībā uz to izdevumiem.

7.2.2. *Komisijas pārvaldības struktūra*

Komisijas pārvaldības kārtība un tas, kā tā nodrošina, ka Komisija darbojas kā mūsdienīga, pārskatatbildīga un uz darbības rezultātiem vērsta iestāde, ir aprakstīts Paziņojumā par pārvaldību Eiropas Komisijā ([17]).

Komisija savas funkcijas veic komisāru kolēģijas vadībā; komisāru kolēģija nosaka prioritātes un uzņemas vispārēju politisku atbildību par Komisijas darbu. Komisijas kā kolēģijas darbu politiski vada tās priekšsēdētājs, kurš savas izvirzīšanas kontekstā Eiropas Parlamentu iepazīstina ar politisko pamatnostādņu formā izklāstītiem mērķiem, ko viņš plāno sasniegt. Priekšsēdētājs lemj par Komisijas iekšējo organizāciju, nodrošinot tās konsekventu, rezultatīvu un koleģiālu darbību.

Kolēģija budžeta praktisko izpildi un finanšu pārvaldību deleģē ģenerāldirektoriem un dienestu vadītājiem, kuri vada Komisijas attiecīgo administratīvo struktūru. Šī decentralizētā pieeja rada administratīvu kultūru, kas mudina civildienesta ierēdņus uzņemties atbildību par viņu kontrolē esošajām darbībām un liek viņiem nodrošināt pārliecību par darbībām, par kurām viņi atbild.

Priekšsēdētāja pakļautībā un ciešā sadarbībā ar Komisijas locekli, kurš ir atbildīgs par budžetu, cilvēkresursiem un administrāciju, kā arī ar priekšsēdētāja un centrālo dienestu līdzdalību Korporatīvās pārvaldības padome nodrošina koordināciju, pārraudzību, konsultācijas un stratēģiskās ievirzes.

Iekšējā kārtība nosaka stingru kontroļu un pārvaldības rīku konsekventu kopumu, kas ļauj komisāru kolēģijai uzņemties politisko atbildību par Komisijas darbu ([18]).

7.2.3. *Komisijas finanšu pārvaldība*

Komisijā pienākumi un atbildības jomas finanšu pārvaldībā ir skaidri definēti (piemēram, Finanšu regulā un Iekšējos noteikumos ([19])) un tiek attiecīgi piemēroti. Komisijas ģenerāldirektori un dienestu vadītāji kā deleģētie kredītrīkotāji ir atbildīgi par ES finanšu resursu pareizu pārvaldību, atbilstību Finanšu regulas noteikumiem, riska pārvaldību un atbilstošas iekšējās kontroles sistēmas izveidi.

Kredītrīkotāji atbild par visu pārvaldības procesu – tie gan nosaka, kas jādara, lai tiktu sasniegti iestādes noteiktie politikas mērķi, gan pārvalda darbības no operatīvā un pareizas finanšu pārvaldības viedokļa. Uzdevumus var tālāk apakšdeleģēt direktoriem, nodaļu vadītājiem un citām personām, kuras tādējādi kļūst par pastarpināti deleģētiem kredītrīkotājiem. Katrs deleģētais kredītrīkotājs iekšējās kontroles sistēmu īstenošanas pārraudzībā un uzraudzībā var paļauties uz vienu vai diviem direktoriem, kuri atbild par riska pārvaldību un iekšējo kontroli.

Komisijas centrālie dienesti sniedz norādījumus un padomus un veicina paraugpraksi, cita starpā ar Korporatīvās pārvaldības padomes darba starpniecību.

([16]) Sk. LESD 317. pantu.
([17]) C(2020) 4240, 24.6.2020.
([18]) Tāpēc termins "Eiropas Komisija" tiek izmantots, lai apzīmētu gan Komisijas locekļu izveidoto iestādi – kolēģiju –, gan tās administrāciju, ko pārvalda tās departamentu ģenerāldirektori (un citu administratīvo struktūru, piemēram, dienestu, biroju un izpildaģentūru, vadītāji).
([19]) Kopš 2019. gada vidus (atsaucoties uz pārskatīto Iekšējo noteikumu 12. pantu) Eiropas Attīstības fonda (EAF) pārvaldība ir līdzdeleģēta pieciem departamentiem (*INTPA* (*DEVCO*), *ECHO*, *EAC*, *EACEA* un *JRC*).

Saskaņā ar Finanšu regulu katram kredītrīkotājam ir jāsagatavo gada darbības pārskats (GDP), kurā sīki izklāsta sasniegumus, iekšējās kontroles un finanšu pārvaldības pasākumus, kas veikti gada laikā. GDP iekļauj deklarāciju, ka resursi ir izmantoti, piemērojot pareizas finanšu pārvaldības principus, un ka ir ieviesti kontroles pasākumi, kas sniedz nepieciešamās garantijas attiecībā uz pamatā esošo darījumu likumību un pareizību. ES budžeta gada pārvaldības un izpildes ziņojums ([20]) ir galvenais instruments, **ar kura starpniecību komisāru kolēģija uzņemas politisko atbildību par ES budžeta finanšu pārvaldību**.

Komisijas grāmatvedis ir galvenais atbildīgais par finanšu līdzekļu pārvaldību, atgūšanas procedūrām, grāmatvedības noteikumu noteikšanu uz starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu (SPSGS) pamata, grāmatvedības sistēmu apstiprināšanu un Komisijas un ES konsolidēto gada pārskatu sagatavošanu. Turklāt grāmatvedim jāparaksta gada pārskati, apliecinot, ka tie visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Savienības finanšu stāvokli, operāciju rezultātus un naudas plūsmas. Gada pārskatus pieņem komisāru kolēģija. Grāmatveža funkcija ir neatkarīga funkcija, un Komisijā grāmatvedis uzņemas lielu atbildību par finanšu pārskatu sagatavošanu.

Arī Komisijas iekšējā revidenta funkcija ir centralizēta un neatkarīga, un iekšējais revidents sniedz neatkarīgas konsultācijas, atzinumus un ieteikumus par iekšējās kontroles sistēmu kvalitāti un funkcionēšanu Komisijā, ES aģentūrās un citās autonomās ES struktūrās.

Revīzijas progresa komiteja nodrošina iekšējā revidenta neatkarību un uzrauga iekšējās revīzijas darba kvalitāti un pasākumus, ko Komisijas dienesti veikuši, atbildot uz iekšējās un ārējās revīzijas ieteikumiem, kā arī Eiropas Revīzijas palātas konstatējumiem par budžeta izpildes apstiprināšanu un ieteikumiem par gada konsolidēto ES pārskatu uzticamību. Komitejas konsultatīvā loma palīdz turpināt vispārēji uzlabot Komisijas darbības rezultativitāti un efektivitāti tās mērķu sasniegšanā un veicina komisāru kolēģijas īstenoto pārraudzību pār Komisijas pārvaldību, risku pārvaldību un iekšējās kontroles praksi.

7.2.4. *Ārējā revīzija un budžeta izpildes apstiprinājuma procedūra*

Saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principiem līdzekļi ir jāpārvalda lietderīgā, efektīvā un saimnieciskā veidā. Pastāv uz visaptverošu ziņošanu, ārēju revīziju un politisko kontroli balstīts pārskatatbildības satvars, kura mērķis ir sniegt pietiekamu pārliecību, ka ES līdzekļi tiek tērēti pareizi.

Pēc **Padomes** ieteikuma **Eiropas Parlaments** lemj par to, vai dot galīgo apstiprinājumu (ko dēvē par "budžeta izpildes apstiprināšanu") tam, kā Komisija attiecīgajā gadā ir izpildījusi ES budžetu. Ikgadējā budžeta izpildes apstiprinājuma procedūra nodrošina to, ka no Komisijas tiek prasīta politiskā pārskatatbildība par ES budžeta izpildi.

Katru gadu **Eiropas Revīzijas palāta** pārbauda pārskatu uzticamību, vai visi ieņēmumi ir saņemti un visi izdevumi ir radušies likumīgā un pareizā veidā un vai finanšu pārvaldība un budžeta plānošanas kvalitatīvie aspekti, cita starpā snieguma aspekts, ir bijuši pareizi. Kopš 2021. gada, ņemot vērā *NextGenerationEU* būtisko nozīmi, Eiropas Revīzijas palātas atzinumu par tradicionālā ES budžeta izdevumu likumību un pareizību papildina atsevišķs atzinums par Atveseļošanas un noturības mehānisma izdevumu likumību un pareizību. Ar Eiropas Revīzijas palātas gada ziņojuma publicēšanu tiek sākta budžeta izpildes apstiprinājuma procedūra. Revidenti arī sagatavo īpašus ziņojumus par noteiktiem izdevumiem vai politikas jomām, kā arī budžeta vai pārvaldības jautājumiem.

Lēmums par budžeta izpildes apstiprināšanu arī balstās uz Komisijas integrētajiem finanšu un pārskatatbildības ziņojumiem, komisāru uzklausīšanu Eiropas Parlamentā un uz atbildēm, kas sniegtas uz Komisijai nosūtītajiem rakstveida jautājumiem.

([20]) https://ec.europa.eu/info/publications/integrated-financial-and-accountability-reporting_lv.

SKAIDROJUMS PIE KONSOLIDĒTAJIEM PĀRSKATIEM

Eiropas Savienības 2024. gada konsolidētie gada pārskati ir sagatavoti, pamatojoties uz informāciju, kuru iestādes un struktūras sniegušas saskaņā ar 252. panta 2. punktu Finanšu regulā, ko piemēro Eiropas Savienības vispārējam budžetam. Ar šo es paziņoju, ka tie ir sagatavoti saskaņā ar minētās Finanšu regulas XIII sadaļu un grāmatvedības principiem, noteikumiem un metodēm, kas izklāstīti finanšu pārskatu skaidrojumos.

No minēto iestāžu un struktūru grāmatvežiem, kas apliecinājuši informācijas ticamību, esmu saņēmusi visu informāciju, kas nepieciešama, lai sagatavotu pārskatus, kuros atspoguļoti Eiropas Savienības aktīvi un saistības, kā arī budžeta izpilde.

Ar šo apliecinu, ka, pamatojoties uz šo informāciju un pārbaudēm, kuras uzskatīju par nepieciešamām, lai apstiprinātu Eiropas Komisijas pārskatus, man ir pietiekama pārliecība, ka pārskati visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Eiropas Savienības finanšu stāvokli, operāciju rezultātus un naudas plūsmas.

Beatriz SANZ REDRADO

Komisijas grāmatvede

2025. gada 13. jūnijā

KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI UN SKAIDROJUMI ([21])

SATURA RĀDĪTĀJS

		Lappuse
BILANCE		35
FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATS		36
NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS		37
PĀRSKATS PAR PĀRMAIŅĀM NETO AKTĪVOS		38
SKAIDROJUMI PAR FINANŠU PĀRSKATIEM		39
1.	NOZĪMĪGA GRĀMATVEDĪBAS POLITIKA	39
2.	SKAIDROJUMI PAR BILANCI	55
3.	SKAIDROJUMI PAR FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATU	94
4.	IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS UN AKTĪVI	104
5.	BUDŽETA UN JURIDISKĀS SAISTĪBAS	109
6.	FINANŠU RISKA PĀRVALDĪBA	114
7.	INFORMĀCIJAS ATKLĀŠANA PAR SAISTĪTĀM PERSONĀM	132
8.	NOTIKUMI PĒC BILANCES DATUMA	133
9.	KONSOLIDĀCIJAS DARBĪBAS JOMA	134

([21]) Jāņem vērā, ka, tā kā skaitļi ir noapaļoti līdz miljoniem euro, daži finanšu dati turpmākajās tabulās var nesakrist.

BILANCE

(Miljonos EUR)

	Skaidrojums	31.12.2024.	31.12.2023.
ILGTERMIŅA AKTĪVI			
Nemateriālie aktīvi	*2.1.*	*1 095*	*976*
Materiālie pamatlīdzekļi	*2.2.*	*13 713*	*13 399*
Pēc pašu kapitāla metodes uzskaitīti ieguldījumi	*2.3.*	*1 446*	*1 365*
Finanšu aktīvi	*2.4.*	*308 961*	*274 283*
Priekšfinansējums	*2.5.*	*40 861*	*41 417*
Ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi un ar komerciālu apmaiņu nesaistītas atgūstamās summas	*2.6.*	*13 272*	*16 083*
		379 347	**347 524**
APGROZĀMIE LĪDZEKĻI			
Finanšu aktīvi	*2.4.*	*19 377*	*11 088*
Priekšfinansējums	*2.5.*	*38 058*	*50 257*
Ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi un ar komerciālu apmaiņu nesaistītas atgūstamās summas	*2.6.*	*18 465*	*19 116*
Krājumi	*2.7.*	*85*	*78*
Nauda un naudas ekvivalenti	*2.8.*	*63 163*	*39 616*
		139 148	**120 156**
AKTĪVI KOPĀ		**518 495**	**467 679**
ILGTERMIŅA SAISTĪBAS			
Pensijas un citi darbinieku pabalsti	*2.9.*	*(93 096)*	*(90 808)*
Uzkrājumi	*2.10.*	*(2 280)*	*(2 102)*
Finanšu saistības	*2.11.*	*(539 575)*	*(430 771)*
		(634 951)	**(523 682)**
ĪSTERMIŅA SAISTĪBAS			
Uzkrājumi	*2.10.*	*(7 536)*	*(1 233)*
Finanšu saistības	*2.11.*	*(62 328)*	*(27 613)*
Parādi kreditoriem	*2.12.*	*(55 414)*	*(50 516)*
Uzkrātie izdevumi un nākamo periodu ienākumi	*2.13.*	*(67 091)*	*(76 805)*
		(192 368)	**(156 166)**
SAISTĪBAS KOPĀ		**(827 319)**	**(679 848)**
NETO AKTĪVI		**(308 824)**	**(212 169)**
Rezerves	*2.14.*	*986*	*1 052*
No dalībvalstīm pieprasāmās summas ([1])	*2.15.*	*(309 810)*	*(213 221)*
NETO AKTĪVI		**(308 824)**	**(212 169)**

([1]) *Eiropas Parlaments 2024. gada 27. novembrī pieņēma budžetu, kurā paredzēti maksājumi ES īstermiņa saistību segšanai no pašu resursiem, ko nākamajā gadā iekasēs vai pieprasīs no dalībvalstīm. Turklāt Civildienesta noteikumu (grozītā 1968. gada 29. februāra Regula (EEK, Euratom, EOTK) Nr. 259/68) (OV L 56, 4.3.1968., 1. lpp.) 83. pantā noteikts, ka dalībvalstis kopīgi garantē pensiju saistības.*

FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATS

(Miljonos EUR)

	Skaidrojums	2024	2023
IEŅĒMUMI			
Ieņēmumi no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu			
NKI resursi	*3.1.*	*95 037*	*101 287*
Tradicionālie pašu resursi	*3.2.*	*20 587*	*19 840*
PVN resursi	*3.3.*	*24 547*	*22 526*
Pašu resursi, kas pamatojas uz nereciklēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu	*3.4.*	*8 227*	*7 225*
Naudas sodi	*3.5.*	*4 039*	*1 748*
Izdevumu atgūšana	*3.6.*	*957*	*803*
AK izstāšanās līgums	*3.7.*	—	*681*
Citi	*3.8.*	*10 673*	*8 800*
		164 068	**162 909**
Ieņēmumi no darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu			
Finanšu ieņēmumi	*3.9.*	*9 005*	*6 983*
Citi	*3.10.*	*2 592*	*1 963*
		11 597	**8 946**
Ieņēmumi kopā		**175 665**	**171 855**
IZDEVUMI			
Īstenojušas dalībvalstis	*3.11.*		
Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds		*(40 267)*	*(40 716)*
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai un citi lauku attīstības instrumenti		*(14 779)*	*(14 605)*
Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds		*(28 833)*	*(52 429)*
Eiropas Sociālais fonds		*(18 037)*	*(17 665)*
Citi		*(3 854)*	*(4 251)*
Īstenojusi Komisija, izpildaģentūras un trasta fondi	*3.12.*	*(98 971)*	*(61 888)*
Īstenojušas citas ES aģentūras un struktūras	*3.13.*	*(4 388)*	*(4 226)*
Īstenojušas trešās valstis un starptautiskās organizācijas	*3.13.*	*(6 639)*	*(6 090)*
Īstenojuši citi subjekti	*3.13.*	*(5 599)*	*(4 902)*
Personāla un pensiju izmaksas	*3.14.*	*(14 966)*	*(14 023)*
Finanšu izmaksas	*3.15.*	*(27 226)*	*(14 355)*
AK izstāšanās līgums	*3.7.*	*(315)*	—
Citi izdevumi	*3.16.*	*(8 999)*	*(8 142)*
Izdevumi kopā		**(272 873)**	**(243 292)**
GADA SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTS		**(97 208)**	**(71 437)**

NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS

(Miljonos EUR)

	2024	2023
Gada saimnieciskās darbības rezultāts	*(97 208)*	*(71 437)*
Pamatdarbības		
Amortizācija	*191*	*181*
Nolietojums	*1 194*	*1 203*
Zaudējumi no ieguldījumu vērtības samazināšanās (to apvērse)	—	—
Aizdevumu (palielinājums)/samazinājums	*(36 703)*	*(42 522)*
Priekšfinansējuma (palielinājums)/samazinājums	*12 756*	*8 821*
Ar komerciālu apmaiņu saistītu debitoru parādu un ar komerciālu apmaiņu nesaistītu atgūstamo summu (palielinājums)/samazinājums	*3 463*	*13 000*
Krājumu (palielinājums)/samazinājums	*(7)*	*3*
Pensiju un citu darbinieku pabalstu palielinājums/(samazinājums)	*2 288*	*10 192*
Uzkrājumu palielinājums/(samazinājums)	*6 481*	*564*
Finanšu saistību (uz ko neattiecas vienotās finansēšanas pieeja) palielinājums/(samazinājums)	*(1 382)*	*(3 516)*
Kreditoriem maksājamo parādu palielinājums/(samazinājums)	*4 898*	*(4 825)*
Uzkrāto izdevumu un nākamo periodu ienākumu palielinājums/(samazinājums)	*(9 714)*	*(9 359)*
Iepriekšējā gada budžeta pārpalikums kā nenaudas ieņēmumi	*(633)*	*(2 519)*
Darbinieku pabalstu saistību pārrēķināšana (ar naudas plūsmām nesaistītas pārmaiņas nav iekļautas finanšu darbības rezultātu pārskatā)	*1 159*	*(6 877)*
Citas ar naudas plūsmām nesaistītas pārmaiņas	*27*	*(11)*
Ieguldījumu darbības		
Nemateriālo aktīvu un materiālo pamatlīdzekļu (palielinājums)/samazinājums	*(1 817)*	*(1 938)*
Pēc pašu kapitāla metodes uzskaitītu ieguldījumu (palielinājums)/samazinājums	*(80)*	*(52)*
Neatvasināto finanšu aktīvu patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā (palielinājums)/samazinājums	*(6 246)*	*(7 329)*
Atvasināto finanšu aktīvu patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā (palielinājums)/samazinājums	*(19)*	*(107)*
Finansēšanas darbības		
Aizņēmumu palielinājums/(samazinājums) saskaņā ar vienotās finansēšanas pieeju	*144 900*	*109 600*
NETO NAUDAS PLŪSMA	**23 547**	**(6 928)**
Naudas un naudas ekvivalentu neto palielinājums/(samazinājums)	*23 547*	*(6 928)*
Nauda un naudas ekvivalenti gada sākumā	*39 616*	*46 544*
Nauda un naudas ekvivalenti gada beigās	*63 163*	*39 616*

PĀRSKATS PAR PĀRMAIŅĀM NETO AKTĪVOS

(Miljonos EUR)

	No dalībvalstīm pieprasāmās summas. Uzkrātais pārpalikums/(deficīts)	Citas rezerves	Neto aktīvi
ATLIKUMS 31.12.2022.	**(132 637)**	**1 312**	**(131 325)**
Darbinieku pabalstu saistību pārrēķināšana	*(6 877)*	—	*(6 877)*
Citi	*249*	*(260)*	*(11)*
Dalībvalstīm kreditētais 2022. gada budžeta izpildes rezultāts	*(2 519)*	—	*(2 519)*
Gada saimnieciskās darbības rezultāts	*(71 437)*	—	*(71 437)*
ATLIKUMS 31.12.2023.	**(213 221)**	**1 052**	**(212 169)**
Darbinieku pabalstu saistību pārrēķināšana	*1 159*	—	*1 159*
Citi	*94*	*(66)*	*27*
Dalībvalstīm kreditētais 2023. gada budžeta izpildes rezultāts	*(633)*	—	*(633)*
Gada saimnieciskās darbības rezultāts	*(97 208)*	—	*(97 208)*
ATLIKUMS 31.12.2024.	**(309 810)**	**986**	**(308 824)**

SKAIDROJUMI PAR FINANŠU PĀRSKATIEM

Jāņem vērā, ka turpmākajās tabulās summas, kas attiecas uz AK saistībā ar DFS līdz 2020. gada beigām, joprojām ir norādītas pozīcijā "Dalībvalstis". Tas tā ir tāpēc, ka, lai gan AK izstājās no ES 2020. gada 1. februārī, saskaņā ar Izstāšanās līgumu tai šajos laikposmos turpināja būt finansiālas attiecības ar ES, kuras ir līdzvērtīgas dalībvalsts attiecībām.

1. NOZĪMĪGA GRĀMATVEDĪBAS POLITIKA

1.1. JURIDISKAIS PAMATS UN GRĀMATVEDĪBAS NOTEIKUMI

ES grāmatvedības uzskaiti kārto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 23. septembra Regulu (ES, Euratom) 2024/2509 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (pārstrādāta redakcija) ([22]), turpmāk dēvētu par "Finanšu regulu" (FR).

Saskaņā ar Finanšu regulas 80. pantu ES sagatavo savus finanšu pārskatus, pamatojoties uz noteikumiem par uzkrāšanas principu grāmatvedībā, kuru pamatā ir starptautiskie publiskā sektora grāmatvedības standarti (SPSGS). Minētie grāmatvedības noteikumi, ko pieņem Komisijas grāmatvedis, ir jāpiemēro visās iestādēs un ES struktūrās, uz kurām attiecas konsolidācijas darbības joma, lai nodrošinātu ES konsolidēto pārskatu iekšējo konsekvenci.

Jaunu un grozītu Eiropas Savienības grāmatvedības noteikumu (EGN) piemērošana

Pārskatīti EGN, kuri ir spēkā gada pārskata periodiem, kas sākās 2024. gada 1. janvārī vai vēlāk

Nav jaunu EGN, kas būtu stājušies spēkā gada pārskata periodiem, kuri sākās 2024. gada 1. janvārī vai vēlāk.

Jauni EGN, kas pieņemti līdz 2024. gada 31. decembrim, bet līdz minētajam datumam vēl nebija stājušies spēkā

Nav jaunu EGN, kas būtu pieņemti līdz 2024. gada 31. decembrim, bet līdz minētajam datumam vēl nebūtu stājušies spēkā.

1.2. GRĀMATVEDĪBAS PRINCIPI

Finanšu pārskatu mērķis ir sniegt plašam lietotāju lokam noderīgu informāciju par subjekta finanšu stāvokli, darbības rezultātiem un naudas plūsmām. ES kā publiskā sektora subjektam ir konkrēti mērķi – sniegt lēmumu pieņemšanai noderīgu informāciju un apliecināt subjekta pārskatatbildību par tam uzticētajiem līdzekļiem. Šis dokuments ir sagatavots, ņemot vērā minētos mērķus.

Vispārējie apsvērumi (jeb grāmatvedības principi), kas jāievēro, sagatavojot finanšu pārskatus, ir izklāstīti ES grāmatvedības 1. noteikumā "Finanšu pārskati" un ir tādi paši kā 1. SPSGS aprakstītie: patiess atspoguļojums, uzkrāšanas princips, darbības turpināšana, uzrādīšanas konsekvence, būtiskums, apkopošana, ieskaitīšana un salīdzināma informācija.

Finanšu pārskatu kvalitatīvie rādītāji ir būtiskums, patiesa atspoguļošana (uzticamība), saprotamība, savlaicīgums, salīdzināmība un pārbaudāmība.

1.3. KONSOLIDĀCIJA

Konsolidācijas darbības joma

ES konsolidētie finanšu pārskati ietver visus būtiskos kontrolētos subjektus, kopīgas struktūras un asociētos uzņēmumus. Konsolidācijas darbības jomā ietilpstošo subjektu pilns saraksts, kas patlaban ietver 54 kontrolētus subjektus un 1 asociēto uzņēmumu (salīdzinājumā ar 2023. gadu nav mainīts), ir atrodams **9.** skaidrojumā. Kontrolēto subjektu vidū ir ES iestādes (tajā skaitā Komisija, taču ne Eiropas Centrālā banka) un ES aģentūras (izņemot tās, kas darbojas kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā). Arī likvidējamo Eiropas Ogļu un tērauda kopienu (likvidējamā EOTK) uzskata par kontrolētu subjektu. ES vienīgais asociētais uzņēmums ir Eiropas Investīciju fonds (EIF).

([22]) OV L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

Subjekti, uz kuriem attiecas konsolidācijas darbības joma, bet kuri nav būtiski ES konsolidētajiem finanšu pārskatiem kopumā, nav jākonsolidē vai jāuzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi, ja tas ES radītu pārmērīgu laika patēriņu vai izmaksas. Šādus subjektus dēvē par "mazajiem subjektiem", un tie ir atsevišķi uzskaitīti **9.** skaidrojumā. 2024. gadā 11 subjekti tika klasificēti kā mazie subjekti (2023. gadā – 10 subjekti).

Kontrolētie subjekti

Lai noteiktu konsolidācijas darbības jomu, piemēro kontroles koncepciju. Kontrolētie subjekti ir subjekti, par kuriem ES saņem vai ir tiesīga saņemt mainīgu ieguvumu no tās iesaistes un no kuriem gūtā minētā ieguvuma veidu un summu ES var ietekmēt, izmantojot savu varu pār otru subjektu. Šādai varai jābūt patlaban īstenojamai un jābūt saistītai ar subjekta attiecīgajām darbībām. Kontrolētie subjekti tiek pilnībā konsolidēti. Konsolidācija sākas kontroles pastāvēšanas pirmajā dienā un beidzas līdz ar kontroles izbeigšanos.

Izplatītākie kontroles rādītāji ES ir šādi: subjekta izveide ar dibināšanas līgumiem vai sekundārajiem tiesību aktiem, subjekta finansēšana no ES budžeta, balsstiesības vadības struktūrās, Eiropas Revīzijas palātas veikta revīzija un budžeta izpildes apstiprināšana Eiropas Parlamentā. Katrs subjekts tiek vērtēts atsevišķi, lai izlemtu, vai pietiek ar vienu no iepriekš minētajiem kritērijiem, lai kontroli uzskatītu par pastāvošu, vai ir jāizpildās tiem visiem.

Ir izslēgti visi būtiskie ES kontrolēto subjektu savstarpējie darījumi un atlikumi, savukārt nerealizētie guvumi un zaudējumi saistībā ar šādiem darījumiem nav būtiski un tāpēc nav izslēgti.

Kopīgas struktūras

Kopīga struktūra ir struktūra, kuru kopīgi kontrolē ES un viena vai vairākas citas puses. Kopīga kontrole ir struktūras kontroles savstarpēja dalīšana, kas noteikta ar saistošu līgumu un kas pastāv tikai tad, kad, pieņemot lēmumus par attiecīgajām darbībām, ir vajadzīgs to pušu vienprātīgs apstiprinājums, kuras savstarpēji dala kontroli. Kopīgas struktūras var būt gan kopuzņēmumi, gan kopīgas operācijas. Kopuzņēmums ir kopīga struktūra, kuras uzbūvē ir atsevišķa instrumentsabiedrība un kurā pusēm, kas kopīgi kontrolē šo struktūru, ir tiesības uz tās neto aktīviem. Līdzdalību kopuzņēmumos uzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi (sk. **1.5.4.** skaidrojumu). Kopīga operācija ir kopīga struktūra, kurā pusēm, kam ir kopīga kontrole struktūrā, ir tiesības uz struktūras aktīviem un pienākumi pret struktūras saistībām. Līdzdalību kopīgā operācijā uzskaita, ES finanšu pārskatos atzīstot tās aktīvus un saistības, ieņēmumus un izdevumus, kā arī tās daļu no aktīviem, saistībām, ieņēmumiem un izdevumiem, kas tiek turēti vai radušies kopīgi.

Asociētie uzņēmumi

Asociētie uzņēmumi ir tādi subjekti, kuros ES tieši vai netieši ir būtiska ietekme, bet kurus tā ne ekskluzīvi, ne kopīgi nekontrolē. Pieņem, ka būtiska ietekme pastāv, ja ES tieši vai netieši ir 20 % vai vairāk balsstiesību. Līdzdalību asociētajos uzņēmumos uzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi (sk. **1.5.4.** skaidrojumu).

Nekonsolidēti subjekti, kuru līdzekļus pārvalda Komisija

ES darbinieku kopīgās veselības apdrošināšanas shēmas, Eiropas Attīstības fonda un Dalībnieku garantiju fonda naudas līdzekļus pārvalda Komisija šo subjektu vārdā. Tomēr ES nekontrolē šos subjektus, tāpēc tie nav konsolidēti tās finanšu pārskatos.

1.4. **SAGATAVOŠANAS PAMATS**

Finanšu pārskatus iesniedz katru gadu atbilstīgi Finanšu regulas 249. pantam. Finanšu gads sākas 1. janvārī un beidzas 31. decembrī.

1.4.1. *Valūta un konvertācijas pamats*

Funkcionālā un pārskatu sniegšanas valūta

Ja vien nav norādīts citādi, finanšu pārskatus sagatavo miljonos euro, kas ir ES funkcionālā valūta.

Darījumi un atlikumi

Darījumus ārvalstu valūtā konvertē euro atbilstoši valūtas kursam, kas ir spēkā darījuma veikšanas dienā. Guvumus un zaudējumus no ārvalstu valūtas maiņas, kas radušies ārvalstu valūtas darījumu norēķinos un pārrēķinot ārvalstu valūtā denominētus monetāros aktīvus un saistības atbilstoši valūtas kursam gada beigās, norāda finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Atšķirīgas konvertācijas metodes tiek piemērotas materiālajiem pamatlīdzekļiem un nemateriālajiem aktīviem, kuru vērtība saglabājas euro atbilstoši kursam to iegādes datumā.

Ārvalstu valūtā denominētu monetāro aktīvu un saistību atlikumus gada beigās konvertē euro pēc 31. decembrī spēkā esošā Eiropas Centrālās bankas (ECB) valūtas kursa.

Euro maiņas kurss

Valūta	31.12.2024.	31.12.2023.	Valūta	31.12.2024.	31.12.2023.
BGN	**1,9558**	*1,9558*	**RON**	**4,9743**	*4,9756*
LTL	**25,1850**	*24,7240*	**SEK**	**11,459**	*11,096*
DKK	**7,4578**	*7,4529*	**CHF**	**0,9412**	*0,9260*
GBP	**0,8292**	*0,8691*	**JPY**	**163,06**	*156,3300*
HUF	**411,3500**	*382,8*	**USD**	**1,0389**	*1,105*
PLN	**4,275**	*4,3395*			

1.4.2. *Aplēšu izmantošana*

Saskaņā ar SPSGS un vispārpieņemtajiem grāmatvedības principiem finanšu pārskatos noteikti ietver summas, kas balstītas uz vadības aplēsēm un pieņēmumiem, kuri izdarīti, pamatojoties uz visticamāko pieejamo informāciju. Būtiskas aplēses cita starpā ietver aplēses par turpmāk minēto: darbinieku pabalstu saistību summas, finanšu risks saistībā ar debitoru parādiem un summas, kas uzrādītas skaidrojumos par finanšu instrumentiem, vērtības samazināšanās uzkrājumi, kas paredzēti amortizētajā iegādes vērtībā novērtētajiem finanšu aktīviem un finanšu garantiju līguma saistībām, uzkrātie ieņēmumi un izdevumi, uzkrājumi, nemateriālo aktīvu un materiālo pamatlīdzekļu vērtības samazinājuma pakāpe, krājumu neto pārdošanas vērtība, iespējamie aktīvi un saistības. Faktiskie rezultāti var atšķirties no aplēsēm. Izmaiņas aplēsēs tiek atspoguļotas periodā, kad tās kļūst zināmas, ja izmaiņas skar tikai attiecīgo periodu, vai attiecīgajā periodā un turpmākajos periodos, ja izmaiņas skar abus.

1.5. **BILANCE**

1.5.1. *Nemateriālie aktīvi*

Nemateriāls aktīvs ir identificējams bezķermenisks, nemonetārs aktīvs. Aktīvs ir identificējams, ja tas ir nošķirams (t. i., to var nošķirt vai atdalīt no subjekta, piemēram, to pārdodot, nododot, licencējot, iznomājot vai apmainot vai nu individuāli, vai arī kopā ar attiecīgu līgumu, identificējamu aktīvu vai saistībām, neatkarīgi no tā, vai subjekts plāno tā rīkoties) vai izriet no saistošiem pasākumiem (tajā skaitā līgumiskām vai citām juridiskām tiesībām neatkarīgi no tā, vai šīs tiesības ir nododamas vai nošķiramas no subjekta vai no citām tiesībām un pienākumiem).

Iegādātos nemateriālos aktīvus norāda, no sākotnējām izmaksām atskaitot uzkrāto amortizāciju un zaudējumus no vērtības samazināšanās. Pašu radītus nemateriālos aktīvus kapitalizē tad, kad ir izpildīti attiecīgie ES grāmatvedības noteikumu kritēriji, un izdevumi attiecas tikai uz aktīva izstrādes posmu. Kapitalizējamās izmaksas ietver visas tieši attiecināmās izmaksas, kas nepieciešamas aktīva radīšanai, ražošanai un sagatavošanai darbam atbilstīgi vadības iecerēm. Izmaksas, kas ir saistītas ar pētniecības darbībām, nekapitalizējamās izstrādes izmaksas un uzturēšanas izmaksas atzīst par izdevumiem to rašanās brīdī.

Nemateriālos aktīvus amortizē pēc lineārās metodes visā to aplēstajā lietderīgās lietošanas laikā (3–11 gadi). Aplēstais nemateriālo aktīvu lietderīgās lietošanas laiks ir atkarīgs no to konkrētā ekonomiskā kalpošanas ilguma vai juridiskā kalpošanas ilguma, kas noteikts vienošanās ceļā.

1.5.2. *Materiālie pamatlīdzekļi*

Visus materiālos pamatlīdzekļus uzrāda to sākotnējās izmaksās, no kurām atskaitīts uzkrātais nolietojums un zaudējumi no vērtības samazināšanās. Izmaksās ir ietverti izdevumi, kas ir tieši attiecināmi uz aktīva iegādi, radīšanu vai pārvešanu.

Turpmākās izmaksas pēc vajadzības iekļauj aktīva uzskaites vērtībā vai atzīst par atsevišķu aktīvu tikai tad, ja ir ticams, ka ar attiecīgo izmaksu posteni saistītos nākotnes saimnieciskos labumus vai kalpošanas potenciālu izmantos ES un izmaksas var ticami novērtēt. Remontdarbu un uzturēšanas izmaksas ieskaita finanšu darbības rezultātu pārskatā tajā finanšu periodā, kurā minētās izmaksas radušās.

Uz zemi netiek attiecināts nolietojums, jo uzskata, ka tās lietderīgās lietošanas laiks ir neierobežots. Uz nepabeigtiem pamatlīdzekļiem neattiecina nolietojumu, jo šie aktīvi vēl nav pieejami lietošanai. Nolietojumu citiem aktīviem aprēķina šādi, izmantojot lineāro metodi, lai to izmaksas, no kurām atņemta to atlikusī vērtība, sadalītu pa visu aplēstās aktīvu lietderīgās lietošanas laiku.

Aktīva veids	Lineārā nolietojuma likme
Ēkas	*No 4 % līdz 10 %*
Kosmosa aktīvi	*No 8 % līdz 25 %*
Aprīkojums un iekārtas	*No 10 % līdz 25 %*
Mēbeles un transportlīdzekļi	*No 10 % līdz 25 %*
Datortehnika	*No 25 % līdz 33 %*
Citi	*No 10 % līdz 33 %*

Guvumus vai zaudējumus no aktīva atsavināšanas nosaka, ieņēmumus, no kuriem atskaitīti pārdošanas izdevumi, salīdzinot ar atsavinātā aktīva uzskaites vērtību, un iekļauj finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Noma

Noma ir vienošanās, kuras rezultātā iznomātājs apmaiņā pret maksājumu vai vairākiem maksājumiem nodod nomniekam tiesības lietot aktīvu noteiktu laika periodu. Nomu klasificē kā finanšu nomu vai operatīvo nomu.

Finanšu noma ir noma, kur būtībā visus riskus un ieguvumus saistībā ar īpašumtiesībām nodod nomniekam. Noslēdzot finanšu nomas līgumu kā nomniekam, aktīvus, kas tiek iegūti finanšu nomas rezultātā, atzīst kā aktīvus un saistītos nomas pienākumus atzīst kā saistības no nomas termiņa sākšanās brīža. Aktīvus un saistības atzīst summās, kas vienādas ar nomātā īpašuma patieso vērtību vai, ja tā ir zemāka, minimālo nomas maksājumu pašreizējo vērtību, gan vienu, gan otru nosakot nomas sākšanas brīdī. Nomas termiņa laikā finanšu nomā turētajiem aktīviem nolietojumu aprēķina īsākajā no šādiem periodiem: aktīva lietderīgās lietošanas laiks vai nomas termiņš. Minimālos nomas maksājumus sadala starp finanšu maksu (procentu elements) un nenokārtoto saistību samazinājumu (pamatsummas elements). Finanšu maksu sadala pa visiem periodiem nomas termiņa laikā tā, lai veidotos pastāvīga periodiska procentu likme attiecībā uz saistību atlikumu, ko pēc vajadzības atspoguļo kā īstermiņa/ilgtermiņa. Mainīgās nomas uzskaita kā izdevumus to rašanās periodā.

Operatīvā noma ir noma, kas nav finanšu noma, t. i., noma, kur iznomātājs patur būtībā visus riskus un ieguvumus saistībā ar aktīva īpašumtiesībām. Noslēdzot operatīvās nomas līgumu kā nomniekam, maksājumus, kas veikti saistībā ar operatīvo nomu, nomas termiņa laikā atspoguļo kā izdevumus finanšu darbības rezultātu pārskatā, izmantojot lineāro metodi, bilancē nenorādot ne nomāto aktīvu, ne nomas saistības.

1.5.3. *Nefinanšu aktīvu vērtības samazināšanās*

Vērtības samazināšanās ir aktīva nākotnes saimniecisko labumu vai kalpošanas potenciāla zudums, kas pārsniedz aktīva nākotnes saimniecisko labumu vai kalpošanas potenciāla zuduma sistemātisko atzīšanu ar amortizācijas vai nolietojuma starpniecību (atkarībā no konkrētā gadījuma). Uz aktīviem, kuru lietderīgās lietošanas laiks ir neierobežots, amortizāciju/nolietojumu neattiecina, bet katru gadu pārbauda to vērtības samazinājumu. Aktīviem, kuriem nosaka amortizāciju/nolietojumu, vērtības samazinājumu pārbauda ikreiz, kad pārskata datumā ir norādes, ka aktīva vērtība var būt samazinājusies. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atzīst tādā apmērā, par kādu aktīva uzskaites vērtība pārsniedz tā atgūstamo (darba) summu. Atgūstamā (darba) summa ir lielākā no šādām summām: aktīva patiesā vērtība, no kuras atskaitītas pārdošanas izmaksas, vai tā lietošanas vērtība.

Nemateriālo aktīvu un materiālo pamatlīdzekļu atlikušo vērtību un lietderīgās lietošanas laiku pārskata un vajadzības gadījumā koriģē vismaz reizi gadā. Ja iepriekšējos gados atzītie vērtības samazinājuma iemesli vairs nepastāv, attiecīgi veic zaudējumu no vērtības samazināšanās apvēršanu.

1.5.4. *Pēc pašu kapitāla metodes uzskaitīti ieguldījumi*

Līdzdalība asociētajos uzņēmumos un kopuzņēmumos

Pēc pašu kapitāla metodes uzskaitītus ieguldījumus sākotnēji atzīst izmaksās, sākotnējo uzskaites vērtību vēlāk palielinot vai samazinot, lai atzītu turpmākās iemaksas, ES daļu ieguldījumu saņēmēja pārpalikumā vai deficītā, jebkādus vērtības samazinājumus un dividendes. Ieguldījumu uzskaites vērtību finanšu pārskatos bilances datumā iegūst, sākotnējām izmaksām pieskaitot visas pārmaiņas. ES daļu ieguldījumu saņēmēja pārpalikumā vai deficītā atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā, un tās daļu ieguldījumu saņēmēja pašu kapitāla pārmaiņās atzīst rezervē neto aktīvos. No ieguldījumiem saņemtā peļņas daļa samazina aktīva uzskaites vērtību.

Ja ES deficīta daļa ieguldījumā, ko uzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi, ir vienāda ar tās līdzdalību ieguldījumā vai pārsniedz to, ES pārtrauc atzīt savu daļu turpmākajos zaudējumos ("neatzītie zaudējumi"). Kad ES līdzdalība ir samazināta līdz nullei, papildu zaudējumi tiek segti un saistības tiek atzītas tikai, ja ES ir radies juridisks vai prakses radīts pienākums vai tā ir veikusi maksājumus subjekta vārdā.

Ja pastāv vērtības samazinājuma pazīmes, jāveic daļēja norakstīšana līdz mazākajai atgūstamajai summai. Atgūstamo summu nosaka atbilstīgi **1.5.3.** skaidrojumam. Ja vērtības samazinājuma iemesls vēlāk vairs nepastāv, veic zaudējumu no vērtības samazināšanās apvērsi līdz uzskaites vērtībai, kāda būtu noteikta, ja nebūtu atzīti nekādi zaudējumi no vērtības samazināšanās.

Ja ES līdzdalība ieguldījumu kapitāla fondā ir 20 % vai vairāk, tā necenšas īstenot būtisku ietekmi. Tāpēc šādus fondus uzskata par finanšu instrumentiem un klasificē kā finanšu aktīvus patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā (*FVSD*).

Asociētos uzņēmumus un kopuzņēmumus, kas klasificēti kā mazie subjekti (sk. **1.3.** skaidrojumu), neuzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi. ES iemaksas šajos subjektos tiek uzskaitītas kā attiecīgā perioda izdevumi.

1.5.5. *Finanšu aktīvi*

Klasifikācija sākotnējās atzīšanas brīdī

Klasifikācija ir atkarīga no diviem kritērijiem:

— finanšu aktīvu pārvaldības modeļa – tam nepieciešams novērtējums par to, kā ES pārvalda finanšu aktīvus, lai radītu naudas plūsmas un sasniegtu savus mērķus, un kā tā izvērtē finanšu aktīvu darbības rezultātus,

— aktīvu līgumā noteiktās naudas plūsmas raksturojuma – tam nepieciešams novērtējums par to, vai līgumā noteiktās naudas plūsmas ir tikai pamatsummas un procentu maksājumi par nesamaksāto pamatsummu. Procenti ir atlīdzība par naudas vērtību laikā, kredītrisku un citiem pamata kreditēšanas riskiem un izmaksām.

Pēc tam, kad, pamatojoties uz šiem kritērijiem, ir veikts novērtējums, finanšu aktīvus var klasificēt trīs kategorijās: finanšu aktīvos amortizētajā iegādes vērtībā (*AC*), finanšu aktīvos patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu neto aktīvu / pašu kapitāla aprēķinā (*FVNA*) vai finanšu aktīvos patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā (*FVSD*).

Finanšu aktīvus ar līgumā noteiktajām naudas plūsmām, kas atspoguļo tikai pamatsummu un procentus, klasificē atkarībā no subjekta pārvaldības modeļa. Ja pārvaldības modelis paredz turēt finanšu aktīvus, lai iekasētu līgumā noteiktās naudas plūsmas, finanšu aktīvus klasificē *AC*. Ja pārvaldības modelis paredz finanšu aktīvus turēt gan līgumā noteikto naudas plūsmu iekasēšanai, gan finanšu aktīvu pārdošanai, klasifikācija ir *FVNA*. Ja pārvaldības modelis atšķiras no šiem diviem modeļiem (piemēram, finanšu aktīvi tiek turēti tirdzniecībai vai tiek turēti portfelī, ko pārvalda un novērtē pēc patiesās vērtības), finanšu aktīvus klasificē kā *FVSD*.

Finanšu aktīvus ar līgumā noteiktajām naudas plūsmām, kas neatspoguļo tikai pamatsummu un procentus, bet rada pakļautību riskiem un nepastāvībai, kuri nav ietverti pamata aizdevuma līgumā (piemēram, pašu kapitāla cenu izmaiņas), klasificē kā *FVSD* neatkarīgi no pārvaldības modeļa.

Sākotnējās atzīšanas brīdī ES finanšu aktīvus klasificē šādi.

(a) *Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā*

ES klasificē šajā kategorijā:

— naudu un naudas ekvivalentus,

— aizdevumus (t. sk. termiņnoguldījumus, kuru sākotnējais termiņš pārsniedz trīs mēnešus),

— ar komerciālu apmaiņu saistītus debitoru parādus, izņemot finanšu garantiju līguma debitoru parādu daļu, kas klasificēta kā finanšu aktīvs patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā.

Šie neatvasinātie finanšu aktīvi atbilst diviem nosacījumiem. ES pārvaldības modelis paredz tos turēt, lai iekasētu līgumā noteiktās naudas plūsmas. Turklāt īpaši noteiktās dienās ir līgumā noteiktas naudas plūsmas, kas atspoguļo tikai pamatsummu un procentus par neatmaksāto pamatsummu.

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā tiek iekļauti apgrozāmajos līdzekļos, izņemot tos, kuru dzēšanas termiņš ir ilgāks par 12 mēnešiem no pārskata datuma.

(b) *Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu neto aktīvu / pašu kapitāla aprēķinā*

Šiem neatvasinātajiem finanšu aktīviem ir līgumā noteiktas naudas plūsmas, kas atspoguļo tikai pamatsummu un procentus par neatmaksāto pamatsummu. Turklāt pārvaldības modelis paredz turēt finanšu aktīvus gan līgumā noteikto naudas plūsmu iekasēšanai, gan finanšu aktīvu pārdošanai.

Šīs kategorijas aktīvus klasificē kā apgrozāmos līdzekļus, ja tos plāno realizēt 12 mēnešu laikā no pārskata datuma.

Šā pārskata perioda beigās ES šādu aktīvu nav.

(c) *Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā*

ES tālāk minētos finanšu aktīvus klasificē kā *FVSD*, jo līgumā noteiktās naudas plūsmas neatspoguļo tikai pamatsummu un procentus no pamatsummas:

— atvasinātie instrumenti,

— kapitālieguldījumi un ieguldījumi naudas tirgus fondos vai apvienoto portfeļu fondos,

— citi kapitālieguldījumu tipa ieguldījumi (piemēram, riska kapitāla darījumi).

Turklāt ES tās turētos parāda vērtspapīrus klasificē kā *FVSD*, jo parāda vērtspapīru portfeļi tiek pārvaldīti un novērtēti, pamatojoties uz portfeļa patieso vērtību (piemēram, kopējais uzkrājumu fonds saskaņā ar Finanšu regulas 215. pantu).

Šīs kategorijas aktīvus klasificē kā apgrozāmos līdzekļus, ja tos plāno realizēt 12 mēnešu laikā no pārskata datuma.

Sākotnējā atzīšana un novērtēšana

Patiesajā vērtībā novērtētu finanšu aktīvu ar atspoguļojumu neto aktīvu / pašu kapitāla aprēķinā un atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā iegādes tiek atzītas to tirgošanas datumā, t. i., datumā, kurā ES uzņemas saistības pirkt aktīvu. Naudas ekvivalenti un aizdevumi tiek atzīti, kad naudu nogulda finanšu iestādē vai izmaksā aizņēmējiem.

Finanšu aktīvus sākotnēji novērtē patiesajā vērtībā. Visiem finanšu aktīviem, kurus neuzskaita patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, darījuma izmaksas pieskaita patiesajai vērtībai, veicot sākotnējo atzīšanu. Finanšu aktīviem, kurus uzskaita patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, darījuma izmaksas tiek ieskaitītas izdevumos finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Finanšu aktīva patiesā vērtība sākotnējās atzīšanas brīdī parasti ir darījuma cena, izņemot gadījumus, kad darījums nenotiek savstarpēji nesaistītu pušu darījuma apstākļos, t. i., notiek bez atlīdzības vai par nominālu atlīdzību publiskās politikas nolūkos. Ja tā notiek, starpība starp finanšu instrumenta patieso vērtību un darījuma cenu ir ar komerciālu apmaiņu nesaistīta sastāvdaļa, kas finanšu darbības rezultātu pārskatā tiek atzīta par izdevumiem. Šajā gadījumā finanšu aktīva patiesā vērtība tiek iegūta no pašreizējiem tirgus darījumiem ar tieši līdzvērtīgu instrumentu. Ja instrumentam nav aktīva tirgus, patiesā vērtība tiek iegūta ar novērtēšanas metodi, kam izmanto pieejamos datus no novērojamiem tirgiem.

Ja tiek piešķirts ilgtermiņa aizdevums bez procentu likmes vai ar likmi, kas ir zemāka par tirgus likmi, tā patieso vērtību var aplēst kā visu nākotnē saņemamo naudas ieņēmumu pašreizējo vērtību, kas diskontēta, izmantojot līdzīga instrumenta ar līdzīgu kredītreitingu dominējošo tirgus procentu likmi.

Atveseļošanas un noturības mehānisma ietvaros piešķirtie aizdevumi un aizdevumi finansiālajai palīdzībai sākotnēji tiek novērtēti to nominālvērtībā, darījuma cenu uzskatot par aizdevuma patieso vērtību. Tas ir turpmāk minēto iemeslu dēļ.

— ES aizdevumiem ir īpaša "tirgus vide", kas ievērojami atšķiras no kapitāla tirgus, kurā tiek emitētas komercobligācijas vai valdības parāds. Tā kā aizdevējiem šajos tirgos ir iespēja izvēlēties alternatīvus ieguldījumus, iespēja šādi rīkoties ir iekļauta tirgus cenās. Taču ES šādas alternatīvo ieguldījumu iespējas nav, jo tai nav atļauts ieguldīt naudu kapitāla tirgos; ES tikai aizņemas līdzekļus, lai tos aizdotu. Tas nozīmē, ka ES nav alternatīvas iespējas aizdot vai ieguldīt summas, ko tā ir aizņēmusies. Attiecīgi nav alternatīvo izmaksu un tātad nav arī bāzes salīdzinājumam ar tirgus likmēm. Faktiski ES aizdevumu operācija pati reprezentē tirgu. Īsāk sakot, tā kā alternatīvo izmaksu iespēja nav piemērojama, tirgus cena nesniedz patiesu priekšstatu par ES aizdevumu darījumu būtību. Tāpēc nav pareizi noteikt ES aizdevumu patieso vērtību, atsaucoties uz komercobligācijām vai valsts obligācijām.

— Turklāt, tā kā nav aktīva tirgus vai līdzīgu darījumu, ar ko varētu salīdzināt, procentu likme, kas ES būtu jāizmanto, lai noteiktu patieso vērtību aizdevumu operācijām, ir prasītā procentu likme.

Turpmākais novērtējums

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā turpmāk tiek novērtēti amortizētajā iegādes vērtībā, izmantojot faktiskās procentu likmes metodi.

Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu neto aktīvu / pašu kapitāla aprēķinā turpmāk tiek novērtēti patiesajā vērtībā. Guvumus un zaudējumus no patiesās vērtības pārmaiņām atzīst patiesās vērtības rezervē, izņemot ārvalstu valūtas pārrēķina starpību monetāriem aktīviem, kuru atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Finanšu aktīvus patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā pēc tam novērtē to patiesajā vērtībā. Guvumus un zaudējumus no patiesās vērtības pārmaiņām (ieskaitot tos, kas izriet no ārvalstu valūtas pārrēķināšanas, un jebkurus nopelnītos procentus) ietver finanšu darbības rezultātu pārskatā tajā periodā, kurā tie rodas.

Patiesā vērtība turpmākajā novērtējumā

Aktīvos tirgos kotētu ieguldījumu patiesās vērtības pamatā ir pašreizējās piedāvātās cenas. Ja finanšu aktīvam ir neaktīvs tirgus (kā arī nekotētiem vērtspapīriem un ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem), ES nosaka patieso vērtību, izmantojot novērtēšanas metodes. Var izmantot nesenus nesaistītu pušu darījumus, atsauces uz citiem būtībā tādiem pašiem instrumentiem, diskontētu naudas plūsmu analīzi, iespējas līgumu cenu noteikšanas modeļus un citas novērtēšanas metodes, kuras parasti izmanto tirgus dalībnieki.

Ieguldījumi riska kapitāla fondos, kam nav kotētas tirgus cenas aktīvā tirgū, tiek novērtēti pēc attiecināmās neto aktīvu vērtības, ko uzskata par to patiesās vērtības ekvivalentu.

Finanšu aktīvu vērtības samazinājums

ES atzīst un novērtē ar paredzamajiem kredītzaudējumiem saistītus zaudējumus no vērtības samazināšanās finanšu aktīviem, kas novērtēti amortizētajā iegādes vērtībā un patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu neto aktīvu / pašu kapitāla aprēķinā.

Aktīviem, kas novērtēti amortizētajā iegādes vērtībā, aktīva uzskaites vērtību samazina par zaudējumu no vērtības samazināšanās summu, kas atzīta finanšu darbības rezultātu pārskatā. Aktīviem patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu neto aktīvu / pašu kapitāla aprēķinā zaudējumu uzkrājumi tiek atzīti neto aktīvos / pašu kapitālā un nesamazina finanšu aktīva uzskaites vērtību bilancē. Ja kādā nākamajā periodā zaudējumu no vērtības samazināšanās summa samazinās, iepriekš atzītie zaudējumi no vērtības samazināšanās tiek apvērsti, izmantojot finanšu darbības rezultātu pārskatu.

Paredzamie kredītzaudējumi (*ECL*) ir pašreizējā vērtība starpībai starp līgumā noteiktajām naudas plūsmām un naudas plūsmām, ko ES paredz saņemt. *ECL* ietver saprātīgu un pamatotu informāciju, kas ir pieejama bez pārmērīgām izmaksām un pūlēm pārskata datumā.

Pakāpju noteikšanas politika

ECL novērtē ar trīs pakāpju modeli, kas ņem vērā neizpildes gadījumus finanšu aktīva darbības laikā, kuriem piešķirts svērums atkarībā no to iespējamības, un kredītriska attīstību kopš finanšu aktīva iniciēšanas. Aizdevumu iniciēšanas datums ir neatsaucamo aizdevuma saistību datums.

Sadalījums pa pakāpēm galvenokārt ir atkarīgs no darījumu partnera kredītreitinga. Pakāpju noteikšanas modelis balstās uz relatīvu kredītriska novērtējumu, tas ir, ES var būt dažādi aizdevumi ar vienu un to pašu darījumu partneri dažādās pakāpēs atkarībā no darījumu partnera kredītriska to iniciēšanas brīdī. ES, kam ir unikāls institucionālais statuss, aizdod naudu savām dalībvalstīm vai grūtībās nonākušām valdībām. Tā rezultātā ES arī piemēro kvalitatīvu kredītriska novērtējumu, pamatojoties uz grūtībās nonākušu aizņēmēju ekonomiskās situācijas uzraudzību.

1. pakāpe – nav būtiska kredītriska pieauguma

Aizdevumi darījumu partneriem, kuru kredītreitings ir investīciju kategorijā (t. i., starp AAA (Aaa) un BBB– (Baa3) pēc *S&P / Fitch* (*Moody's*) reitingu skalas vai līdzvērtīga ārējā vai iekšējā reitinga) pārskata datumā, tiek uzskatīti par zema kredītriska aizdevumiem un tādējādi tiek turēti 1. pakāpē, izņemot gadījumus, kad to maksājumi kavēti ilgāk par 30 dienām (sk. 2. pakāpi). 1. pakāpē tiek klasificēti arī visi aizdevumi, kuriem nav bijis būtiska kredītriska pieauguma, kas definēts turpmāk. Aizdevumiem 1. pakāpē vērtības samazināšanās uzkrājumi tiek noteikti 12 mēnešu paredzamo kredītzaudējumu līmenī.

2. pakāpe – būtisks kredītriska pieaugums (SICR)

Lai noteiktu, vai kopš aizdevuma iniciēšanas ir bijis būtisks kredītriska pieaugums un vai tāpēc aizdevums ir jāpārvieto uz 2. pakāpi, ES piemēro kvantitatīvo un kvalitatīvo novērtējumu kombināciju:

— visi aizdevumi, kuriem līgumā noteikto maksājumu kavējums ir no 31 līdz 90 dienām, tiek pārvietoti uz 2. pakāpi,

— attiecībā uz darījumu partneriem, kuru kredītreitings sākotnējās atzīšanas datumā ir no AAA (Aaa) līdz BB– (Ba3), ja vien nav piemērojams zema riska gadījums (iepriekš 1. pakāpē), pasliktināšanos uzskata par būtisku, ja starpība starp reitingu aizdevuma iniciēšanas brīdī un reitingu pārskata datumā ir vienāda ar vai lielāka par trim pakāpēm,

— attiecībā uz darījumu partneriem, kuru kredītreitings sākotnējās atzīšanas datumā ir B+ (B1) vai B (B2), pasliktināšanās tiek uzskatīta par būtisku, ja starpība starp sākotnējo reitingu un pašreizējo reitingu ir vienāda ar vai lielāka par divām pakāpēm,

— attiecībā uz darījumu partneriem, kuru kredītreitings sākotnējās atzīšanas datumā ir B– (B3) vai zemāks (CCC/Caa–C diapazonā), pasliktināšanās tiek uzskatīta par būtisku, ja starpība starp sākotnējo reitingu un pašreizējo reitingu pārskata datumā ir vienāda ar vai lielāka par vienu pakāpi, un

— aizdevumi, kas iniciēti pirms pārejas uz pārskatīto 11. EGN (t. i., 2021. gada 1. janvāra) un par ko bez pārmērīgām izmaksām un pūlēm nav pieejama informācija par kredītrisku sākotnējās atzīšanas brīdī, tiek klasificēti 2. pakāpē.

Aizdevumiem 2. pakāpē vērtības samazināšanās uzkrājumi tiek noteikti darbības laikā paredzamo kredītzaudējumu līmenī.

3. pakāpe – aizdevumi ar samazinātu kredītvērtību

Aizdevumi tiek klasificēti 3. pakāpē, ja to maksājuma termiņš ir kavēts 90 dienas vai ja pēc aizdevuma iniciēšanas ir noticis viens vai vairāki notikumi, kas negatīvi ietekmē šā finanšu aktīva aplēstās nākotnes naudas plūsmas. Piemēram, aizdevums tiek klasificēts 3. pakāpē, ja:

— kļūst ticams, ka aizņēmējs bankrotēs vai kā citādi tiks finansiāli reorganizēts,

— ārējā reitinga aģentūra aizņēmējam ir piešķīrusi kredītreitingu D un

— aizņēmējs nepilda kādas finansiālas saistības pret ES vai – finansiālās palīdzības aizdevumu gadījumā – aizņēmējs nepilda saistības pret kādu citu starptautisku organizāciju, kas finansē programmu.

Aizdevumiem 3. pakāpē vērtības samazināšanās uzkrājumi tiek noteikti darbības laikā paredzamo kredītzaudējumu līmenī.

*Iegādāts vai iniciēts ar samazinātu kredītvērtību (*POCI)

ES turējumā ir arī *POCI* aizdevumi. Tie ir aizdevumi, kuriem iestājusies saistību neizpilde un par kuriem ES ir samaksājusi pieprasīto garantiju īstenošanas partnerim. Visas ar šiem aizdevumiem saistītās tiesības ir pārņēmusi ES. ES tos atzīst savā bilancē patiesajā vērtībā sākotnējās atzīšanas brīdī. ES tos klasificē kā *POCI* aizdevumus un aprēķina vērtības samazināšanās uzkrājumus, pamatojoties uz darbības laika *ECL*. Saskaņā ar attiecīgajiem nolīgumiem, kas noslēgti starp ES un īstenošanas partneriem, ES vārdā tiek veiktas piedziņas procedūras, lai atgūtu visas nesamaksātās summas.

(a) *Aizdevumi valdībām*

ES savā aizdevumu vērtības samazināšanās novērtējumā ņem vērā ES finansējuma būtību un tās unikālo institucionālo statusu.

Trešām valstīm izsniegto aizdevumu vērtības samazinājumam ES aprēķina paredzamos kredītzaudējumus, izmantojot ārējos kredītkvalitātes datus, tomēr ņemot vērā tās privileģētā kreditora statusu, kas samazina kredītrisku. Pašreizējās vērtības aprēķināšanai diskonta likme ir aizdevuma sākotnējā faktiskā procentu likme. Ja aizdevumam ir mainīga procentu likme, diskonta likme ir līgumā noteiktā pašreizējā faktiskā procentu likme.

Attiecībā uz aizdevumiem dalībvalstīm ES nekad nav radušies zaudējumi no vērtības samazināšanās, kā arī tā nav saskārusies ar maksājumu saistību nepildīšanu. Attiecībā uz šiem aizdevumiem ES papildus privileģētā kreditora statusam ņem vērā attiecības ar savām dalībvalstīm. Šie divi elementi principā garantē dalībvalstīm piešķirto aizdevumu pilnīgu atgūšanu termiņa beigās. Tāpēc ES uzskata, ka paredzamie kredītzaudējumi no dalībvalstīm izsniegtajiem aizdevumiem ir niecīgi un statistiskā pieeja paredzamo kredītzaudējumu aprēķināšanai šiem aizdevumiem nav piemērojama. Tādējādi finanšu darbības rezultātu pārskatā attiecībā uz aizdevumiem dalībvalstīm paredzamie kredītzaudējumi netiek atzīti.

(b) *Debitoru parādi*

ES novērtē zaudējumus no vērtības samazināšanās darbības laika *ECL* apmērā, izmantojot praktiskus paņēmienus (piemēram, uzkrājumu matricu).

(c) *Nauda un naudas ekvivalenti*

ES tur naudu un naudas ekvivalentus bankas norēķinu kontos un termiņnoguldījumos ar termiņu līdz trim mēnešiem. Nauda lielākoties tiek turēta bankās ar ļoti augstu kredītreitingu (sk. **6.6.** skaidrojumu), tādējādi ir ļoti zema saistību neizpildes iespējamība. Ņemot vērā īso termiņu un saistību neizpildes zemo iespējamību, paredzamie kredītzaudējumi no naudas un naudas ekvivalentiem ir niecīgi. Tā rezultātā naudas ekvivalentiem vērtības samazināšanās uzkrājumi netiek atzīti.

Atzīšanas pārtraukšana

Finanšu instrumentu atzīšanu pārtrauc, kad tiesības saņemt naudas plūsmas no ieguldījumiem ir beigušās vai ES būtībā ir nodevusi citai personai visus riskus un ieguvumus, kas izriet no īpašumtiesībām. Finanšu aktīviem patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu neto aktīvu / pašu kapitāla aprēķinā un atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā pārdošana tiek atzīta to tirgošanas datumā.

1.5.6. *Krājumi*

Krājumus uzskaita izmaksās vai arī neto pārdošanas vērtībā atkarībā no tā, kura no abām summām ir mazāka. Izmaksas tiek noteiktas, izmantojot metodi "pirmais iekšā – pirmais ārā" (*FIFO*). Gatavo preču un nepabeigto ražojumu izmaksas ietver izejmateriālu izmaksas, tiešās darbaspēka izmaksas, citas tieši attiecināmās izmaksas un saistītās pieskaitāmās ražošanas izmaksas (pamatojoties uz parasto darbības jaudu). Neto pārdošanas vērtību aprēķina, no parastā uzņēmējdarbības gaitā paredzētās pārdošanas cenas atskaitot pabeigšanas izmaksas un pārdošanas izdevumus. Ja krājumus tur sadalei bez maksas vai par nominālmaksu, tos novērtē izmaksās vai arī pašreizējās aizstāšanas izmaksās atkarībā no tā, kura no šīm summām ir mazāka. Pašreizējās aizstāšanas izmaksas ir izmaksas, kas ES rastos, iegādājoties šādu aktīvu pārskata datumā.

1.5.7. *Priekšfinansējuma summas*

Priekšfinansējums ir maksājums, kas paredzēts, lai saņēmējam izsniegtu naudas avansu, t. i., apgrozāmos līdzekļus. To var sadalīt vairākos maksājumos saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu laikposmā, kas noteikts konkrētajā līgumā, lēmumā, nolīgumā vai pamataktā. Apgrozāmos līdzekļus jeb avansu izmanto mērķim, kuram tas piešķirts, nolīgumā noteiktajā periodā, vai arī to atmaksā. Ja saņēmējam nerodas attiecināmie izdevumi, tam ir pienākums atmaksāt priekšfinansējumu ES. Tā kā ES saglabā kontroli pār priekšfinansējumu un ir tiesīga saņemt atmaksu par neattiecināmo daļu, attiecīgo summu norāda kā aktīvus.

Priekšfinansējumu sākotnēji atzīst bilancē, kad naudu nodod saņēmējam. To novērtē piešķirtās atlīdzības summā. Turpmākos periodos priekšfinansējumu novērtē summā, kura sākotnēji atzīta bilancē un no kuras atskaitīti attiecināmie izdevumi (tajā skaitā aplēstās summas, ja tas ir nepieciešams), kas radušies perioda laikā.

Procentus par priekšfinansējumu atzīst tad, kad tie nopelnīti saskaņā ar attiecīgo nolīgumu. Gada beigās, pamatojoties uz ticamāko informāciju, aplēš uzkrātos procentu ieņēmumus, ko ietver bilancē.

Citus avansa maksājumus dalībvalstīm, kas rodas, kad ES atmaksā summas, kuras dalībvalstis avansa veidā samaksājušas saņēmējiem (ieskaitot "finanšu instrumentus, kam piemēro dalīto pārvaldību"), atzīst aktīvos un uzrāda pozīcijā "Priekšfinansējums". Citus avansa maksājumus dalībvalstīm turpmāk novērtē summā, kura sākotnēji atzīta bilancē un no kuras atskaitīta labākā aplēse par attiecināmajiem izdevumiem, kas radušies galasaņēmējiem un ko aprēķina, pamatojoties uz ticamiem un pamatojamiem pieņēmumiem.

Iemaksas ES trasta fondos (kā noteikts Finanšu regulas 238. pantā), kas nav konsolidēti Eiropas Komisijā, vai citos nekonsolidētos subjektos klasificē kā priekšfinansējumu, jo to nolūks ir nodrošināt apgrozāmos līdzekļus trasta fondam, lai tas varētu finansēt konkrētas darbības, kas ir noteiktas šā trasta fonda mērķos. ES iemaksas trasta fondos tiek novērtētas ES iemaksas sākotnējā vērtībā, no kuras atskaitīti attiecināmie izdevumi, tajā skaitā, ja nepieciešams, aplēstās summas, kas trasta fondam radušās pārskata periodā un ir attiecinātas uz ES iemaksu atbilstīgi noslēgtajam nolīgumam.

1.5.8. *Ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi un ar komerciālu apmaiņu nesaistītas atgūstamās summas*

Saskaņā ar ES grāmatvedības noteikumiem ar komerciālu apmaiņu saistīti un nesaistīti darījumi ir jāuzrāda atsevišķi. Lai atšķirtu abas šīs kategorijas, jēdzienu "debitoru parādi" lieto attiecībā uz darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu, savukārt attiecībā uz darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, t. i., kad ES saņem vērtību no cita subjekta, nesniedzot pretī aptuveni tādu pašu vērtību, lieto jēdzienu "atgūstamās summas" (piemēram, no dalībvalstīm atgūstamās summas saistībā ar pašu resursiem).

Debitoru parādi no darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu, ir finanšu aktīvi, kas novērtēti amortizētajā iegādes vērtībā, izņemot noteiktas finanšu garantiju līguma debitoru parādu daļas summas, kas tiek klasificētas kā finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā (sk. **1.5.5.** skaidrojumu).

Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, uzskaita patiesajā vērtībā to iegādes dienā, atskaitot daļēji norakstāmo vērtības samazinājuma summu. Ar komerciālu apmaiņu nesaistītu darījumu atgūstamo summu daļēji norakstāmo vērtības samazinājumu nosaka, ja ir objektīvi pierādījumi, ka ES nevarēs iekasēt visas pienākošās summas atbilstoši sākotnējiem noteikumiem par atgūstamajām summām no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu. Daļēji norakstītā summa ir starpība starp aktīva uzskaites vērtību un atgūstamo summu. Daļēji norakstīto summu atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Pamatojoties uz iepriekšējo pieredzi, tiek veikta arī vispārēja daļēja norakstīšana neizpildītajiem atgūšanas rīkojumiem, kuriem vēl nav piemērota noteikta daļējā norakstīšana. Sk. **1.5.14.** skaidrojumu par režīmu, ko piemēro uzkrātajiem ieņēmumiem gada beigās. Summas, kas parādītas un uzrādītas kā atgūstamās summas no darījumiem, kuri nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, nav finanšu instrumenti, jo tās neizriet no līguma, kas rada finanšu saistības vai pašu kapitāla instrumentu. Tomēr finanšu pārskatu skaidrojumos atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, atbilstošā gadījumā uzrāda kopā ar debitoru parādiem no darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu.

1.5.9. *Nauda un naudas ekvivalenti*

Nauda un naudas ekvivalenti ir finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā, un tie ir nauda kasē, pieprasījuma noguldījumi bankās vai noguldījumi bankās ar īsu brīdinājuma termiņu par izņemšanu un citi īstermiņa ieguldījumi ar augstu likviditāti, kuru sākotnējais termiņš nepārsniedz trīs mēnešus.

1.5.10. *Darbinieku pabalsti*

ES nodrošina darbiniekiem vairākus pabalstus (atalgojumu un sociālās nodrošināšanas pabalstus). Uzskaites nolūkiem tie jāklasificē īstermiņa un pēcnodarbinātības pabalstos.

Darbinieku īstermiņa pabalsti

Darbinieku īstermiņa pabalsti ir pabalsti, kas jāizmaksā 12 mēnešu laikā pēc tā pārskata perioda beigām, kurā darbinieki snieguši pakalpojumu, piemēram, darba algas, samaksa par ikgadējo atvaļinājumu un apmaksātu slimības atvaļinājumu un citi īstermiņa pabalsti. Darbinieku īstermiņa pabalstus atzīst kā izdevumus tad, kad tiek sniegts saistītais pakalpojums. Saistības atzīst par summu, ko plānots izmaksāt, ja ES ir pašreizējs juridisks vai prakses radīts pienākums maksāt saistībā ar darbinieka iepriekš sniegtu pakalpojumu un šādu pienākumu var ticami aplēst.

Pēcnodarbinātības pabalsti

ES piešķir darbiniekiem vairākus pēcnodarbinātības pabalstus, kas ietver izdienas, invaliditātes un pārdzīvojušā laulātā pensijas, kuras nodrošina saskaņā ar Eiropas ierēdņu pensiju shēmu, kā arī veselības apdrošināšanu, kuru nodrošina saskaņā ar kopīgo veselības apdrošināšanas shēmu (sk. **2.9.** skaidrojumu). Šos pabalstus piešķir saskaņā ar vienoto plānu, lai gan tie ir sadalīti divās shēmās, un tiem jāpiemēro līdzīgs režīms, lai patiesi atspoguļotu situāciju un atainotu ekonomisko realitāti.

— Eiropas ierēdņu pensiju shēma (*PSEO*). Pabalsti, ko piešķir saskaņā ar šo nosacīti finansēto ([23]) shēmu, ir saistīti ar amata stāžu, invaliditāti un laulātā pārdzīvošanu, kā arī ģimenes pabalstiem, nāvi pirms pensionēšanās tiem darbiniekiem, kuri strādā vai ir strādājuši ES iestādēs, aģentūrās un citās ES struktūrās vai ir mirušu ierēdņu vai pensionāru pārdzīvojušie laulātie. Personāls vienu trešdaļu no plānotajām šo pabalstu izmaksām sedz no savas darba algas.

— Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma (*JSIS*). Saskaņā ar šo shēmu ES nodrošina veselības apdrošināšanu Eiropas Komisijas, ES iestāžu, aģentūru un citu struktūru darbiniekiem, atmaksājot medicīnas pakalpojumu izdevumus. Pabalstus, ko šajā shēmā piešķir "nestrādājošajiem" (t. i., pensionāriem, bāreņiem u. c.), klasificē kā pēcnodarbinātības pabalstus.

ES arī nodrošina pēcnodarbinātības pabalstus ES iestāžu darbiniekiem un bijušajiem darbiniekiem ar atsevišķu pensiju shēmu starpniecību. Tie ir iekļauti pozīcijā "Citas pensijas pabalstu shēmas". Saskaņā ar šīm shēmām ES nodrošina pensijas pabalstus Komisijas, Tiesas, Revīzijas palātas, Padomes, Eiropas Parlamenta, Eiropas Ombuda un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja locekļiem. ES nodrošina ES iestāžu darbiniekiem veselības apdrošināšanu ar *JSIS* starpniecību.

Minētos pēcnodarbinātības pabalstus uzskata par ES definētu pabalstu saistībām un aprēķina katrā pārskata datumā, aplēšot nākotnes pabalstu summu, ko darbinieki nopelnījuši kārtējā periodā un iepriekšējos periodos, šo summu diskontējot un atskaitot visu plāna aktīvu patieso vērtību. Definētu pabalstu saistības aprēķina katru gadu, izmantojot plānotās vienības kredītmetodi. Definētu pabalstu saistību pašreizējo vērtību nosaka, diskontējot aplēstās nākotnes naudas aizplūdes, izmantojot tādu valsts obligāciju procentu likmes, kuras ir denominētas pabalstu izmaksāšanas valūtā un kuru dzēšanas termiņš aptuveni atbilst attiecīgo pensiju saistību termiņam.

ES darbiniekiem piešķirtos pēcnodarbinātības pabalstus iekļauj vienotā plānā, kurā ietverta gan pensiju shēma (*PSEO*), gan veselības apdrošināšanas shēma (*JSIS*), un tiesības uz apdrošināšanu saskaņā ar *JSIS* shēmu ir tikai tad, ja ir iegūtas tiesības uz apdrošināšanu saskaņā ar *PSEO* shēmu. Atbilstīgi minētā vienotā plāna nosacījumiem, kas izklāstīti Civildienesta noteikumos, dažas tiesības, piemēram, tiesības uz atliktu un samazinātu pensiju saskaņā ar *PSEO*, tiek iegūtas pēc 10 nostrādātiem gadiem. Tomēr tiesības, ko iegūst saskaņā ar vienoto plānu, darbiniekam turpinot darbu, ir ievērojami lielākas nekā sākotnējās tiesības, kā to atspoguļo vēlākās katru gadu uzkrātās pensijas tiesības.

([23]) *PSEO* ir nosacīts (teorētisks) fonds ar definētiem pabalstiem, kurā personāls ar iemaksu palīdzību finansē savas nākotnes pensijas. Lai arī faktiski ieguldījumu fonds nepastāv, summa, kas ar šāda fonda palīdzību tiktu iekasēta, tiek uzskatīta par ieguldītu dalībvalstu ilgtermiņa obligācijās un ir atspoguļota pensiju saistībās, kas ir reģistrētas Eiropas Savienības gada pārskatos. Dalībvalstis kopīgi garantē pabalstu izmaksu saskaņā ar Civildienesta noteikumu 83. pantu un Līguma par Eiropas Savienību 4. panta 3. punktu (sīku shēmas aprakstu sk. COM(2018) 829).

Tāpēc, lai parādītu pamatā esošā darījuma ekonomisko būtību, kā to prasa finanšu pārskatu kvalitatīvais rādītājs "patiesa atspoguļošana", kā izklāstīts gan 1. EGN, gan SPSGS "Konceptuālais satvars", radušās darba izmaksas tiek uzkrātas atbilstīgi lineārajai metodei visā aplēstajā darbinieka aktīvā dienesta periodā, t. i., periodā no dienas, kad darbinieka dienests pirmo reizi rada tiesības uz pabalstiem saskaņā ar plānu (neatkarīgi no tā, vai pabalstus piešķir ar nosacījumu, ka darbinieks turpina dienestu), līdz dienai, kad darbinieka dienesta turpināšana nerada būtiskas turpmāko pabalstu summas saskaņā ar plānu, neskaitot summas, kas rodas no darba algas turpmākas paaugstināšanas. Šo pieeju konsekventi piemēro pabalstiem, kurus piešķir saskaņā ar vienoto plānu.

Definētu pabalstu neto saistību pārrēķinos iekļauj aktuāros guvumus un zaudējumus un atdevi no plāna aktīviem, un tos nekavējoties atzīst neto aktīvos.

ES atzīst neto procentu izdevumus (ienākumus) un citus ar definētu pabalstu plāniem saistītos izdevumus finanšu darbības rezultātu pārskata pozīcijā "Personāla un pensiju izmaksas".

Kad piešķirtie pabalsti tiek mainīti vai samazināti, izrietošās pabalstu izmaiņas, kas saistītas ar iepriekšēju dienestu, vai samazināšanas rezultātā radušos guvumus vai zaudējumus nekavējoties atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Guvumus un zaudējumus, kas rodas norēķinos, atzīst, kad notiek norēķins. Iepriekšējās darba izmaksas nekavējoties atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā, ja vien izmaiņas nav atkarīgas no nosacījuma, ka darbiniekiem ir jāpaliek dienestā noteiktu laika periodu.

1.5.11. *Uzkrājumi*

Uzkrājumus atzīst, ja pagātnes notikumu rezultātā ES ir pašreizējs juridisks vai prakses radīts pienākums pret trešām personām, minētā pienākuma izpildei, visticamāk, būs nepieciešama resursu aizplūde un šo summu var ticami novērtēt. Nākotnes zaudējumiem no pamatdarbības uzkrājumus neatzīst. Uzkrājumu summa ir labākā aplēse par prognozējamajiem izdevumiem, kas būs vajadzīgi, lai izpildītu pašreizējo pienākumu, pārskata datumā. Ja uzkrājumus veido lielam posteņu skaitam, pienākumu aplēš, izsverot visus iespējamos iznākumus atbilstoši to iespējamībai ("paredzamās vērtības" metode).

Uzkrājumus apgrūtinošiem līgumiem novērtē paredzamo līguma laušanas izmaksu pašreizējā vērtībā vai paredzamo līguma izpildes turpināšanas neto izmaksu pašreizējā vērtībā atkarībā no tā, kura no šīm vērtībām ir mazāka.

1.5.12. *Finanšu saistības*

Finanšu saistības iedala finanšu saistībās patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, finanšu saistībās, ko uzskaita amortizētajā iegādes vērtībā, un finanšu garantiju līguma saistībās.

Aizņēmumi

Aizņēmumus veido aizņēmumi no kredītiestādēm un parādi, ko apliecina sertifikāti (ES obligācijas, ES noguldījumi un ES parādzīmes). Tos sākotnēji atzīst patiesajā vērtībā, kas ir to piešķiršanas ieņēmumi (saņemtās atlīdzības patiesā vērtība), no kuras tiek atskaitītas radušās darījuma izmaksas, un turpmāk tos uzskaita amortizētajā iegādes vērtībā, izmantojot faktiskās procentu likmes metodi; starpību starp ieņēmumiem, no kuriem atskaitītas darījuma izmaksas, un dzēšanas vērtību atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā aizņēmumu periodā, izmantojot faktiskās procentu likmes metodi. Darījuma izmaksas, kas radušās ES un vēlāk pieprasītas no aizdevuma saņēmēja, ir nebūtiskas, un tās tieši atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Aizņēmumus klasificē kā ilgtermiņa saistības, izņemot gadījumus, kad to dzēšanas termiņš ir īsāks nekā 12 mēneši pēc bilances datuma.

Finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā

Tās ietver atvasinātos instrumentus, kuru patiesā vērtība ir negatīva. Tos uzskaita tāpat kā finanšu aktīvus patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā (sk. **1.5.5.** skaidrojumu).

Finanšu garantiju līguma saistības

ES atzīst finanšu garantiju līguma (*FGC*) saistības, kad tā noslēdz līgumu, saskaņā ar kuru ES ir jāveic noteikti maksājumi, lai atlīdzinātu garantijas turētājam zaudējumus, kas tam radušies tādēļ, ka konkrēts parādnieks neveic maksājumu noteiktajā termiņā saskaņā ar sākotnējiem vai grozītajiem parāda instrumenta noteikumiem. Ja garantijas līgums nosaka, ka ES ir jāveic maksājumi, reaģējot uz finanšu instrumentu cenas izmaiņām vai citu pamatā esošo instrumentu izmaiņām, garantijas līgums ir atvasināts instruments, t. i., finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā. Visi pārējie garantiju līgumi tiek uzskaitīti kā finanšu uzkrājumi.

FGC saistības sākotnēji atzīst patiesajā vērtībā. Tā ir vienāda ar saņemamās prēmijas neto pašreizējo vērtību, ja tā atbilst tirgus nosacījumiem. Ja garantijas prēmija netiek iekasēta vai ja atlīdzība nav patiesā vērtība, patieso vērtību nosaka, pamatojoties uz aktīvā tirgū kotētajām tādu finanšu garantiju līgumu cenām, kuri ir tieši līdzvērtīgi tam, ar kuru notikusi attiecīgo finanšu garantiju saistību uzņemšanās, ja šādas cenas ir pieejamas, vai izmantojot novērtēšanas metodi. Ja patieso vērtību nevar ticami novērtēt, ne tieši novērojot aktīvu tirgu, ne izmantojot citu novērtēšanas metodi, finanšu garantiju līguma saistības sākotnēji novērtē darbības laikā paredzamo kredītzaudējumu apmērā.

Turpmākā novērtēšana ir atkarīga no finanšu garantijas kredītriska attīstības, ko uzrauga, iedalot *FGC* attiecīgajā pakāpē. Galvenais riska rādītājs, uz kura pamata *FGC* iedala attiecīgajā pakāpē, ir garantētā parāda kredītreitings. Pakāpju noteikšanas modelis salīdzina kredītreitingu iniciēšanas brīdī ar kredītreitingu pārskata datumā.

Ja nav būtiska kredītriska pieauguma (“1. pakāpe”), finanšu garantiju saistības tiek novērtētas 12 mēnešu paredzamo kredītzaudējumu apmērā vai sākotnēji atzītajā summā, no kuras nepieciešamības gadījumā atskaitīta kumulatīvā amortizācija, atkarībā no tā, kura summa ir lielāka. Ja ir būtisks kredītriska pieaugums (“2. pakāpe”), finanšu garantiju saistības novērtē darbības laikā paredzamo kredītzaudējumu apmērā vai sākotnēji atzītajā summā, no kuras nepieciešamības gadījumā atskaitīta kumulatīvā amortizācija, atkarībā no tā, kura summa ir lielāka.

Pakāpju noteikšanas kritēriji garantētajam parādam finanšu garantiju līgumos, kas attiecas uz vienu parāda instrumentu, ir tādi paši kā finanšu aktīviem amortizētajā iegādes vērtībā (sk. **1.5.5.** skaidrojumu).

Pakāpju noteikšanas kritēriji garantētajam parādam portfeļa garantiju gadījumā ir tādi paši kā finanšu aktīviem amortizētajā iegādes vērtībā ar šādiem izņēmumiem:

— pakāpju noteikšanas kritērijos tiek ņemts vērā garantētā portfeļa vidējais svērtais kredītreitings vai garantijas reitings, nevis individuālu parāda instrumentu reitings atsevišķi,

— attiecībā uz garantijām, kuru kredītreitings sākotnējās atzīšanas datumā ir no AAA (Aa1) līdz BB– (Ba3), pasliktināšanās tiek uzskatīta par būtisku, ja starpība starp reitingu iniciēšanas brīdī un reitingu pārskata datumā ir vienāda ar vai lielāka par divām pakāpēm,

— attiecībā uz garantijām, kuru kredītreitings sākotnējās atzīšanas datumā ir B+ (B1) vai zemāks, pasliktināšanās tiek uzskatīta par būtisku, ja starpība starp reitingu iniciēšanas brīdī un reitingu pārskata datumā ir vienāda ar vai lielāka par vienu pakāpi.

Taču, ja informācija par kredītreitingu nav pieejama, bet sākotnējās atzīšanas brīdī ir aplēsti paredzamie ikgadējie pieprasījumi, faktiskais pieprasījumu apmērs salīdzinājumā ar sākotnējo aplēsi arī tiek uzskatīts par saprātīgu riska rādītāju būtiska kredītriska pieauguma (*SICR*) novērtēšanai.

Papildus iepriekš minētajiem kritērijiem ES var piemērot kvalitatīvu *SICR* novērtējumu, pamatojoties uz pieejamo papildu, saprātīgu un pamatotu informāciju.

FGC, kuri iniciēti pirms pārejas uz pārskatīto 11. EGN (t. i., pirms 2021. gada 1. janvāra) un par kuru kredītrisku sākotnējās atzīšanas brīdī nav iespējams iegūt informāciju bez pārmērīgām izmaksām un pūlēm, klasificē 2. pakāpē.

Finanšu garantiju līgumiem klasifikāciju 3. pakāpē un *POCI* nepiemēro.

Finanšu garantiju līgumus klasificē kā īstermiņa saistības, izņemot, ja ES ir beznosacījuma tiesības atlikt saistību izpildi vismaz uz 12 mēnešiem pēc pārskata datuma.

Iemaksas ar nosacījumiem

ES trasta fondus, kas tiek uzskatīti par daļu no Komisijas operatīvajām darbībām (t. i., trasta fondu *Madad* un Trasta fondu Kolumbijai), uzskaita Komisijas pārskatos un vēlāk konsolidē ES gada pārskatos. Tāpēc iemaksas, ko citi līdzekļu devēji veic ES trasta fondos, pēc kritērijiem atbilst ieņēmumiem no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, atbilstīgi zināmiem nosacījumiem un tās uzrāda kā finanšu saistības, līdz ar veiktajām iemaksām saistītie nosacījumi ir izpildīti, t. i., trasta fondam rodas attiecināmas izmaksas. Trasta fondam piemēro prasību finansēt noteiktus projektus un atdot atlikušos līdzekļus tad, kad fonds tiek likvidēts. Bilances datumā nenokārtotās iemaksu saistības tiek novērtētas saņemto iemaksu apmērā, no kura atskaitīti izdevumi, kas radušies trasta fondam, tajā skaitā aplēstas summas, ja tas ir nepieciešams. Pārskata sagatavošanas nolūkos neto izdevumi tiek attiecināti uz citu līdzekļu devēju iemaksām proporcionāli neto iemaksām, kas veiktas līdz 31. decembrim (ieskaitot). Iemaksu attiecināšanai ir tikai indikatīvs raksturs. Likvidējot trasta fondu, par atlikušo resursu faktisko izdali lemj trasta fonda valde.

Tie paši novērtēšanas principi attiecas uz ārējām iemaksām ES programmās, ja šādas iemaksas tiek saņemtas ar nosacījumu, ka resursi ir jāizmanto tā, kā noteikts iemaksu nolīgumos, vai pretējā gadījumā jāatdod atpakaļ ieguldītājam.

1.5.13. *Parādi kreditoriem*

Liela daļa ES parādu kreditoriem ir nesamaksātie izmaksu atlīdzināšanas prasījumi, ko iesnieguši dotāciju vai cita veida ES finansējuma saņēmēji (darījumi, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu). Tos grāmato kā parādus kreditoriem pieprasītās summas apjomā, kad tiek saņemts attiecīgs izmaksu atlīdzināšanas prasījums. Pēc attiecināmo izmaksu pārbaudes un apstiprināšanas parādus kreditoriem novērtē attiecināmajā summā.

Parādus kreditoriem, ko rada preču un pakalpojumu iegāde, atzīst sākotnējā summā, saņemot rēķinu, un attiecīgos attiecināmos izdevumus iegrāmato, kad preces vai pakalpojumi saņemti un ES tos ir apstiprinājusi.

1.5.14. *Uzkrātie un nākamo periodu ieņēmumi un izdevumi*

Darījumus un notikumus atzīst finanšu pārskatos periodā, uz kuru tie attiecas. Ja gada beigās rēķins vēl nav izsniegts, kaut gan ES ir sniegusi pakalpojumu vai piegādājusi preces vai arī pastāv līgumiska vienošanās (piemēram, atsaucoties uz līgumu), uzkrātie ieņēmumi tiek atzīti finanšu pārskatos. Savukārt, ja gada beigās rēķins ir ticis izsniegts, bet pakalpojumi vēl nav sniegti vai sagādātās preces vēl nav piegādātas, ieņēmumus attiecina uz nākamo pārskata periodu un atzīst nākamajā pārskata periodā.

Arī izdevumus uzskaita periodā, uz kuru tie attiecas. Pārskata perioda beigās uzkrātie izdevumi tiek atzīti, par pamatu ņemot attiecīgā perioda pārskaitījuma saistību summas aplēsi. Uzkrātos izdevumus aprēķina saskaņā ar Komisijas sīki izstrādātām darbības un prakses pamatnostādnēm, kuru mērķis ir nodrošināt to, ka finanšu pārskati sniedz patiesu to ekonomisko un citu parādību atspoguļojumu, kas tiem ir jāatspoguļo. Pēc analoģijas, ja ir veikts avansa maksājums par pakalpojumiem vai precēm, kas vēl nav saņemti, izdevumi tiek attiecināti uz nākamo periodu un atzīti nākamajā pārskata periodā.

1.6. **FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATS**

1.6.1. *Ieņēmumi*

IEŅĒMUMI NO DARĪJUMIEM, KAS NAV SAISTĪTI AR KOMERCIĀLU APMAIŅU

Lielākā daļa ES ieņēmumu attiecas uz darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu.

NKI resursi, PVN resursi un pašu resursi, kas pamatojas uz nereciklēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu

Ieņēmumi tiek atzīti par periodu, kurā Komisija nosūta dalībvalstīm pieprasījumu veikt iemaksas. Ieņēmumus novērtē "prasītajā summā". Tā kā PVN resursiem, NKI resursiem un pašu resursiem, kas pamatojas uz nereciklēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, pamatā ir aplēses par attiecīgā budžeta gada datiem, notiekot pārmaiņām, tās var pārskatīt, līdz dalībvalstis iesniedz galīgos datus. Aplēses pārmaiņu radīto ietekmi ņem vērā, nosakot tā perioda neto pārpalikumu vai deficītu, kurā pārmaiņas notikušas.

Tradicionālie pašu resursi

Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, un ar tām saistītus ieņēmumus atzīst tad, kad no dalībvalstīm tiek saņemti attiecīgie mēneša A pārskati (kuros ietvertas iekasētās nodevas un pienākošās summas, kas ir garantētas un nav apstrīdētas). Pārskata datumā ieņēmumus, ko dalībvalstis attiecīgajā periodā iekasējušas, bet vēl nav samaksājušas Komisijai, aplēš un atzīst kā uzkrātos ieņēmumus. No dalībvalstīm saņemtajos ceturkšņa B pārskatos (kuros ietvertas nodevas, kas nav ne iekasētas, ne garantētas, un debitora apstrīdētās garantētās summas) norādītās summas atzīst kā ieņēmumus, no kuriem atskaita iekasēšanas izmaksas, uz ko dalībvalstīm ir prasījuma tiesības. Turklāt atzīst vērtības samazinājumu par summu, kas ir parāda un atgūstamās summas aplēstā starpība.

Naudas sodi

Ieņēmumus no naudas sodiem atzīst, kad ES ir pieņēmusi lēmumu piemērot naudas sodu un tas oficiāli paziņots adresātam. Pēc tam, kad ir pieņemts lēmums piemērot naudas sodu, subjekti, kam piemērots naudas sods, divu mēnešu laikā pēc paziņojuma datuma:

— piekrīt lēmumam (šādā gadījumā tiem ir jāsamaksā naudas sods norādītajā termiņā un ES galīgi iekasē attiecīgo summu) vai arī

— nepiekrīt lēmumam (tādā gadījumā tie to apstrīd saskaņā ar ES tiesību aktiem).

Pat ja tiek iesniegta apelācijas sūdzība, naudas sods jāsamaksā trīs mēnešu termiņā, jo apelācija nenozīmē maksājuma atlikšanu (LESD 278. pants). Saņemto naudu izmanto, lai dzēstu atgūstamo summu. Tomēr ar Komisijas grāmatveža piekrišanu uzņēmums maksājuma vietā var iesniegt bankas garantiju par attiecīgo summu. Šādā gadījumā naudas sodu joprojām uzskata par atgūstamo summu. Ja netiek saņemta ne nauda, ne garantija un ja ir šaubas par uzņēmuma maksātspēju, atzīst maksājumtiesību vērtības samazinājumu.

Ja uzņēmums lēmumu pārsūdz un jau ir veicis provizorisku naudas soda maksājumu, summu atspoguļo kā iespējamās saistības vai, ja ir ticams, ka Vispārējā tiesa varētu pieņemt ES nelabvēlīgu nolēmumu, atzīst uzkrājumus šā riska segšanai. Ja maksājuma vietā tiek iesniegta garantija, nesamaksāto atgūstamo summu daļēji noraksta.

Komisijas saņemtos uzkrātos procentus saistībā ar bankas kontiem, kuros noguldīti saņemtie maksājumi, atzīst par ieņēmumiem un attiecīgi palielina iespējamās saistības.

Kopš 2010. gada visus provizoriski iekasētos naudas sodus Komisija pārvalda īpaši izveidotā fondā (*BUFI*) un tos iegulda finanšu instrumentos.

IEŅĒMUMI NO DARĪJUMIEM, KAS IR SAISTĪTI AR KOMERCIĀLU APMAIŅU

Ieņēmumi no preču un pakalpojumu pārdošanas tiek atzīti, kad pircējam tiek nodoti nozīmīgi riski un ieguvumi, kas izriet no preču īpašumtiesībām. Ieņēmumus no darījuma, kas ietver pakalpojumu sniegšanu, atzīst, ņemot vērā darījuma pabeigtības pakāpi pārskata datumā.

Procentu ieņēmumi un izdevumi

Procentu ieņēmumus un izdevumus atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā, izmantojot faktiskās procentu likmes metodi. Tā ir metode finanšu aktīva vai finanšu saistību amortizētās iegādes vērtības aprēķināšanai un procentu ieņēmumu vai procentu izdevumu sadalei attiecīgajā periodā. Aprēķinot faktisko procentu likmi, ES izdara aplēsi par naudas plūsmām, ņemot vērā visus finanšu instrumenta līguma nosacījumus (piemēram, priekšapmaksas iespējas), bet neņem vērā kredītzaudējumus nākotnē. Aprēķinā iekļauj visas maksas un procentu likmes punktus, ko līgumslēdzējas puses ir maksājušas vai saņēmušas un kas ir faktiskās procentu likmes neatņemama sastāvdaļa, kā arī darījuma izmaksas un visas citas prēmijas vai diskontus.

Ja finanšu aktīvu vai līdzīgu finanšu aktīvu grupu uzskata par tādu, kam samazinājusies kredītvērtība (“3. pakāpe”), procentu ieņēmumus atzīst, izmantojot procentu likmi, kas lietota nākotnes naudas plūsmu diskontēšanai, lai noteiktu zaudējumus no vērtības samazināšanās.

Ieņēmumi no dividendēm

Ieņēmumus no dividendēm un līdzīgiem sadalītiem ieņēmumiem atzīst tad, kad tiek konstatētas tiesības saņemt maksājumu.

Ieņēmumi un izdevumi no finanšu aktīviem ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā

Tas attiecas uz patiesās vērtības guvumiem (ieņēmumiem) un patiesās vērtības zaudējumiem (izdevumiem) no šiem finanšu aktīviem, tajā skaitā tiem, kas izriet no ārvalstu valūtas pārrēķina. Procentus nesošajiem finanšu aktīviem tas ietver arī procentus. Sk. arī **3.9.** skaidrojumu.

Ieņēmumi no finanšu garantiju līgumiem

Ieņēmumus no finanšu garantiju līgumiem (garantijas prēmija) atzīst periodā, kad ES ir gatava kompensēt finanšu garantiju līguma turētājam kredītzaudējumus, kas tam varētu rasties. Piemērotajā amortizācijas grafikā ņem vērā laika ritējumu un garantētā riska darījuma apjomu. Ieņēmumos no finanšu garantiju līgumiem tiek iekļauta arī finanšu garantiju līgumu saistību amortizācija gadījumos, kad garantija sniegta bez atlīdzības vai par nominālu atlīdzību.

1.6.2. *Izdevumi*

Tādu darījumu izdevumi, kuri nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, veido lielāko ES izdevumu daļu. Tie attiecas uz pārvedumiem saņēmējiem, un tie var būt trīs veidu: i) tiesību piešķīrumi, ii) pārvedumi saskaņā ar līgumu un diskrecionāras dotācijas, kā arī iii) iemaksas un ziedojumi.

Pārvedumus atzīst kā izdevumus tajā periodā, kad bijuši notikumi, kuru dēļ pārvedums veikts, ja vien šāda veida pārvedumu pieļauj attiecīgie noteikumi (Finanšu regula, Civildienesta noteikumi vai citi noteikumi) vai ir parakstīts nolīgums, kas atļauj pārvedumu, ja saņēmējs ir izpildījis attiecināmības kritērijus un ja attiecīgo summu var pienācīgi aplēst.

Tad, kad tiek saņemts maksājuma pieprasījums vai izmaksu atlīdzināšanas prasījums un tas atbilst atzīšanas kritērijiem, to atzīst kā izdevumus par attiecināmo summu. Gada beigās aplēš saņēmējiem pienākošos attiecināmos izdevumus, kuri ir radušies, bet par kuriem vēl nav sniegts pārskats, un tos grāmato kā uzkrātos izdevumus.

Izdevumus, kas radušies preču un pakalpojumu iegādes darījumos, kuri saistīti ar komerciālu apmaiņu, atzīst tad, kad ES saņēmusi preces vai pakalpojumus un ir tos apstiprinājusi. Tos novērtē sākotnējā rēķinā norādītās summas apmērā. Turklāt bilances datumā izdevumus, kuri saistīti ar attiecīgajā periodā sniegtu pakalpojumu, par kuru rēķins vēl nav saņemts vai apstiprināts, aplēš un atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.

1.7. **IESPĒJAMIE AKTĪVI UN SAISTĪBAS**

1.7.1. *Iespējamie aktīvi*

Iespējams aktīvs ir aktīvs, kas varētu rasties iepriekšēju notikumu rezultātā atkarībā no tā, vai īstenosies viens vai vairāki nākotnes notikumi, par kuru iespējamību pašlaik trūkst pārliecības un kurus ES nespēj pilnībā ietekmēt. Iespējamu aktīvu atspoguļo pārskatos, ja saimniecisko labumu vai kalpošanas potenciāla ieplūde ir ticama.

1.7.2. *Iespējamās saistības*

Iespējamās saistības ir pienākums, kas varētu rasties iepriekšēju notikumu rezultātā atkarībā no tā, vai īstenosies viens vai vairāki nākotnes notikumi, par kuru iespējamību pašlaik trūkst pārliecības un kurus ES nespēj pilnībā ietekmēt, vai pašreizējs pienākums, kura pamatā ir iepriekšēji notikumi, bet kuru neatzīst, jo nav ticams, ka pienākuma izpildei būs vajadzīga tādu resursu aizplūde, kas ietver saimnieciskos labumus vai kalpošanas potenciālu, vai – retos gadījumos – pienākuma apmēru nevar pietiekami ticami novērtēt. Iespējamās saistības atspoguļo pārskatos, ja vien saimnieciskos labumus vai kalpošanas potenciālu ietverošu resursu aizplūdes iespējamība nav niecīga.

1.8. **NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS**

Naudas plūsmas informāciju izmanto, lai varētu novērtēt ES spēju ģenerēt naudu un naudas ekvivalentus un ES vajadzību izmantot šādas naudas plūsmas.

Naudas plūsmas pārskatu sagatavo, izmantojot netiešo metodi. Tas nozīmē, ka finanšu gada saimnieciskās darbības rezultāts tiek koriģēts, ņemot vērā ietekmi, ko rada nenaudas darījumi, atlikti vai uzkrāti iepriekšējo vai nākamo periodu naudas ieņēmumi vai maksājumi no pamatdarbības un ieņēmumu vai izdevumu posteņi, kuri saistīti ar naudas plūsmām no ieguldījumu darbības.

Naudas plūsmas no darījumiem ārvalstu valūtā iegrāmato ES pārskata valūtā (euro), summai ārvalstu valūtā piemērojot euro un attiecīgās ārvalstu valūtas maiņas kursu naudas plūsmas datumā.

Naudas plūsmas pārskatā ir atspoguļotas naudas plūsmas attiecīgajā periodā, kuras sadalītas pa pamatdarbībām, ieguldījumu darbībām un finansēšanas darbībām.

Pamatdarbības ir ES darbības, kas nav ieguldījumu vai finansēšanas darbības. Tādējādi tās veido lielāko daļu ES veikto darbību.

Ieguldījumu darbības ir nemateriālo aktīvu un materiālo pamatlīdzekļu, kā arī citu naudas ekvivalentos neiekļautu ieguldījumu iegāde un atsavināšana. Ieguldījumu operācijas neietver aizdevumus, kas piešķirti saņēmējiem, jo tie ir daļa no vispārējiem mērķiem un līdz ar to pieder pie ES ikdienas darbībām. Mērķis ir atspoguļot ES faktiskos ieguldījumus.

Finansēšanas darbības ir darbības, kuru rezultātā mainās aizņēmumu lielums un sastāvs, izņemot tos, kas ir piešķirti saņēmējiem kompensēšanas veidā vai materiālo pamatlīdzekļu iegādei (tie ir iekļauti pamatdarbībās).

2. **SKAIDROJUMI PAR BILANCI**

AKTĪVI

2.1. **NEMATERIĀLIE AKTĪVI**

(Miljonos EUR)

Bruto uzskaites vērtība 31.12.2023.	*2 085*
Palielinājumi	*331*
Atsavināšana	*(152)*
Pārvietojumi starp aktīvu kategorijām	*0*
Citas pārmaiņas	*(7)*
Bruto uzskaites vērtība 31.12.2024.	**2 257**
Uzkrātā amortizācija 31.12.2023.	*(1 109)*
Amortizācija attiecīgajā gadā	*(191)*
Atkārtoti iegrāmatota amortizācija	*—*
Atsavināšana	*137*
Pārvietojumi starp aktīvu kategorijām	*0*
Citas pārmaiņas	*0*
Uzkrātā amortizācija 31.12.2024.	**(1 162)**
Neto uzskaites vērtība 31.12.2024.	**1 095**
Neto uzskaites vērtība 31.12.2023.	*976*

Iepriekš minētās summas galvenokārt ir saistītas ar datorprogrammām.

2.2. **MATERIĀLIE PAMATLĪDZEKĻI**

Kosmosa aktīvu kategorijā ietilpst operatīvie pamatlīdzekļi, kas saistīti ar abām ES kosmosa programmām: globālajām navigācijas satelītu sistēmām (*GNSS*), t. i., *Galileo* un Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma sistēmu (*EGNOS*), un *Copernicus* Eiropas Zemes novērošanas programmu. Kosmosa sistēmu aktīvus, kas vēl nedarbojas, iekļauj pozīcijā "Nepabeigtie pamatlīdzekļi". Ar ES kosmosa programmām saistīto aktīvu izveidei izmanto Eiropas Kosmosa aģentūras (EKA) palīdzību.

Galileo konstelāciju pašlaik veido 30 satelīti. *Galileo* operatīvo pamatlīdzekļu vērtība, ieskaitot gan satelītus, gan uz zemes izvietotās iekārtas, 2024. gada 31. decembrī bija 2,987 miljardi EUR, atskaitot uzkrāto nolietojumu (2023. gadā – 2,486 miljardi EUR). Atlikušo nepabeigto pamatlīdzekļu kopējā summa bija 2,145 miljardi EUR (2023. gadā – 2,479 miljardi EUR).

Copernicus programmā 8 satelīti darbojas, bet 17 satelīti un instrumenti pašlaik tiek būvēti. *Copernicus* operatīvo pamatlīdzekļu kopējā vērtība ir 492 miljoni EUR (2023. gadā – 438 miljoni EUR), atskaitot uzkrāto nolietojumu. Saistībā ar *Copernicus* satelītiem vēl 3,520 miljardi EUR ir atzīti nepabeigto pamatlīdzekļu pozīcijā (2023. gadā – 3,078 miljardi EUR).

Ar *EGNOS* zemes infrastruktūru saistītie pamatlīdzekļi 160 miljonu EUR apmērā (2023. gadā – 187 miljoni EUR) arī ir iekļauti pozīcijā "Kosmosa aktīvi". Papildus tam *EGNOS* ir nepabeigtie pamatlīdzekļi 345 miljonu EUR apmērā (2023. gadā – 289 miljoni EUR).

Eiropas Komisija 2024. gada 29. aprīlī 23 no savām ēkām Briselē pārdeva *SFPIM* (*Société Fédérale de Participations et d'Investissement* – Beļģijas Valsts fondam) par kopējo pārdošanas cenu 900 miljoniem EUR. Attiecīgo ēku neto uzskaites vērtība bija 432 miljoni EUR, kā rezultātā guvums bija 468 miljoni EUR, kas tika pilnā apmērā atzīti pārdošanas laikā. Ieņēmumi no pārdošanas tiks atkārtoti ieguldīti jaunu ēku finansēšanā, atlikušo finansiālo saistību nokārtošanā un esošo ēku renovēšanā. Lai gan pārdošana ir parakstīta attiecībā uz visām 23 ēkām, aiziešana no tām notiks pakāpeniski, un pēdējās ēkas tiks atbrīvotas 2029. gada septembrī.

Materiālie pamatlīdzekļi

(Miljonos EUR)

	Zeme un ēkas	Kosmosa aktīvi	Aprīkojums un iekārtas	Mēbeles un transportlīdzekļi	Datortehnika	Citi	Finanšu noma	Nepabeigtie pamatlīdzekļi	Kopā
Bruto uzskaites vērtība 31.12.2023.	*7 034*	*7 702*	*575*	*283*	*863*	*370*	*2 378*	*6 308*	*25 513*
Palielinājumi	*57*	*4*	*25*	*31*	*83*	*22*	*6*	*1 786*	*2 014*
Atsavināšana	*(1 056)*	*(0)*	*(117)*	*(59)*	*(234)*	*(87)*	*(28)*	*(0)*	*(1 581)*
Pārvietojumi starp aktīvu kategorijām	*494*	*1 351*	*0*	*—*	*2*	*3*	*(281)*	*(1 569)*	*(0)*
Citas pārmaiņas	*(3)*	*—*	*0*	*0*	*1*	*(1)*	*—*	*3*	*(1)*
Bruto uzskaites vērtība 31.12.2024.	**6 528**	**9 056**	**483**	**255**	**714**	**308**	**2 075**	**6 528**	**25 945**
Uzkrātais nolietojums 31.12.2023.	*(4 417)*	*(4 591)*	*(507)*	*(214)*	*(681)*	*(288)*	*(1 416)*		*(12 114)*
Nolietojums attiecīgajā gadā	*(141)*	*(826)*	*(27)*	*(16)*	*(89)*	*(18)*	*(77)*		*(1 195)*
Atkārtoti iegrāmatots nolietojums	*—*	*—*	*—*	*1*	*(0)*	*—*	*—*		*1*
Atsavināšana	*611*	*0*	*111*	*52*	*197*	*82*	*23*		*1 076*
Pārvietojumi starp aktīvu kategorijām	*(159)*	*—*	*—*	*(0)*	*(2)*	*—*	*161*		*0*
Citas pārmaiņas	*0*	*—*	*(0)*	*(0)*	*(0)*	*(0)*	*—*		*(0)*
Uzkrātais nolietojums 31.12.2024.	**(4 106)**	**(5 417)**	**(423)**	**(177)**	**(575)**	**(225)**	**(1 309)**		**(12 232)**
NETO UZSKAITES VĒRTĪBA 31.12.2024.	**2 422**	**3 639**	**59**	**77**	**139**	**83**	**766**	**6 528**	**13 713**
NETO UZSKAITES VĒRTĪBA 31.12.2023.	*2 617*	*3 111*	*68*	*69*	*181*	*82*	*962*	*6 308*	*13 399*

2.3. **PĒC PAŠU KAPITĀLA METODES UZSKAITĪTI IEGULDĪJUMI**

ES, ko pārstāv Komisija, līdzdalība Eiropas Investīciju fondā (EIF) tiek uzskatīta par asociētā uzņēmuma dalību, un tās uzskaitei izmanto pašu kapitāla metodi. EIF ir ES finanšu iestāde, kuras specializācija ir riska kapitāla un garantiju sniegšana maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). EIF darbojas kā privātā un publiskā sektora partnerība, kuras dalībnieki ir Eiropas Investīciju banka (EIB), ES un finanšu iestāžu grupa.

2024. gada 31. decembrī ES līdzdalība EIF bija 29,7 % (2023. gadā – 29,7 %) un tai piederēja 29,7 % balsstiesību (2023. gadā – 29,7 %). Saskaņā ar tā statūtiem EIF ir pienākums iekļaut tiesību aktos noteiktajās rezervēs vismaz 20 % no tā gada neto rezultāta, līdz kopējā rezerve sasniedz 10 % no parakstītā kapitāla. Šī rezerve nav pieejama sadalei.

Turpmākajā tabulā parādīta ES līdzdalības EIF kārtējā gada attīstība.

(Miljonos EUR)

	Eiropas Investīciju fonds
Līdzdalība 31.12.2023.	**1 365**
Iemaksas	—
Saņemtās dividendes	*(7)*
Daļa neto rezultātā	*83*
Daļa neto aktīvos	*4*
Līdzdalība 31.12.2024.	**1 446**

EIF finanšu informācijas kopsavilkums:

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
	Kopā EIF	Kopā EIF
Aktīvi	*7 789*	*6 554*
Saistības	*(2 923)*	*(1 959)*
Pārpalikums/(deficīts)	*280*	*234*

Iepriekš apkopotās finanšu informācijas saskaņojums ar līdzdalības EIF uzskaites vērtību ir šāds.

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Asociētā uzņēmuma neto aktīvi	*4 866*	*4 595*
EK līdzdalība EIF	**29,7 %**	**29,7 %**
Uzskaites vērtība	*1 446*	*1 365*

ES, ko pārstāv Komisija, 2024. gada 31. decembrī bija iemaksājusi 20 % no tās parakstītajām daļām EIF kapitālā, un nepieprasītā summa ir norādīta turpmāk.

(Miljonos EUR)

	Kopējais EIF kapitāls	ES parakstītā daļa
Kopējais akciju kapitāls	*7 370*	*2 190*
Iemaksātais	*(1 474)*	*(438)*
Nepieprasītais	**5 896**	**1 752**

2.4. **FINANŠU AKTĪVI**

(Miljonos EUR)

	Skaidro-jums	31.12.2024.	31.12.2023.
Ilgtermiņa			
Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā	*2.4.1.*	*269 903*	*242 265*
Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	*2.4.2.*	*39 058*	*32 018*
		308 961	**274 283**
Īstermiņa			
Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā	*2.4.1.*	*13 677*	*4 612*
Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	*2.4.2.*	*5 700*	*6 476*
		19 377	**11 088**
Kopā		**328 338**	**285 370**

2.4.1. *Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā*

(Miljonos EUR)

	Skaidrojums	31.12.2024.	31.12.2023.
Aizdevumi NGEU *vajadzībām un finansiālajai palīdzībai*	*2.4.1.1.*	*283 114*	*246 622*
Citi aizdevumi	*2.4.1.2.*	*466*	*255*
Kopā		**283 580**	**246 877**
Ilgtermiņa		*269 903*	*242 265*
Īstermiņa		*13 677*	*4 612*

2.4.1.1. Aizdevumi *NGEU* vajadzībām un finansiālajai palīdzībai

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Aizdevumi dalībvalstīm	*251 457*	*221 883*
Aizdevumi trešām valstīm	*31 656*	*24 739*
Kopā 31.12.2024.	**283 114**	**246 622**
Ilgtermiņa	*269 782*	*242 144*
Īstermiņa	*13 332*	*4 477*

Aizdevumi dalībvalstīm

(Miljonos EUR)

	NGEU	SURE	EFSM	MB	Euratom	Kopā
Kopā 31.12.2023.	*79 589*	*98 984*	*43 095*	*201*	*13*	*221 883*
Jauni aizdevumi (nominālvērtība)	*29 446*	—	*1 800*	—	—	*31 246*
Atmaksa	—	—	*(2 600)*	—	*(13)*	*(2 613)*

(Miljonos EUR)

	NGEU	SURE	EFSM	MB	Euratom	Kopā
Uzskaites vērtības pārmaiņas	*1 085*	*(145)*	*2*	*0*	*(0)*	*942*
Vērtības samazinājuma pārmaiņas	—	—	—	—	—	—
Kopā 31.12.2024.	**110 120**	**98 839**	**42 297**	**201**	—	**251 457**
Ilgtermiņa	*108 686*	*90 539*	*39 517*	—	—	*238 742*
Īstermiņa	*1 434*	*8 300*	*2 780*	*201*	—	*12 715*

Dalībvalstīm piešķirto aizdevumu nominālvērtība 2024. gada 31. decembrī bija 249,2 miljardi EUR (2023. gadā – 220,6 miljardi EUR), no kuriem 108,7 miljardi EUR attiecas uz *NGEU* aizdevumiem ANM un *REPowerEU* vajadzībām.

Šajā tabulā un turpmāk tekstā iekļautajā tabulā par trešām valstīm izsniegtajiem aizdevumiem rinda "Uzskaites vērtības pārmaiņas" atbilst pārmaiņām uzkrātajos procentos un prēmiju/diskontu pārmaiņām (jaunas prēmijas/diskonti un amortizācija).

Programmas *SURE*, EFSM, *Euratom* un MB ir īstenotas, pamatojoties uz kompensējošo darbību pieeju. Tas nozīmē, ka aizdevumi ir finansēti ar līdzvērtīgiem aizņēmumiem atbilstīgi tādiem pašiem noteikumiem un nosacījumiem. Atmaksas termiņi ir vienādi, emisijas uzcenojumi/diskonti un izmaksas tiek iekasēti no aizdevuma saņēmēja. Beidzoties aizdevuma atmaksāšanas termiņam, aizdevuma saņēmējs atlīdzina Komisijai, un Komisija atmaksā aizņēmumu. *NGEU* aizdevumu un attiecīgo aizņēmumu noteikumi nav kompensējoši. Šos aizdevumus finansē, izmantojot vienotās finansēšanas pieeju, kas izskaidrota **2.11.1.1.** skaidrojumā.

***NGEU* (ANM/*REPowerEU*)**

ANM ir pagaidu instruments, kas izveidots 2021. gadā un ir paredzēts, lai palīdzētu dalībvalstu ekonomikai atgūties no koronavīrusa pandēmijas un kļūt noturīgai zaļās un digitālās pārkārtošanās procesā. Saskaņā ar ES atveseļošanas instrumentu (*NGEU*) Komisija aizņemas līdzekļus, ko ANM izmanto, lai finansētu dalībvalstu reformas un ieguldījumus. Tiem ir jāatbilst ES prioritātēm un jārisina problēmas, kas noteiktas konkrētai valstij adresētajos ieteikumos, kuri sagatavoti Eiropas pusgada ekonomikas un sociālās politikas koordinācijas sistēmas ietvaros. Finansējums var būt aizdevums (atmaksājams atbalsts) vai dotācija (neatmaksājams atbalsts, sk. **2.5.** skaidrojumu). Dalībvalstis var saņemt finansējumu, nepārsniedzot iepriekš saskaņotu aizdevumiem un dotācijām paredzēta piešķīruma apmēru. Lai saņemtu atbalstu, dalībvalstīm ir jāiesniedz Eiropas Komisijai savi nacionālie atveseļošanas un noturības plāni. Katrā plānā ir noteiktas reformas un ieguldījumi, kas jāīsteno līdz 2026. gada beigām, un noteikti skaidri atskaites punkti un mērķrādītāji, kas jāanalizē Eiropas Komisijai un jāapstiprina Eiropadomei. ANM aizdevumus var izmaksāt līdz 2026. gada 31. decembrim, bet tikai ar nosacījumu, ka ir sasniegti saskaņotie atskaites punkti un mērķrādītāji.

2023. gadā ANM regula tika grozīta, un tas ļāva dalībvalstīm savos nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos pievienot *REPowerEU* nodaļu. Dalībvalstis var finansēt ieguldījumus un reformas, lai sasniegtu *REPowerEU* mērķus. Finansēšana var notikt arī ar aizdevumiem, izmantojot ANM aizdevumu resursus, ko dalībvalstis vēl nav pieprasījušas.

2024. gada 31. decembrī parakstīto aizdevuma līgumu summa bija 290,9 miljardi EUR, no kuriem 108,7 miljardi EUR jau bija izmaksāti.

Atbalsta instruments bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā (*SURE*)

SURE nodrošināja finansiālo palīdzību, kuras mērķis bija noturēt cilvēkus darbā un atbalstīt darbvietas, kuras skārusi koronavīrusa pandēmija. Šis instruments bija pieejams līdz 2022. gada 31. decembrim. Izmaksāto aizdevumu summa bija 98,4 miljardi EUR (nominālvērtība), un vēl neizmaksātu summu vairs nav.

Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisms (EFSM)

EFSM sniedza iespēju piešķirt finansiālu palīdzību dalībvalstij, kas bija nonākusi finansiālās grūtībās. Programma ir beigusies, un pašlaik vēl var veikt tikai konkrētus darījumus, piemēram, pagarināt aizdevumu termiņu. 2024. gadā Īrija atmaksāja EFSM aizdevuma pamatsummu 0,8 miljardu EUR apmērā, kurai bija pienācis termiņš, bet Portugāle lūdza pagarināt 1,8 miljardu EUR atmaksas termiņu. Jauno aizdevumu finansēja ar ilgtermiņa obligāciju, kuras dzēšanas termiņš ir 2028. gadā.

Maksājumu bilance (MB)

Šis ir uz politiku balstīts finanšu instruments, kas nodrošina vidēja termiņa finansiālo palīdzību dalībvalstīm, kuras nav ieviesušas euro.

Eiropas Atomenerģijas kopienas (*Euratom*) aizdevumi

Eiropas Atomenerģijas kopiena piešķir aizdevumus gan dalībvalstīm, gan trešām valstīm, kā arī to subjektiem ar energoiekārtām saistītu projektu finansēšanai. Saistībā ar dalībvalstīm vai to subjektiem nav neatmaksātu summu.

Aizdevumi trešām valstīm

(Miljonos EUR)

	MFP	Ukrainas mehānisms	Euratom	Kopā
Kopā 31.12.2023.	*24 528*	*—*	*210*	*24 739*
Jauni aizdevumi (nominālvērtība)	*1 145*	*13 112*	*—*	*14 257*
Atmaksa	*(600)*	*—*	*—*	*(600)*
Uzskaites vērtības pārmaiņas	*(19)*	*205*	*(0)*	*187*
Vērtības samazinājuma pārmaiņas	*(1 224)*	*(5 694)*	*(8)*	*(6 926)*
Kopā 31.12.2024.	**23 831**	**7 623**	**203**	**31 656**
Ilgtermiņa	*23 420*	*7 418*	*202*	*31 040*
Īstermiņa	*411*	*205*	*1*	*617*

Trešām valstīm piešķirto aizdevumu nominālvērtība 2024. gada 31. decembrī bija 47,2 miljardi EUR (2023. gadā – 33,5 miljardi EUR).

Šajā tabulā rinda "Vērtības samazinājuma pārmaiņas" atbilst paredzamo kredītzaudējumu pārvērtējumam 2024. gada 31. decembrī. Rinda "Uzskaites vērtības pārmaiņas" atbilst pārmaiņām uzkrātajos procentos un prēmiju/diskontu pārmaiņām (jaunas prēmijas/diskonti un amortizācija).

Euratom darbojas saskaņā ar kompensējošo darbību pieeju.

Līdz 2022. gada beigām MFP aizdevumi tika finansēti saskaņā ar kompensējošo darbību pieeju, bet kopš 2023. gada, kad tika ieviesta MFP+ programma, jauni aizdevumi no MFP galvenokārt tiks īstenoti, izmantojot vienotās finansēšanas pieeju, kas izskaidrota **2.11.1.1.** paskaidrojumā. Arī visas jaunās programmas, piemēram, Ukrainas mehānisms, tiks finansētas saskaņā ar vienotās finansēšanas pieeju.

Makrofinansiālā palīdzība

MFP ir finansiālā palīdzība, ko aizdevumu veidā sniedz partnervalstīm, kuras saskaras ar maksājumu bilances krīzi.

Gada beigās neatmaksāto MFP aizdevumu kopējais nominālais riska darījums bija 33,7 miljardu EUR apmērā, no kuriem 29,0 miljardi EUR bija piešķirti Ukrainai.

Vērtības samazināšanās uzkrājums attiecībā uz MFP aizdevumiem 2024. gada 31. decembrī bija 10,2 miljardi EUR (2023. gadā – 9,0 miljardi EUR), no kuriem 10,1 miljards EUR attiecas uz aizdevumiem Ukrainai. Lai arī visas summas, kas 2024. gadā bija jāsaņem no Ukrainas, tika samaksātas laikus un gada pārskatu sagatavošanas brīdī nav kavētu maksājumu, saskaņā ar grāmatvedības noteikumiem vērtības samazinājums atspoguļo darbības laikā paredzamos kredītzaudējumus, kas tiek lēsti ar īpašu piesardzību, ņemot vērā ar šo situāciju saistītās būtiskās neskaidrības.

2024. gada oktobrī tika pieņemta Regula (ES) 2024/2773, ar ko izveido Ukrainas aizdevumu sadarbības mehānismu (UASM) un atļauj jaunu MFP Ukrainai. Saskaņā ar UASM ārkārtas ieņēmumi, kas gūti no imobilizētiem Krievijas valsts aktīviem, tiks izmantoti, lai Ukrainai piešķirtu neatmaksājamu atbalstu nolūkā palīdzēt šai valstij atmaksāt jaunus divpusējus G7 partneru un ES piešķirtus aizdevumus šīs iniciatīvas ietvaros. ES 2024. gada decembrī parakstīja MFP aizdevuma līgumu ar Ukrainu par 18,1 miljardu EUR, kas jāizmaksā 2025. gadā. Tā kā Ukraina līdz gada beigām bija izpildījusi visus izmaksas politiskos nosacījumus, tika uzskatīts, ka par MFP aizdevumu UASM ietvaros ir notikusi neatsaucamu saistību uzņemšanās, tāpēc 2024. gada 31. decembrī tika atzīti 7,1 miljarda EUR uzkrājumi paredzamajiem kredītzaudējumiem (sk. arī **2.10.** skaidrojumu).

Turklāt gada beigās bija neizņemtas summas, par kurām notikusi nosacīta saistību uzņemšanās saskaņā ar citiem MFP aizdevuma līgumiem, 95 miljonu EUR apmērā (2023. gadā – 95 miljoni EUR).

ES Ukrainai 2024. gadā piešķīra procentu likmes subsīdijas 763 miljonu EUR apmērā par procentiem, kas uzkrāti par ārkārtas MFP un MFP+ aizdevumiem. Tās ir izmaiņas aizdevuma noteikumos (sk. arī **3.15.** un **6.6.** skaidrojumu), un tās ietvertas iepriekš sniegtās tabulas rindā "Uzskaites vērtības pārmaiņas".

Ukrainas mehānisma aizdevumi

Ukrainas mehānisma regula ([24]) ir jauns 2024. gadā pieņemts instruments, kas piedāvā finansiālu atbalstu Ukrainai līdz 50 miljardu EUR apmērā, ieskaitot aizdevumus valdībai līdz 33 miljardu EUR apmērā, un šis atbalsts jāizmaksā līdz 2027. gada beigām. 2024. gadā Ukrainai tika izmaksāti aizdevumi 13,1 miljarda EUR apmērā.

Vērtības samazināšanās uzkrājumu aprēķina tāpat kā MFP aizdevumiem Ukrainai, un tā kopsumma 2024. gada 31. decembrī bija 5,7 miljardi EUR. No parakstītajiem aizdevuma līgumiem izrietošās nosacītās summas, kas nebija izņemtas, gada beigās bija 19,9 miljardi EUR.

Eiropas Atomenerģijas kopienas (*Euratom*) aizdevumi

Eiropas Atomenerģijas kopiena piešķir aizdevumus gan dalībvalstīm, gan citām valstīm, kā arī to subjektiem ar energoiekārtām saistītu projektu finansēšanai. Kopējā neatmaksātā summa attiecas uz aizdevumiem *Energoatom*, kurus garantē Ukrainas valsts. Šiem aizdevumiem ir atzīts vērtības samazināšanās uzkrājums 98 miljonu EUR apmērā. No parakstītajiem aizdevuma līgumiem izrietošu neizņemtu summu nav.

ES budžeta garantija aizdevumiem dalībvalstīm un trešām valstīm

ES budžets garantē ES ņemtos aizņēmumus, ar ko finansē aizdevumus dalībvalstīm un trešām valstīm. Ja nākotnē būs neatmaksātas aizdevuma summas, attiecīgās aizņēmuma summas var nākties atmaksāt no ES budžeta.

— Aizņēmumus *NGEU*, EFSM, MB, MFP+ un Ukrainas mehānismam garantē tikai no ES budžeta,

— aizņēmumus *SURE* garantē no ES budžeta, un tie ir balstīti uz dalībvalstu garantijām 25 miljardu EUR apmērā,

— aizņēmumus MFP aizdevumiem trešām valstīm vispirms sedz no KUF (sk. **2.4.2.1.** skaidrojumu) un pēc tam no ES budžeta, izņemot MFP ārkārtas finansiālās palīdzības aizdevumus Ukrainai 6 miljardu EUR apmērā, kurus 61 % apmērā sedz ar dalībvalstu sniegtajām garantijām pēc tam, kad pirmie zaudējumi 9 % apmērā ir segti no KUF, un

— aizņēmumus *Euratom* vispirms sedz ar trešās puses garantijām, tad no KUF (sk. **2.4.2.1.** skaidrojumu) un pēc tam no ES budžeta.

Plašāku informāciju sk. **6.7.** skaidrojumā.

([24]) Regula (ES) 2024/792.

AK pienākumi, kas izriet no tās izstāšanās no ES

Saskaņā ar Izstāšanās līguma 143. pantu AK ir jāatmaksā Savienībai tās daļa no iespējamām finanšu saistībām, kas saistītas ar aizdevumiem finansiālajai palīdzībai (EFSM, MFP, MB un *Euratom*), kuri apstiprināti / par kuriem pieņemts lēmums līdz izstāšanās dienai, proti, 2020. gada 31. janvārim. Saskaņā ar 143. pantu, ja netiek pildītas saistības par aizdevumu finansiālajai palīdzībai, kas apstiprināts pirms izstāšanās dienas, AK ir jāatmaksā Savienībai tās daļa no maksājumiem, ko Savienība veikusi operācijā, kurā netiek pildītas saistības, ja vien šo daļu attiecīgā gadījumā nevar segt ar AK daļu no uzkrājumiem, kas tiek turēti KUF nodalījumā "Garantiju fonds ārējai darbībai" (t. i., MFP un *Euratom* aizdevumi trešās valstīs), – sk. **4.1.1.** skaidrojumu.

ES neizpildītās iespējamās saistības attiecībā uz minētajiem aizdevumiem finansiālajai palīdzībai līdz izstāšanās dienai bija 53,9 miljardi EUR. Pēc atmaksām, kas veiktas kopš minētā datuma, šo no ES garantijas segto aizdevumu vērtība 2024. gada 31. decembrī bija 47,4 miljardi EUR, no kuriem AK daļa ir 5,9 miljardi EUR.

2.4.1.2. Citi aizdevumi

Tie ietver trīs veidu aizdevumus:

a) aizdevumus, kas piešķirti no ES budžeta programmām (piemēram, lauksaimniecības un elektrifikācijas finansēšanas iniciatīvām un ES Nodarbinātības un sociālās inovācijas programmas). Šie aizdevumi 2024. gada 31. decembrī kopā sasniedza 75 miljonus EUR (2023. gadā – 77 miljoni EUR);

b) pārņemtos aizdevumus. Šos aizdevumus ir izmaksājusi EIB un garantējušas ESIF un *ELM* programmas. Aizdevumi netika atmaksāti, Komisija samaksāja pieprasītās garantijas, un tāpēc tai ir atgūšanas tiesības. Rezultātā aizdevumi tagad tiek atzīti ES bilancē. 2024. gada 31. decembrī Komisijai ir atgūšanas tiesības attiecībā uz šādiem aizdevumiem 1,0 miljarda EUR apmērā, ieskaitot uzkrātos procentus (2023. gadā – 0,1 miljards EUR). Taču, ņemot vērā paredzamos kredītzaudējumus, bilancē atzītā summa ir 51 miljons EUR (2023. gadā – 56 miljoni EUR);

c) termiņnoguldījumus 340 miljonu EUR apmērā (2023. gadā – 122 miljoni EUR), kuru termiņš ir ilgāks par trim mēnešiem un kuri neatbilst naudas ekvivalentu definīcijai.

2.4.2. Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā (*FVSD*)

(Miljonos EUR)

	Skaidrojums	31.12.2024.	31.12.2023.
Finanšu aktīvi FVSD, *kas ir neatvasināti instrumenti*	*2.4.2.1.*	*43 648*	*37 402*
Finanšu aktīvi FVSD, *kas ir atvasināti instrumenti*	*2.4.2.2.*	*1 110*	*1 091*
Kopā		**44 758**	**38 493**
Ilgtermiņa		*39 058*	*32 018*
Īstermiņa		*5 700*	*6 476*

2.4.2.1. Finanšu aktīvi *FVSD*, kas ir neatvasināti instrumenti

Finanšu aktīvi *FVSD*, kas ir neatvasināti instrumenti, pa to veidiem

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Parāda vērtspapīri	*34 465*	*29 703*
NTF, BTF un ieguldījumi apvienotajos portfeļos	*5 975*	*4 806*
Citi kapitālieguldījumi	*3 201*	*2 893*
Aizdevumi	*8*	—
Kopā	**43 648**	**37 402**

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Ilgtermiņa	*37 948*	*30 967*
Īstermiņa	*5 700*	*6 435*

Parāda vērtspapīri galvenokārt ir valsts un uzņēmumu obligācijas. Tie tiek turēti fondos (portfeļos), ko pārvalda Komisija (galvenokārt KUF un Budžeta naudas sodu fondā (*BUFI*)) vai EIB ES vārdā (galvenokārt "Apvāršņa 2020" fondā un Inovāciju fondā). Portfeļu darbība tiek izvērtēta, pamatojoties uz patieso vērtību (tirgus vērtību). 2024. gada 31. decembrī saskaņā ar vērtspapīru aizdevumu programmām aizdoto vērtspapīru tirgus vērtība bija 5,8 miljardi EUR (2023. gadā – 3,2 miljardi EUR). Šo aizdoto vērtspapīru atzīšana ES bilancē netiek pārtraukta, jo riskus un ieguvumus joprojām patur ES.

Naudas tirgus fondi (NTF) ir kopieguldījumu fondi, kas iegulda īstermiņa parāda vērtspapīros (piemēram, EIB vienotais fonds). Biržā tirgoti fondi (BTF) ir ieguldījumu fondi, kurus tirgo biržās. Tie ir piesaistīti indeksiem, un tajos glabā tādus aktīvus kā akcijas, obligācijas, valūtas un regulētā tirgū tirgoti nākotnes līgumi. Ieguldījumi apvienotajos portfeļos ir ES Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI) un "Apvāršņa 2020" programmu līdzekļi, kas apvienoti kopā ar dalībvalstu līdzekļiem no programmas *NER300*. Tos izmanto, lai sniegtu garantijas EIB finansēšanas un ieguldīšanas operācijām.

"Citi kapitālieguldījumi" galvenokārt attiecas uz ES budžeta līdzekļu ieguldīšanu ar īstenošanas partneru starpniecību riska kapitālā vai cita veida ieguldījumu fondos ar nolūku sasniegt ES politikas mērķus, piemēram, uzlabot jaunizveidotu MVU piekļuvi finansējumam, pastiprināt pētniecību un inovāciju, kā arī uzlabot infrastruktūru gan ES, gan ārpus tās.

Finanšu aktīvi *FVSD*, kas ir neatvasināti instrumenti, pa programmām

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Kopējais uzkrājumu fonds	*23 174*	*18 698*
Inovāciju fonds	*10 616*	*8 754*
BUFI *ieguldījumi*	*2 141*	*2 268*
Likvidējamā EOTK	*1 206*	*1 219*
ERAB	*188*	*188*
EĀDD vietējo darbinieku pensiju plāns	*128*	*97*
Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" un "Apvārsnis Eiropa"	*3 968*	*3 872*
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments	*716*	*731*
ES MVU pašu kapitāla mehānismi	*453*	*485*
Eiropas fonds Dienvidaustrumeiropai	*243*	*233*
Zaļās izaugsmes fonds	*128*	*116*
Energoefektivitātes finansējuma mehānisms	*103*	*110*
Citi	*586*	*630*
Kopā	**43 648**	**37 402**
Ilgtermiņa	*37 948*	*30 967*
Īstermiņa	*5 700*	*6 435*

Kopējais uzkrājumu fonds (KUF)

ES sniedz garantijas finanšu partneriem attiecībā uz zaudējumiem no kapitālieguldījumiem un aizdevumiem (sk. **4.1.** skaidrojumu par ES budžeta garantijām). Saskaņā ar tiesību aktiem ES budžetā pakāpeniski tiek rezervēta nauda, lai samaksātu partneriem zaudējumus, ko sedz šīs garantijas. ES budžetā tiek arī rezervēta nauda aizņēmumu atmaksai gadījumā, ja netiek pildītas saistības attiecībā uz MFP un *Euratom* aizdevumiem valstīm, kas nav dalībvalstis.

Saskaņā ar Finanšu regulu Komisija ir izveidojusi KUF, lai vienā kopējā portfelī pārvaldītu rezervēto naudu ("uzkrājumi"). Naudas līdzekļi tiek ieguldīti parāda vērtspapīros, naudas tirgus fondos un biržā tirgotos fondos. Papildus ES budžeta uzkrājumiem KUF saņem atguvumus no neizpildītajiem darījumiem, peļņu no ieguldījumiem un ES atlīdzību no finanšu partneriem. KUF var saņemt arī brīvprātīgas iemaksas no dalībvalstīm un citiem ieguldītājiem, kuri šādā veidā palielina pieejamās ES budžeta garantijas.

KUF iedala ienākošās iemaksas nodalījumos atbilstīgi ieguldījumu programmai. Programmas reglamentējošie tiesību akti nosaka nepieciešamos uzkrājumus sniegtajām garantijām. ES budžets apvieno šos atsevišķi uzkrātos līdzekļus KUF, lai optimizētu aktīvu pārvaldību.

KUF aktīvi 2024. gada 31. decembrī bija palielinājušies, jo tiek veidoti *InvestEU*, *NDICI* un Ukrainas garantijām nepieciešamie uzkrājumi, kā arī bija panākti portfeļa guvumi 0,9 miljardu EUR apmērā. Kopējie aktīvi bija 23,2 miljardi EUR, no kuriem 19,8 miljardi EUR bija ieguldīti parāda vērtspapīros un 3,3 miljardi EUR – biržā tirgotos fondos.

Inovāciju fonds (IF)

Ar Inovāciju fondu ir izveidota siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēma Savienībā. Mērķis ir izmantot ieņēmumus, lai atbalstītu inovācijas mazoglekļa tehnoloģijās un procesos konkrētās tautsaimniecības nozarēs. Inovāciju fonds gūst ieņēmumus no 530 miljonu kvotu progresīvas monetizācijas, kā arī saņem visus neizlietotos līdzekļus no 300 miljoniem kvotu, kas pieejamas programmai *NER300* (sk. **3.8.** skaidrojumu). EIB pārvalda naudas līdzekļus, līdz tie tiek izmantoti paredzētajam mērķim, un iegulda tos parāda vērtspapīros. Pieaugums 2024. gadā galvenokārt ir saistīts ar saņemtajiem izsoļu ieņēmumiem.

***BUFI* ieguldījumi**

Komisija ir izveidojusi Budžeta naudas sodu fondu (*BUFI*), lai pārvaldītu naudu, ko tā provizoriski saņem par pārsūdzētajiem naudas sodiem, kas uzlikti uzņēmumiem. Līdz galīgā tiesas lēmuma par uzlikto naudas sodu pieņemšanai Komisija naudu iegulda parāda instrumentos.

Likvidējamā EOTK

EOTK līgums spēku zaudēja 2002. gada 23. jūlijā, un visi EOTK aktīvi tika nodoti Eiropas Savienībai. Tie bija paredzēti pētniecībai nozarēs, kas saistītas ar ogļu un tērauda rūpniecību, piemēram, revolucionārām tehnoloģijām, kuru rezultātā tērauda ražošana notiek ar tādu ar oglekļa dioksīda emisiju līmeni, kas ir tuvu nullei. Komisija iegulda naudas līdzekļus parāda vērtspapīros, līdz tie tiek piešķirti pētniecības mērķiem.

Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka

ES ir finanšu ieguldījumi Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas (ERAB) kapitālā, kur 2024. gada 31. decembrī turēto akciju skaits bija 90 044 (2023. gadā – 90 044 akcijas), kas ir 2,9 % no kopējā parakstītā akciju kapitāla. ES parakstījās uz akciju kapitālu par kopējo summu 900 miljoni EUR, no kuriem 713 miljoni EUR pašlaik nav pieprasīti.

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" un "Apvārsnis Eiropa"

Saskaņā ar ES regulu par pētniecības un inovācijas pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" izveidi 2014.–2020. gadam ir izveidoti jauni finanšu instrumenti, lai veicinātu tādu subjektu piekļuvi finansējumam, kas darbojas pētniecības un inovācijas (PI) jomā. Šie instrumenti ir:

— InnovFin *aizdevumu un garantiju pakalpojums pētniecībai un inovācijai*, kurā Komisijai ir dalīts finanšu risks saistībā ar portfeli, ko veido jaunas EIB veiktas finansēšanas operācijas,

— InnovFin *MVU garantijas un instruments MVU iniciatīvai saistībā ar neierobežotām garantijām* (SIUGI) – garantiju mehānismi, ko pārvalda EIF, sniedzot garantijas un pretgarantijas finanšu starpniekiem par jauniem aizdevumu portfeļiem (saskaņā ar *SIUGI* Komisijai ir dalīts finanšu risks saistībā ar garantiju, kas piešķirta kopīgi ar dalībvalstīm, EIF un EIB),

— InnovFin *kapitāla finansēšanas mehānisms pētniecībai un inovācijai*, kas nodrošina ieguldījumus riska kapitāla fondos, kurus pārvalda EIF, un

— *EIP fonds (Eiropas Inovācijas padomes fonds)*, kas nodrošina pamatkapitāla finansējumu, lai paātrinātu inovācijas un tirgus izvēršanas darbības. EIP fondu finansē no pamatprogrammām "Apvārsnis Eiropa" un "Apvārsnis 2020".

Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1316/2013 ([25]) ir izveidots Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI) parāda instruments, kura mērķis ir veicināt infrastruktūras projektu piekļuvi finansējumam transporta, telesakaru un enerģētikas nozarē. To pārvalda EIB nolīguma ar ES ietvaros. Tas piedāvā riska dalīšanu parāda finansēšanai augstākās prioritātes un pakārtotā parāda vai garantijas veidā, kā arī atbalstu ES garantētajām projektu obligācijām.

ES MVU pašu kapitāla mehānismi

Šie ir pašu kapitāla instrumenti, ko EIF aizbildnībā finansē no *COSME*, *CIP* un *MAP* programmām un Izaugsmes un nodarbinātības iniciatīvas un kas sniedz atbalstu ES MVU izveidei un finansēšanai to agrīnā (jaunuzņēmuma) un izaugsmes posmā, veicot ieguldījumus piemērotos specializētos riska kapitāla fondos.

Neatvasināto finanšu aktīvu *FVSD* patiesās vērtības hierarhija

(Miljonos EUR)

Finanšu aktīvu veids	31.12.2024.	31.12.2023.
1. līmenis. Aktīvos tirgos kotētas cenas	*37 559*	*31 477*
2. līmenis. Novērojami dati, kas nav kotētās cenas	*3 098*	*3 230*
3. līmenis. Novērtēšanas metodes, kur izmantoti dati, kuru pamatā nav novērojamu tirgus datu	*2 991*	*2 695*
Kopā	**43 648**	**37 402**

Šajā periodā nebija pārvietojumu starp patiesās vērtības hierarhijas 1. un 2. līmeni.

Tādu neatvasināto finanšu aktīvu saskaņojums, kas novērtēti ar novērtēšanas metodēm, izmantojot datus, kuru pamatā nav novērojamu tirgus datu (3. līmenis)

(Miljonos EUR)

Patiesās vērtības pārmaiņas	
Sākuma atlikums 1.1.2024.	***2 695***
Periodā veiktie ieguldījumi	*508*
Kapitāla atmaksas	*(85)*
Samaksātie ieņēmumi	*(38)*
Guvumi vai zaudējumi par periodu ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	*(89)*
Pārvietojumi uz 3. līmeni	—
Pārvietojumi no 3. līmeņa	—
Citi	*0*
Beigu atlikums 31.12.2024.	**2 991**

([25]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1316/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, groza Regulu (ES) Nr. 913/2010 un atceļ Regulu (EK) Nr. 680/2007 un Regulu (EK) Nr. 67/2010 (OV L 348, 20.12.2013., 129. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1316/oj).

2.4.2.2. Finanšu aktīvi un saistības *FVSD*, kas ir atvasinātie instrumenti

Finanšu aktīvi un saistības *FVSD*, kas ir atvasinātie instrumenti, pa to veidiem

(Miljonos EUR)

Atvasinātā instrumenta veids	31.12.2024.			31.12.2023.		
	Nosacītā summa	Patiesajā vērtībā novērtēts aktīvs	Patiesajā vērtībā novērtētas saistības	Nosacītā summa	Patiesajā vērtībā novērtēts aktīvs	Patiesajā vērtībā novērtētas saistības
Galvojums pašu kapitāla portfelim	*6 057*	*1 110*	*(60)*	*5 059*	*1 050*	*(53)*
Ārvalstu valūtas atvasinātie instrumenti	*2 417*	—	*(38)*	*1 528*	*41*	*(6)*
Kopā	**8 474**	**1 110**	**(98)**	**6 587**	**1 091**	**(60)**
Ilgtermiņa		*1 110*	*(13)*		*1 050*	*(8)*
Īstermiņa		—	*(84)*		*41*	*(52)*

Galvojums pašu kapitāla portfeļiem

Pozīcijā "Galvojums pašu kapitāla portfelim" ir ietvertas ES sniegtās garantijas finanšu iestādēm par kapitālieguldījumu portfeļiem. Šīs garantijas klasificē kā atvasinātos finanšu instrumentus un uzskaita kā finanšu aktīvu vai finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, jo tās neatbilst finanšu garantiju saistību definīcijai (sk. **1.5.12.** skaidrojumu). Eiropas Savienības finanšu aktīvu vai saistības vērtē, pamatojoties uz pamatā esošo ieguldījumu vērtību.

Kopējo summu veido galvenokārt ESIF galvojums, ko ES dod EIB grupai, un pamatā esošo EIB un EIF izmaksāto kapitālieguldījumu summa ir 3,8 miljardi EUR (2023. gadā – 3,7 miljardi EUR). Ar ESIF pašu kapitāla portfeļiem saistītā ES galvojuma patiesā vērtība bija 1,1 miljards EUR (2023. gadā – 1,0 miljards EUR).

Ārvalstu valūtas atvasinātie instrumenti

ES noslēdz regulētā tirgū netirgotus ārvalstu valūtas nākotnes līgumus, lai ierobežotu ārvalstu valūtas risku, kas saistīts ar ASV dolāros denominētiem parāda vērtspapīriem, kuri tiek turēti KUF. Saskaņā ar šiem regulētā tirgū netirgotajiem ārvalstu valūtas nākotnes līgumiem ES piegādā līgumā noteikto un iepriekšējā tabulā norādīto nosacīto summu ārvalstu valūtā ("maksāšanas pozīcija") un saņem nosacīto summu euro valūtā ("saņemšanas pozīcija") termiņa beigās.

Šī pozīcija ietver arī *InvestEU* garantijas ietvaros veikto ārvalstu valūtas riska ierobežošanas darbību ietekmi un gadījumus, kad ES garantē ārvalstu valūtas risku.

Atvasināto finanšu aktīvu un saistību patiesās vērtības hierarhija

(Miljonos EUR)

Atvasinātā instrumenta veids	31.12.2024.		31.12.2023.	
	Patiesajā vērtībā novērtēts aktīvs	Patiesajā vērtībā novērtētas saistības	Patiesajā vērtībā novērtēts aktīvs	Patiesajā vērtībā novērtētas saistības
1. līmenis. Aktīvos tirgos kotētas cenas	—	—	—	—
2. līmenis. Novērojami dati, kas nav kotētās cenas	—	*(27)*	*41*	*(1)*
3. līmenis. Novērtēšanas metodes, kur izmantoti dati, kuru pamatā nav novērojamu tirgus datu	*1 110*	*(71)*	*1 050*	*(59)*
Kopā	**1 110**	**(98)**	**1 091**	**(60)**

Šajā periodā starp 1. un 2. līmeni nebija pārvietojumu. Atvasinātie instrumenti patiesās vērtības 3. līmenī galvenokārt ietver galvojumus pašu kapitāla portfeļiem.

Tādu atvasinātu finanšu aktīvu un saistību saskaņojums, kas novērtēti ar novērtēšanas metodēm, izmantojot datus, kuru pamatā nav novērojamu tirgus datu (3. līmenis)

(Miljonos EUR)

Patiesās vērtības pārmaiņas	
Sākuma atlikums – aktīvs/(saistības) 1.1.2024.	**992**
Apmaksātie garantijas pieprasījumu prasījumi	*170*
Atpakaļ atdoti garantijas pieprasījumi	*(10)*
Ieņēmumi no samaksātās garantijas	*(129)*
Guvumi vai zaudējumi par periodu ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	*16*
Pārvietojumi uz 3. līmeni	—
Pārvietojumi no 3. līmeņa	—
Citi	*0*
Beigu atlikums 31.12.2024.	**1 039**

2.5. **PRIEKŠFINANSĒJUMS**

(Miljonos EUR)

	Skaidrojums	31.12.2024.	31.12.2023.
Ilgtermiņa			
Priekšfinansējums	*2.5.1.*	*39 093*	*40 970*
Citi avansa maksājumi dalībvalstīm	*2.5.2.*	*1 682*	*371*
Iemaksa trasta fondos		*85*	*76*
		40 861	**41 417**
Īstermiņa			
Priekšfinansējums	*2.5.1.*	*35 969*	*48 478*
Citi avansa maksājumi dalībvalstīm	*2.5.2.*	*2 089*	*1 780*
		38 058	**50 257**
Kopā		**78 919**	**91 675**

Priekšfinansējuma līmenim dažādajās programmās ir jābūt pietiekamam, lai saņēmējam nodrošinātu projekta sākšanai un virzīšanai nepieciešamo finansējumu, vienlaikus aizsargājot ES finanšu intereses un ņemot vērā juridiskos, darbības un izmaksu lietderības ierobežojumus.

2.5.1. *Priekšfinansējums*

(Miljonos EUR)

	Bruto summa	Dzēsts, izmantojot uzkrājumu	Neto summa 31.12.2024.	Bruto summa	Dzēsts, izmantojot uzkrājumu	Neto summa 31.12.2023.
Dalīta pārvaldība						
ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti	*3 885*	*(840)*	*3 045*	*3 614*	*(686)*	*2 928*
ERAF un KF	*25 859*	*(16 476)*	*9 384*	*31 502*	*(10 125)*	*21 378*
ESF	*9 437*	*(6 258)*	*3 180*	*12 105*	*(3 236)*	*8 869*
Citi	*14 220*	*(4 836)*	*9 384*	*8 755*	*(5 348)*	*3 408*
	53 402	**(28 409)**	**24 992**	**55 976**	**(19 394)**	**36 582**
Tieša pārvaldība						
Īsteno:						
Komisija	*34 727*	*(14 289)*	*20 438*	*37 273*	*(12 782)*	*24 491*
*tajā skaitā ANM (*NGEU)	*18 930*	*(3 541)*	*15 389*	*22 889*	*(3 710)*	*19 178*
ES izpildaģentūras	*40 693*	*(25 586)*	*15 107*	*36 130*	*(21 683)*	*14 446*
trasta fondi	*508*	*(429)*	*79*	*639*	*(507)*	*133*
	75 928	**(40 304)**	**35 624**	**74 042**	**(34 972)**	**39 070**
Netieša pārvaldība						
Īsteno:						
citas ES aģentūras un struktūras	*5 281*	*(2 814)*	*2 467*	*4 983*	*(2 314)*	*2 670*
trešās valstis	*1 843*	*(1 103)*	*739*	*1 602*	*(1 166)*	*436*
starptautiskās organizācijas	*13 171*	*(8 839)*	*4 333*	*14 229*	*(9 713)*	*4 516*
citi subjekti	*19 295*	*(12 389)*	*6 906*	*17 606*	*(11 432)*	*6 175*
	39 590	**(25 144)**	**14 446**	**38 421**	**(24 625)**	**13 797**
Kopā	**168 920**	**(93 858)**	**75 062**	**168 439**	**(78 991)**	**89 448**
Ilgtermiņa	*39 093*	—	*39 093*	*40 970*	—	*40 970*
Īstermiņa	*129 826*	*(93 858)*	*35 969*	*127 469*	*(78 991)*	*48 478*

Priekšfinansējums ir izmaksātā nauda un tādējādi maksājumu apropriāciju izpilde. Kā izklāstīts **1.5.7.** skaidrojumā, šie ir avansa maksājumi un vēl nav uzskaitīti izdevumos. Tādējādi, lai gan priekšfinansējums samazina *RAL* (sk. **5.1.** skaidrojumu), tie ir izdevumi, kas vēl jāapstiprina un jāatzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Dalītās pārvaldības režīmā ievērojamais kohēzijas jomas priekšfinansējuma samazinājums ir saistīts ar 2014.–2020. gada plānošanas periodu – tā kā šis periods tuvojas noslēguma posmam, tiek noskaidrotas lielākas summas, kā rezultātā priekšfinansējums ir samazinājies par 18 miljardiem EUR.

Attiecībā uz 2021.–2027. gada plānošanas periodu visnozīmīgākās priekšfinansējuma summas arī ir saistītas ar kohēzijas jomu (9,3 miljardi EUR; 2023. gadā – 9 miljardi EUR).

Cita dalītās pārvaldības režīmā piešķirtā priekšfinansējuma palielinājums ir saistīts ar 6 miljardu EUR priekšfinansējuma izmaksu Eiropas reģioniem no Taisnīgas pārkārtošanās fonda.

Attiecībā uz tiešu pārvaldību lielākās priekšfinansējuma summas ir tās, kas saistītas ar neatmaksājamo atbalstu saistībā ar ANM instrumentu, un gada beigās tās neto izteiksmē sasniedza 15,4 miljardus EUR (2023. gadā – 19,2 miljardi EUR). Samazinājums galvenokārt ir saistīts ar dzēšanu, kas notika gada laikā (7,2 miljardi EUR) pēc tam, kad dalībvalstis bija sasniegušas atskaites punktus un mērķrādītājus. 2023. gadā ANM tika grozīts ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/435 ([26]), lai, izmantojot *REPowerEU* nodaļas, dalībvalstīm sniegtu papildu atbalstu reformām un ieguldījumiem, kas veicina Savienības energoapgādes neatkarību, drošību un ilgtspēju. Saistībā ar *REPowerEU* nodaļām 2024. gadā dalībvalstīm tika izmaksātas jaunas priekšfinansējuma summas (2,4 miljardi EUR). Pārējās nozīmīgās summas, kopā 11,9 miljardi EUR (2023. gadā – 12,1 miljards EUR), attiecas uz pētniecības jomu (galvenokārt pamatprogrammām "Apvārsnis 2020" un "Apvārsnis Eiropa", ko īsteno ES izpildaģentūras un Komisija).

Netiešas pārvaldības gadījumā priekšfinansējums galvenokārt attiecas uz tādām iekšpolitikas programmām kā *Erasmus+* (4,3 miljardi EUR), *Galileo* un *EGNOS* (kosmosa programmas, 2,7 miljardi EUR) un Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un sadarbības instruments un tā priekšteči (2,5 miljardi EUR).

Par priekšfinansējumu saņemtās garantijas

Tās ir garantijas, ko Komisija, izmaksājot avansa maksājumus (priekšfinansējumu), atsevišķos gadījumos pieprasa no saņēmējiem, kuri nav dalībvalstis. Šāda veida garantijām tiek uzrādītas divas vērtības – nominālvērtība un aktuālā vērtība. Nominālvērtību pamatojošais notikums ir saistīts ar garantijas esību. Garantijas aktuālo vērtību pamatojošais notikums ir priekšfinansējuma maksājums, ko veic pret garantiju un vēlāk samazina ar dzēšanu. Tādu garantiju nominālvērtība, kas saņemtas saistībā ar priekšfinansējumu, 2024. gada 31. decembrī bija 942 miljoni EUR, bet to aktuālā vērtība bija 587 miljoni EUR (2023. gadā – attiecīgi 576 miljoni EUR un 525 miljoni EUR).

Atsevišķas priekšfinansējuma summas, kas izmaksātas saskaņā ar Septīto pamatprogrammu pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai (*FP7*) un saskaņā ar pamatprogrammām "Apvārsnis 2020" un "Apvārsnis Eiropa", faktiski sedz savstarpējās apdrošināšanas mehānisms (*MIM*), kas iepriekš bija pazīstams kā Dalībnieku garantiju fonds (*PGF*). *MIM* ir savstarpēja izdevīguma instruments, kas izveidots, lai segtu riskus saistībā ar saņēmēju neveiktiem maksājumiem netiešo darbību īstenošanas laikā šo programmu ietvaros. Visi netiešo darbību dalībnieki, kas saņem ES dotāciju, iemaksā 5 % no maksimālā ES ieguldījuma *MIM* kapitālā, ko Komisija iegulda finanšu tirgos, lai iegūtu procentus. Procentus var izmantot, lai segtu nenomaksātos tā dalībnieka parādus, kurš nepilda saistības pret Savienību. Veiktās iemaksas netiešās darbības beigās tiek atmaksātas dalībniekiem. ES (ko pārstāv Komisija) darbojas kā izpildītājs *MIM* dalībnieku vārdā, bet fonds pieder tā dalībniekiem. Tādējādi *MIM* ir atsevišķs subjekts, kas nav konsolidēts šajos ES gada pārskatos.

2024. gada 31. decembrī kopējās priekšfinansējuma summas, ko sedza *MIM*, bija 3,0 miljardi EUR (2023. gadā – 3,0 miljardi EUR). *MIM* kopējie aktīvi, ieskaitot Komisijas pārvaldītos finanšu aktīvus, sasniedza 3,2 miljardus EUR (2023. gadā – 3,0 miljardi EUR).

2.5.2. *Citi avansa maksājumi dalībvalstīm*

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Avansa maksājumi dalībvalstīm par finanšu instrumentiem dalītā pārvaldībā	*1 889*	*594*
Atbalsta shēmas	*1 883*	*1 556*
Kopā	**3 772**	**2 150**
Ilgtermiņa	*1 682*	*371*
Īstermiņa	*2 089*	*1 780*

([26]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

Avansa maksājumi dalībvalstīm par finanšu instrumentiem dalītā pārvaldībā

Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) programmu ietvaros dalībvalstīm var veikt avansa maksājumus no ES budžeta, lai tās varētu veikt iemaksas finanšu instrumentos (t. i., aizdevumos, kapitālieguldījumos vai garantijās). Par šo finanšu instrumentu izveidi un pārvaldību atbild dalībvalstis, nevis Komisija. Tomēr šiem instrumentiem neizlietotie naudas līdzekļi gada beigās paliek ES īpašumā (tāpat kā viss priekšfinansējums), un tādējādi tos ES bilancē uzrāda kā aktīvus.

Kohēzijas jomā, tā kā iepriekšējais plānošanas periods tuvojas noslēguma posmam, visas 2014.–2020. gada DFS summas tiek uzskatītas par īstenotām. Tāpēc lielais palielinājums ir saistīts ar DFS 2021.–2027. gadam – tiek lēsts, ka no izmaksātajiem 1,832 miljardiem EUR 2024. gada 31. decembrī 1,803 miljardi EUR vēl nebija izmantoti.

Lauku attīstībai gada beigās joprojām bija neizmantoti 85 miljoni EUR.

Atbalsta shēmas

Līdzīgi iepriekš minētajam atmaksātās summas, kas atbilst avansa maksājumiem, kurus dalībvalstis veikušas dažādām atbalsta shēmām (valsts atbalsts, ELGF tirgus pasākumi vai ELFLA ieguldījumu pasākumi) un kuri līdz gada beigām nav izmantoti, grāmato kā aktīvus (avansa maksājumus) ES bilancē. Komisija aplēsusi šo avansa maksājumu vērtību, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju; rezultātā iegūtās summas ir iekļautas izdevumu apakšpozīcijā "Atbalsta shēmas" (sk. iepriekš). 2024. gadā 1,685 miljardi EUR attiecās uz lauksaimniecību un lauku attīstību. Kohēzijas politikas jomā neizmantotās summas gada beigās tika lēstas 198 miljonu EUR apmērā un attiecās uz DFS 2021.–2027. gadam.

2.6. AR KOMERCIĀLU APMAIŅU SAISTĪTI DEBITORU PARĀDI UN AR KOMERCIĀLU APMAIŅU NESAISTĪTAS ATGŪSTAMĀS SUMMAS

(Miljonos EUR)

	Skaidrojums	31.12.2024.	31.12.2023.
Ilgtermiņa			
Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu	*2.6.1.*	*11 541*	*13 954*
Debitoru parādi no darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu	*2.6.2.*	*1 731*	*2 129*
		13 272	**16 083**
Īstermiņa			
Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu	*2.6.1.*	*16 529*	*16 795*
Debitoru parādi no darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu	*2.6.2.*	*1 936*	*2 321*
		18 465	**19 116**
Kopā		**31 736**	**35 199**

2.6.1. *Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu*

(Miljonos EUR)

	Skaidrojums	31.12.2024.	31.12.2023.
Ilgtermiņa			
Dalībvalstis	*2.6.1.1.*	*275*	*272*
AK izstāšanās līgums	*2.6.1.2.*	*11 231*	*13 088*
Uzkrātie ienākumi un nākamo periodu izdevumi	*2.6.1.4.*	*10*	*567*
Citas atgūstamās summas		*25*	*27*
		11 541	**13 954**

(Miljonos EUR)

	Skaidrojums	31.12.2024.	31.12.2023.
Īstermiņa			
Dalībvalstis	*2.6.1.1.*	*4 667*	*3 706*
AK izstāšanās līgums	*2.6.1.2.*	*1 530*	*2 385*
Uzņēmumiem uzliktie naudas sodi	*2.6.1.3.*	*9 152*	*9 861*
Uzkrātie ienākumi un nākamo periodu izdevumi	*2.6.1.4.*	*1 085*	*787*
Citas atgūstamās summas		*94*	*57*
		16 529	**16 795**
Kopā		**28 070**	**30 749**

2.6.1.1. No dalībvalstīm atgūstamās summas

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
A kontos iekļautie TPR	*3 277*	*2 326*
Atsevišķos kontos iekļautie TPR	*849*	*1 249*
Saņemamie pašu resursi	*139*	*7*
Vērtības samazinājums	*(553)*	*(673)*
Citi	—	—
Pašu resursu atgūstamās summas	**3 712**	**2 908**
Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)	*1 534*	*1 483*
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) un citi lauku attīstības instrumenti	*127*	*126*
Vērtības samazinājums	*(741)*	*(683)*
Atgūstamās summas saistībā ar ELGF un lauku attīstību	**920**	**927**
Priekšfinansējuma atgūšana	**16**	**1**
Samaksātais un atgūstamais PVN	**53**	**49**
Citas no dalībvalstīm atgūstamās summas	**242**	**93**
Kopā	**4 943**	**3 977**
Ilgtermiņa	*275*	*272*
Īstermiņa	*4 667*	*3 706*

Dalībvalstu ilgtermiņa maksājamās summas attiecas galvenokārt uz neizpildītiem atbilstības noskaidrošanas lēmumiem saistībā ar Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF), kā arī Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA). Ar šiem lēmumiem saistītās summas tiek atgūtas kā gada maksājumi.

Pašu resursu atgūstamās summas

"A konti" attiecas uz ikmēneša pārskatiem, kuros dalībvalstis paziņo konstatētās tradicionālo pašu resursu (TPR) tiesības. Tabulā ir uzskaitītas "A kontu" summas, kas vēl nav izmaksātas Komisijai. TPR galvenokārt ir muitas nodokļi, ko Komisijas vārdā iekasē dalībvalstis.

"A kontu" līmenis gada beigās ir bijis robežās no 3 līdz 4 miljardiem EUR. 2024. gadā dalībvalstu deklarētās summas atjaunojās parastajā līmenī pēc tam, kad iepriekšējā gadā bija samazinājušās (galvenokārt tāpēc, ka tika slēgta lieta, kas attiecās uz antidempinga maksājumiem par saules enerģijas paneļiem). Turklāt 2024. gada novembrī un decembrī noteiktie muitas nodokļi bija lielāki nekā tai pašā periodā iepriekšējā gadā.

Tiesa Apvienotās Karalistes pārkāpuma lietā (pārkāpums Nr. 2018/2008) 2022. gada 8. martā pasludināja saistīto spriedumu un apstiprināja, ka AK ir pārkāpusi savus pienākumus aizsargāt Savienības budžetu. Lietas pirmsākums meklējams *OLAF* 2017. gada ziņojumā, kurā bija konstatēts, ka importētāji Apvienotajā Karalistē nebija nomaksājuši muitas nodokļus lielā apmērā, importēšanas procesā izmantojot fiktīvus un nepatiesus rēķinus un nepareizas muitas vērtības deklarācijas.

Komisija novērtēja šo spriedumu un jo īpaši Tiesas komentārus par maksājamo summu noteikšanu. Pēc detalizētas analīzes Apvienotā Karaliste laikposmā no 2022. līdz 2023. gadam samaksāja gan pamatsummu, gan nokavējuma procentu summu (1,6 miljardi EUR par pamatsummu un 1,4 miljardi EUR par nokavējuma procentiem pirms AK daļas samazināšanas).

Pēc tam, kad tie paši parametri tika piemēroti TPR zaudējumu aprēķināšanai, kas radušies saistībā ar to, ka no Ķīnas importēti tekstilizstrādājumi un apavi, kuru norādītā vērtība bija daudz zemāka par patieso vērtību, dalībvalstis 2021. un 2022. gadā ar atrunu samaksāja 1,9 miljardus EUR. Kopš tika slēgta vērtības samazināšanas lieta attiecībā uz Apvienoto Karalisti, Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm pārrēķina to attiecīgās galīgās maksājamās summas saskaņā ar Tiesas nolēmumu lietā C-213/19. 2024. gadā ar vairākām dalībvalstīm tika panākta vienošanās par maksājamajām galīgajām pamatsummas un procentu summām un attiecīgās lietas tika slēgtas. Ar dažām dalībvalstīm vēl tiek veikti precizējumi, lai noteiktu galīgās maksājamās summas. Situācija 2024. gada 31. decembrī ir tāda, ka attiecībā uz 0,9 miljardiem EUR, kas samaksāti ar atrunu, vēl ir jāveic sīkāka analīze un ir gaidāmi papildu samazinājumi, ņemot vērā papildu informāciju, kas attiecīgajām dalībvalstīm jāsniedz.

Nokavējuma procenti, kas jāmaksā saistībā ar šīm lietām, 2024. gada 31. decembrī tika lēsti 0,3 miljardu EUR apmērā (sk. **2.6.2.** skaidrojumu).

"Atsevišķi konti" attiecas uz konstatētām maksājumtiesībām, kas nav iekļautas "A kontos", jo dalībvalstis nav atguvušas attiecīgās summas un to nodrošinājums (t. i., garantija) nav iesniegts (vai arī nodrošinājums ir iesniegts, bet summas ir apstrīdētas). Šo maksājumtiesību summa var samazināties, pamatojoties uz informāciju, ko dalībvalstis iesniedz katru gadu. Vērtības samazinājuma summas katra gada beigās parasti veido līdzīgu procentuālo daļu no pamatsummas.

Atgūstamās summas saistībā ar ELGF un lauku attīstību

Šajā postenī galvenokārt iekļautas summas, ko dalībvalstis bija parādā 2024. gada 31. decembrī un deklarējušas un apstiprinājušas 2024. gada 15. oktobrī. Tiek aplēstas atgūstamās summas, kas izveidojās pēc minētās deklarācijas laikā līdz 2024. gada 31. decembrim. Komisija arī veic aplēsi par daļēji norakstāmām summām, kuras ir parādā saņēmēji un kuru atgūšana ir maz ticama. Tas, ka ir veikta šāda korekcija, nenozīmē, ka Komisija atsakās no tiesībām atgūt šīs summas nākotnē. Korekcijā ir arī iekļauts atskaitījums 20 % apmērā, kurš atbilst summām, ko dalībvalstis drīkst paturēt administratīvo izmaksu segšanai.

2.6.1.2. AK izstāšanās līgums

Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (ats. Nr. 2019/C 384 I/01) ("Izstāšanās līgums" jeb "IL"), kas parakstīts starp ES un AK, nosaka dažādas finansiālās saistības abām pusēm. 2024. gada 31. decembrī neto summa, kas jāsaņem no AK, pamatojoties uz šīm saistībām, bija 12,762 miljardi EUR (2023. gadā – 15,473 miljardi EUR), no kuriem 1,530 miljardi EUR ir jāsamaksā 12 mēnešu laikā pēc pārskata datuma (2023. gadā – 2,385 miljardi EUR).

(Miljonos EUR)

	140. pants	142. pants	Citi	31.12.2024.	31.12.2023.
Summas, kas AK jāmaksā	*4 432*	*10 136*	*116*	*14 683*	*18 867*
Summas, kas pienākas AK	—	—	*(1 922)*	*(1 922)*	*(3 394)*
Kopā	**4 432**	**10 136**	**(1 806)**	**12 762**	**15 473**
Ilgtermiņa	*2 469*	*9 802*	*(1 040)*	*11 231*	*13 088*
Īstermiņa	*1 963*	*334*	*(766)*	*1 530*	*2 385*

AK daļa (139. pants)

Saskaņā ar 139. pantu AK daļa no finansiālajām saistībām, kas izriet no IL, ir procentuālā daļa, ko aprēķina kā attiecību starp pašu resursiem, kurus AK darījusi pieejamus no 2014. līdz 2020. gadam, un pašu resursiem, kurus minētajā periodā darījušas pieejamas visas dalībvalstis un AK un kuri koriģēti, ņemot vērā summu, kas dalībvalstīm paziņota līdz 2022. gada 1. februārim. Aprēķināts, ka galīgā AK daļa ir 12,431681219587700 %.

Maksājumi saskaņā ar Izstāšanās līgumu

Maksājumu mehānisms, kas jāpiemēro divpusējām saistībām, ir noteikts 148. pantā. Īsumā: ES katra gada aprīlī un septembrī izraksta rēķinus par neto summām, kas AK jāmaksā, un AK tās maksā katru mēnesi. Summas, kas uzrādītas attiecīgā gada aprīlī, ir jāsamaksā četros vienādos ikmēneša maksājumos no attiecīgā gada jūnija līdz septembrim. Septembrī uzrādītās summas ir jāmaksā astoņos vienādos ikmēneša maksājumos no attiecīgā gada oktobra līdz nākamā gada maijam. Tā kā dažas uzrādītās summas noteikti ir balstītas uz prognozēm un aplēsēm, pārskatus atjaunina katru gadu, pamatojoties uz faktiskajiem skaitļiem.

Neto summa, kas 2024. gadā paziņota Apvienotajai Karalistei saskaņā ar 136. pantu un 140.–147. pantu, bija 377 miljoni EUR (2023. gadā – 8,585 miljardi EUR), tai skaitā 1,414 miljardi EUR, kas pienācās AK, tika paziņoti 2024. gada aprīlī, un 1,791 miljards EUR, kas AK bija jāmaksā, tika paziņots 2024. gada septembrī (2023. gadā AK bija jāmaksā attiecīgi 3,572 miljardi EUR un 5,013 miljardi EUR).

Kopējais 2024. gadā saņemto maksājumu apjoms bija 2,391 miljards EUR (2023. gadā – 9,450 miljardi EUR). No šīs summas 3,133 miljardi EUR bija saistīti ar 2023. gada septembra pārskata atlikušo daļu, un Apvienotā Karaliste tos samaksāja piecos vienādos maksājumos laikposmā no 2024. gada janvāra līdz maijam (2023. gadā – 3,998 miljardi EUR), 1,414 miljardi EUR attiecās uz 2024. gada aprīļa pārskatu un tika samaksāti Apvienotajai Karalistei četros vienādos ikmēneša maksājumos laikposmā no 2024. gada jūnija līdz septembrim (2023. gadā – 3,572 miljardi EUR), un 672 miljoni EUR attiecās uz 2024. gada septembra pārskatu, un Apvienotā Karaliste tos samaksāja trīs vienādos maksājumos laikposmā no 2024. gada oktobra līdz decembrim (2023. gadā – 1,880 miljardi EUR).

(Miljonos EUR)

	Atlikusī summa 2023. gada septembra pārskats (jāsamaksā un samaksāts no 2024. gada janvāra līdz maijam)	2024. gada aprīļa pārskats (jāsamaksā un samaksāts no 2024. gada jūnija līdz septembrim)	2024. gada septembra pārskats (jāsamaksā un samaksāts no 2024. gada oktobra līdz decembrim)	Kopā maksājumi 2024. gadā
136. pants	*21*	*—*	*8*	*29*
140. pants	*3 092*	*—*	*672*	*3 763*
142. pants	*18*	*280*	*11*	*309*
143. pants	*11*	*—*	*—*	*11*
147. pants	*—*	*12*	*—*	*12*
	3 141	*292*	*690*	*4 123*
136. pants	*—*	*(1 349)*	*—*	*(1 349)*
140. pants	*—*	*(10)*	*—*	*(10)*
141. pants	*(8)*	*—*	*(19)*	*(27)*
143. pants	*—*	*(244)*	*—*	*(244)*
144. pants	*(0)*	*(59)*	*—*	*(59)*
145. pants	*—*	*(37)*	*—*	*(37)*
146. pants	*—*	*(7)*	*—*	*(7)*
	(8)	*(1 706)*	*(19)*	*(1 732)*
Kopā	**3 133**	**(1 414)**	**672**	**2 391**

Turklāt 2024. gada jūlijā AK samaksāja neto summu 4,7 miljonu EUR apmērā (pēc AK daļas 0,7 miljonu EUR apmērā ieskaita) saistībā ar PVN pārkāpuma lietu (mini vienas pieturas aģentūra – *MOSS*).

2024. gada septembra rēķina atlikums gada beigās – 1,120 miljardi EUR – Apvienotajai Karalistei ir jāsamaksā piecos vienādos ikmēneša maksājumos laikposmā no 2025. gada janvāra līdz maijam (2023. gadā – 3,133 miljardi EUR).

140. pants – neizpildītās saistības

AK ir apņēmusies samaksāt ES savu daļu no neizpildītajām budžeta saistībām, kādas tās bija 2020. gada 31. decembrī (tā dēvētās "*Brexit RAL*") un kas koriģētas, ņemot vērā 140. panta prasības. 2024. gada 31. decembrī kopējā summa, kas tika atzīta par debitoru parādu, bija 4,432 miljardi EUR (2023. gadā – 8,340 miljardi EUR), no kuriem 1,963 miljardi EUR ir maksājami 12 mēnešu laikā pēc gada beigām. Šajā tabulā ir parādītas galvenās pārmaiņas starp kopējo summu, kas atzīta par debitoru parādu 2023. gada 31. decembrī, un kopējo summu, kas atzīta par debitoru parādu 2024. gada 31. decembrī.

(Miljonos EUR)

AK parādsaistības 31.12.2023.	**8 340**
Neto finanšu korekcijas saistībā ar 2014.–2020. gada vai iepriekšējiem plānošanas periodiem (ieskaitot 2023. gada atskaitījumu korekciju)	*(35)*
Neto maksājumi, kas saņemti no AK 2024. gadā	*(3 753)*
Aplēstās neizpildes korekcija	*(121)*
Kopā	**4 432**
Ilgtermiņa	*2 469*
Īstermiņa	*1 963*

Par debitoru parādu atzītā kopējā summa salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu samazinājās par 3,909 miljardiem EUR (2023. gadā – 8,688 miljardi EUR), un tas galvenokārt bija saistīts ar maksājumiem, kas 2024. gadā saņemti no AK.

Summa, kas jāsamaksā 12 mēnešu laikā no pārskata datuma (1,963 miljardi EUR), ietver 2024. gada septembra rēķina atlikumu (1,119 miljardi EUR), kas AK jāsamaksā laikposmā no 2025. gada janvāra līdz maijam, summu, par ko rēķins izrakstīts 2025. gada aprīlī (599 miljoni EUR) un kas AK jāsamaksā laikposmā no 2025. gada jūnija līdz septembrim, un 2025. gada septembrī izrakstāmajā rēķinā norādāmās summas daļu, kas AK jāsamaksā laikposmā no 2025. gada oktobra līdz decembrim (244 miljoni EUR). Summa, par kuru rēķins izrakstīts 2025. gada aprīlī, sastāv no 342 miljoniem EUR, kas saistīti ar AK daļu aplēstajā *RAL* izpildē 2025. gadā, un 257 miljoniem EUR, kas saistīti ar AK *RAL* daļas korekciju, kura veikta saistībā ar 2024. gadā notikušo *RAL* izpildi. Summu, par kuru rēķins jāizraksta 2025. gada septembrī un kura jāsamaksā laikposmā no 2025. gada oktobra līdz decembrim, veido 257 miljoni EUR, kas saistīti ar AK daļu aplēstajā *RAL* izpildē 2025. gadā, un –13 miljoni EUR, kas saistīti ar AK daļu aplēstajās neto finanšu korekcijās, kuras attiecas uz 2014.–2020. gada vai iepriekšējiem plānošanas periodiem (ieskaitot 2023. gada atskaitījumu korekciju).

Aplēstā neizpilde ir koriģēta par 121 miljoniem EUR, lai atspoguļotu faktisko saistību atcelšanu 2024. gadā, kā arī atlikušo *Brexit RAL* aktīvu turpmāko saistību atcelšanu saskaņā ar aplēsi 2024. gada beigās.

142. pants – Savienības saistības 2020. gada beigās

AK ir apņēmusies samaksāt ES savu daļu no Savienības saistībām, kādas tās bija 2020. gada beigās, izņemot a) saistības ar atbilstošiem aktīviem un b) saistības, kuras attiecas uz budžeta darbību un pašu resursu pārvaldību (ieskaitot summas, kas jau segtas no neizpildītajām saistībām; sk. 140. pantu iepriekš). Galvenā summa šeit attiecas uz ES pēcnodarbinātības pabalstu saistībām (pensijas un veselības apdrošināšana), kas pastāvēja 2020. gada 31. decembrī.

Neizpildītās 2020. gada saistības saskaņā ar 142. panta 6. punktu

(Miljonos EUR)

	Eiropas ierēdņu pensiju shēma	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma	31.12.2024.	31.12.2023.
Neizpildītās 2020. gada saistības	*72 580*	*4 948*	*77 529*	*79 709*
AK daļa	**9 023**	**615**	**9 638**	**9 909**
***PSEO*/*JSIS* iemaksas**	**294**	**11**	**305**	**280**
Kopā	**9 317**	**626**	**9 943**	**10 189**
Ilgtermiņa	*9 023*	*615*	*9 638*	*9 909*
Īstermiņa	*294*	*11*	*305*	*280*

Saskaņā ar noklusējuma maksājuma veidu, kas noteikts 142. panta 6. punktā, AK katru gadu veic iemaksas neto maksājumos, kas iepriekšējā gadā no Savienības budžeta veikti katram Eiropas ierēdņu pensiju shēmas (*PSEO*) saņēmējam, un Savienības budžeta saistītajām iemaksām kopīgajā veselības apdrošināšanas shēmā (*JSIS*) par katru saņēmēju vai personu, kas gūst labumu ar saņēmēja starpniecību. Iemaksas veicamas četros ikmēneša maksājumos no attiecīgā gada jūnija līdz septembrim.

AK daļa neto maksājumos, kas no Savienības budžeta 2024. gadā tika veikti *PSEO* saņēmējiem un *JSIS*, bija attiecīgi 294 miljoni EUR un 11 miljoni EUR. Šīs summas tika paziņotas Apvienotajai Karalistei 2025. gada aprīļa rēķinā (un tādējādi tās AK ir jāsamaksā četros vienādos ikmēneša maksājumos laikposmā no 2025. gada jūnija līdz septembrim).

Turklāt 2024. gada 31. decembrī saskaņā ar 142. panta 6. punktu AK neizpildītās 2020. gada saistības, kas attiecas uz *PSEO* un *JSIS*, attiecīgi bija 9,023 miljardi EUR un 615 miljoni EUR (2023. gadā – 9,207 miljardi EUR un 703 miljoni EUR). Jānorāda, ka, lai gan aktuārie zaudējumi (vai guvumi) no pārmaiņām aktuāra pieņēmumos ietekmē neizpildīto 2020. gada saistību pašreizējo vērtību, kas aprēķināta, pamatojoties uz 39. SPSGS / 12. EGN, tie nemaina pabalstu summu, kas ES faktiski būs jāmaksā, un līdz ar to arī nemaina AK iemaksas šajos maksājumos, kuras jāveic saskaņā ar 142. panta 6. punktā izklāstīto noklusējuma norēķinu mehānismu.

Neizpildītās 2020. gada saistības saskaņā ar 142. panta 5. punktu

Saskaņā ar 142. panta 5. punktu AK veic iemaksas saistībās, kas attiecas uz citām pensiju shēmām, kā tās tika iereģistrētas ES 2020. finanšu gada konsolidētajos pārskatos, 10 maksājumos, sākot no 2021. gada 31. oktobra (katrs gada maksājums jāveic astoņos ikmēneša maksājumos no oktobra līdz nākamā gada maijam). Šīs saistības Savienības konsolidētajos gada pārskatos 2020. finanšu gadā sasniedza 2344 miljardus EUR, kā rezultātā AK daļa 2020. gada 31. decembrī bija 291 miljons EUR. Ņemot vērā līdz 2024. gada beigām no AK saņemtās summas kopumā 98 miljonu EUR apmērā, AK vēl nenomaksātā daļa citās pensiju shēmās 2024. gada 31. decembrī bija samazinājusies līdz 193 miljoniem EUR, no kuriem 29 miljoni EUR ir jāsamaksā 12 mēnešu laikā pēc gada beigām.

Plašāku informāciju par darbinieku pabalstu shēmām sk. **1.5.10.** un **2.9.** skaidrojumā.

Citi panti

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Summas, kas AK jāmaksā:		
136. pants	*8*	—
147. pants	*107*	*115*
	116	**115**

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Summas, kas pienākas AK:		
136. pants	—	*(1 451)*
141. pants	*(1 630)*	*(1 564)*
143. pants	*(191)*	*(233)*
144. pants	*(58)*	*(59)*
145. pants	*(37)*	*(74)*
146. pants	*(7)*	*(13)*
	(1 922)	**(3 394)**
Kopā	**(1 806)**	**(3 279)**
Ilgtermiņa	*(1 040)*	*(1 602)*
Īstermiņa	*(766)*	*(1 677)*

136. pants – noteikumi, kas piemērojami attiecībā uz pašu resursiem

136. pantā ir paredzēti noteikumi, kas piemērojami pēc 2020. gada 31. decembra attiecībā uz pašu resursiem. AK ir tiesīga saņemt savu daļu vai attiecīgā gadījumā tai ir pienākums maksāt savu daļu, ja pašu resursi, kas saistīti ar finanšu gadiem līdz 2020. gadam (ieskaitot), ir jādara pieejami vai jākoriģē pēc 2020. gada 31. decembra. Tādējādi AK piemēro PVN un NKI pašu resursu korekcijas, kas saistītas ar finanšu gadiem līdz 2020. gadam (ieskaitot). Tomēr šīs PVN un NKI korekcijas tiks veiktas tikai tad, ja lēmumi par tām tiks pieņemti līdz 2028. gada 31. decembrim. Jāņem vērā arī to korekciju atjauninājumi, kas veiktas attiecībā uz AK par 2018.–2019. gadu.

Saskaņā ar Izstāšanās līguma 136. pantu AK iestādes turpina sūtīt ikmēneša "A konta" pārskatus, kuros sniegts kopsavilkums par tradicionālo pašu resursu summām, kas maksājamas ES budžetā. Šīs summas (atskaitot piemērojamo ieturējuma likmi) ir iekļautas Izstāšanās līguma 148. panta 2. punktā minētā nākamā rēķina kopējās summās (sk. nākamo rindkopu). Ja minētās summas tiek samaksātas novēloti, saskaņā ar Regulas (ES, Euratom) Nr. 609/2014 12. pantu ir jāmaksā procenti.

Tādēļ AK ir jāmaksā tradicionālie pašu resursi, ko tā ir iekasējusi pēc 2021. gada 28. februāra, bet kas saistīti ar 2020. gadu un agrākiem gadiem. No šīs summas jāatskaita tās daļa no kopējā apjoma, kas darīts pieejams. Atsevišķais konts tradicionālajiem pašu resursiem pilnībā jālikvidē 2025. gada 31. decembrī.

Neto summa, ko 2024. gada 31. decembrī AK vēl nav samaksājusi, ir 8 miljoni EUR (2023. gadā AK pienācās 1,451 miljards EUR), no kuriem 112 miljoni EUR būs jāsamaksā AK 12 mēnešu laikā pēc gada beigām un 121 miljonu EUR pēc tam maksās Apvienotā Karaliste.

(Miljonos EUR)

Summa, kas pienākas AK (–) / AK jāmaksā (+), 31.12.2023.	**(1 451)**
Aplēses korekcija, ņemot vērā 2024. gada septembra rēķinā iekļautās summas	*16*
AK daļa ar PVN saistītajā pārkāpuma lietā (MOSS)	*1*
Maksājumi, kas AK veikti 2024. gadā	*1 319*
PVN un NKI korekcijas (atlikumu procedūra 2023. gadā)	*(2)*
PVN un NKI korekcijas (atlikumu procedūra 2024. gadā)	*121*
Procenti par AK tradicionālo pašu resursu un PVN pašu resursu maksājuma kavējumu	*4*
AK neto tradicionālie pašu resursi pēc 2021. gada 28. februāra	*(0)*

(Miljonos EUR)

Summa, kas pienākas AK (–) / AK jāmaksā (+), 31.12.2024.	**8**
Ilgtermiņa	*121*
Īstermiņa	*(112)*

No postenī "Maksājumi, kas AK veikti 2024. gadā" uzrādītās summas ir atskaitīta AK daļa no summas, kas attiecas uz pārkāpuma lietu, kura saistīta ar PVN (mini vienas pieturas aģentūra – *MOSS*).

Postenī "PVN un NKI korekcijas (atlikumu procedūra 2023. gadā)" uzrādītā summa atbilst starpībai starp 2025. gada aprīļa rēķinu (– 129,4 miljoni EUR) un aplēsi, kas jau bija iekļauta *Brexit* debitoru parādā 2023. gada beigās (– 127,7 miljoni EUR).

Postenī "PVN un NKI korekcijas (atlikumu procedūra 2024. gadā)" uzrādītā summa atbilst aplēstajai summai, par kuru izrakstīs rēķinu 2026. gada aprīlī.

141. pants – naudas sodi

AK ir tiesīga saņemt savu daļu no naudas sodiem, par kuriem lēmums pieņemts pirms 2020. gada 31. decembra, un arī naudas sodiem, par kuriem Savienība pieņēmusi lēmumu pēc 2020. gada 31. decembra 92. panta 1. punktā minētajā procedūrā, kad šie naudas sodi kļūst galīgi. Ar Apvienoto Karalisti saistīto naudas sodu summa, kas 2024. gada 31. decembrī vēl nebija samaksāta, bija 8,9 miljardi EUR (2023. gadā – 12,4 miljardi EUR). Šo naudas sodu neto samazinājums bija 3,4 miljardi EUR (1,2 miljardi EUR 2024. gadā uzlikto naudas sodu mīnus 4,6 miljardi EUR naudas sodu, kas apstiprināti un samaksāti, samazināti vai atcelti ar tiesas lēmumiem). Ar AK saistīto naudas sodu AK daļa, kas 2024. gada 31. decembrī vēl nebija samaksāta, bija 1,1 miljards EUR (2023. gadā – 1,5 miljardi EUR), no kuriem 7 miljoni EUR tiks iekļauti 2025. gada septembra rēķinā un samaksāti AK laikposmā no 2025. gada oktobra līdz 2026. gada maijam. Turklāt AK ir tiesīga saņemt savu daļu no galīgajiem naudas sodiem, kas 2024. gada 31. decembrī bija samaksāti (343 miljoni EUR, kas bija iekļauti 2025. gada aprīļa rēķinā un ir jāsamaksā AK laikposmā no 2025. gada jūnija līdz septembrim, kā arī 146 miljoni EUR, kas iekļaujami 2025. gada septembra rēķinā un jāsamaksā AK laikposmā no 2025. gada oktobra līdz 2026. gada maijam), un savu daļu no galīgajiem naudas sodiem, par kuriem izrakstīts rēķins 2024. gada septembrī, bet kuri gada beigās vēl nebija samaksāti (31 miljons EUR, kas samaksāts AK laikposmā no 2025. gada janvāra līdz maijam). AK kopējā naudas sodu daļa tādējādi ir 1,6 miljardi EUR (2023. gadā – 1,6 miljardi EUR), no kuriem 431 miljons EUR ir jāsamaksā 12 mēnešu laikā pēc pārskata datuma (2023. gadā – 27 miljoni EUR).

***143. pants – iespējamās finanšu saistības: aizdevumi finansiālajai palīdzībai, ESIF, EFIA un* ELM**

Saskaņā ar šo pantu AK ir jāsedz sava daļa no ES iespējamām saistībām, kas attiecas uz ES aizņēmumu, aizdevumu un garantiju darbībām, ja šīs saistības materializējas un ja tās netiek segtas no esošajiem garantiju fondiem, – attiecībā uz saistītajām iespējamām saistībām sk. **4.1.** skaidrojumu. ES atmaksās Apvienotajai Karalistei summas, ko AK jau iemaksājusi garantiju fondos un kas vairs nav vajadzīgas. AK ir arī tiesības uz atmaksājumiem no operācijām, attiecībā uz kurām tai ir kopējas saistības. Summa, kas jāsamaksā Apvienotajai Karalistei nākamajos 12 mēnešos, 2024. gada 31. decembrī bija 190,6 miljoni EUR (2023. gadā – 243,8 miljoni EUR). Šī summa ietver AK daļu no atgūtajām summām un neto ieņēmumiem, kas iekasēti 2024. gadā (104,4 miljoni EUR), uzkrājumu pārpalikuma (59,7 miljoni EUR) un ieņēmumiem no aktīvu pārvaldības (30,1 miljons EUR). Tā ietver arī korekcijas – 3,6 miljonu EUR apmērā, kas noteiktas saskaņotajās pārskatīšanas procedūrās: korekciju, ar ko tiek ņemtas vērā 2023. gadā atgūtās summas attiecībā uz *ELM* (1 302 EUR), 2023. gada pašreizējās uzkrājumu likmes korekciju *ELM* (– 0,5 miljoni EUR), korekciju, ar ko tiek ņemtas vērā 2023. gadā atgūtās summas attiecībā uz ESIF (– 3,2 miljoni EUR), 2023. gada pašreizējās uzkrājumu likmes korekciju ESIF (0,1 miljons EUR) un ar ESIF uzkrājumu veidošanu saistītajā aktīvu pārvaldībā gūto 2023. gada ieņēmumu summas korekciju (– 9 448 EUR).

144. pants – finanšu instrumenti

Saskaņā ar šo pantu ES ir apņēmusies atmaksāt AK tās daļu no atmaksājumiem, kas izriet no finanšu operācijām, kuras apstiprinātas līdz izstāšanās dienai, kā arī tās daļu no izmaksātajiem līdzekļiem finanšu operācijās, kas apstiprinātas pēc izstāšanās dienas. Summa, kas jāsamaksā AK nākamajos 12 mēnešos, 2024. gada 31. decembrī bija 57,9 miljoni EUR (2023. gadā – 59,4 miljoni EUR).

145. pants – likvidējamā Eiropas Ogļu un tērauda kopiena (likvidējamā EOTK)

AK ir tiesīga saņemt savu daļu no likvidējamās EOTK neto aktīviem, kādi tie bija 2020. gada 31. decembrī, un šī daļa ir jāatmaksā piecās daļās katra gada 30. jūnijā, sākot no 2021. gada. Likvidējamās EOTK neto aktīvi 2020. gada 31. decembrī bija 1,5 miljardi EUR, no kuriem AK daļa ir 184 miljoni EUR. Pēc 2024. gadā veiktā ceturtā maksājuma 37 miljonu EUR apmērā neatmaksātā summa 2024. gada 31. decembrī bija 37 miljoni EUR (2023. gadā – 74 miljoni EUR), un tie visi ir jāsamaksā 12 mēnešos pēc pārskata datuma.

146. pants – ieguldījums Eiropas Investīciju fondā (EIF)

AK ir tiesīga saņemt savu daļu no ES ieguldījuma EIF apmaksātajā akciju kapitālā, kāds tas bija 2020. gada 31. decembrī, un minētā daļa ir jāatmaksā piecās daļās katra gada 30. jūnijā, sākot no 2021. gada. ES ieguldījums EIF apmaksātajā akciju kapitālā 2020. gada 31. decembrī bija 267 miljoni EUR, no kuriem AK daļa bija 33 miljoni EUR. Pēc 2024. gadā veiktā ceturtā maksājuma 6,6 miljonu EUR apmērā neatmaksātā summa 2024. gada 31. decembrī bija 6,6 miljoni EUR (2023. gadā – 13,3 miljoni EUR), un tie visi ir jāsamaksā 12 mēnešos pēc pārskata datuma.

147. pants – tiesvedība

AK ir apņēmusies samaksāt savu daļu no ES maksājumiem, kas izriet no tiesvedības saistībā ar Savienības finanšu interesēm un kam iestājies samaksas termiņš, ar noteikumu, ka fakti, kas veido minēto tiesvedību priekšmetu, radušies ne vēlāk kā 2020. gada 31. decembrī. Ņemot vērā uzkrājumus un uzkrātos ienākumus/izdevumus gada beigās, kā arī faktiskos maksājumus, ko ES veikusi un saņēmusi par tiesvedībām 2024. gadā, aplēstā summa, kas AK būs jāmaksā, ir 107 miljoni EUR (2023. gadā – 115 miljoni EUR), no kuriem 69 miljoni EUR ir jāsamaksā 12 mēnešos pēc pārskata datuma.

2.6.1.3. Atgūstamās summas no uzņēmumiem uzliktajiem naudas sodiem

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Atgūstamās summas no naudas sodiem, bruto summa	*12 247*	*13 762*
Provizoriskie un galīgie maksājumi	*(2 161)*	*(3 014)*
Vērtības samazinājums	*(934)*	*(887)*
Kopā	**9 152**	**9 861**
Ilgtermiņa	—	—
Īstermiņa	*9 152*	*9 861*

Uzņēmumiem uzliktie naudas sodi galvenokārt ietver naudas sodus par konkurences noteikumu pārkāpumiem un maksu par pārsniegtajām CO_2 emisijām. Uzņēmumi, kam uzlikts naudas sods un kas ir iesnieguši apelācijas sūdzību vai plāno to darīt, var veikt provizoriskus maksājumus vai uzrādīt Komisijai banku garantijas. Par visu gada beigās vēl nesamaksāto naudas sodu summu, ko nesedz provizoriskie vai galīgie maksājumi, ir saņemts nodrošinājums garantiju veidā 7,091 miljarda EUR apmērā (2023. gadā – 9,324 miljardi EUR).

Maksājumi, kas saņemti no uzņēmumiem, kuriem piemērots naudas sods, tiek vai nu ieguldīti (skatīt **2.4.2.1.** skaidrojumu), vai turēti bankas kontos *BUFI* ietvaros (skatīt **2.8.** skaidrojumu).

Summas, kas daļēji norakstītas vērtības samazināšanās dēļ, atspoguļo novērtējumu, ko Komisija veikusi par katru naudas sodu, kurš nav samaksāts un par kuru nav iesniegta garantija, un kurš, Komisijas ieskatā, netiks atgūts, kā arī lietas, kurās tiesas samazinājušas naudas sodu.

Ieņēmumi no naudas sodiem, kas uzlikti uzņēmumiem attiecīgajā gadā, kopā bija 3,512 miljardi EUR (sk. **3.5.** skaidrojumu), savukārt izdevumi, t. i., naudas sodu samazinājumi, kas noteikti ar Tiesas lēmumiem, kopā bija 1,123 miljards EUR (sk. **3.16.** skaidrojumu).

Iespējamās saistības 2,178 miljardu EUR apmērā ir uzrādītas, jo pastāv iespēja, ka provizoriski samaksātās summas būs jāatmaksā uzņēmumiem, kuriem uzlikts naudas sods un kuri pārsūdz tiem uzliktos naudas sodus vai kuriem ir tiesības tos pārsūdzēt, – sk. **4.2.1.** skaidrojumu.

2.6.1.4. Uzkrātie ienākumi un nākamo periodu izdevumi

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Uzkrātie ienākumi	*756*	*1 131*
Nākamo periodu izdevumi, kas attiecas uz darījumiem, kuri nav saistīti ar komerciālu apmaiņu	*339*	*223*
Kopā	**1 095**	**1 354**
Ilgtermiņa	*10*	*567*
Īstermiņa	*1 085*	*787*

Uzkrātie ienākumi ietver 0,4 miljardus EUR (2023. gadā – 1 miljards EUR), ko Komisija plāno atgūt kohēzijas jomā dalībvalstu iesniegto gada pārskatu izskatīšanas un pieņemšanas rezultātā.

2.6.2. *Debitoru parādi no darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu*

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Ilgtermiņa		
Finanšu garantiju debitoru parāds	*1 324*	*1 666*
Nokavējuma procenti	*323*	*365*
Citi debitoru parādi	*84*	*98*
	1 731	**2 129**
Īstermiņa		
Finanšu garantiju debitoru parāds	*306*	*340*
Klienti	*302*	*286*
Klientu parādu vērtības samazinājums	*(136)*	*(158)*
Nākamo periodu izdevumi, kas attiecas uz darījumiem, kuri saistīti ar komerciālu apmaiņu	*363*	*380*
Nokavējuma procenti	*761*	*1 186*
Citi	*339*	*287*
	1 936	**2 321**
Kopā	**3 666**	**4 450**

Nokavējuma procenti galvenokārt attiecas uz pašu resursu lietām un uzkrātajiem procentiem par naudas sodiem, uz kuriem attiecas garantijas, ko snieguši uzņēmumi, kuriem uzlikts naudas sods. Ilgtermiņa summa (0,3 miljardi EUR) attiecas uz **2.6.1.1.** skaidrojumā minētajām vēl nepabeigtajām lietām ar dalībvalstīm.

Finanšu garantiju līguma (*FGC*) debitoru parāds atspoguļo atlīdzību, ko ES nākotnē cer saņemt par sniegtajām garantijām. Lielākā daļa ES garantiju ir bez atlīdzības vai par cenām, kas ir zemākas par tirgus likmēm. Tāpēc *FGC* debitoru parāds ir ievērojami mazāks nekā *FGC* saistības (sk. **2.11.2.** skaidrojumu). No kopējās *FGC* debitoru parāda summas, kas 2024. gada 31. decembrī bija 1,629 miljardi EUR, 1,588 miljardi EUR ir klasificēti kā finanšu aktīvi *FVSD* (patiesās vērtības 3. līmenis). Salīdzinot ar sākuma atlikumu 2023. gada 1. janvārī – 2,006 miljardiem EUR –, kopumā *FGC* debitoru parāds ir samazinājies par 377 miljoniem EUR, tāpēc ka 2024. gadā tika saņemtas garantijas prēmijas 274 miljonu EUR apmērā un to garantijas prēmiju summa, ko paredzēts saņemt nākotnē, ir samazinājusies par 103 miljoniem EUR.

2.7. **KRĀJUMI**

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Zinātniskie materiāli	*66*	*60*
Citi	*19*	*20*
Kopā	**85**	**78**

2.8. **NAUDA UN NAUDAS EKVIVALENTI**

(Miljonos EUR)

	Skaidrojums	31.12.2024.	31.12.2023.
Konti valstu kasēs un centrālajās bankās		*24 059*	*22 620*
Norēķinu konti		*808*	*312*
Avansa konti		*10*	*7*
Pārvedumi (nauda ceļā)		*—*	*0*
Bankas konti budžeta izpildei	*2.8.1.*	**24 877**	**22 940**
Vienotās finansēšanas pieeja	*2.8.2.*	**33 926**	**12 539**
Finanšu instrumenti	*2.8.3.*	**2 758**	**2 279**
Naudas sodi	*2.8.4.*	**134**	**540**
Citas iestādes, aģentūras un struktūras		**1 439**	**1 281**
Trasta fondi		**30**	**37**
Kopā		**63 163**	**39 616**

2.8.1. *Bankas konti budžeta izpildei*

Šī pozīcija ietver līdzekļus, ko Komisija tur savos bankas kontos katrā dalībvalstī un EBTA valstī (valsts kasē vai centrālajā bankā), kā arī komercbanku norēķinu kontos, avansa kontos un kā skaidras naudas līdzekļus sīkiem izdevumiem.

Naudas atlikumi atbilst noteiktiem cikliskiem modeļiem, kuros izdevumi rodas pēc resursu iekasēšanas. Tādējādi tie svārstās saskaņā ar šīm pretējām plūsmām. Proti, naudas atlikumu gada beigās lielā mērā iztērē nākamā gada sākumā, veicot lielu ar ELGF saistīto izdevumu maksājumu.

Nelielā atšķirība starp 2024. gada beigās pieejamo naudas atlikumu un 2023. gadā pieejamo naudas atlikumu, galvenokārt bija saistīta ar to, ka noteiktu izdevumu temps bija nedaudz lēnāks, nekā prognozēts.

2.8.2. *Vienotās finansēšanas pieeja*

Saskaņā ar vienotās finansēšanas stratēģiju daļa no aizņēmumiem glabājas kā līdzekļi ECB kontā. Mērķis ir saglabāt likviditāti gaidāmajām izmaksu saistībām un uzturēt noteiktas likviditātes rezerves, vienlaikus neveidojot liekus atlikumus (sk. arī **6.4.** un **6.6.** skaidrojumu). Naudas līdzekļu līmenis šajā kontā gada laikā svārstās. Naudas atlikumu pieaugums 2024. gada beigās bija saistīts ar 2025. gada sākumā plānotajām izmaksām.

2.8.3. *Finanšu instrumenti*

Šajā pozīcijā uzrādītās summas galvenokārt ir saistītas ar naudas ekvivalentiem, ko pārvalda fiduciāri Komisijas vārdā, lai īstenotu finanšu instrumentu programmas, kuras tiek finansētas no ES budžeta: 2024. gada 31. decembrī tie bija 1,8 miljardi EUR, no kuriem 0,5 miljardi EUR attiecas uz EIP fondu, – sk. **2.4.2.1.** skaidrojumu. Tā ietver arī naudas ekvivalentus 0,8 miljardu EUR apmērā (termiņnoguldījumi un īstermiņa komerciālie vērtspapīri), kas pieder EIB pārvaldītajam Inovāciju fondam, – sk. **2.4.2.1.** skaidrojumu. Šī pozīcija neietver ar KUF saistītās likviditātes rezerves (0,1 miljards EUR 2024. gada 31. decembrī), kas glabājas Komisijas centrālajā kasē. Finanšu instrumentiem piederošo naudu var izmantot tikai attiecīgās programmas.

2.8.4. *Naudas sodi*

Šī ir nauda, kas saņemta saistībā ar naudas sodiem, kurus Komisija piemērojusi uzņēmumiem un par kuriem ierosinātā lieta vēl joprojām tiek izskatīta. Ja ir iesniegta apelācijas sūdzība vai nav zināms, vai uzņēmums, kam piemērots naudas sods, iesniegs apelācijas sūdzību, pamatā esošā summa **4.2.1.** skaidrojumā tiek norādīta kā iespējamās saistības. Kopš 2010. gada visus uzņēmumiem uzliktos provizoriski iekasētos naudas sodus Komisija pārvalda *BUFI* fondā, un tie tiek ieguldīti finanšu instrumentos, kuri klasificēti kā finanšu aktīvi *FVSD*, kas ir neatvasināti instrumenti (sk. **2.4.2.** skaidrojumu), un daļu fonda aktīvu gada beigās veido nauda.

SAISTĪBAS

2.9. PENSIJAS UN CITI DARBINIEKU PABALSTI

2.9.1. *Darbinieku pabalstu shēmas neto saistības*

(Miljonos EUR)

	Eiropas ierēdņu pensiju shēma	Citas pensijas pabalstu shēmas	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma	Kopā 31.12.2024.	Kopā 31.12.2023.
Definētu pabalstu saistības	*84 765*	*1 942*	*6 850*	*93 557*	*91 261*
Plāna aktīvi	*Neattiecas*	*(23)*	*(438)*	*(461)*	*(453)*
Neto saistības	**84 765**	**1 919**	**6 413**	**93 096**	**90 808**

Kopējās darbinieku pabalstu saistības saglabājās salīdzinoši stabilas, un nelielais palielinājums izveidojās galvenokārt tāpēc, ka palielinājās Eiropas ierēdņu pensiju shēmas (*PSEO*) – lielākās pastāvošās shēmas – neto saistības. Aktuāros guvumus, kas izrietēja no *PSEO* reālās diskonta likmes palielinājuma gada laikā, lielā mērā kompensēja zaudējumi, kas radās ar algu izmaiņām saistīto aktuāro pieņēmumu dēļ, tādējādi radās neto aktuārie zaudējumi no finanšu pieņēmumiem (sk. **2.9.2.** un **2.9.4.** skaidrojumu). Tomēr jāņem vērā, ka, lai gan reālās diskonta likmes palielinājums vai samazinājums ietekmē saistību apmēru gada beigās, tas nemaina to pabalstu summu, kas nākamajos gados būs faktiski izmaksājami saņēmējiem no ES budžeta. Turklāt neto saistību samazinājumu, ko izraisīja aktuārie guvumi no pieredzes, kompensēja pieaugums, ko izraisīja gada kārtējās darba izmaksas un procentu izmaksas (saistību diskonta likmes samazināšana) (sk. **2.9.2.** skaidrojumu).

Eiropas ierēdņu pensiju shēma

Šīs definētu pabalstu saistības atspoguļo to plānoto nākotnes maksājumu pašreizējo vērtību, kas ES ir jāveic, lai nokārtotu pensiju saistības, kuras radušās darbinieka dienesta laikā pašreizējā un iepriekšējos periodos. Shēma tiek turpināta, tāpēc visi maksājumi, kas katru gadu jāveic no shēmas, katru gadu tiek iekļauti ES budžetā.

Saskaņā ar Civildienesta noteikumu 83. pantu pabalstu maksājumi, kas paredzēti darbinieku pensiju shēmā, tiek veikti no ES budžeta. Shēma tiek finansēta nosacīti, un dalībvalstis kolektīvi garantē šo pabalstu maksājumus. Obligātā pensijas iemaksa tiek atskaitīta no aktīvo biedru pamatalgas, pašlaik 12,1 % apmērā. Šīs iemaksas tiek uzskatītas par gada budžeta ieņēmumiem un palīdz finansēt ES izdevumus kopumā – sk. arī **3.8.** skaidrojumu.

Pensiju shēmas saistības tika novērtētas, pamatojoties uz *PSEO* darbinieku (aktīvo darbinieku, pensionēto darbinieku, bijušo aktīvo darbinieku, kuriem piešķirta invaliditāte, un mirušo darbinieku apgādājamo) skaitu 2024. gada 31. decembrī un minētajā datumā piemērojamajām Civildienesta noteikumu normām. Šis novērtējums tika veikts saskaņā ar 39. SPSGS grāmatvedības noteikumiem (un attiecīgi arī 12. ES grāmatvedības noteikumu).

Citas pensijas pabalstu shēmas

Tās ir saistības, kas attiecas uz pensiju saistībām pret Komisijas, Tiesas, Revīzijas palātas, Padomes, Eiropas Ombuda un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja locekļiem un bijušajiem locekļiem. Šajā pozīcijā ir ietvertas arī saistības, kas attiecas uz Eiropas Parlamenta deputātu pensijām.

Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma

Papildus iepriekš minētajām pensijas pabalstu shēmām tiek vērtētas arī aplēstās ES saistības, kas saistītas ar kopīgo veselības apdrošināšanas shēmu (*JSIS*) un attiecas uz veselības aprūpes izmaksām, kuras jāsedz periodos, kas seko pēc tam, kad darbinieks ir beidzis strādāt (atskaitot darbinieku iemaksas). Kā norādīts **1.5.10.** skaidrojumā, šo saistību aprēķinā ņem vērā visu aktīvā dienesta periodu, nodrošinot, ka konsekventi tiek ņemta vērā gan pensiju shēma, gan veselības apdrošināšanas shēma, kas iekļautas darbinieku pēcnodarbinātības plānā.

Ņemot vērā pienākumu patiesi atspoguļot pamatā esošās situācijas ekonomisko būtību, kā to prasa gan EGN, gan SPSGS, 39. SPSGS netika interpretēts stingrākā nozīmē, kad pabalsti tika attiecināti uz nostrādātajiem periodiem. Ja darba izmaksas *JSIS* shēmā 10 gadu laikposmā pilnā apjomā uzkrātos par visiem ierēdņiem, nevis par darbinieka aktīvā dienesta periodu, šādas pieejas dēļ definētu pabalstu saistības gada beigās būtu palielinājušās par 1,2 miljardiem EUR. Tomēr, kā jau norādīts, šāda stingrāka pieeja nebūtu saderīga ar kvalitatīvo rādītāju "patiess atspoguļojums", tāpēc nevarētu uzskatīt, ka tā sniedz ticamu informāciju saskaņā ar 1. EGN un SPSGS "Konceptuālais satvars". Šo aplēsi ļoti ietekmē pašreizējā darbinieku administratīvā statusa izmaiņas (jo īpaši to terminētus līgumus noslēgušo dalībnieku skaits, kurus uzskata par tādiem, kas nākotnē varētu kļūt par ierēdņiem).

2.9.2. *Uz darbinieku pabalstiem attiecināmo definētu pabalstu saistību pašreizējās vērtības pārmaiņas*

Definētu pabalstu saistību pašreizējā vērtība ir diskontētie plānotie nākotnes maksājumi, kuri ir nepieciešami, lai nokārtotu saistības, kas radušās darbinieka dienesta laikā pašreizējā un iepriekšējos periodos.

Turpmāk ir sniegta analīze par definētu pabalstu saistību pārmaiņām kārtējā gada laikā.

(Miljonos EUR)

	Eiropas ierēdņu pensiju shēma	Citas pensijas pabalstu shēmas	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma	Kopā
Pašreizējā vērtība 31.12.2023.	**82 718**	**1 808**	**6 735**	**91 261**
Atzīts finanšu darbības rezultātu pārskatā				
Kārtējās darba izmaksas	*2 839*	*76*	*241*	*3 156*
Procentu izmaksas	*2 480*	*53*	*209*	*2 742*
Iepriekšējās darba izmaksas	—	*(3)*	—	*(3)*
Atzīts neto aktīvos				
Darbinieku pabalstu saistību pārrēķināšana				
Aktuārie (guvumi)/zaudējumi no pieredzes	*(1 542)*	*138*	*(119)*	*(1 523)*
Aktuārie (guvumi)/zaudējumi no demogrāfiskiem pieņēmumiem	*308*	*3*	*18*	*329*
Aktuārie (guvumi)/zaudējumi no finanšu pieņēmumiem	*339*	*(52)*	*(102)*	*185*
Citi				
Samaksātie pabalsti	*(2 378)*	*(82)*	*(131)*	*(2 591)*
Pašreizējā vērtība 31.12.2024.	**84 765**	**1 942**	**6 850**	**93 557**

Kārtējās darba izmaksas ir definētu pabalstu saistību pašreizējās vērtības palielinājums, kas rodas, esošajiem dalībniekiem strādājot kārtējā gadā.

Procentu izmaksas ir definētu pabalstu saistību pašreizējās vērtības palielinājums perioda laikā, kas rodas tāpēc, ka pabalsti par vienu periodu pietuvojas norēķinam.

Aktuārie guvumi un zaudējumi no pieredzes ir ietekme, ko radījusi starpība starp to, kas tika gaidīts saskaņā ar iepriekšējā gada pieņēmumiem par 2024. gadu, un to, kas faktiski noticis 2024. gadā. Šis postenis atspoguļo arī jaunpienācēju ietekmi (pašreizējā, bet ne iepriekšējā ciklā klātesošie darbinieki).

Aktuārie guvumi un zaudējumi no izmaiņām aktuāra pieņēmumu vērtībās (demogrāfiskajos mainīgajos, piemēram, kadru mainībā un mirstībā, un finanšu mainīgajos, piemēram, diskonta likmēs un paredzamajos algu palielinājumos) rodas, kad šo pieņēmumu aplēstās vērtības atjaunina, lai atspoguļotu pamatā esošo apstākļus.

Pabalstus (piemēram, pensijas vai medicīnisko izmaksu kompensāciju) samaksā attiecīgā gada laikā atbilstīgi shēmas noteikumiem. Šo samaksāto pabalstu iespaidā samazinās definētu pabalstu saistības.

2.9.3. *Plāna aktīvi*

(Miljonos EUR)

	Citas pensijas pabalstu shēmas	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma	Kopā
Pašreizējā vērtība 31.12.2023.	**34**	**419**	**453**
Neto pārmaiņas plāna aktīvos	*(11)*	*19*	*8*
Pašreizējā vērtība 31.12.2024.	**23**	**438**	**461**

2.9.4. *Aktuāra pieņēmumi – darbinieku pabalsti*

Turpmāk ir norādīti galvenie aktuāra pieņēmumi, kas izmantoti, vērtējot abas galvenās ES darbinieku pabalstu shēmas.

	2024	2023
Eiropas ierēdņu pensiju shēma		
Nominālā diskonta likme	*3,3 %*	*3,0 %*
Paredzamais inflācijas līmenis	*2,0 %*	*2,2 %*
Reālā diskonta likme	*1,3 %*	*0,8 %*
Plānotais nākotnes algas pieauguma līmenis	*1,3 %*	*1,1 %*
Pensionēšanās vecums	*63/64/66*	*63/64/66*
Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma		
Nominālā diskonta likme	*3,3 %*	*3,1 %*
Paredzamais inflācijas līmenis	*2,0 %*	*2,2 %*
Reālā diskonta likme	*1,3 %*	*0,8 %*
Plānotais nākotnes algas pieauguma līmenis	*1,3 %*	*1,1 %*
Medicīnisko izmaksu tendenču līmenis	*1,6 %*	*1,7 %*
Pensionēšanās vecums	*63/64/66*	*63/64/66*

Mirstības rādītāji par 2024. gadu ir balstīti uz atjaunināto ES civildienesta ierēdņu dzīves ilguma tabulu – *EULT 2023* –, kurā iekļauta dinamikas tendence nākamajiem 18 gadiem.

Nominālo diskonta likmi nosaka kā euro valūtā izteikta nulles kupona ienesīguma vērtību (tā dzēšanas termiņš ir 18 gadi, sākot no 2024. gada decembra, Eiropas ierēdņu pensiju shēmai un 19 gadi kopīgajai veselības apdrošināšanas shēmai). Tiek izmantots inflācijas līmenis, kas ir paredzamais inflācijas līmenis līdzvērtīgā periodā: līdzsvara inflāciju iegūst, salīdzinot inflācijai piesaistīto un parasto valsts obligāciju ienesīgumu galvenajos Eiropas finanšu tirgos. Reālā diskonta likme tiek aprēķināta no nominālās diskonta likmes un paredzamā ilgtermiņa inflācijas līmeņa.

2.9.5. *Jutīguma analīze*

Jutīguma analīzes pamatā ir simulācijas, kas, nemainot citus parametrus, maina attiecīgo pieņēmumu vērtību.

Eiropas ierēdņu pensiju shēmas jutīgums

Ja pieņēmums par reālo diskonta likmi mainītos par 10 bāzes punktiem (0,1 %), tas radītu šādu ietekmi.

(Miljonos EUR)

	2024		2023	
	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %
Definētu pabalstu saistības	*(1 516)*	*1 558*	*(1 541)*	*1 585*

Ja paredzamais algu palielinājums mainītos par 10 bāzes punktiem (0,1 %), tas radītu šādu ietekmi.

(Miljonos EUR)

	2024		2023	
	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %
Definētu pabalstu saistības	*1 514*	*(1 476)*	*1 532*	*(1 493)*

Ja pieņemtais pensionēšanās vecums mainītos par vienu gadu, tam būtu šāda ietekme.

(Miljonos EUR)

	2024		2023	
	Palielinājums par vienu gadu	Samazinājums par vienu gadu	Palielinājums par vienu gadu	Samazinājums par vienu gadu
Definētu pabalstu saistības	*(799)*	*1 109*	*(795)*	*1 076*

Kopīgās veselības apdrošināšanas shēmas jutīgums

Ja pieņēmums par medicīnisko izmaksu tendenču līmeni mainītos par 10 bāzes punktiem, tas radītu šādu ietekmi.

(Miljonos EUR)

	2024		2023	
	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %
Neto periodisko pēcnodarbinātības medicīnisko izmaksu kārtējo darba izmaksu komponenta un procentu izmaksu komponenta kopsumma	*11*	*(11)*	*12*	*(12)*
Definētu pabalstu saistības	*166*	*(162)*	*166*	*(162)*

Ja pieņēmums par nominālo diskonta likmi mainītos par 10 bāzes punktiem (0,1 %), tas radītu šādu ietekmi.

(Miljonos EUR)

	2024		2023	
	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %
Definētu pabalstu saistības	*(130)*	*133*	*(132)*	*135*

Ja paredzamais algu palielinājums mainītos par 10 bāzes punktiem (0,1 %), tas radītu šādu ietekmi.

(Miljonos EUR)

	2024		2023	
	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %
Definētu pabalstu saistības	*(27)*	*26*	*(25)*	*25*

Ja pieņemtais pensionēšanās vecums mainītos par vienu gadu, tam būtu šāda ietekme.

(Miljonos EUR)

	2024		2023	
	Palielinājums par vienu gadu	Samazinājums par vienu gadu	Palielinājums par vienu gadu	Samazinājums par vienu gadu
Definētu pabalstu saistības	*(185)*	*197*	*(188)*	*199*

2.10. **UZKRĀJUMI**

(Miljonos EUR)

	Summa 31.12.2023.	Papildu uzkrājumi	Neizmantotās apvērstās summas	Izmantotās summas	Pārvietojumi starp kategorijām	Aplēses pārmaiņas	Summa 31.12.2024.
Tiesvedība:							
lauksaimniecība	*1*	*204*	—	*(1)*	—	—	*204*
citi	*823*	*11*	*(197)*	*(536)*	—	*0*	*100*
Kodolobjektu nojaukšana	*1 768*	—	—	*(46)*	—	*75*	*1 796*
Finanšu	*1*	*7 082*	*(1)*	—	—	*0*	*7 082*
Citi	*742*	*137*	*(228)*	*(16)*	—	*(2)*	*633*
Kopā	**3 334**	**7 434**	**(426)**	**(599)**	—	**73**	**9 816**
Ilgtermiņa	**2 102**	**204**	**(12)**	**(23)**	**(63)**	**73**	**2 280**
Īstermiņa	**1 233**	**7 230**	**(414)**	**(576)**	**63**	**(0)**	**7 536**

Uzkrājumi ir no pagātnes notikumiem izrietošas un ticami aplēstas summas, kuras nākotnē, ļoti iespējams, būs jāizmaksā no ES budžeta.

Finanšu uzkrājumi

Redzamie palielinājumi ir uzkrājumi paredzamajiem kredītzaudējumiem, kas saistīti ar MFP aizdevumu saistībām UASM ietvaros (sk. **2.4.1.1.** skaidrojumu). 2024. gada 31. decembrī ES bija neatsaucami apņēmusies izmaksāt Ukrainai 18,1 miljardu EUR. Šis aizdevums tiks izmaksāts 2025. gadā. Saskaņā ar grāmatvedības standartiem ES ir jāatzīst *ECL* kā uzkrājumi neatsaucamu saistību uzņemšanās brīdī.

Tiesvedība

Šī ir aplēse par summām, kas varētu būt jāmaksā pēc gada beigām saistībā ar vairākām notiekošām tiesvedībām. Summas, kas attiecas uz lauksaimniecību, ir saistītas ar dalībvalstu tiesas prāvām pret atbilstības noskaidrošanas lēmumiem, kas saistīti ar ELGF un ELFLA.

Kodolobjektu nojaukšana

Uzkrājumu bāze 2017. gadā tika atjaunināta atbilstoši *JRC* ekspluatācijas pārtraukšanas un atkritumu apsaimniekošanas programmas stratēģijai (*JRC Decommissioning & Waste Management Programme Strategy – D&WMP*), kas atjaunināta 2017. gadā. Stratēģijas, kā arī budžeta un personāla vajadzību pārskatīšana tika veikta kopā ar neatkarīgo *D&WMP* ekspertu grupu. Tajā ir norādītas labākās iespējamās aplēses par budžetu un personālu, kas būs vajadzīgi *JRC* objektu ekspluatācijas pārtraukšanas pabeigšanai Isprā, Gēlā, Karlsrūē un Petenā.

Saskaņā ar ES grāmatvedības noteikumiem šos uzkrājumus indeksē atbilstoši inflācijai un tad diskontē līdz to neto pašreizējai vērtībai (izmantojot euro mijmaiņas darījumu līkni). Tā rezultātā 2024. gada 31. decembrī uzkrājumu kopsumma bija 1,796 miljardi EUR, kuru veido summas, ko paredzēts izmantot 2025. gadā (38 miljoni EUR) un turpmāk (1,758 miljardi EUR).

Jānorāda, ka šo aplēsi varētu ietekmēt būtiskas neskaidrības, ar ko ir saistīta kodolobjektu ekspluatācijas pārtraukšanas ilgtermiņa plānošana, un nākotnē tā varētu būtiski pieaugt. Galvenās neskaidrības ir saistītas ar slēdzamā objekta stāvokli ekspluatācijas pārtraukšanas beigās, kodolmateriāliem, atkritumu apsaimniekošanas un likvidēšanas aspektiem, valstu tiesiskā regulējuma nepilnīgumu vai neesību, sarežģītiem un ilgstošiem licenču saņemšanas procesiem un nākotnes notikumiem objektu ekspluatācijas pārtraukšanas rūpnieciskajā tirgū.

2.11. **FINANŠU SAISTĪBAS**

(Miljonos EUR)

	Skaidrojums	31.12.2024.	31.12.2023.
Ilgtermiņa			
Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā	*2.11.1.*	*539 522*	*430 633*
Finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	*2.4.2.2.*	*13*	*8*
Finanšu garantiju saistības	*2.11.2.*	*39*	*131*
		539 575	**430 771**
Īstermiņa			
Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā	*2.11.1.*	*55 904*	*21 424*
Finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	*2.4.2.2.*	*84*	*52*
Finanšu garantiju saistības	*2.11.2.*	*6 340*	*6 137*
		62 328	**27 613**
Kopā		**601 903**	**458 385**

2.11.1. *Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā*

(Miljonos EUR)

	Skaidrojums	31.12.2024.	31.12.2023.
Aizņēmumi	*2.11.1.1.*	*594 028*	*450 561*
Citas finanšu saistības	*2.11.1.2.*	*1 398*	*1 496*
Kopā		**595 426**	**452 057**
Ilgtermiņa		*539 522*	*430 633*
Īstermiņa		*55 904*	*21 424*

2.11.1.1. Aizņēmumi

(Miljonos EUR)

	Vienotās finansēšanas pieeja	SURE	EFSM	MB	MFP	Euratom	Kopā
Kopā 31.12.2023.	*292 728*	*98 984*	*43 095*	*201*	*15 238*	*314*	*450 561*
Jauni aizņēmumi: nominālvērtība	*194 472*	*—*	*1 800*	*—*	*145*	*—*	*196 417*
Atmaksa	*(50 404)*	*—*	*(2 600)*	*—*	*(600)*	*(13)*	*(53 617)*
Uzskaites vērtības pārmaiņas	*832*	*(145)*	*2*	*0*	*(21)*	*(0)*	*667*
Kopā 31.12.2024.	**437 628**	**98 839**	**42 297**	**201**	**14 762**	**301**	**594 028**
Ilgtermiņa	*393 285*	*90 539*	*39 517*	*—*	*14 624*	*300*	*538 266*
Īstermiņa	*44 342*	*8 300*	*2 780*	*201*	*138*	*0*	*55 762*

Aizņēmumu nominālā summa 2024. gada 31. decembrī bija 601,3 miljardi EUR (2023. gadā – 458,5 miljardi EUR). Vairums aizņēmumu ir ilgtermiņa obligāciju emisijas, izņemot vienoto finansēšanu, kurai emitētas arī īstermiņa ES parādzīmes 23,1 miljarda EUR apmērā (2023. gadā – 15,2 miljardi EUR). Neto jaunie aizņēmumi 2024. gadā bija 142,8 miljardi EUR (nominālvērtība).

Aizņēmumi par summām, kas paredzētas *SURE*, EFSM, MB, *Euratom* un MFP aizdevumiem, kuri parakstīti pirms 2023. gada, ir ņemti saskaņā ar kompensējošu darījumu pieeju, kas nozīmē, ka ES emitē speciālu obligāciju konkrēta aizdevuma līguma finansēšanai ar tādiem pašiem noteikumiem un nosacījumiem, – sk. **2.4.1.1.** skaidrojumu.

Ar "vienoto finansēšanu" finansē *NGEU* aizdevumus un neatmaksājamu atbalstu, kā arī Ukrainas mehānisma un MFP aizdevumus, kas parakstīti kopš 2023. gada. Komisija izmanto apvienotas finansēšanas pieeju, saskaņā ar kuru aizņēmumi tiešā veidā nefinansē konkrētas līdzekļu izmaksas. Tā vietā parāds tiek emitēts saskaņā ar gada aizņēmumu plānu ilgtermiņa obligāciju un īstermiņa parādzīmju veidā. Lai emitētu šos vērtspapīrus, Komisija izmanto izsoles un sindicētos darījumus. Pēc tam tā izmaksas saskaņā ar izmaksu sadales metodiku, par kuru panākta vienošanās ar dalībvalstīm, aizdevumu gadījumā iekasē no dalībvalstīm, bet neatmaksājama atbalsta gadījumā pārceļ uz ES budžetu. Lai finansēšanu varētu veikt elastīgi, ir vajadzīgas arī likviditātes rezerves efektīvai likviditātes pārvaldībai – sk. **2.8.2.** skaidrojumu. Saskaņā ar vienotās finansēšanas stratēģiju Savienība emitē īstermiņa ES parādzīmes (3 līdz 12 mēnešu), kuras var atmaksāt tajā pašā vai nākamajā gadā. Rinda "Atmaksa" attiecas uz šādiem īstermiņa aizņēmumiem 50,2 miljardu EUR apmērā.

Vēl 0,2 miljardi EUR rindā "Atmaksa" un rindā "Jauni aizņēmumi" attiecas uz līgumu par aktīvu pārdošanu ar atpirkšanu operācijām (repo), ko ES kopš 2024. gada piedāvā saviem primārajiem tirgotājiem, lai uzlabotu ES obligāciju tirgus efektivitāti un darbības vienmērīgumu.

Rinda "Uzskaites vērtības pārmaiņas" atbilst pārmaiņām uzkrātajos procentos un prēmiju/diskontu pārmaiņām (jaunas prēmijas/diskonti un amortizācija).

Iepriekš minēto aizņēmumu atmaksu galu galā garantē ES budžets – sk. **2.4.1.1.** skaidrojumu.

2.11.1.2. Citas finanšu saistības

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Ilgtermiņa		
Saistības par finanšu nomu	*605*	*750*
Pa daļām apmaksātās ēkas	*283*	*288*
Iemaksas ar nosacījumiem	*234*	*177*
Citi	*134*	*129*
	1 256	**1 343**
Īstermiņa		
Saistības par finanšu nomu	*79*	*91*
Pa daļām apmaksātās ēkas	*55*	*55*
Iemaksas ar nosacījumiem	*8*	*7*
Citi	—	—
	142	**153**
Kopā	**1 398**	**1 496**

Saistības par finanšu nomu

(Miljonos EUR)

	Nākamo periodu maksājumi			
	< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi	Saistības kopā
Zeme un ēkas	*77*	*279*	*321*	*677*
Pārējie pamatlīdzekļi	*2*	*5*	—	*7*
Kopā 31.12.2024.	**79**	**283**	**321**	**683**
Procentu elements	*24*	*77*	*72*	*173*
Nākamo periodu kopējie minimālie nomas maksājumi 31.12.2024.	**102**	**361**	**393**	**856**
Nākamo periodu kopējie minimālie nomas maksājumi 31.12.2023.	*121*	*448*	*453*	*1 022*

Šīs ar nomu un ēkām saistītās summas būs jāfinansē no nākotnes budžetiem.

Iemaksas ar nosacījumiem attiecas uz iemaksām, ko dalībvalstis un citi līdzekļu devēji veic ES programmās, jo īpaši *InvestEU* (sk. **4.1.1.** skaidrojumu), un uz ko attiecas ES pienākums atdot ieguldītājam neizmantotos līdzekļus.

2.11.2. *Finanšu garantiju saistības*

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.		31.12.2023.	
	Finanšu garantiju debitoru parāds (2.6.2. skaidrojums)	Finanšu garantiju saistības	Finanšu garantiju debitoru parāds (2.6.2. skaidrojums)	Finanšu garantiju saistības
ES budžeta garantiju programmas				
EIB ELM *garantijas*	*19*	*1 862*	*51*	*2 170*
ESIF galvojums	*1 345*	*1 402*	*1 789*	*1 863*
EFIA garantija	*7*	*192*	*4*	*196*
InvestEU *garantija*	*190*	*1 606*	*117*	*920*
NDICI *ES garantija*	*30*	*582*	*10*	*367*
Ukrainas garantija	*10*	*61*	—	—
	1 600	**5 707**	**1 970**	**5 515**
ES finanšu instrumentu programmas				
COSME	—	*304*	*0*	*338*
Pamatprogramma "Apvārsnis 2020"	*6*	*198*	*9*	*266*
Citi	*23*	*171*	*27*	*149*
	29	**673**	**36**	**753**
Kopā	**1 629**	**6 379**	**2 006**	**6 268**
Ilgtermiņa	*1 324*	*39*	*1 666*	*131*
Īstermiņa	*306*	*6 340*	*340*	*6 137*

ES piemēro finanšu garantiju līgumu bruto uzrādīšanu, saskaņā ar kuru ieņēmumi, kas vēl jāsaņem saskaņā ar garantiju, tiek atzīti kā finanšu garantiju debitoru parādu daļa (uzrāda pozīcijā "Ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi" – sk. **2.6.2.** skaidrojumu) un finanšu garantiju saistības tiek atzītas kā ES saistības par nākotnes garantiju prasījumu segšanu.

Lai gan *ELM* un ESIF finanšu garantiju saistības joprojām ir ievērojamas, turpina palielināties arī garantijas, kas piešķirtas saskaņā ar jaunām programmām šajā DFS, proti, *InvestEU*, *NDICI* un 2024. gadā sākto Ukrainas garantiju, jo ES īstenošanas partneri ir parakstījuši jaunas operācijas (sk. arī **4.1.1.** skaidrojumu).

Saistībā ar ESIF galvojumu ES ir tiesīga saņemt paredzamo atlīdzību, kas atzīta par finanšu garantiju debitoru parādu un lielā mērā sedz saistības, taču pārējās programmās gaidāmie ieņēmumi sedz tikai nelielu daļu no garantijas summas. Tas tā ir tāpēc, ka ES šīs programmas lielā mērā subsidē, jo īpaši tās, kas paredzētas augstāka riska finansējumam, kurš piešķirams MVU vai inovācijas nozarei, kā arī sniedz garantijas projektiem jaunattīstības valstīs.

2.12. **PARĀDI KREDITORIEM**

(Miljonos EUR)

	Bruto summa	Korekcijas	Neto summa 31.12.2024.	Bruto summa	Korekcijas	Neto summa 31.12.2023.
Izmaksu atlīdzināšanas prasījumi un rēķini, kas saņemti no:						
dalībvalstīm						

(Miljonos EUR)

	Bruto summa	Korekcijas	Neto summa 31.12.2024.	Bruto summa	Korekcijas	Neto summa 31.12.2023.
ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti	*269*	*(0)*	*269*	*300*	*(0)*	*300*
ERAF un KF	*6 036*	*(2 258)*	*3 778*	*7 251*	*(1 995)*	*5 256*
ESF	*2 156*	*(447)*	*1 708*	*2 062*	*(310)*	*1 752*
ANM (NGEU)	*28 016*	*(724)*	*27 292*	*22 427*		*22 427*
Citi	*1 824*	*(318)*	*1 506*	*1 124*	*(225)*	*899*
privātiem un publiskiem subjektiem	*1 957*	*(334)*	*1 623*	*1 859*	*(407)*	*1 452*
Saņemtie izmaksu atlīdzināšanas prasījumi un rēķini kopā	**40 258**	**(4 082)**	**36 176**	**35 023**	**(2 937)**	**32 085**
ELGF	**15 086**	**Neattiecas**	**15 086**	**12 503**	**Neattiecas**	**12 503**
Pašu resursu parādi kreditoriem	—	**Neattiecas**	—	**3 248**	**Neattiecas**	**3 248**
Dažādi parādi kreditoriem	**3 624**	**Neattiecas**	**3 624**	**2 277**	**Neattiecas**	**2 277**
Citi	**528**	**Neattiecas**	**528**	**402**	**Neattiecas**	**402**
Kopā	**59 496**	**(4 082)**	**55 414**	**53 453**	**(2 937)**	**50 516**

Parādi kreditoriem ietver rēķinus un izmaksu atlīdzināšanas prasījumus, kas gada beigās ir saņemti, bet vēl nav samaksāti. Tie sākotnēji tiek atzīti prasīto summu apmērā rēķinu vai izmaksu atlīdzināšanas prasījumu saņemšanas laikā. Vēlāk kreditoriem maksājamo parādu summas tiek koriģētas, lai atspoguļotu tikai summas, kas apstiprinātas pēc izmaksu izvērtēšanas, un summas, kas novērtētas kā attiecināmas. Par neattiecināmām uzskatītās summas tiek iekļautas ailē "Korekcijas"; lielākās summas attiecas uz strukturālajām darbībām.

ANM kreditoru parādu palielinājums par 4,9 miljardiem EUR liecina, ka līdz gada beigām tika saņemts vairāk maksājumu pieprasījumu, par kuriem vēl nebija veikts atskaites punktu un mērķrādītāju novērtējums.

Ar ELGF saistīto kreditoriem maksājamo parādu palielinājums ir saistīts ar ELGF kopējo saistību sadalījumu starp kreditoriem maksājamiem parādiem un uzkrātajiem izdevumiem. ELGF kopējās saistības saglabājās salīdzinoši stabilas 40,672 miljardu EUR apmērā salīdzinājumā ar 40,843 miljardiem EUR iepriekšējā gadā. 2024. gadā pieprasītās summas, kas uzskaitītas kā parādi kreditoriem, ir lielākas nekā 2023. gadā, bet uzkrātie izdevumi ir samazinājušies par līdzīgu summu.

KNR (Kopīgo noteikumu regulas – Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([27]) un (ES) 2021/1060 ([28])), ko piemēro struktūrfondiem (ERAF un ESF), Kohēzijas fondam un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondam (EJZF), paredz, ka ES budžets tiek aizsargāts, sistemātiski veicot ieturējumus no veiktajiem starpposma maksājumiem. Līdz februārim, kas seko KNR pārskata gada (no 1. jūlija līdz 30. jūnijam) beigām, kontroles ciklu pabeidz gan vadošo iestāžu veiktajās pārvaldības pārbaudēs, gan revīzijas iestāžu veiktajās revīzijās. Komisija pārbauda dalībvalstu attiecīgo iestāžu iesniegtos apliecinājuma dokumentus un pārskatus. Galīgā atlikuma samaksa/atgūšana tiek veikta tikai pēc tam, kad šis novērtējums ir pabeigts un pārskati pieņemti. Saskaņā ar šo noteikumu ieturētā summa 2024. gada beigās sasniedza 9,3 miljardus EUR. Pamatojoties uz informāciju, ko dalībvalstis ir norādījušas savos pārskatos, tiek lēsts, ka daļa no šīs summas (1,1 miljards EUR) ir neattiecināma, un tā ir arī iekļauta ailē "Korekcijas".

([27]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1303/oj).

([28]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

Priekšfinansējuma pieprasījumi

Papildus iepriekš minētajām summām 2024. gada beigās bija saņemti, bet līdz gada beigām vēl nebija samaksāti priekšfinansējuma pieprasījumi 2,1 miljarda EUR apmērā. Saskaņā ar ES grāmatvedības noteikumiem šīs summas nav iegrāmatotas kā parādi kreditoriem.

Pašu resursu parādi kreditoriem

Pašu resursu parādi kreditoriem ir dalībvalstu iemaksas ES budžetā, kuras jāatmaksā gada beigās. Budžeta grozījumi tiek īstenoti saskaņā ar Regulas (ES, Euratom) Nr. 609/2014 10.a panta 3. punktu. Lielais atlikums 2023. gada 31. decembrī bija saistīts ar budžeta grozījuma Nr. 4/2023 pieņemšanu 2023. gada 22. novembrī. Saskaņā ar šo tiesību normu iegūtās summas tika atmaksātas dalībvalstīm 2024. gada janvāra pirmajā darbdienā. Šajā gadā nebija līdzīgu budžeta grozījumu un tādēļ nebija arī šādu parādu kreditoriem.

2.13. **UZKRĀTIE IZDEVUMI UN NĀKAMO PERIODU IENĀKUMI**

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Uzkrātie izdevumi	*66 792*	*76 237*
Nākamo periodu ienākumi	*159*	*182*
Citi	*140*	*386*
Kopā	**67 091**	**76 805**

Uzkrāto izdevumu sadalījums ir šāds.

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
*ANM (*NGEU)	*4 371*	*3 709*
ELGF	*25 586*	*28 339*
ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti	*17 374*	*17 895*
ERAF un KF	*3 101*	*11 052*
ESF	*2 318*	*3 882*
Citi	*14 042*	*11 360*
Kopā	**66 792**	**76 237**

Uzkrātie izdevumi attiecas uz atzītiem izdevumiem, par kuriem Savienība vēl nav saņēmusi izmaksu atlīdzināšanas prasījumus. Lielākās pārmaiņas attiecas uz kohēzijas politiku – samazinājums par 8 miljardiem EUR ERAF un Kohēzijas fondam un par 1,6 miljardiem EUR ESF. Tā iemesls ir tas, ka ir samazinājušies iepriekšējā – 2014.–2020. gada – plānošanas perioda uzkrātie izdevumi, jo attiecīgās programmas ir sasniegušas noslēguma posmu. Informāciju par ELGF uzkrāto izdevumu samazinājumu sk. **2.12.** skaidrojumā.

NETO AKTĪVI

2.14. **REZERVES**

(Miljonos EUR)

		31.12.2024.	31.12.2023.
Citas rezerves		*986*	*1 052*
Kopā		**986**	**1 052**

Šī summa galvenokārt attiecas uz likvidējamās EOTK rezervēm (593 miljoni EUR), kas saistītas ar Ogļu un tērauda pētniecības fonda aktīviem un tika izveidotas likvidējamās EOTK likvidācijas kontekstā, kā arī uz Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroja rezerves fondu, kas nodrošina tā operāciju nepārtrauktību (293 miljoni EUR).

2.15. **NO DALĪBVALSTĪM PIEPRASĀMĀS SUMMAS**

(Miljonos EUR)

No dalībvalstīm pieprasāmās summas 31.12.2023.	**213 221**
Dalībvalstīm kreditētais 2023. gada budžeta izpildes rezultāts	*633*
Darbinieku pabalstu saistību pārrēķināšana	*(1 159)*
Citi	*(94)*
Gada saimnieciskās darbības rezultāts	*97 208*
Kopējās no dalībvalstīm pieprasāmās summas 31.12.2024.	**309 810**

Šī summa atspoguļo to līdz 31. decembrim radušos ES izdevumu daļu, kas jāsedz no turpmāko gadu budžetiem. Saskaņā ar uzkrājumu grāmatvedības noteikumiem daudzus izdevumus atzīst N gadā, lai gan faktiski tie var tikt apmaksāti N + 1 gadā (vai vēlāk) un tādējādi finansēti, izmantojot N + 1 (vai vēlāka) gada budžetu. Ja šīs saistības iekļauj pārskatos un attiecīgās summas finansē no turpmāko gadu budžetiem, gada beigās saistības ievērojami pārsniedz aktīvus. Nozīmīgākās summas, kas jāuzsver, attiecas uz aizņēmumiem, kas saistīti ar neatmaksājamo atbalstu un ņemti *NGEU* ietvaros, ELGF darbībām un darbinieku pabalstu saistībām.

Jāņem vērā arī tas, ka iepriekš minētais neietekmē budžeta izpildes rezultātu – budžeta ieņēmumiem vienmēr būtu jāsakrīt ar budžeta izdevumiem vai vajadzētu būt lielākiem par tiem, un ieņēmumu pārpalikums tiek atdots dalībvalstīm.

Darbinieku pabalstu saistību pārrēķināšana attiecas uz aktuāriem guvumiem un zaudējumiem, kas rodas šo saistību aktuāra vērtējuma rezultātā.

Ievērojamais no dalībvalstīm pieprasāmo summu pieaugums pēdējos gados galvenokārt ir saistīts ar šajā periodā *NGEU* ietvaros ņemtajiem aizņēmumiem, kas saistīti ar neatmaksājamo atbalstu.

3. SKAIDROJUMI PAR FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATU

IEŅĒMUMI

AR KOMERCIĀLU APMAIŅU NESAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI: PAŠU RESURSI

3.1. NKI RESURSI

Pašu resursu ieņēmumi ir ES pamatdarbības ieņēmumu galvenais elements. NKI (nacionālā kopienākuma) ieņēmumi ir visnozīmīgākā no četrām pašu resursu kategorijām. Katras dalībvalsts NKI piemēro vienotu procentu likmi. NKI ieņēmumi līdzsvaro ieņēmumus un izdevumus, t. i., finansē to budžeta daļu, kas nav apmaksāta no citiem ienākumu avotiem. Tas, ka NKI ieņēmumi 2024. gadā bija mazāki nekā 2023. gadā, lielā mērā ir skaidrojams ar maksājumu apropriāciju vajadzību samazinājumu.

3.2. TRADICIONĀLIE PAŠU RESURSI

Tradicionālie pašu resursi galvenokārt attiecas uz muitas nodokļiem, no kuriem dalībvalstis kā iekasēšanas izmaksas patur 25 %, tāpēc iepriekš minētie skaitļi ir uzrādīti pēc šā samazinājuma atskaitīšanas. Ievedmuitas nodokļu apmērs būtībā atspoguļo trešo valstu izcelsmes importa vērtības svārstības un izmaiņas kopējā tarifā, kas pēc sarunām Pasaules Tirdzniecības organizācijā (PTO) un īpašiem nolīgumiem, ar kuriem piešķir tarifa preferences konkrētiem tirdzniecības partneriem vai konkrētiem produktiem, daudzos gadījumos ir samazināts. Tādējādi šis apmērs ir atkarīgs arī no vispārējās ekonomiskās situācijas, pasaules cenu līmeņa un valūtas maiņas kursu ietekmes.

3.3. PVN RESURSI

PVN pašu resursus aprēķina, pamatojoties uz dalībvalstu PVN bāzēm, kas šim nolūkam ir saskaņotas atbilstīgi ES noteikumiem. Katras dalībvalsts kopējai par visām ar nodokli apliekamajām piegādēm iekasēto PVN ieņēmumu summai, kas dalīta ar vidējo svērto PVN likmi, tiek piemērota vienota piesaistīšanas likme 0,30 % apmērā. PVN bāze ir ierobežota un nepārsniedz 50 % no katras dalībvalsts NKI.

3.4. PAŠU RESURSI, KAS PAMATOJAS UZ NERECIKLĒTA IZLIETOTĀ PLASTMASAS IEPAKOJUMA DAUDZUMU

Katrā dalībvalstī radītā nereciklētā izlietotā plastmasas iepakojuma svaram tiek piemērota vienota piesaistīšanas likme 0,80 EUR par kilogramu. Izlietoto plastmasas iepakojumu, kas konkrētajā gadā netiek reciklēts, aprēķina kā starpību starp attiecīgajā gadā dalībvalstī radīto izlietoto plastmasas iepakojumu un reciklēto izlietoto plastmasas iepakojumu. Bulgārijai, Čehijai, Igaunijai, Grieķijai, Spānijai, Horvātijai, Itālijai, Kiprai, Latvijai, Lietuvai, Ungārijai, Maltai, Polijai, Portugālei, Rumānijai, Slovēnijai un Slovākijai ir tiesības uz īpašiem ikgadējiem fiksētas summas samazinājumiem to attiecīgajām pašu resursu, kas pamatojas uz nereciklēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, iemaksām. Šis salīdzinoši jaunais pašu resurss tika ieviests 2021. gadā, stājoties spēkā jaunajam Lēmumam par pašu resursiem (Padomes Lēmums (ES, Euratom) 2020/2053 ([29])).

AR KOMERCIĀLU APMAIŅU NESAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI: PĀRVIETOJUMI

3.5. NAUDAS SODI

Ieņēmumi 4,039 miljardu EUR apmērā (2023. gadā – 1,748 miljardi EUR) galvenokārt attiecas uz naudas sodiem, ko Komisija ir uzlikusi uzņēmumiem par ES konkurences noteikumu pārkāpumiem (3,509 miljardi EUR), un naudas sodiem, kas uzlikti dalībvalstīm par ES tiesību aktu pārkāpumiem (527 miljoni EUR).

([29]) Padomes Lēmums (ES, Euratom) 2020/2053 (2020. gada 14. decembris) par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu un ar ko atceļ Lēmumu 2014/335/ES, Euratom (OV L 424, 15.12.2020., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj).

3.6. **IZDEVUMU ATGŪŠANA**

(Miljonos EUR)

	2024	2023
Dalīta pārvaldība	*755*	*691*
Tieša pārvaldība	*157*	*102*
Netieša pārvaldība	*44*	*10*
Kopā	**957**	**803**

Šī pozīcija galvenokārt atspoguļo Komisijas izdotos atgūšanas rīkojumus, kuros paredzētā summa ir iekasēta vai kompensēta (t. i., atskaitīta) no turpmākiem Komisijas grāmatvedības sistēmā iegrāmatotiem maksājumiem. Atgūšanas rīkojumi ir izdoti, lai atgūtu izdevumus, kas iepriekš izmaksāti no ES budžeta. Līdzekļu atgūšanas pamatā ir pārbaudes, revīzijas vai attiecināmības analīze, un tāpēc ar šīm operācijām aizsargā ES budžetu no izdevumiem, kas radīti, pārkāpjot tiesību aktus.

Ir iekļauti arī atgūšanas rīkojumi, kurus dalībvalstis izdevušas ELGF izdevumu saņēmējiem, kā arī uzkrāto ienākumu aplēšu pārmaiņas no iepriekšējā gada beigām līdz kārtējā gada beigām.

Iepriekšējā tabulā norādītās summas rāda ieņēmumus, kas gūti pēc atgūšanas rīkojumu izdošanas. Tāpēc šie skaitļi nevar uzrādīt un neuzrāda visus pasākumus, kas tiek veikti, lai aizsargātu ES budžetu, jo īpaši saistībā ar kohēzijas politiku, kur pastāv īpaši mehānismi, ar kuriem nodrošina neattiecināmu izdevumu korekcijas un no kuriem lielākā daļa neietver atgūšanas rīkojumu izdošanu. ES budžeta aizsardzību nodrošina arī izdevumu atsaukumi un priekšfinansējuma atgūšana. Dalītās pārvaldības režīmā atgūtās summas veido lielāko daļu no kopsummas.

Lauksaimniecība: ELGF un lauku attīstība

Saistībā ar ELGF un ELFLA summas, kas šajā pozīcijā iegrāmatotas kā gada ieņēmumi, ir gada finanšu korekcijas un atmaksājumi, ko dalībvalstis ir deklarējušas un kas ir atgūti attiecīgā gada laikā, kā arī to nesamaksāto summu neto palielinājums, ko dalībvalstis deklarējušas kā atgūstamas gada beigās un kas attiecas uz krāpšanu un pārkāpumiem.

Kohēzijas politika

Galvenās summas, kas saistītas ar kohēzijas politiku, ir summas, ko Komisija plāno atgūt no dalībvalstīm. Atgūšana tiks veikta pēc dalībvalstu iesniegto gada pārskatu pārbaudes un pieņemšanas 2025. gada sākumā. Atgūstamās summas būtībā ir starpība starp summām, kas sākotnēji deklarētas kā attiecināmas pārskata gadā, un summām, kas apstiprinātas kā attiecināmas dalībvalstu gada pārskatos. Maza summa nozīmē, ka dalībvalstu līmenī ieviestās kontroles ir ļāvušas atklāt neattiecināmas summas jau agrīnā procesa posmā.

3.7. **AK IZSTĀŠANĀS LĪGUMS**

Šie ieņēmumi attiecas uz neto summām, kas AK ir jāmaksā saskaņā ar Izstāšanās līgumu, kurš parakstīts pēc tās izstāšanās no Savienības 2020. gadā (sk. **2.6.1.2.** skaidrojumu), un kas katru gadu tiek koriģētas atbilstoši līguma prasībām. 2024. gadā nebija nekādu ieņēmumu, kas izrietētu no AK izstāšanās līguma; tā vietā tika atzīti izdevumi.

3.8. **CITI AR KOMERCIĀLU APMAIŅU NESAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI**

(Miljonos EUR)

	2024	2023
Dalībvalstu iemaksas:		
Inovāciju fonds	*2 297*	*1 812*
arējā palīdzība	*671*	*165*
InvestEU	*207*	*179*
Darbinieku nodokļi un iemaksas	*1 754*	*1 565*
Citu subjektu iemaksas EK	*6 393*	*3 456*
EBTA, trešo valstu un pievienošanās sarunvalstu iemaksas	*4 527*	*1 770*
Aktīvu pārvešana	*307*	*280*
Budžeta korekcijas	*(6 169)*	*(1 058)*
Uzkrājumu koriģēšana	*426*	*407*
Citi	*261*	*224*
Kopā	**10 673**	**8 800**

Dalībvalstu iemaksas Inovāciju fondā ir ieņēmumi, kuri galvenokārt saistīti ar emisijas kvotu pārdošanu un kuri izmantojami, lai atbalstītu mazoglekļa tehnoloģiju inovāciju. Tas, ka summa ir lielāka nekā 2023. gadā, ir saistīts ar to, ka tika pārdots vairāk Inovācijas fondam piešķirto ETS kvotu. Dalībvalstu iemaksas ārējam atbalstam galvenokārt ietver procentu likmes iemaksas MFP+ aizdevumiem Ukrainai (0,6 miljardi EUR).

Ieņēmumi no darbinieku nodokļiem un iemaksām ir saistīti galvenokārt ar atskaitījumiem no darbinieku algām. Pensiju iemaksas un ienākuma nodoklis veido lielākās summas šajā kategorijā.

Citu subjektu iemaksas EK galvenokārt ietver atmaksājumus (0,3 miljardi EUR), ko EIB pārskaitījusi saskaņā ar ĀKK (Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna reģiona) un AZT (aizjūras zemju un teritoriju) ieguldījumu mehānismiem, un izsoļu ieņēmumus (5,9 miljardi EUR), kas gūti no ETS kvotām, kas ir finansējuma avots, kuru izmanto arī, lai sniegtu papildu atbalstu dalībvalstīm, izmantojot *REPowerEU* nodaļas.

EBTA valstu iemaksas ir 1,1 miljards EUR, un trešo valstu un pievienošanās sarunvalstu iemaksas galvenokārt ietver finanšu iemaksas pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" (2,8 miljardi EUR).

Budžeta korekcija galvenokārt ir saistīta ar iepriekšējo finanšu gadu PVN un NKI pašu resursu korekcijām. Ar šo operāciju Komisija dalībvalstīm pārdala kopējos PVN un NKI atlikumus (gan pozitīvus, gan negatīvus) atbilstoši to NKI koeficientam. Samazinājums ir saistīts ar mazāku iepriekšējā gada budžeta pārpalikumu un lielākām pārdalāmajām NKI, PVN un to pašu resursu summām, kas pamatojas uz nereciklēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu.

Citi ieņēmumi no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, ietver *ITER* uzņēmējvalsts un dalībnieku iemaksas *Fusion for Energy – ITER* un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotajā Eiropas kopuzņēmumā (68,2 miljoni EUR).

IEŅĒMUMI NO DARĪJUMIEM, KAS IR SAISTĪTI AR KOMERCIĀLU APMAIŅU

3.9. **FINANŠU IEŅĒMUMI**

(Miljonos EUR)

	2024	2023
Procenti par šādām kategorijām:		
kavēti maksājumi	*224*	*(121)*
aizdevumi	*4 129*	*2 305*
nauda un naudas ekvivalenti	*1 726*	*1 778*
aizņēmumi	*228*	*229*
citi	*38*	*9*
Ieņēmumi no FGC	*971*	*887*
Guvumi no finanšu aktīviem vai saistībām FVSD:		
neatvasinātie instrumenti	*1 490*	*1 695*
atvasinātie instrumenti	*165*	*149*
Dividendes	*31*	*46*
Citi	*4*	*6*
Kopā	**9 005**	**6 983**

Procentu ieņēmumi par kavētiem maksājumiem galvenokārt ir saistīti ar naudas sodiem un pašu resursu iemaksām, kas nav samaksāti laikus.

Aizdevumu procenti ir palielinājušies galvenokārt ANM/*REPowerEU*, MFP un Ukrainas mehānisma dēļ. ANM/*REPower* procenti 2024. gadā bija 2 miljardi EUR salīdzinājumā ar 0,7 miljardiem EUR iepriekšējā gadā. 2024. gadā tika veiktas jaunas izmaksas, un par 2023. gada otrās puses izmaksām 2024. gadā tika nopelnīti pilna gada procenti. MFP procenti bija 0,8 miljardi EUR salīdzinājumā ar 0,5 miljardiem EUR 2023. gadā. Palielinājums galvenokārt izriet no MFP+ 2023. gada izmaksām, par ko 2024. gadā tika nopelnīti pilna gada procenti. Ukrainas mehānisma procenti bija 0,2 miljardi EUR; tas ir jauns mehānisms, no kura līdzekļi tika izmaksāti 2024. gada otrajā pusē.

Procentu ieņēmumi no naudas un naudas ekvivalentiem galvenokārt ir procenti 1,2 miljardu EUR apmērā no bankas konta, kas tiek turēts ECB, lai pārvaldītu likviditātes fondu, kurš saistīts ar vienotās finansēšanas pieeju (sk. **2.8.2.** skaidrojumu).

Procentu ieņēmumi no aizņēmumiem galvenokārt attiecas uz *SURE* un ir saistīti ar negatīvajām faktiskajām procentu likmēm atsevišķiem iepriekš izsniegtiem aizņēmumiem.

Ieņēmumi no finanšu garantiju līgumiem galvenokārt attiecas uz finanšu garantiju saistību amortizāciju. To var interpretēt kā ES atbrīvošanu no garantiju saistībām par periodu, kurā ES bija gatava kompensēt garantiju turētājiem viņu kredītzaudējumus. Tādējādi ieņēmumu no finanšu garantijām atzīšana atspoguļo laika ritējumu un garantēto apjomu. Amortizācija attiecas uz abiem garantiju veidiem – gan garantijām, par kurām tiek saņemta atlīdzība, gan tām, par kurām ES neiekasē nekādu atlīdzību vai iekasē nominālu atlīdzību (sk. **2.11.2.** skaidrojumu). Nozīmīgākā no garantijām, par kurām tiek saņemta atlīdzība, ir ESIF galvojums, kas sniegts EIB par infrastruktūras un inovācijas investīciju platformas (*IIW*) parāda portfeli, kurš apvienots ar *InvestEU* parāda portfeļiem (sk. **4.1.1.** skaidrojumu). 2024. gadā no ESIF galvojuma gūtie ieņēmumi, kas saistīti ar minētajiem apvienotajiem parāda portfeļiem, bija 242 miljoni EUR.

Ar finanšu garantiju līgumiem saistītos ieņēmumus 971 miljona EUR apmērā kompensē zaudējumi no finanšu garantiju saistību vērtības samazināšanās 474 miljonu EUR apmērā, ko noteica garantiju pieprasījumi, no kuriem atskaitītas atgūtās summas, 462 miljonu EUR apmērā un nerealizētie zaudējumi no vērtības samazināšanās 12 miljonu EUR apmērā (sk. **3.15.** un **6.6.** skaidrojumu). Turklāt ES ir subsidējusi finanšu garantiju programmas (1,156 miljardi EUR), neiekasējot garantijas prēmijas vai iekasējot garantijas prēmijas, kas mazākas par tirgus likmi (sk. **3.15.** skaidrojumu). Kopumā finanšu garantiju programmu neto rezultāts ir 658 miljonu EUR deficīts.

Guvums no neatvasinātiem finanšu aktīviem *FVSD* galvenokārt attiecas uz KUF (0,9 miljardi EUR) un Inovāciju fondu (0,3 miljardi EUR). Procentu likmju samazinājumi ir pozitīvi ietekmējuši vērtspapīru patieso vērtību.

3.10. **CITI AR KOMERCIĀLU APMAIŅU SAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI**

(Miljonos EUR)

	2024	2023
Ieņēmumi no maksas par pakalpojumu sniegšanu (aģentūras)	*855*	*739*
Guvumi no ārvalstu valūtas maiņas	*325*	*393*
Preču pārdošana	*58*	*75*
Daļa no EIF neto rezultāta	*83*	*67*
Ar pamatlīdzekļiem saistīti ieņēmumi	*907*	*9*
Citi	*364*	*679*
Kopā	**2 592**	**1 963**

Ieņēmumi no maksas par pakalpojumu sniegšanu galvenokārt ietver tirdzniecības atļauju izsniegšanas maksas, ko iekasē Eiropas Zāļu aģentūra, un maksas par preču zīmēm, ko iekasē Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs. Ar pamatlīdzekļiem saistīto ieņēmumu pieaugums galvenokārt ir saistīts ar Briselē esošo 23 Komisijas ēku pārdošanu – sk. **2.2.** skaidrojumu.

IZDEVUMI

3.11. **DALĪTA PĀRVALDĪBA**

(Miljonos EUR)

Īstenojušas dalībvalstis	2024	2023
Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds	*40 267*	*40 716*
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai un citi lauku attīstības instrumenti	*14 779*	*14 605*
Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds	*28 833*	*52 429*
Eiropas Sociālais fonds	*18 037*	*17 665*
Citi	*3 854*	*4 251*
Kopā	**105 770**	**129 667**

Pāreja no iepriekšējā – 2014.–2020. gada – plānošanas perioda uz pašreizējo – 2021.–2027. gada – periodu izskaidro to, kāpēc ar ERAF un KF saistītie izdevumi ir samazinājušies par 23,6 miljardiem EUR: par 2014.–2020. gada periodu deklarētie izdevumi būtiski samazinājās (30,4 miljardi EUR), jo īstenošana ir pabeigta un programmas ir noslēguma posmā. Vienlaikus par 2021.–2027. gada periodu deklarētās izmaksas palielinājās, lai gan tikai par 6,9 miljardiem EUR, jo programmu īstenošana tagad virzās uz priekšu.

Citi izdevumi galvenokārt ir saistīti ar Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (0,8 miljardi EUR), Patvēruma un migrācijas fondu (1,2 miljardi EUR), Eiropas atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām (0,4 miljardi EUR), kā arī Eiropas Savienības Solidaritātes fondu (0,4 miljardi EUR).

3.12. **TIEŠA PĀRVALDĪBA**

(Miljonos EUR)

	2024	2023
Īstenojusi Komisija	*79 652*	*45 664*
*tajā skaitā ANM (*NGEU)	*65 787*	*36 045*
Īstenojušas ES izpildaģentūras	*19 126*	*15 897*
Īstenojuši trasta fondi	*194*	*326*
Kopā	**98 971**	**61 888**

Tiešas pārvaldības režīmā Komisijas īstenoto izdevumu pieaugums galvenokārt saistīts ar ANM, pētniecības politikas un ārējās darbības īstenošanu. Galvenie izdevumi attiecas uz ANM (65,8 miljardi EUR), kas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir palielinājušies, jo dalībvalstis izmanto piešķirtos līdzekļus un ir sasniegti atskaites punkti un mērķrādītāji. Pārējās summas tiešas pārvaldības režīmā galvenokārt attiecas uz pētniecības politikas īstenošanu (10,6 miljardi EUR) un ārējām darbībām, kas ietver Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu un tā priekšgājējas programmas (3,7 miljardi EUR), kā arī Ukrainas mehānisma neatmaksājamo atbalstu (3,4 miljardi EUR). Vēl 4,8 miljardi EUR attiecas uz Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, kopējo infrastruktūras fondu viedo tīklu izveidei transporta, enerģētikas un telesakaru jomā.

3.13. **NETIEŠA PĀRVALDĪBA**

(Miljonos EUR)

	2024	2023
Īstenojušas citas ES aģentūras un struktūras	*4 388*	*4 226*
Īstenojušas trešās valstis	*549*	*479*
Īstenojušas starptautiskās organizācijas	*6 090*	*5 610*
Īstenojuši citi subjekti	*5 599*	*4 902*
Kopā	**16 626**	**15 218**

8,3 miljardi EUR no netieši pārvaldītajiem izdevumiem attiecas uz ārējām darbībām (galvenokārt pirmspievienošanās, humānās palīdzības, starptautiskās sadarbības un kaimiņattiecību jomā). Vēl 4 miljardi EUR ir saistīti ar Eiropas konkurētspējas uzlabošanu (tādās jomās kā pētniecība, kosmosa programmas un izglītība).

3.14. **PERSONĀLA UN PENSIJU IZMAKSAS**

(Miljonos EUR)

	2024	2023
Personāla izmaksas	*9 070*	*8 481*
Pensiju izmaksas	*5 896*	*5 543*
Kopā	**14 966**	**14 023**

Pensiju izmaksas atspoguļo to pārmaiņu elementus, kas radušās pēc darbinieku pabalstu saistību aktuāra vērtējuma un nav atzītas neto aktīvos. Tāpēc tās neparāda faktiskos pensiju maksājumus gadā, kas ir daudz mazāki – 2,6 miljardi EUR.

3.15. **FINANŠU IZMAKSAS**

(Miljonos EUR)

	2024	2023
Procentu izdevumi:		
aizņēmumi	*9 780*	*5 762*
aizdevumi	*159*	*160*
finanšu noma	*31*	*45*
citi	*32*	*21*
FGC – *subsidētā atlīdzība*	*1 156*	*762*
Neto zaudējumi no vērtības samazināšanās:		
FGC	*474*	*263*
aizdevumi, aizdevumu saistības un debitoru parādi	*14 134*	*6 812*
Zaudējumi no finanšu aktīviem vai saistībām FVSD:		
neatvasinātie instrumenti	*153*	*137*
atvasinātie instrumenti	*252*	*104*
Zaudējumi no izmaiņām	*763*	*100*
Garantētās finansējuma izmaksas	*151*	*94*
Citi	*140*	*95*
Kopā	**27 226**	**14 355**

Aizņēmumu izdevumu pieaugums par 4 miljardiem EUR izriet no vienotās finansēšanas darbībām, par kurām procenti bija 8,4 miljardi EUR salīdzinājumā ar 4,4 miljardiem EUR iepriekšējā gadā. Tā iemesli ir tādi, ka 2024. gadā tika ņemti jauni aizņēmumi un 2023. gada otrajā pusē izsniegtajiem aizņēmumiem 2024. gadā tika piemēroti pilna gada procenti.

Aizdevumu procentu izdevumi ir radušies saistībā ar dažiem *SURE* darījumiem, kuros līdzekļi, kurus aizņēmās laikā, kad procentu likmes bija negatīvas, tika kompensējošu darbību ietvaros aizdoti dalībvalstīm ar tādiem pašiem noteikumiem un nosacījumiem.

Sīkāku informāciju par izdevumiem, kas saistīti ar finanšu garantijām (*FGC*), sk. **3.9.** skaidrojumā.

Neto zaudējumi no aizdevumu, aizdevumu saistību un debitoru parādu vērtības samazināšanās galvenokārt ir saistīti ar jauno Ukrainas mehānisma aizdevumu paredzamajiem *ECL* un ar aizdevumu saistībām, kas attiecas uz MFP aizdevumu, kurš tika parakstīts UASM ietvaros 2024. gadā. Sk. **2.4.1.1., 2.11.** un **6.6.** skaidrojumu.

Zaudējumi no izmaiņām attiecas uz procentu likmes subsīdiju, kas piešķirta Ukrainai par MFP+ aizdevumiem (0,6 miljardi EUR) un par 2022. gadā piešķirtajiem ārkārtas MFP aizdevumiem (0,2 miljardi EUR), – sk. **2.4.1.1.** skaidrojumu.

Garantētās finansējuma izmaksas ir izmaksas, kas radušās finanšu partneriem, finansējot ES garantētos kapitālieguldījumus. ES, pamatojoties uz garantijas nolīgumiem, garantē šīs izmaksas kopā ar saistītajiem kapitālieguldījumiem.

Attiecībā uz neatvasināto finanšu aktīvu *FVSD* zaudējumu būtisko samazinājumu sk. **3.9.** skaidrojumu.

3.16. **CITI IZDEVUMI**

(Miljonos EUR)

	2024	2023
Administratīvie un IT izdevumi	*2 865*	*2 687*
Uzkrājumu koriģēšana	*415*	*1 065*
Ar pamatlīdzekļiem saistīti izdevumi	*1 929*	*1 443*

(Miljonos EUR)

	2024	2023
Zemes un ēku apsaimniekošanas izdevumi	*733*	*729*
Zaudējumi no ārvalstu valūtas maiņas	*282*	*314*
Operatīvās nomas izdevumi	*560*	*448*
Naudas sodu samazināšana ar Tiesas lēmumu	*1 123*	*597*
Citi	*1 093*	*857*
Kopā	**8 999**	**8 142**

Palielinājums rindā "Naudas sodu samazināšana ar Tiesas lēmumu" galvenokārt attiecas uz diviem naudas sodiem. Komisija 2024. gadā atsauca lēmumu uzlikt naudas sodu *Illumina/Grail* apvienošanās procedūrā, tāpēc 432 miljonu EUR naudas sods tika norakstīts. Šī summa ietver arī 684 miljonus EUR, kas saistīti ar 2009. gadā uzņēmumam *Intel* uzlikto naudas sodu, kurš tika daļēji norakstīts 2024. gada pārskatos, pamatojoties uz Tiesas 2024. gada oktobrī izdoto lēmumu.

To pētniecības un izstrādes izdevumu kopējā summa, kuri atzīti kā izdevumi 2024. gadā, ir šāda.

(Miljonos EUR)

	2024	2023
Pētniecības izmaksas	*479*	*452*
Nekapitalizētās izstrādes izmaksas	*119*	*149*
Kopā	**598**	**600**

3.17. **PĀRSKATU SNIEGŠANA PA SEGMENTIEM – DAUDZGADU FINANŠU SHĒMAS (DFS) IZDEVUMU KATEGORIJĀM**

(Miljonos EUR)

	Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	Kohēzija un vērtības	Dabas resursi un vide	Migrācija un robežu pārvaldība	Noturība, drošība un aizsardzība	Kaimiņattiecības un pasaule	Eiropas publiskā pārvalde	Nav piešķirta DFS izdevumu kategorija [1]	Kopā
NKI resursi	—	—	—	—	—	—	—	*95 037*	*95 037*
Tradicionālie pašu resursi	—	—	—	—	—	—	—	*20 587*	*20 587*
PVN	—	—	—	—	—	—	—	*24 547*	*24 547*
Jauni pašu resursi	—	—	—	—	—	—	—	*8 227*	*8 227*
Naudas sodi	—	—	—	—	—	—	—	*4 039*	*4 039*
Izdevumu atgūšana	*82*	*(19)*	*831*	*2*	*1*	*56*	*0*	*3*	*957*
Citi	*4 090*	*6 163*	*15*	*177*	—	*846*	*2 454*	*(3 070)*	*10 673*
Ieņēmumi no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu	**4 172**	**6 144**	**846**	**179**	**1**	**902**	**2 454**	**149 371**	**164 068**
Finanšu ieņēmumi	*1 176*	*26*	*3*	—	*6*	*228*	*272*	*7 295*	*9 005*
Citi	*197*	*(24)*	*(19)*	*(0)*	*(5)*	*18*	*1 445*	*979*	*2 592*
Ieņēmumi no darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu	**1 373**	**2**	**(16)**	**(0)**	**1**	**246**	**1 717**	**8 274**	**11 597**
Ieņēmumi kopā	**5 545**	**6 146**	**830**	**179**	**2**	**1 148**	**4 171**	**157 644**	**175 665**
Izdevumi, ko īstenojušas dalībvalstis:									
ELGF	—	—	*(40 267)*	—	—	—	—	—	*(40 267)*
ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti	—	—	*(14 779)*	—	—	—	—	—	*(14 779)*
ERAF un KF	—	*(28 763)*	—	—	—	*(88)*	—	*18*	*(28 833)*
ESF	—	*(18 037)*	—	—	—	—	—	—	*(18 037)*
citi	—	*(562)*	*(938)*	*(1 844)*	*(173)*	*(106)*	—	*(231)*	*(3 854)*
Īstenojusi EK, izpildaģentūras un trasta fondi	*(15 193)*	*(71 672)*	*(969)*	*(263)*	*(1 208)*	*(8 828)*	*(3)*	*(836)*	*(98 971)*
Īstenojušas citas ES aģentūras un struktūras	*(3 530)*	*(595)*	*(105)*	*(1 266)*	*(254)*	*(44)*	*(111)*	*1 517*	*(4 388)*

(Miljonos EUR)

	Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	Kohēzija un vērtības	Dabas resursi un vide	Migrācija un robežu pārvaldība	Noturība, drošība un aizsardzība	Kaimiņattiecības un pasaule	Eiropas publiskā pārvalde	Nav piešķirta DFS izdevumu kategorija [1]	Kopā
Īstenojušas trešās valstis un starpt. org.	*(466)*	*(183)*	*(13)*	*(90)*	*(145)*	*(5 535)*	*(1)*	*(205)*	*(6 639)*
Īstenojuši citi subjekti	*(22)*	*(2 769)*	*(5)*	*(5)*	*(82)*	*(2 692)*	—	*(23)*	*(5 599)*
Personāla un pensiju izmaksas	*(543)*	*(24)*	*(2)*	*(1)*	*(1)*	*(181)*	*(12 350)*	*(1 865)*	*(14 966)*
Finanšu izmaksas	*(1 858)*	*(11)*	*(72)*	*(0)*	*(0)*	*(196)*	*(78)*	*(25 010)*	*(27 226)*
AK izstāšanās līgums	—	—	—	—	—	—	—	*(315)*	*(315)*
Citi izdevumi	*(2 221)*	*(239)*	*(272)*	*(6)*	*(86)*	*(287)*	*(4 271)*	*(1 616)*	*(8 999)*
Izdevumi kopā	**(23 834)**	**(122 856)**	**(57 422)**	**(3 475)**	**(1 949)**	**(17 957)**	**(16 815)**	**(28 566)**	**(272 873)**
Gada saimnieciskās darbības rezultāts	**(18 290)**	**(116 710)**	**(56 592)**	**(3 296)**	**(1 947)**	**(16 809)**	**(12 643)**	**129 079**	**(97 208)**

[1] Pozīcija "Nav piešķirta DFS izdevumu kategorija" ietver konsolidēto subjektu budžeta izpildi un konsolidācijā izslēgtās summas, ārpusbudžeta operācijas un neattiecinātās programmas ar individuāli nenozīmīgām summām.

Ieņēmumu un izdevumu norādīšana pa DFS izdevumu kategorijām balstās uz aplēsēm, jo ne visas saistības tiek piesaistītas kādai DFS izdevumu kategorijai.

4. IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS UN AKTĪVI

Iespējamās saistības ir ES iespējamas nākotnes maksājumu saistības, kas var rasties pagātnes notikumu dēļ vai juridiski saistošu apņemšanos rezultātā, bet kas būs atkarīgas no nākotnes notikumiem, kurus ES pilnībā nekontrolē. Tās galvenokārt attiecas uz sniegtajām garantijām un juridiskiem riskiem. **Visas iespējamās saistības, izņemot tās, kas saistītas ar naudas sodiem, garantijām un finanšu instrumentiem līdz līmenim, kādā tos sedz no fondiem (sk. 2.4.2.1. skaidrojumu), nākamajos gados nepieciešamības gadījumā finansēs no ES budžeta (un tādējādi arī no ES dalībvalstu līdzekļiem).**

4.1. ES BUDŽETA SNIEGTĀS GARANTIJAS

4.1.1. *Garantijas, kas sniegtas saskaņā ar ES budžeta garantiju programmām (nominālvērtība)*

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.			
	Sniegtās garantijas			Aktīvu uzkrājumi [1]
	Maksimālais apjoms	Parakstīts	Izmaksāts	
EIB ELM *garantijas*	*25 772*	*25 772*	*19 184*	*3 400*
ESIF galvojums	*25 373*	*22 998*	*21 033*	*8 941*
EFIA garantija	*759*	*667*	*521*	*785*
InvestEU *garantija*	*27 042*	*11 769*	*3 468*	*6 802*
NDICI *Ārējās darbības garantija*	*30 173*	*11 228*	*1 341*	*2 943*
Ukrainas garantija	*790*	*172*	*132*	*202*
Kopā	**109 909**	**72 606**	**45 678**	**23 073**

[1] *EIB* ELM *garantijām uzkrātie aktīvi 3,4 miljardu EUR apmērā attiecas arī uz aizdevumiem un saistītiem aizņēmumiem, kas piešķirti saskaņā ar iepriekšējo MFP un* Euratom *(sk. 2.4.1.1. skaidrojumu).*

(Miljonos EUR)

	31.12.2023.			
	Sniegtās garantijas			Aktīvu uzkrājumi [1]
	Maksimālais apjoms	Parakstīts	Izmaksāts	
EIB ELM *garantijas*	*27 729*	*27 729*	*19 856*	*2 962*
ESIF galvojums	*25 591*	*23 635*	*21 551*	*9 175*
EFIA garantija	*1 077*	*548*	*478*	*765*
InvestEU *garantija*	*25 767*	*6 592*	*1 433*	*3 736*
NDICI *Ārējās darbības garantija*	*28 115*	*7 660*	*634*	*2 222*
Kopā	**108 279**	**66 163**	**43 953**	**18 860**

[1] *EIB* ELM *garantijām uzkrātie aktīvi 3,0 miljardu EUR apmērā attiecas arī uz aizdevumiem un saistītiem aizņēmumiem, kas piešķirti saskaņā ar iepriekšējo MFP un* Euratom *(sk. 2.4.1.1. skaidrojumu).*

Iepriekšējās tabulās ir parādīts, cik lielā mērā iespējamie nākotnes maksājumi, kas saistīti ar EIB grupai vai citām finanšu iestādēm sniegtajām garantijām, ietekmē ES budžetu. Izmaksātās summas ir summas, kas jau piešķirtas galasaņēmējiem, savukārt parakstītās summas ietver šīs izmaksātās summas plus līgumus, kuri jau ir parakstīti ar saņēmējiem vai finanšu starpniekiem, bet kuros paredzētās summas gada beigās vēl nebija izmaksātas (26,9 miljardi EUR). Maksimālais apjoms ir kopējā garantija, ko ES budžets un tādējādi ES dalībvalstis ir apņēmušās segt, jo, lai uzrādītu maksimālo ietekmi uz ES 2024. gada 31. decembrī, ir jāiekļauj arī operācijas, kas ir apstiprinātas parakstīšanai, bet vēl nav parakstītas (37,3 miljardi EUR).

Budžeta garantiju programmas tiek nodrošinātas ar uzkrājumiem, kas pakāpeniski tiek veidoti no budžeta un tiek glabāti kopējā uzkrājumu fondā (KUF) kā likviditātes spilvens, lai segtu turpmākos garantiju pieprasījumus (sk. **2.4.2.1.** skaidrojumu). Sk. **6.2.** skaidrojumu par pasākumiem, kas veikti nolūkā nodrošināt, ka uzkrājumi ir pietiekami, lai segtu garantiju pieprasījumus vidējā termiņā. Jebkuri zaudējumi, kas radušies saistībā ar budžeta garantiju programmām, pārsniedzot rezervētos uzkrājumus, jebkurā gadījumā būtu jāsedz no turpmākajiem budžetiem. Attiecībā uz *InvestEU* dalībvalstu nodalījumu ES saņem arī pretgarantijas no dalībvalstīm un EEZ valstīm (sk. turpmāk).

EIB *ELM* garantijas

No ES budžeta garantē aizdevumus, kurus EIB parakstījusi un piešķīrusi no EIB pašu resursiem trešām valstīm. 2024. gada 31. decembrī neatmaksāto un ar ES garantiju segto aizdevumu kopējais apjoms sasniedza 19,184 miljardus EUR. No ES budžeta garantē:

— 18,960 miljardus EUR, izmantojot KUF nodalījumu "Garantiju fonds ārējai darbībai", un

— 224 miljonus EUR tieši – aizdevumiem, kas piešķirti dalībvalstīm pirms pievienošanās.

Sniegtajās garantijās 2024. gada 31. decembrī bija iekļauti parakstītie, bet neizmaksātie aizdevumi 2,1 miljarda EUR apmērā, kuru turpmākā izmaksa ir atkarīga no ES apstiprinājuma.

ES *ELM* garantija Eiropas Investīciju bankas piešķirtajiem aizdevumiem ir ierobežota līdz 65 % no nesamaksātā atlikuma – nolīgumiem, kas noslēgti pēc 2007. gada (2007.–2013. gada un 2014.–2021. gada pilnvaras). Attiecībā uz nolīgumiem, kas noslēgti pirms 2007. gada, ES garantijas apjoms ir ierobežots līdz procentuālajai daļai no atļauto kredītlīniju maksimālā apjoma, vairumā gadījumu līdz 65 %, bet arī līdz 70 %, 75 % vai 100 %. Ja maksimālais apjoms netiek sasniegts, ES garantija sedz visu summu.

Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu (ES) 2018/412 ([30]) tika izveidotas privātā sektora aizdevumu pilnvaras projektiem, kuru mērķis ir nodrošināt bēgļu, migrantu, uzņemošo un tranzīta kopienu ilgtermiņa ekonomisko noturību saskaņā ar EIB noturības iniciatīvu (*ERI*). Savienības budžetam tiek piešķirta atlīdzība par risku, ko uzņemas saistībā ar garantijām, kuras piešķirtas EIB finansēšanas operācijām, kuras tiek veiktas saskaņā ar *ERI* privātā sektora aizdevumu pilnvarām, un tas izskaidro prēmiju, kas jāsaņem par *ELM* garantiju, kura visādi citādi ir bezatlīdzības garantija (sk. **2.11.2.** skaidrojumu).

ELM 2014.–2020. gada termiņš, kas beidzās 2021. gadā, bija pēdējais pilnvaru termiņš Garantiju fonda ārējai darbībai ietvaros. Uz jaunajām EIB pilnvarām attiecas Ārējās darbības garantija, kas izveidota ar *NDICI* regulu.

ES garantiju maksājumi tiek veikti no KUF nodalījuma "Garantiju fonds ārējai darbībai". 2024. gadā par garantiju pieprasījumiem izmaksātā summa, no kuras atskaitītas atgūtās summas, bija 11 miljoni EUR (2023. gadā – 67 miljoni EUR).

Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) galvojums

ESIF iniciatīvas nolūks ir palielināt EIB grupas spēju uzņemties risku, tādējādi ļaujot EIB veikt vairāk ieguldījumu ES. ESIF mērķis ir atbalstīt papildu ieguldījumus ES un mazu uzņēmumu piekļuvi finansējumam. ES budžets nodrošina galvojumu līdz 26 miljardiem EUR ("ESIF ES galvojums") saskaņā ar nolīgumu starp ES un EIB, turpmāk "ESIF nolīgums", lai aizsargātu EIB no zaudējumiem, kas tai varētu rasties saistībā ar tās finansēšanas un ieguldīšanas operācijām.

([30]) Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2018/412 (2018. gada 14. marts), ar kuru groza Lēmumu Nr. 466/2014/ES, ar ko Eiropas Investīciju bankai piešķir ES garantiju attiecībā uz zaudējumiem no finansēšanas darījumiem, ar kuriem atbalsta ieguldījumu projektus ārpus Savienības (OV L 76, 19.3.2018., 30. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/412/oj).

ESIF operācijas tiek veiktas divās platformās – infrastruktūras un inovācijas investīciju platformā (*IIW*), ko īsteno EIB (ESIF ES galvojums 19,250 miljardu EUR apmērā), un MVU platformā (*SMEW*), ko īsteno EIF (ESIF ES galvojums 6,750 miljardu EUR apmērā), un abām platformām ir parāda portfelis un kapitāla portfelis. EIF darbojas saskaņā ar nolīgumu ar EIB, pamatojoties uz EIB galvojumu, kuru savukārt garantē ar ESIF ES galvojumu atbilstīgi ESIF nolīgumam. Lai uzlabotu ES garantijas efektivitāti un palielinātu tās spēju uzņemties risku, 2022. gadā stājās spēkā divu ESIF parāda portfeļu apvienošana ar *InvestEU*. Visi garantiju pieprasījumi, atgūtās summas un ieņēmumi tiek sadalīti starp ESIF un *InvestEU* garantiju, pamatojoties uz faktiskajiem garantētajiem piešķīrumiem.

ES un EIB ir atšķirīgas lomas saistībā ar ESIF. ESIF ir izveidots kā daļa no EIB, kas finansē operācijas (parāda vērtspapīros veiktie ieguldījumi un kapitālieguldījumi) un šajā nolūkā aizņemas nepieciešamos līdzekļus kapitāla tirgos. EIB grupa pieņem ieguldījumu lēmumus neatkarīgi un pārvalda operācijas saskaņā ar saviem noteikumiem un procedūrām. ES nodrošina garantiju šīm operācijām un sedz EIB radušos zaudējumus līdz šīs garantijas maksimālajam apjomam.

Tā kā ES grāmatvedības noteikumos (un SPSGS) noteiktie kontroles kritēriji un grāmatvedības prasības attiecībā uz konsolidāciju nav izpildīti, attiecīgie garantētie aktīvi netiek uzskaitīti ES konsolidētajos gada pārskatos.

CHFES galvojums, kas piešķirts EIB grupai ESIF ietvaros, tiek uzskaitīts kā finanšu garantiju saistības attiecībā uz *IIW* parāda portfeli un *SMEW* parāda portfeli (sk. **2.11.2.** skaidrojumu) un kā atvasinātais instruments (finanšu aktīvs vai saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā) attiecībā uz abiem pašu kapitāla portfeļiem (sk. **2.4.2.2.** skaidrojumu). Piešķirtajā ESIF galvojumā ir iekļauta tā programmu *COSME*, "Apvārsnis 2020", *CCS LGF* un *EaSI* operāciju daļa, ko sedz ESIF ES galvojums *SMEW* parāda portfelī.

2024. gadā no KUF ESIF galvojuma fonda nodalījuma tika izmaksāts 151 miljons EUR (neto) par garantiju pieprasījumiem, ieskaitot dažus garantiju pieprasījumus, kas bija radušies iepriekšējos gados, bet uz laiku segti no ES ieņēmumiem, kuri tiek turēti ESIF norēķinu kontā EIB (2023. gadā – 193 miljoni EUR).

Eiropas Fonds ilgtspējīgai attīstībai (EFIA)

Eiropas Fonds ilgtspējīgai attīstībai, kas izveidots ar EFIA regulu, ir iniciatīva, kuras mērķis ir atbalstīt ieguldījumus Āfrikā un Eiropas kaimiņvalstīs, tādējādi veicinot ilgtspējīgas attīstības sasniegšanu un pievēršoties konkrētiem migrācijas sociāli ekonomiskajiem pamatcēloņiem. Saskaņā ar EFIA regulu ES bija pilnvarota darīt pieejamas garantijas 1,5 miljardu EUR apmērā (ko vēl palielina ar ārējām iemaksām) īstenošanas partneriem saistībā ar to ieguldīšanas un finansēšanas operācijām, lai mazinātu to ieguldījumu riskus. EFIA garantiju nodrošina KUF – sk. **2.4.2.1.** skaidrojumu).

Par vienu no EFIA garantiju nolīgumiem (saskaņā ar kuru ES garantē valūtas riska ierobežošanas fonda kapitāla pietiekamību 145 miljonu EUR apmērā) garantijas pieprasījuma gadījumā ES ir tiesības uz atlīdzību, proti, tiesības saņemt fonda daļas samaksātās summas vērtībā.

***NDICI* Ārējās darbības garantija**

Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/947 ([31]) uz DFS 2021.–2027. gadam darbības laiku tika izveidots Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instruments "Eiropa pasaulē" ("Instruments"), ieskaitot Eiropas Fondu ilgtspējīgai attīstībai plus ("EFIA+") un Ārējās darbības garantiju. EFIA+ mērķis ir veicināt ilgtspējīgus ieguldījumus ES partnervalstīs.

Ārējās darbības garantija atbalsta EFIA+ operācijas, uz kurām attiecas budžeta garantijas, makrofinansiālo palīdzību un aizdevumus trešām valstīm. Nodrošinājumu sniedz KUF –sk. **2.4.2.1.** skaidrojumu.

2024. gada 31. decembrī spēkā bija budžeta garantiju nolīgumi, kuru kopējais vēl nepieprasītais maksimālais apjoms bija 30,2 miljardi EUR, no kuriem 26,0 miljardi EUR attiecās uz garantijas nolīgumu, kas parakstīts ar EIB kā *ELM* programmas pēcteci.

([31]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/947 (2021. gada 9. jūnijs), ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu "Eiropa pasaulē", groza un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 466/2014/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1601 un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 480/2009 (OV L 209, 14.6.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

***InvestEU* garantija**

Komisija, izmantojot *InvestEU* programmu, var sniegt garantijas līdz 26,2 miljardu EUR apmērā, lai veicinātu ieguldījumus ar ES budžeta atbalstu. Šī ES garantija atbalsta privātos un publiskos ieguldījumus četrās politikas jomās: ilgtspējīgas infrastruktūras, pētniecības, inovācijas un digitalizācijas, mazo un vidējo uzņēmumu un sociālo ieguldījumu un prasmju jomā. ES garantijas saņem vairāki finanšu partneri, piemēram, valsts attīstību veicinošas bankas. Tie atbalsta ieguldījumus, nodrošinot aizdevumus, garantijas vai pašu kapitālu. Šie finanšu partneri var, piemēram, izsniegt aizdevumus MVU, piedalīties kapitāla vērtspapīru fondos vai sniegt garantijas komercbankām par aizdevumiem, ko tās izmaksā. Komisija var fondam *InvestEU* piešķirt ES budžeta līdzekļus arī no citām ES programmām, piemēram, no *HERA Invest* (veselība), Eiropas kosmosa programmas vai *Catalyst* (inovācija).

Lai izveidotu kapitāla rezervi zaudējumiem no garantētiem ieguldījumiem, Komisija pakāpeniski no ES budžeta rezervē ("uzkrāj") naudu KUF. *InvestEU* regulā paredzētā uzkrājumu likme ir 40 % no ES garantijas.

Iepriekš minētos ES garantijas 26,2 miljardus EUR var palielināt ar dalībvalstu un EEZ valstu nodrošinājumu. Tās var iemaksāt līdzekļus no saviem kohēzijas politikas vai ANM līdzekļiem vai valstu budžetiem. Dalībvalstīm uzkrājumu apjomu nosaka katrā gadījumā atsevišķi, savukārt EEZ valstu atbalstītajai papildu ES garantijai tiek veidots 40 % uzkrājums no naudas iemaksām. Naudas līdzekļi, ko nodrošinājušas dalībvalstis un EEZ valstis, tiek glabāti KUF. Summu, ko nesedz uzkrājumi, sedz ar dalībvalstu un EEZ valstu pretgarantijām. 2024. gada 31. decembrī ar septiņām dalībvalstīm un divām EEZ valstīm bija noslēgti nolīgumi, uz kuru pamata Komisija finanšu partneriem var sniegt papildu ES garantiju 2,8 miljardu EUR apmērā, no kuriem 2,2 miljardi EUR ir jānodrošina ar naudas iemaksām un 0,6 miljardi EUR – ar pretgarantijām. Līdz 2024. gada 31. decembrim šādi garantijas nolīgumi 2,8 miljardu EUR apmērā bija parakstīti ar vairākiem īstenošanas partneriem.

Ukrainas garantija

Saskaņā ar Ukrainas mehānisma regulu ES ir izveidojusi Ukrainas garantiju, kuras maksimālais apjoms ir 7,8 miljardi EUR un ar kuru paredzēts veicināt ieguldījumus Ukrainas atveseļošanā un rekonstrukcijā.

Līdz 2024. gada 31. decembrim bija parakstīti un bija stājušies spēkā četri budžeta garantijas nolīgumi par kopējo segumu maksimums 0,8 miljardu EUR apmērā.

AK pienākumi, kas izriet no tās izstāšanās no ES

Saskaņā ar Izstāšanās līguma 143. pantu AK ir jāatmaksā Savienībai tās daļa no iespējamām finanšu saistībām, kas saistītas ar ESIF, EFIA un EIB ārējo aizdevumu pilnvaru operācijām, kuras apstiprinātas līdz izstāšanās dienai, proti, 2020. gada 31. janvārim. Saskaņā ar 143. pantu attiecībā uz garantijas pieprasījumu par finanšu operāciju, kas apstiprināta pirms izstāšanās dienas, AK ir jāatmaksā Savienībai tās daļa no maksājumiem, ko Savienība veikusi minēto operāciju ietvaros, ja vien to nevar segt ar AK daļu no uzkrājumiem, kas tiek turēti garantiju fondā, ja piemērojams.

ES budžeta garantijas vērtība izstāšanās dienā attiecībā uz *ELM* operācijām, kas apstiprinātas līdz izstāšanās dienai, bija 33,7 miljardi EUR. 2024. gada 31. decembrī tā bija sarukusi līdz 20,6 miljardiem EUR (2023. gadā – 22,2 miljardi EUR). AK daļa no šīm iespējamām saistībām 2024. gada 31. decembrī tādējādi bija 2,6 miljardi EUR (2023. gada 31. decembrī – 2,8 miljardi EUR). Tomēr, kā minēts iepriekš, visas neizpildītās saistības par šiem aizdevumiem vispirms sedz no KUF nodalījuma "Garantiju fonds ārējai darbībai" un no AK summas tiks pieprasītas tikai tad, ja AK uzkrājumi šim fondam, kas 2024. gada 31. decembrī bija 260 miljoni EUR, nebūs pietiekami.

ES budžeta garantijas vērtība izstāšanās dienā attiecībā uz ESIF operācijām, kas apstiprinātas līdz izstāšanās dienai, bija 23,5 miljardi EUR. 2024. gada 31. decembrī tā bija sarukusi līdz 17 miljardiem EUR (2023. gadā – 18,6 miljardi EUR). AK daļa no šīm iespējamām saistībām 2024. gada 31. decembrī tādējādi bija 2,1 miljards EUR. Visus garantiju pieprasījumus ESIF ietvaros vispirms sedz no KUF nodalījuma "ESIF galvojuma fonds", un no AK summas pieprasa tikai tad, ja AK uzkrājumi šim fondam, kas 2024. gada 31. decembrī bija 584 miljoni EUR, nav pietiekami.

Tā kā līdz izstāšanās dienai īstenošanas partneri nebija apstiprinājuši nevienu operāciju saistībā ar EFIA garantiju, AK šajā ziņā nav saistību.

AK daļa no 2024. gadā veiktajiem maksājumiem par operācijām, kas apstiprinātas izstāšanās datumā vai pēc tā un līdz 2020. gada 31. decembrim, sasniedza 74 miljonus EUR (69 miljoni EUR ESIF un 5 miljoni EUR *ELM* vajadzībām), attiecīgi samazinot AK uzkrājumus. Summa, kas 2025. gadā pienākas AK, ir 190,6 miljoni EUR (sk. **2.6.1.2.** skaidrojumu).

4.1.2. *Garantijas, kas sniegtas ES finanšu instrumentu programmu ietvaros (nominālvērtība)*

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Pamatprogramma "Apvārsnis 2020"	*2 145*	*2 352*
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments	*649*	*649*
COSME	*378*	*526*
Citi	*471*	*511*
Kopā	**3 642**	**4 037**

Summas iepriekšējā tabulā atspoguļo saskaņā ar ES finanšu instrumentu programmām sniegto garantiju atlikušās nominālās summas.

Kā minēts FR 210. panta 1. punktā, ar finanšu instrumentu saistītie budžeta izdevumi un attiecīgās ES finanšu saistības **nekādā gadījumā nepārsniedz summu, par kuru saistībā ar šo instrumentu notikusi budžeta saistību uzņemšanās**, tādējādi netiek pieļauts, ka budžetam rodas iespējamās saistības. Praksē tas nozīmē, ka šīm saistībām pretī ir postenis bilances aktīvu pusē vai tās tiek segtas ar nenokārtotām budžeta saistībām, kas vēl nav iekļautas izdevumos.

COSME aizdevumu garantiju mehānisms (*LGF*) galvenokārt sastāv no garantijām, kuru maksimālais apmērs ir ierobežots un kuras attiecas uz portfeļiem, ko veido augstāka riska aizņēmuma finansējums (galvenokārt aizdevumi), kuru finanšu starpnieki piedāvā MVU. *COSME LGF* ES vārdā īsteno Eiropas Investīciju fonds.

Sk. arī **2.4.2.1.** skaidrojumu, kur sniegta sīkāka informācija par pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu.

AK pienākumi, kas izriet no tās izstāšanās no ES

Ja kādas no ES iespējamām saistībām par summām, kas apstiprinātas līdz izstāšanās dienai saistībā ar ES finanšu instrumentiem, arī iepriekš minētajiem, materializētos, tās tiktu segtas no ES budžeta, izmantojot fiduciārajos kontos turēto naudu. Tādējādi no AK principā netiktu pieprasītas nekādas summas, izņemot tās daļu no budžeta *RAL*, kā izklāstīts IL 140. pantā, – sk. **2.6.1.2.** skaidrojumu.

4.2. TIESVEDĪBAS REZULTĀTĀ IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS

4.2.1. *Tiesvedības naudas sodu jomā*

2024. gada 31. decembrī iespējamās saistības naudas sodu jomā bija 2,178 miljardi EUR (2023. gadā – 2,231 miljards EUR). Šajā summā ietilpst naudas sodi, kas uzlikti uzņēmumiem (1,451 miljards EUR, sk. **2.6.1.3.** skaidrojumu), un dalībvalstīm uzliktie naudas sodi (727 miljoni EUR), kas ir provizoriski samaksāti un par ko vai nu ir iesniegta apelācijas sūdzība, vai nav zināms, vai tiks iesniegta apelācijas sūdzība. Iespējamās saistības saglabājas, līdz Eiropas Savienības Tiesa pieņem spriedumu vai arī līdz apelācijas perioda beigām. Nopelnītie procenti par provizoriskajiem maksājumiem ir iekļauti gada saimnieciskās darbības rezultātā un arī kā iespējamās saistības, lai atspoguļotu Komisijas tiesību uz šīm summām nenoteiktību. Ja ES zaudēs kādā no lietām, kas saistītas ar uzliktajiem naudas sodiem, summas, kas provizoriski saņemtas, tiks atmaksātas uzņēmumiem vai dalībvalstīm, neradot ietekmi uz budžetu. Naudas soda summa tiek atzīta kā budžeta ieņēmumi tikai tad, kad naudas sods ir nepārsūdzams (FR 107. pants).

4.2.2. *Citas tiesvedības*

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Lauksaimniecība	*77*	*84*
Citi	*67*	*73*
Kopā	**144**	**157**

Lauksaimniecība

Šīs ir iespējamās saistības pret dalībvalstīm saistībā ar ELGF un lauku attīstības atbilstības lēmumiem līdz Tiesas spriedumam. Saistību galīgās summas un tā gada noteikšana, kurā sekmīgas apelācijas rezultātā summas tiks izmaksātas no budžeta, būs atkarīga no tiesas procesa ilguma.

Citas tiesvedības

Šī pozīcija attiecas uz prasībām, kas pašlaik iesniegtas pret ES par zaudējumu atlīdzināšanu, citiem juridiskiem strīdiem un lēstiem tiesāšanās izdevumiem. Jāņem vērā, ka prasībā par zaudējumu atlīdzināšanu saskaņā ar LESD 340. pantu prasības iesniedzējam ir jāpierāda, ka iestāde ir izdarījusi pietiekami nopietnu tādas tiesību normas pārkāpumu, ar kuru personām tiek piešķirtas tiesības, kā arī prasības iesniedzējam faktiski nodarītais kaitējums un tieša cēloņsakarība starp nelikumīgo rīcību un kaitējumu.

AK pienākumi, kas izriet no tās izstāšanās no ES

Saskaņā ar IL 147. pantu Apvienotajai Karalistei ir jāsedz tās daļa no maksājumiem, kas vajadzīgi, lai izpildītu Savienības iespējamās saistības, kuras materializējas sakarā ar tiesvedību par Savienības finanšu interesēm, ar nosacījumu, ka minēto tiesvedību priekšmetu veidojošie fakti radušies ne vēlāk kā 2020. gada 31. decembrī. Aplēstā maksimālā AK maksājamā summa šeit ir 15 miljoni EUR (2023. gadā – 18 miljoni EUR). Ja tiek uzskatīts par ticamu, ka saistībā ar tiesvedību tiks samaksātas summas no ES budžeta (sk. **2.10.** skaidrojumu), AK daļa tiek iekļauta kā daļa no kopējās summas, kas AK jāmaksā (sīkāku informāciju sk. **2.6.1.2.** skaidrojumā).

4.3. **IESPĒJAMIE AKTĪVI**

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Saņemtās garantijas:		
izpildes garantijas	*275*	*249*
citas garantijas	*5*	*6*
Citi iespējamie aktīvi	*15*	*15*
Kopā	**295**	**270**

Izpildes garantijas tiek pieprasītas, lai nodrošinātu, ka ES finansējuma saņēmēji izpilda pienākumus, kas noteikti saņēmēju līgumos ar ES.

5. **BUDŽETA UN JURIDISKĀS SAISTĪBAS**

Šajā skaidrojumā sniegta informācija par budžeta procesu un nākotnes finansējuma vajadzībām, nevis saistībām, kuras pastāv 2024. gada 31. decembrī.

Daudzgadu finanšu shēmā (DFS), par kuru vienojušās dalībvalstis, ir definētas programmas un noteikti saistību apropriāciju izdevumu kategoriju maksimālie apjomi un maksājumu apropriāciju kopsumma, kuras robežās ES var uzņemties budžeta un juridiskās saistības un galu galā veikt maksājumus septiņu gadu periodā (sk. **3.2.** tabulu budžeta izpildes ziņojumu skaidrojumos).

Juridiskās saistības atbilst parakstītajām un tātad Eiropas Savienībai juridiski saistošajām programmām, projektiem, nolīgumiem un līgumiem. Juridiskas saistības ir akts, ar kuru kredītrīkotājs uzņemas vai nodibina saistību (Eiropas Savienībai), kas rada maksājumu (FR 2. panta 37. punkts).

Budžeta saistības principā uzņemas pirms juridisko saistību uzņemšanās, bet attiecībā uz dažām daudzgadu programmām/projektiem tas ir otrādi – attiecīgās budžeta saistības uzņemas gada maksājumu veidā vairāku gadu garumā, ja to paredz pamatakts. Piemēram, attiecībā uz kohēziju Kopīgo noteikumu regulas (KNR) (Regula (ES) 2021/1060) 86. pantā noteikts, ka Komisijas lēmums, ar ko pieņem programmu, veido juridiskas saistības Finanšu regulas nozīmē, taču Savienības budžeta saistības attiecībā uz katru programmu uzņemas gada maksājumu veidā par katru fondu laikposmā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim. Citos juridiskajos pamatos var būt ietverti līdzīgi noteikumi. Šā iemesla dēļ ir summas, kuras ES ir juridiski apņēmusies maksāt, bet attiecībā uz kurām budžeta saistību uzņemšanās vēl nav notikusi (sk. **5.2.** skaidrojumu turpmāk).

Ja budžeta saistību uzņemšanās ir notikusi, bet tai sekojošie maksājumi vēl nav veikti, neizpildīto saistību summa tiek dēvēta par *reste à liquider* (*RAL*). Tās var būt programmas vai projekti, nereti daudzgadēji, kuri ir parakstīti, bet par kuriem maksājumi tiks veikti tikai vēlākos gados. Tās atspoguļo maksājumu saistības turpmākajiem gadiem. Tā kā finanšu pārskatus sagatavo pēc uzkrāšanas principa, bet budžeta izpildes ziņojumus sagatavo, pamatojoties uz naudas plūsmas principu, daļa no kopējās nesamaksātās summas (*RAL*) jau ir iekļauta izdevumos un bilancē atzīta kā saistības (sk. **2.12.** un **2.13.** skaidrojumu). Šo izdevumu aprēķins tiek veikts, pamatojoties uz saņemtajiem izmaksu atlīdzināšanas prasījumiem / rēķiniem vai programmas vai projekta īstenošanas aplēsēm, ja līdz pārskata datumam ES vēl nav iesniegti prasījumi. Tiklīdz ar *RAL* saistītie maksājumi ir veikti, saistību atzīšana bilancē tiek pārtraukta. *RAL* daļa, kas vēl nav iekļauta izdevumos, nav iekļauta saistībās, bet ir uzrādīta turpmāk (sk. **5.1.** skaidrojumu).

Tādējādi turpmāk uzrādītie dati atspoguļo summas 2024. gada 31. decembrī, kuras ES ir apņēmusies maksāt, pamatojoties uz līgumisko vienošanos izpildi, un kuras tāpēc ir plānots finansēt no turpmākajiem ES budžetiem.

(Miljonos EUR)

	Skaidrojums	31.12.2024.	31.12.2023.
Neizpildītās budžeta saistības, kas vēl nav iekļautas izdevumos	*5,1.*	*428 588*	*466 467*
Būtiskas juridiskās saistības	*5,2.*	*257 256*	*329 939*
Kopā		**685 844**	**796 407**

5.1. NEIZPILDĪTĀS BUDŽETA SAISTĪBAS, KAS VĒL NAV IEKĻAUTAS IZDEVUMOS

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Neizpildītās budžeta saistības, kas vēl nav iekļautas izdevumos	*428 588*	*466 467*

Iepriekš uzrādītā summa ir budžeta *RAL* (*reste à liquider*) 507,378 miljardu EUR apmērā (sk. **6.4.** tabulu budžeta izpildes ziņojumos), no kā atskaitītas saistītās summas, kuras jau iekļautas bilancē kā saistības un finanšu darbības rezultātu pārskatā kā izdevumi. Budžeta *RAL* ir summa, kas atspoguļo neizpildītās saistības, par kurām vēl nav veikti maksājumi un/ vai kuras vēl nav atceltas. Tā ir parasta parādība, kas izriet no daudzgadu programmu pastāvēšanas.

Jānorāda, ka kopējie neatmaksātie priekšfinansējuma avansa maksājumi 2024. gada 31. decembrī bija 78,9 miljardi EUR (sk. **2.5.** skaidrojumu). Tas atspoguļo budžeta saistības, kas samaksātas, samazinot *RAL*, taču samaksātās summas joprojām tiek uzskatītas par piederošām ES, nevis saņēmējam līdz brīdim, kad tiek izpildītas attiecīgās līgumsaistības. Tādējādi tie, tāpat kā iepriekš uzrādītās *RAL*, vēl nav iekļauti izdevumos.

5.2. BŪTISKAS JURIDISKĀS SAISTĪBAS

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	*177 459*	*239 903*
Dabas resursi un vide	*46 659*	*62 365*
Migrācija un robežu pārvaldība	*4 153*	*5 932*
Drošība un aizsardzība [1]	*520*	*743*
ITER	*9 898*	*6 926*
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments	*7 313*	*5 570*
Kosmosa programma un Drošas savienojamības programma	*3 303*	*2 886*
Ukrainas mehānisms	*2 270*	—
ANM neatmaksājamā atbalsta saistības	*558*	*357*

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Inovāciju fonds	*521*	—
"Apvārsnis Eiropa"	*519*	*589*
Zvejas nolīgumi	*234*	*166*
Euratom	*166*	*252*
rescEU	*106*	*253*
Operatīvās nomas saistības	*2 721*	*2 528*
Citas līgumsaistības	*856*	*968*
ES Solidaritātes fonds	—	*502*
Kopā	**257 256**	**329 939**

([1]) *Kopš 2023. gada summas, kas attiecas uz drošību un aizsardzību (t. sk. arī salīdzinošie rādītāji), tiek norādītas atsevišķi no migrācijas un robežu pārvaldības.*

Šīs summas atspoguļo ilgtermiņa juridiskās saistības, kuras gada beigās nebija iekļautas budžeta saistību apropriācijās. Šie saistošie pienākumi tiks iekļauti budžetā un samaksāti turpmākajos gados.

Noteiktas svarīgas programmas (sk. turpmāk) var īstenot, izmantojot gada maksājumus, saskaņā ar FR 112. panta 2. punktu. Tas ļauj ES uzņemties juridiskas saistības (parakstīt dotāciju nolīgumus, deleģēšanas nolīgumus un iepirkuma līgumus), pārsniedzot konkrētajā gadā pieejamās saistību apropriācijas. Tādējādi par būtisku pašreizējās DFS kopējā piešķīruma summu jau varētu būt notikusi saistību uzņemšanās. Tas jo īpaši attiecas uz turpmāk aprakstītajām programmām.

Dalītas pārvaldības fondi

Tās ir juridiskās saistības, ko ES ir apņēmusies maksāt, pieņemot darbības programmas, kas saistītas ar dalītu pārvaldību. Komisijas lēmums, ar ko pieņem darbības programmu, ir finansēšanas lēmums FR 110. panta nozīmē un, sākot no brīža, kad par to tiek informēta attiecīgā dalībvalsts, – juridiskas saistības minētās regulas nozīmē.

Kopīgo noteikumu regulas (KNR) 86. panta 2. punktā attiecībā uz dalītas pārvaldības fondiem noteikts:

"Savienības budžeta saistības attiecībā uz katru programmu Komisija uzņemas gada maksājumu veidā par katru fondu laikposmā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim."

Summas, kas uzrādītas iepriekšējās tabulas pirmajās četrās rindās, attiecas uz DFS 2021.–2027. gadam 2.A izdevumu kategoriju (ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija), 3. izdevumu kategoriju (dabas resursi un vide), 4. izdevumu kategoriju (migrācija un robežu pārvaldība) un 5. izdevumu kategoriju (drošība un aizsardzība). Tās parāda nesamaksātās summas, par ko ES uzņemsies budžeta saistības pēc 2024. gada 31. decembra un ko tā pēc tam samaksās.

***ITER* – starptautiskais eksperimentālais kodoltermiskais reaktors**

Šīs saistības ir paredzētas *ITER* iekārtu turpmāko finansējuma vajadzību apmierināšanai. ES (*Euratom*), tajā skaitā dalībvalstu un Šveices, iemaksas starptautiskajā kodolreaktorā *ITER* tiek nodrošināts ar aģentūras *Fusion for Energy* starpniecību. *ITER* tika izveidots, lai pārvaldītu *ITER* iekārtas, sekmētu *ITER* iekārtu ekspluatāciju, veicinātu sabiedrības izpratni par kodolsintēzes enerģiju un tās pieņemšanu un veiktu jebkuras citas darbības, kas ir vajadzīgas tā mērķa sasniegšanai. *ITER* ir iesaistīta ES kopā ar dažādām citām valstīm.

Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI 2)

EISI 2 sniedz finansiālu palīdzību Eiropas tīkliem, atbalstot kopīgu interešu projektus tādās jomās kā transporta, telesakaru un enerģētikas infrastruktūra. EISI programmas juridiskās saistības, kas attiecas uz EISI enerģētikas instrumentu, aptver īstenošanas laikposmu no 2021. līdz 2027. gadam (ar iespēju to pagarināt). Šo saistību juridiskais pamats ir Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1153 ([32]), kuras 4. panta 5. punktā noteikts, ka "[b]udžeta saistības darbībām, kas ilgst ilgāk par vienu finanšu gadu, var sadalīt gada maksājumos pa diviem vai vairākiem gadiem".

Kosmosa programma un Drošas savienojamības programma

Kosmosa programma (2,672 miljardi EUR) ietver šādus komponentus: *Galileo*, *EGNOS*, *Copernicus*, *Govsatcom* un *SSA*. Nozīmīgākie ir *Galileo*, kas izstrādā Eiropas globālo navigācijas satelītu sistēmu, un *Copernicus*, kas ir saistīts ar Eiropas Zemes novērošanu. Šīs saistības uzņemas uz laiku līdz 2027. gadam. Pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/696 ([33]), Komisija parakstīja iemaksu nolīgumus ar Eiropas Kosmosa aģentūru (EKA), *EUMETSAT*, *Mercator* un Eiropas Vidēja termiņa laika prognožu centru. Ar Regulas (ES) 2021/696 11. panta 6. punktu ir atļauta gada maksājumu izmantošana.

Drošas savienojamības programmas (631 miljons EUR) mērķis ir uzlabot ES sakaru pakalpojumus, attīstot un ekspluatējot multiorbitālu savienojamības infrastruktūru, kuras pamatā ir publiskā un privātā sektora partnerības modelis. Tā nodrošinās drošu, elastīgu un noturīgu pasaules mēroga satelītsakaru pakalpojumu sniegšanu Savienībai un dalībvalstu valdības struktūrām. Šajā saistībā uzņēmumu grupai, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/588 ([34]), tika piešķirts koncesijas līgums.

Ukrainas mehānisma neatmaksājamā atbalsta saistības

Ukrainas mehānisms tika izveidots, lai palīdzētu Ukrainai novērst finansējuma deficītu un apmierināt atveseļošanas, rekonstrukcijas un modernizācijas vajadzības. Tas tika izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/792 uz 2024.–2027. gadu. Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/792 6. panta 1. punktu resursi mehānisma īstenošanai ir pieejami ar Ukrainas rezerves starpniecību un šī rezerve tiek mobilizēta ikgadējā budžeta procedūrā saskaņā ar Regulas (ES, Euratom) 2020/2093 10.b pantu. No šīs apropriācijas finansē atbalstu trīs pīlāros (Ukrainas plāns, Ukrainas investīciju satvars, Savienības pievienošanās palīdzība un saistītie atbalsta pasākumi) saskaņā ar regulā noteikto indikatīvo sadalījumu.

([32]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1153 (2021. gada 7. jūlijs), ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu un atceļ Regulas (ES) Nr. 1316/2013 un (ES) Nr. 283/2014 (OV L 249, 14.7.2021., 38. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj).

([33]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/696 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido Savienības kosmosa programmu un Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūru un atceļ Regulas (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 un (ES) Nr. 377/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES (OV L 170, 12.5.2021., 69. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/696/oj).

([34]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/588 (2023. gada 15. marts), ar ko izveido Savienības drošas savienojamības programmu 2023.–2027. gadam (OV L 179, 17.3.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/588/oj).

ANM neatmaksājamā atbalsta saistības

ANM ir viena no galvenajām ES atveseļošanas instrumenta *NGEU* programmām. Tas ir izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/241 ([35]) un finansē reformas un ieguldījumus dalībvalstīs no koronavīrusa pandēmijas sākuma 2020. gada februārī līdz 2026. gadam. Ar Regulas (ES) 2021/241 23. pantu ir atļauta gada maksājumu izmantošana. 2023. gadā ANM tika grozīts ar Regulu (ES) 2023/435, lai, izmantojot *REPowerEU* nodaļas, dalībvalstīm sniegtu papildu atbalstu reformām un ieguldījumiem, kas veicina Savienības energoapgādes neatkarību, drošību un ilgtspēju.

Inovāciju fonds

10.a panta 8. punktā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2003/87/EK, kura grozīta ar Direktīvu (ES) 2023/959 ([36]), ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā, un Lēmumu (ES) 2015/1814 par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību, ir noteikts, ka "[b]udžeta saistības darbībām, kas ilgst ilgāk par vienu finanšu gadu, var sadalīt gada maksājumos pa vairākiem gadiem". Šis noteikums ir piemērojams jaunajām darbībām, kas parakstītas kopš 2024. gada, tai skaitā darbībām, ko finansē, izmantojot uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus vai iepirkuma konkursa mehānismu.

Pamatprogramma "Apvārsnis Eiropa"

Tās ir summas, kas paredzētas pamatprogrammai "Apvārsnis Eiropa" attiecībā uz drošu savienojamību un augšposma un lejasposma darbībām, kas saistītas ar dažādiem kosmosa komponentiem. Šīs saistības uzņemas uz laiku līdz 2027. gadam. Pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/695 ([37]), Komisija parakstīja iemaksu nolīgumu ar EKA. Ar minētās regulas 12. panta 8. punktu ir atļauta gada maksājumu izmantošana.

Zvejas nolīgumi

Tās ir saistības pret trešām valstīm par operācijām, kas tiek veiktas saskaņā ar starptautiskiem zvejas nolīgumiem līdz 2030. gadam. Šo saistību uzņemšanās ir balstīta uz Padomes lēmumiem par katru trešo valsti (piemēram, nolīgums starp ES un Grenlandes valdību un Dānijas valdību ([38]) un īstenošanas protokols ([39])), un šīs saistības tiek uzskatītas par konkrētiem starptautiskiem līgumiem ar daudzgadu tiesībām un pienākumiem.

Euratom

Euratom ir programma, kuras pamatā ir Padomes Regula (Euratom) 2021/765 ([40]). Regulas 4. pantā ir paredzēta gada maksājumu izmantošana.

Programmas vispārējais mērķis ir īstenot kodolpētniecības un mācību pasākumus, uzsvaru liekot uz nepārtrauktu kodoldrošuma, kodoldrošības un aizsardzības pret radiāciju uzlabošanu, kā arī sniegt ieguldījumu pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" mērķu sasniegšanā, cita starpā enerģētikas pārkārtošanas kontekstā. *Euratom* programma piešķir pētniecības dotācijas konkursa kārtībā, izsludinot uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus un piešķirot tās konkrētiem saņēmējiem.

([35]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([36]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/959 (2023. gada 10. maijs), ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā, un Lēmumu (ES) 2015/1814 par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību (OV L 130, 16.5.2023., 134. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/959/oj).

([37]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/695 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", nosaka tās dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013 (OV L 170, 12.5.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj).

([38]) Padomes Lēmums (ES) 2024/3202 (2024. gada 5. decembris) par to, lai Savienības vārdā parakstītu un provizoriski piemērotu Protokolu, ar ko īsteno Ilgtspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumu starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Grenlandes valdību un Dānijas valdību, no otras puses (2025–2030) (OV L, 2024/3202, 30.12.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/3202/oj).

([39]) Protokols, ar ko īsteno ilgtspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumu starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Grenlandes valdību un Dānijas valdību, no otras puses (2025–2030) (OV L, 2024/3203, 30.12.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/prot/2024/3203/oj).

([40]) Padomes Regula (Euratom) 2021/765 (2021. gada 10. maijs), ar ko izveido Eiropas Atomenerģijas kopienas pētniecības un mācību programmu 2021.–2025. gadam, kas papildina pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", un atceļ Regulu (Euratom) 2018/1563 (OV L 167 I, 12.5.2021., 81. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj).

rescEU

rescEU ir Eiropas reaģēšanas resursu un spēju rezerve, kas izveidota Savienības civilās aizsardzības mehānisma ietvaros Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmuma Nr. 1313/2013/ES ([41]) 2019. gada leģislatīvās pārskatīšanas kontekstā. *rescEU* rezerve tika izveidota kā galējais līdzeklis, kas izmantojams tad, ja valstu spējas un Eiropas civilās aizsardzības rezervē iekļautās spējas nespēj nodrošināt efektīvu reaģēšanu uz dažādu veidu katastrofām. Eiropas Savienība finansē minētās reaģēšanas spējas kā sagatavotības pasākumu, lai šīs spējas būtu pieejamas gadījumos, kad tās ir vajadzīgas reaģēšanas operācijām Savienības civilās aizsardzības mehānisma ietvaros. *rescEU* spēju attīstīšanas prioritārās jomas ir meža ugunsgrēku dzēšana no gaisa, ķīmiskie, bioloģiskie, radioloģiskie incidenti un kodolincidenti, neatliekamās medicīniskās palīdzības reaģēšanas pasākumi, kā arī transports un loģistika.

Operatīvās nomas saistības

Minimālās summas, par kurām saskaņā ar pamatā esošajiem līgumiem ir saistības tās samaksāt atlikušajā šo nomas līgumu darbības laikā, ir šādas.

(Miljonos EUR)

	Minimālie nomas maksājumi			
	< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi	Kopā
Ēkas	*519*	*1 062*	*1 087*	*2 668*
IT materiāli un cits aprīkojums	*14*	*36*	*3*	*53*
Kopā	**532**	**1 099**	**1 090**	**2 721**

Saistībā ar Apvienotās Karalistes paziņojumu par tās nodomu izstāties no ES un pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1718 ([42]), Eiropas Zāļu aģentūras (*EMA*) mītnesvieta 2019. gada martā tika pārcelta no Londonas uz Amsterdamu. Aģentūra 2019. gada 2. jūlijā vienojās ar ēkas īpašnieku un kopš tā laika savas telpas iznomā apakšnomniekam ar nosacījumiem, kas atbilst pamatnomas nosacījumiem, ieskaitot to, ka apakšnomas termiņš ilgst līdz *EMA* pamatnomas termiņa beigām 2039. gada jūnijā.

Iepriekšējā tabulā uzrādītās summas ietver 369 miljonus EUR, kas vēl ir jāmaksā saskaņā ar pamatnomas līgumu.

Citas līgumsaistības

Šeit uzrādītās summas atbilst summām, par kurām ir saistības tās samaksāt līgumu darbības laikā. Visbūtiskākā šeit iekļautā summa attiecas uz līgumu par Komisijas ēku (JMO2) Luksemburgā (422 miljoni EUR).

6. **FINANŠU RISKA PĀRVALDĪBA**

ES finanšu riska pārvaldības informācijas atklāšana aptver vairākas svarīgas jomas:

— Komisijas aizņēmumu un aizdevumu darbības finansiālajai palīdzībai ar tādu programmu starpniecību kā *NGEU*, EFSM, MB, MFP, *SURE*, Ukrainas mehānisms un *Euratom*,

— Komisijas kases operācijas ES budžeta izpildei,

— aktīvus, kas tiek turēti tādos fondos kā KUF, likvidējamā EOTK un *BUFI* portfelis,

— finanšu instrumentus, ko atbalsta no ES budžeta,

— ES budžeta garantiju programmas.

([41]) Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1313/2013/ES (2013. gada 17. decembris) par Savienības civilās aizsardzības mehānismu (OV L 347, 20.12.2013., 924. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2013/1313/oj).

([42]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1718 (2018. gada 14. novembris), ar ko attiecībā uz Eiropas Zāļu aģentūras mītnesvietu groza Regulu (EK) Nr. 726/2004 (OV L 291, 16.11.2018., 3. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1718/oj).

6.1. FINANŠU RISKU VEIDI

ES saskaras ar finanšu riskiem, ko rada tās finanšu instrumenti.

Tirgus risks: tā ir ieguldījumu vērtības nenoteiktība tirgus cenu izmaiņu dēļ. Tas ietver tādus riskus kā:

— *valūtas risks*: valūtas kursa izmaiņas var ietekmēt ES operācijas un ieguldījumus,

— *procentu likmju risks*: augstākas procentu likmes var samazināt konkrētu ieguldījumu, piemēram, obligāciju, vērtību,

— *cits cenas risks*: tas ietver dažādus faktorus (izņemot procentu likmes un valūtas maiņas kursus), kas var ietekmēt ieguldījumu vērtību, piemēram, tirgus cenu izmaiņas vai faktorus, kas raksturīgi atsevišķiem ieguldījumiem.

Kredītrisks: tas ir risks, ka aizņēmējs neatmaksās aizdevumu vai nepildīs savas līgumsaistības, izraisot saistību neizpildes gadījumus, piemēram, kavētus maksājumus vai bankrotu.

Likviditātes risks: tas ir risks, ka ES subjektam nebūs pietiekami daudz naudas vai aktīvu, lai izpildītu savas finanšu saistības.

6.2. RISKA PĀRVALDĪBAS POLITIKA

Finanšu instrumentu novērtēšana

Šādas finanšu aktīvu un saistību klases netiek novērtētas to patiesajā vērtībā: nauda un naudas ekvivalenti, aizdevumi amortizētajā iegādes vērtībā, ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi, kas nav finanšu garantiju līguma debitoru parādi, ja tie klasificēti kā finanšu aktīvi *FVSD*, aizņēmumi, finanšu garantiju līgumi un citas finanšu saistības, kas novērtētas amortizētajā iegādes vērtībā. Šo finanšu aktīvu un saistību uzskaites vērtība tiek uzskatīta par pamatotu tuvinājumu to patiesajai vērtībai.

Aizņēmumu, parāda pārvaldības un saistīto aizdevumu operāciju riska pārvaldība

ES riska pārvaldības regulējums ir paredzēts tam, lai aizsargātu Savienības finanšu intereses un reputācijas intereses, vienlaikus nodrošinot tās aizņēmumu un aizdevumu operāciju pareizu pārvaldību. Lai gan Eiropas Komisija nav finanšu iestāde, tā izmanto augsti attīstītu riska pārvaldības praksi, kas pielāgota ES unikālajai struktūrai un programmu prasībām. Regulējuma galvenais mērķis ir aizsargāt Savienības finanšu intereses un saglabāt tās operāciju, jo īpaši ar *NGEU* programmu saistīto operāciju, integritāti, pārredzamību un uzticamību.

Šis risku direktora (*CRO*) izstrādātais regulējums aptver svarīgas politikas jomas, piemēram, augsta līmeņa riska un atbilstības politiku, tirgus un finansējuma likviditātes riska politiku un operacionālā riska pārvaldības politiku. *CRO* nosaka stingrus un mazāk stingrus riska ierobežojumus un galvenos riska rādītājus risku uzraudzībai un izvērtēšanai.

Regulāri riska ziņojumi nodrošina ierobežojumu ievērošanu, atspoguļo pakļautību riskam un ierosina riska mazināšanas stratēģijas. "Trīs aizsardzības līniju" modelis stiprina pārvaldību, nošķirot pilnvaras, definējot kompetences robežas un precizējot lomas riska pārvaldībā un kontrolē.

CRO ar Riska un atbilstības komitejas (*RCC*) atbalstu īsteno riska pārvaldības regulējumu, izmantojot iekšējās rīcībpolitikas un procedūras. Šī komiteja konsultē *CRO* ar risku saistītos jautājumos, jo īpaši attiecībā uz *NGEU* operācijām.

Līdz ar Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES, Euratom) 2022/2544 ([43]) un 2023/2825 ([44]) pieņemšanu paplašinājās *CRO* pārraudzības pienākumi, kas attiecas uz:

— aizņēmumu operācijām, kas tiek īstenotas saskaņā ar vienotās finansēšanas pieeju vai kompensējošu darbību finansēšanas metodi saistībā ar finansiālās palīdzības programmām,

— kredītriska novērtēšanu aizdevumiem, kas piešķirti dalībvalstīm un trešām valstīm saskaņā ar *NGEU*, MFP, MFP+ Ukrainai un līdzīgām programmām,

— parāda pārvaldības operācijām,

— likviditātes pārvaldības operācijām.

Saskaņā ar Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES, Euratom) 2023/2825 *CRO* savus uzdevumus un pienākumus veic autonomi un sniedz pārskatus kolēģijas loceklim, kas atbild par budžetu. Tas nodrošina neatkarību uzticēto uzdevumu un pienākumu izpildē.

Aizņēmumu un aizdevumu darbības, kas saistītas ar finansiālo palīdzību un *NGEU*

ES neaizņemas naudu, lai finansētu savus darbības izdevumus, izņemot aizņēmumus, kas saistīti ar *NGEU*.

ES aizņēmumu un aizdevumu operācijas tiek pārvaldītas saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem, lēmumiem un iekšējām pamatnostādnēm. Tādām darbībām kā aizņēmumi un aizdevumi tiek piemērotas detalizētas rokasgrāmatas, un attiecīgās vienības pastāvīgi novērtē finanšu un operacionālos riskus, vienlaikus nodrošinot atbilstību.

Agrāk ES aizdevumu operācijas tika finansētas, izmantojot kompensējošus aizņēmumus, kas līdz minimumam samazināja nesegtos procentu likmju un valūtas riskus. Tomēr kopš 2021. gada ES aizņemas naudu arī saskaņā ar vienotās finansēšanas pieeju.

Vienotās finansēšanas pieejā, kas sākotnēji tika izstrādāta *NGEU* vajadzībām, tiek izmantoti dažādi finansēšanas instrumenti un paņēmieni, lai apmierinātu gan ilgtermiņa, gan īstermiņa finansējuma vajadzības. Tai skaitā tiek emitētas ES zīmola obligācijas, un ar šo praksi tiek aizstāta iepriekšējā prakse emitēt obligācijas katrai programmai atsevišķi. Šī stratēģija kopš 2022. gada decembra tiek piemērota arī MFP+ aizdevumiem Ukrainai, kopš 2023. gada – Ukrainas mehānisma programmai un kopš 2024. gada – citiem MFP aizdevumiem. Vienotās finansēšanas pieejas izmantošana uzlabo elastību un izmaksu efektivitāti.

Kase

Komisijas kases operāciju pārvaldības noteikumi un principi ir noteikti Padomes Regulā (ES, Euratom) Nr. 609/2014, kas grozīta ar Padomes Regulām (ES, Euratom) 2016/804 ([45]) un (ES, Euratom) 2022/615 ([46]) (turpmāk "Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 609/2014"), un Finanšu regulā.

Piemēro šādus galvenos principus:

— pašu resursus maksā dalībvalstis, veicot iemaksas kontā, ko šajā nolūkā Komisijas vārdā atver valsts kasē vai centrālajā bankā,

— pašu resursus dalībvalstis maksā savas valsts valūtā, turpretī Komisijas maksājumi galvenokārt tiek veikti euro,

([43]) Komisijas Īstenošanas lēmums (ES, Euratom) 2022/2544 (2022. gada 19. decembris), ar ko nosaka kārtību ES aizņēmumu un parādu pārvaldības operāciju administrēšanai un īstenošanai diversificētās finansēšanas stratēģijas ietvaros un saistītajām aizdevumu operācijām (OV L 328, 22.12.2022., 109. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2544/oj).

([44]) Komisijas Īstenošanas lēmums (ES, Euratom) 2023/2825 (2023. gada 12. decembris), ar ko nosaka kārtību Savienības aizņēmumu un parādu pārvaldības operāciju administrēšanai un īstenošanai diversificētās finansēšanas stratēģijas ietvaros un saistītajām aizdevumu operācijām (OV L, 2023/2825, 18.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2825/oj).

([45]) Padomes Regula (ES, Euratom) 2016/804 (2016. gada 17. maijs), ar ko groza Regulu (ES, Euratom) Nr. 609/2014 par metodēm un procedūru, lai darītu pieejamus tradicionālos, PVN un NKI pašu resursus, un par pasākumiem, lai izpildītu kases vajadzības (OV L 132, 21.5.2016., 85. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/804/oj).

([46]) Padomes Regula (ES, Euratom) 2022/615 (2022. gada 5. aprīlis), ar ko groza Regulu (ES, Euratom) Nr. 609/2014 nolūkā nodrošināt dalībvalstīm lielāku paredzamību un precizēt ar tradicionālo, PVN un NKI pašu resursu nodošanu saistītu strīdu izšķiršanas procedūras (OV L 115, 13.4.2022., 51. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/615/oj).

— bankas kontus, kas atvērti Komisijas vārdā, nedrīkst pārtērēt, izņemot īpašus gadījumus, piemēram, gadījumus, kad netiek pildītas aizdevumu saistības vai ir vajadzīgs vairāk naudas, nekā pieejams,

— bankas kontos turētos līdzekļus, kas ir citās valūtās, nevis euro, izmanto maksājumiem tajās pašās valūtās vai periodiski konvertē euro.

Papildus pašu resursu kontiem Komisija atver citus bankas kontus centrālajās bankās un komercbankās, lai veiktu maksājumus un saņemtu ieņēmumus, kas nav dalībvalstu iemaksas budžetā.

Kases un maksājumu operācijas lielā mērā ir automatizētas un balstītas uz mūsdienīgām informācijas sistēmām. Tiek piemērotas procedūras, lai garantētu sistēmas drošību, nošķirtu pienākumus un nodrošinātu atbilstību FR, iekšējās kontroles standartiem un revīzijas principiem.

Komisijas kases un maksājumu operāciju pārvaldību reglamentē pamatnostādnes un procedūras, kuru mērķis ir ierobežot operacionālo un finanšu risku un nodrošināt pietiekamu kontroli. Šīs pamatnostādnes aptver tādas jomas kā maksājumu izpilde, naudas pārvaldība, naudas plūsmas prognozēšana un darbības nepārtrauktība. To ievērošana tiek regulāri uzraudzīta.

Aktīvu pārvaldība

Dažādu ar aktīvu pārvaldības darbībām saistīto risku kontrole balstās uz īpašām pārvaldības un darba procedūrām, kas pieņemtas pēc salīdzinošās novērtēšanas, kurā salīdzinājums veikts ar augstākajiem standartiem, ko pieņēmušas līdzīgas starptautiskas iestādes. Šīs procedūras, kurām tika veiktas dažādas iekšējas un ārējas revīzijas, nodrošina, ka aktīvi tiek pārvaldīti pareizi.

Komisija ir ieviesusi atbilstošu pārvaldības sistēmu ar aktīvu pārvaldības operācijām saistīto tehnisko un stratēģisko lēmumu pārskatīšanai un apstiprināšanai. Aktīvu pārvaldības operācijas uzrauga divas komitejas – Riska komiteja, ko veido *BUDG* ĢD pārstāvji, un Aktīvu pārvaldības padome, ko veido *BUDG* ĢD, *ECFIN* ĢD un *FISMA* ĢD pārstāvji. Tehniskos lēmumus apspriež un apstiprina Riska komitejā, savukārt stratēģiskos lēmumus, pirms tos galīgi apstiprina *BUDG* ĢD ģenerāldirektors, saskaņojot ar grāmatvedi, apstiprina Riska komiteja un Aktīvu pārvaldības padome.

Aktīvu pārvaldības pārvaldība garantē lēmumu pieņemšanas skaidru deleģēšanu un skaidru pārskatatbildības hierarhiju, kā arī pienākumu pienācīgu nošķiršanu starp darījumu nodaļu, Riska pārvaldības nodaļu un atbalsta pakalpojumu nodaļu. Atbilstības procedūras nodrošina satvaru atbilstošiem rīcības kodeksu noteikumiem, ar ko pārvaldīt iespējamos personīgos interešu konfliktus, kā arī noteikumiem, ar ko pārvaldīt iekšējās informācijas izmantošanas riskus.

Aktīvu pārvaldības pamatnostādnes un iekšējie ieguldījumu ierobežojumi nodrošina stabilu iekšējās kontroles sistēmu, kas nodrošina aktīvu aizsardzību. Vērtspapīri tiek glabāti mūsu turētājbankās saskaņā ar labāko tirgus praksi, savukārt nauda un noguldījumi tiek izvietoti finanšu iestādēs ar augstu kredītvērtējumu. Finanšu aktīvu aizsardzību nodrošina arī pienākumu nošķiršana starp komandu, kas ir atbildīga par vērtspapīru darījumu iniciēšanu, un atbalsta pakalpojumu nodaļas komandu, kas ir atbildīga par norēķiniem un bankas kontu saskaņošanu. Papildu kontroles līmeni nodrošina grāmatvedības komanda ikmēneša slēgšanas saskaņošanas procesā, kad vērtspapīru portfelis tiek saskaņots ar vērtspapīru turētāja pārskatu. Visas norēķinu neatbilstības un darījumu partneru izraisītus maksājumu kavējumus pārbauda bankas kontu saskaņošanas un atbalsta pakalpojumu nodaļas komanda.

Lai uzraudzītu, kā tiek ievērota kontroles sistēma, attiecīgajām ieinteresētajām personām periodiski tiek sniegts izsmeļošs pārvaldīto aktīvu darbības un riska rādītāju kopums.

Aktīvu pārvaldības pamatnostādnēs, riska un investīciju stratēģijās ir noteikti konkrēti limiti un ierobežojumi, lai ierobežotu portfeļa kredītrisku, kas ir ierobežots līdz investīciju kategorijai, izņemot attiecībā uz ES dalībvalstu kredītrisku.

Kopējais uzkrājumu fonds

KUF tiek pārvaldīts saskaņā ar aktīvu pārvaldības pamatnostādnēm, ko Komisija noteikusi 2020. gada 25. marta Lēmumā C(2020)1896 ([47]). *BUDG* ĢD ģenerāldirektors ir atbildīgs par KUF finanšu aktīvu pārvaldību.

KUF mērķis ir nodrošināt nepieciešamo likviditāti, lai pilnībā un ātri nodrošinātu visas nepieciešamās aizplūdes, piemēram, apmierinātu garantiju pieprasījumus, un nodrošināt kapitāla saglabāšanu fonda ieguldījumu periodā ar augstu ticamības līmeni.

KUF portfelis ir izstrādāts tā, lai tas saskaņā ar aktīvu pārvaldības pamatnostādnēm būtu ļoti diversificēts aktīvu kategoriju, ģeogrāfisko apgabalu, emitentu un termiņu ziņā. 2024. gada 31. decembrī portfelis ietvēra ieguldījumus naudas tirgus instrumentos, obligācijās un biržā tirgotos uzņēmumu obligāciju un akciju ieguldījumu fondos.

Tā kā vienīgais darījumu partneris visiem spēkā esošajiem regulētā tirgū netirgotajiem valūtas nākotnes līgumiem 2024. gada 31. decembrī bija *Banque de France*, šajā datumā nebija nodrošināti nekādi kredītkvalitātes uzlabojumi, piemēram, nodrošinājums, savstarpējo prasījumu ieskaita līgumi vai garantijas. Maksimālais kredītrisks ārvalstu valūtas atvasinātajiem instrumentiem ar pozitīvu patieso vērtību pārskata perioda beigās ir vienāds ar uzskaites vērtību bilancē.

Naudas sodi

Provizoriski samaksāti naudas sodi: BUFI *portfelis*

Uzliktos un provizoriski samaksātos naudas sodus iegulda *BUFI* portfelī.

Komisija pārvalda *BUFI* portfeli saskaņā ar iekšējām aktīvu pārvaldības pamatnostādnēm un procedūrām. Aktīvu pārvaldības darbību mērķi ir:

— nodrošināt līdzekļu vieglu pieejamību vajadzības gadījumā,

— samazināt riskus, kas saistīti ar finanšu tirgiem; censties panākt tādu atdevi, kas atbilst *BUFI* etalonam, vienlaikus saglabājot naudas sodu nominālo summu.

Ieguldījumi *BUFI* portfelī aprobežojas ar:

— termiņnoguldījumiem dalībvalstu centrālajās bankās, valsts parāda aģentūrās, valstij pilnībā piederošās vai valsts garantētās bankās vai pārvalstiskās iestādēs,

— obligācijām, parādzīmēm un noguldījumu sertifikātiem, ko emitējušas valsts vai pārvalstiskas iestādes.

Saņemtās finanšu garantijas

Komisijai ir ievērojamas tādu garantiju summas, ko finanšu iestādes izsniegušas saistībā ar naudas sodiem, kuri uzlikti uzņēmumiem, kas pārkāpuši ES noteikumus (sk. **2.6.1.3.** skaidrojumu). Uzņēmumi, kuriem ir uzlikts naudas sods, nodrošina šādas garantijas kā alternatīvu provizorisku maksājumu veikšanai.

Komisija šīs garantijas pārvalda atbilstīgi savai iekšējai riska pārvaldības politikai. Šī politika nodrošina, ka tiek regulāri noteikti un izvērtēti finanšu un operacionālie riski un tiek regulāri pārbaudīta atbilstība iekšējai politikai un procedūrām.

ES budžeta garantiju programmas

Ar FR ir ieviesti vairāki aizsardzības pasākumi, lai aizsargātu ES budžetu pret finanšu riskiem, ko rada budžeta garantijas. Šos aizsardzības pasākumus var iedalīt četrās pamatkategorijās.

(a) *Iespējamo saistību ierobežošanas pasākumi*

ES garantijai ir skaidri noteikta maksimālā robežvērtība, un finanšu saistības nevar pārsniegt budžeta garantijas summu, kas atļauta garantijas pamataktā. Iespējamās saistības, ko rada budžeta garantija, var pārsniegt finanšu aktīvus, kas paredzēti ES finanšu saistību segšanai, tikai tad, ja tas ir paredzēts attiecīgajā pamataktā un tiek ievēroti īpaši nosacījumi.

ES garantēto operāciju / finanšu produktu vēlamo riska profilu nosaka *ex ante*, t. i., pirms garantiju nolīgumu parakstīšanas.

([47]) Komisijas Lēmums (2020. gada 25. marts) par kopējā uzkrājumu fonda aktīvu pārvaldības pamatnostādnēm (2020/C 131/03) (OV C 131, 22.4.2020., 3. lpp.).

(b) *Īstenošanas partneru atlases pasākumi*

Budžeta garantiju programmas tiek īstenotas kopā ar uzticamiem partneriem, kam ir veikts pīlāru novērtējums. Šie partneri apņemas izmantot savus resursus, tādējādi tiek nodrošināta interešu saskaņotība ar ES.

(c) *Pasākumi, kas nodrošina pietiekamu* ex ante *budžeta spēju absorbēt garantiju pieprasījumus*

Budžeta garantiju programmas ir nodrošinātas ar uzkrātiem aktīviem, kas tiek glabāti KUF. Uzkrājumu likme ir noteikta katras programmas pamataktā tā, lai budžeta apropriāciju plānošanas ietvaros izveidotu tādus uzkrājumus, ar kuriem varētu segt zaudējumus, neradot budžeta traucējumus. Komisija katru gadu nodrošina, ka uzkrājumu likme ir atbilstoša un saskaņota ar FR principiem un finanšu plānojumu.

(d) *Pasākumi to realizēto zaudējumu segšanai, kas pārsniedz* ex ante *aplēsi*

Finanšu regulā ir paredzēti divi agrīnās brīdināšanas sliekšņi (t. i., kad pieejamais uzkrājumu līmenis nokrītas līdz 50 % un 30 %). Šīs robežvērtības ļauj Komisijai paredzēt uzkrājumu iespējamu izsmelšanu un izvērtēt, vai ierosināt papildu uzkrājumu veidošanu. Īslaicīgu papildu likviditātes vajadzību apmierināšanai ir ieviestas tādas procedūras kā pārvietojumi starp KUF nodalījumiem, centrālās kases likviditātes izmantošana un pieejamo budžeta līdzekļu izmantošana.

Turklāt 2020. gadā tika izveidota Iespējamo saistību koordinācijas komiteja, kuras uzdevums ir pārraudzīt budžeta garantijas un finansiālo palīdzību, kas budžetam rada iespējamās saistības. Komiteja iesaistās jautājumos, kas saistīti ar riska pārvaldību, standarta līgumiem un integrētu ziņošanu, lai noteiktu korporatīvās prasības iespējamo saistību ilgtspējīgai pārvaldībai.

Finanšu instrumentu programmas

ES budžetā finanšu instrumentu programmas tiek izmantotas jau daudzus gadus. Šīs programmas tiek izmantotas, lai finansētu riskantākus saņēmējus, kuriem ir grūtības iegūt finansējumu no komerciāliem aizdevējiem. Komisija deleģē šo programmu īstenošanu EIB grupai vai citām finanšu iestādēm, kuras ar Komisiju par to noslēdz nolīgumus. To piemērus sk. **2.4.2.1.** skaidrojumā.

Kad ir pausta apņemšanās veikt finanšu iemaksu finanšu instrumentā, vajadzīgie līdzekļi tiek pārvesti uz fiduciāro kontu, ko atvērusi finanšu iestāde savā vārdā, bet pārstāvot Komisiju. Finanšu iestāde var izmantot šos līdzekļus aizdevumu sniegšanai, parāda instrumentu emitēšanai, ieguldījumiem pašu kapitāla instrumentos vai garantiju pieprasījumu segšanai.

Ar šiem finanšu instrumentiem saistītais risks ir ierobežots un nepārsniedz maksimālo apjomu, kas ir norādīts pamatā esošajos nolīgumos un kas ir attiecīgajam instrumentam budžetā paredzētā summa. Tā kā Komisija bieži sedz pirmās kārtas zaudējumus, ir iespējams, ka ES budžetam radīsies kādi zaudējumi.

Komisijas nolīgumos ar finanšu iestādēm ir iekļauti stingri nosacījumi un pienākumi, lai nodrošinātu ES līdzekļu pienācīgu pārvaldību un ziņošanu par tiem. Ieņēmumus no finanšu instrumentiem parasti atmaksā ES budžetā.

6.3. **VALŪTAS RISKS**

ES finanšu instrumentu valūtas risks gada beigās: neto pozīcija

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.						
	USD	RON	PLN	SEK	Citi	EUR	Kopā
Finanšu aktīvi							
Finanšu aktīvi AC ([1])	*40*	*5*	*—*	*—*	*7*	*414*	*466*
Finanšu aktīvi FVSD							
Neatvasinātie instrumenti	*2 148*	*—*	*—*	*45*	*120*	*41 336*	*43 648*
Atvasinātie instrumenti	*—*	*—*	*—*	*—*	*—*	*1 110*	*1 110*
Debitoru parādi ([2])	*72*	*1*	*17*	*1*	*111*	*3 039*	*3 240*
Nauda un naudas ekvivalenti	*111*	*258*	*573*	*314*	*966*	*60 941*	*63 163*
	2 371	**264**	**590**	**360**	**1 204**	**106 839**	**111 628**

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.						
	USD	RON	PLN	SEK	Citi	EUR	Kopā
Finanšu saistības							
Finanšu garantiju saistības	*(518)*	*(36)*	*(59)*	*(12)*	*(112)*	*(5 643)*	*(6 379)*
Finanšu saistības FVSD	*(1 712)*	*285*	*76*	*75*	*138*	*1 040*	*(98)*
	(2 230)	**248**	**17**	**63**	**26**	**(4 603)**	**(6 477)**
Kopā	**141**	**512**	**607**	**423**	**1 230**	**102 237**	**105 151**

(Miljonos EUR)

	31.12.2023.						
	USD	RON	PLN	SEK	Citi	EUR	Kopā
Finanšu aktīvi							
Finanšu aktīvi AC ([1])	*39*	*5*	—	—	*11*	*200*	*255*
Finanšu aktīvi FVSD							
Neatvasinātie instrumenti	*1 568*	—	—	*20*	*129*	*35 686*	*37 402*
Atvasinātie instrumenti	*(1 142)*	*17*	*21*	*74*	*65*	*2 055*	*1 091*
Debitoru parādi ([2])	*123*	*2*	*28*	*1*	*120*	*3 757*	*4 032*
Nauda un naudas ekvivalenti	*145*	*474*	*1 076*	*654*	*1 657*	*35 608*	*39 616*
	734	**499**	**1 126**	**749**	**1 982**	**77 306**	**82 396**
Finanšu saistības							
Finanšu garantiju saistības	*(591)*	*(32)*	*(38)*	*(15)*	*(105)*	*(5 488)*	*(6 268)*
Finanšu saistības FVSD	*(1)*	*152*	—	*(3)*	*(6)*	*(201)*	*(60)*
	(593)	**120**	**(38)**	**(18)**	**(111)**	**(5 689)**	**(6 328)**
Kopā	**142**	**619**	**1 088**	**731**	**1 871**	**71 618**	**76 068**

([1]) *Izņemot aizdevumus ANM (*NGEU*) vajadzībām un finansiālajai palīdzībai.*
([2]) *Izņemot nākamo periodu izdevumus.*

Atšķirībā no ES 2023. gada pārskatiem ES 2024. gada pārskatos valūtas riskā un jutīguma analīzē ir iekļauta Rumānijas leja, bet sterliņu mārciņa no tiem ir izņemta. Tā iemesls ir tāds, ka kopš 2020. gada, kad Apvienotā Karaliste izstājās no ES, sterliņu mārciņās denominētu riska darījumu apmērs ir samazinājies, bet Rumānijas lejās denominētu riska darījumu apmērs turpina palielināties.

Ja euro kurss pret citām valūtām būtu paaugstinājies vai pazeminājies par 10 %, tam uz saimnieciskās darbības rezultātu būtu bijusi šāda ietekme.

(Miljonos EUR)

Valūtas maiņas kursa paaugstināšanās (+) / pazemināšanās (–)	2024			
	USD	RON	PLN	SEK
+10 %	*(13)*	*(47)*	*(55)*	*(38)*
–10 %	*16*	*57*	*67*	*47*

(Miljonos EUR)

Valūtas maiņas kursa paaugstināšanās (+) / pazemināšanās (–)	2023			
	USD	RON	PLN	SEK
+10 %	*(13)*	*(56)*	*(99)*	*(66)*
–10 %	*16*	*69*	*121*	*81*

Aizņēmumu un aizdevumu darbības, kas saistītas ar *NGEU* un finansiālo palīdzību

Tā kā visi ES finanšu aktīvi un saistības pašlaik ir izteikti euro, ES nav pakļauta ārvalstu valūtas riskam.

Kase

Dalībvalstu samaksātie pašu resursi valūtās, kas nav euro, tiek turēti pašu resursu kontos. Kad šie līdzekļi ir vajadzīgi maksājumiem, tos konvertē euro. Dažos gadījumos tos nekonvertē un izmanto maksājumiem tajās pašās valūtās.

Komisijai ir arī atvērti konti komercbankās citās valūtās, kas nav euro, piemēram, ASV dolāros, sterliņu mārciņās un Šveices frankos, lai varētu veikt maksājumus šajās valūtās. Šie konti tiek papildināti pēc vajadzības un mazina valūtas risku.

Kad dažādi ieņēmumi tiek saņemti valūtās, kas nav euro, tos pārskaita uz to pašu valūtu Komisijas kontiem vai konvertē euro un pārskaita uz euro kontiem.

Avansu konti valūtās, kas nav euro, tiek papildināti, pamatojoties uz aplēstajām īstermiņa maksājumu vajadzībām, un summas tajos nepārsniedz tiem noteiktos maksimālos apjomus.

Naudas sodi

Visus naudas sodus uzliek, maksā un provizoriski sedz euro valūtā, tāpēc nerodas nekāds ārvalstu valūtas risks, kad tie tiek turēti *BUFI* fondā.

Budžeta garantijas

Budžeta garantijām parasti tiek noteikts maksimālais ierobežojums euro valūtā. Tomēr dažas pamatā esošās operācijas var būt denominētas citās valūtās, piemēram, ASV dolāros vai vietējās valūtās.

Nosakot budžeta garantijām vajadzīgo uzkrājumu apmēru, Komisija ņem vērā valūtas risku.

Kopējais uzkrājumu fonds

KUF valūtas ir gan euro, gan ASV dolāri. Lai pārvaldītu valūtas risku, KUF noslēdz regulētā tirgū netirgotus valūtas maiņas kursa nākotnes līgumus, lai ierobežotu risku, kas var ietekmēt ASV dolāros veikto tā ieguldījumu tirgus vērtību, un pret risku nenodrošināto ārvalstu valūtas riska darījumu maksimālais apmērs ir 1 % no kopējās portfeļa vērtības, ievērojot etalonrādītāju un gada stratēģiskos izvietojumus, kā noteikts attiecīgajos finanšu instrumentos. Sīkāku informāciju sk. **2.4.1.2.** skaidrojumā.

KUF izmanto šo riska ierobežošanas stratēģiju, lai vajadzības gadījumā attiecīgi koriģētu vai apvērstu pozīciju, kuras riski tiek ierobežoti. Tomēr KUF neierobežo valūtas risku pārņemtiem aizdevumiem (sk. **2.4.1.2.** skaidrojumu), kuri tiek pārnesti to sākotnējā valūtā, un tas pakļauj Eiropas Savienību valūtas riskam. Tā kā ar šo aizdevumu atmaksas grafiku ir saistīta nenoteiktība, attiecībā uz tiem netiek veiktas nekādas darbības, kas kompensētu ārvalstu valūtas svārstības.

6.4. **PROCENTU LIKMJU RISKS**

Nākamajā tabulā parādīts, kā procentu likmju izmaiņas par 1 % (+/–100 bāzes punktiem) ietekmētu ES saimnieciskās darbības rezultātu, kas attiecas uz parāda vērtspapīriem un BTF.

(Miljonos EUR)

	Palielinājums (+) / samazinājums (–) bāzes punktos	Saimnieciskās darbības rezultāts
2024. gads: finanšu aktīvi FVSD	*+ 100*	*(1 172)*
	– 100	*1 246*
2023. gads: finanšu aktīvi FVSD	*+ 100*	*(960)*
	– 100	*1 021*

Obligāciju portfeļa jutīgums pret procentu likmju izmaiņām palielinās līdz ar tā termiņu. Galveno Komisijas pārvaldīto aktīvu portfeļu termiņš ir norādīts turpmāk.

Aizņēmumu un aizdevumu darbības, kas saistītas ar *NGEU* un finansiālo palīdzību

Eiropas Savienībai savu aizņēmumu un aizdevumu darbību dēļ ir ievērojami aktīvi un saistības, par kuriem tiek maksāti procenti. Tomēr finansiālās palīdzības instrumentiem, izņemot aizņēmumus, kas ņemti saskaņā ar vienotās finansēšanas pieeju, procentu likmju riska nav, jo aizņēmumi tiek kompensēti ar līdzvērtīgiem aizdevumiem, kam tiek piemēroti tādi paši noteikumi un nosacījumi (kompensējošās darbības).

Vienotās finansēšanas pieejas gadījumā procentu likmju risku sedz, īstenojot procedūras un mehānismus, kas mazina risku. Vienotās finansēšanas pieejas pamatprincips ir tāds, ka finansējuma izmaksas un saistītās izmaksas tiek iedalītas aizdevumu saņēmējiem un ES budžetam pārredzamā, izmaksu ziņā pēc iespējas lietderīgākā un pēc iespējas taisnīgākā veidā, pamatojoties uz ikdienas procentu aprēķiniem. Vienotās finansēšanas pamatā ir izmaksu pilnīgas sadales princips, tāpēc visas procentu izmaksas, kas rodas no aizņēmumu instrumentiem, naudas turējumiem vai citiem ieguldījumu instrumentiem, tiek pilnībā pārdalītas aizdevumu saņēmējiem, kam tiek izrakstīts rēķins par tām kā par finansējuma izmaksām vai likviditātes pārvaldības izmaksām.

Finansējuma izmaksas tiek sadalītas aizdevumu saņēmējiem, pamatojoties uz vēl neatmaksāto aizdevumu summu. Finansējuma izmaksas, kas nav attiecinātas uz aizdevumiem vai neatmaksājamu atbalstu, tiek iekļautas rēķinā aizdevumu saņēmējiem un ES budžetā kā likviditātes pārvaldības izmaksas, kas var būt pozitīvas vai negatīvas atkarībā no naudas atlikumiem piemēroto procentu likmju izmaiņām.

Saskaņā ar vienotās finansēšanas pieeju nauda tiek turēta ES prudenciālās uzraudzības un finansējuma kopfondā, lai uzturētu noteiktu drošības rezervi, vienlaikus neveidojot liekus atlikumus. Nauda tiek turēta ECB, un kopš 2022. gada 4. aprīļa visiem naudas atlikumiem tiek piemērota euro naudas tirgus īstermiņa procentu likme, no tās atskaitot 20 bāzes punktus. Visi ieņēmumi no naudas turējuma un citiem ieguldījumu instrumentiem, piemēram, naudas tirgus termiņnoguldījumiem, tiek iekļauti rēķinos par likviditātes pārvaldības izmaksām.

Kase

Komisija ir ieviesusi pasākumus, lai nodrošinātu, ka no tās bankas kontiem nopelnītie procenti regulāri atspoguļo tirgus procentu likmes un to iespējamās svārstības.

Pašu resursu konti ir aizsargāti pret jebkādām izmaksām, jo tiem saskaņā Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 609/2014 9. panta 1. punktu nepiemēro nekādas maksas un procentus.

Konti, kas ir atvērti dalībvalstu valsts kasēs pašu resursu ieņēmumiem, nepelna procentu ienākumus un ir bezmaksas. Par kontiem valstu centrālajās bankās (pašu resursi un citi) var saņemt atlīdzību saskaņā ar katrā iestādē piemērotajām oficiālajām likmēm.

Komisija pielāgo savas naudas pārvaldības procedūras pašreizējiem tirgus procentu likmju nosacījumiem. 2023. gadā pozitīvās procentu likmes atviegloja centrālā konta modeļa ieviešanu. Centrālajos noguldījumu kontos tiek turēta drošības naudas rezerve, kas ik nedēļu tiek finansēta no pašu resursu kontiem, lai apmierinātu ar budžeta izpildi saistītās maksājumu vajadzības, vienlaikus neveidojot liekus atlikumus.

Komercbanku un centrālo banku kontu diennakts atlikumi katru dienu pelna procentus, pamatojoties uz mainīgām tirgus likmēm, kam piemēro līgumā noteikto pievienoto procentu likmi (pozitīvu vai negatīvu).

Naudas sodi

Provizoriski iekasētie naudas sodi tiek ieguldīti ilgtermiņa obligāciju portfelī ar vidējo portfeļa termiņu 1,55 gadi.

Kopējais uzkrājumu fonds

KUF portfeļa kopējais vidējais termiņš ir 3,42 gadi.

Likvidējamā EOTK

Likvidējamās EOTK summas tiek ieguldītas ilgtermiņa obligāciju portfelī ar vidējo termiņu 3,31 gads.

6.5. CITS CENAS RISKS

2024. gada 31. decembrī ES ir pakļauta kapitāla vērtspapīru riskam, ko rada dažādi ieguldījumi, tai skaitā:

— nekotēti kapitālieguldījumi (piemēram, riska kapitāla un citi ieguldījumu fondi),

— naudas tirgus fondi (piemēram, EIB vienotais fonds),

— BTF,

— ieguldījumi apvienotajos portfeļos (sk. **2.4.2.1.** skaidrojumu).

Eiropas Savienību kapitāla vērtspapīru riskam pakļauj arī garantijas, kas sedz nekotētus kapitālieguldījumus un kvazikapitāla ieguldījumus un ko uzskata par atvasinātajiem instrumentiem patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā (sk. **2.4.2.2.** skaidrojumu).

Pašu kapitāla cenas risks ir risks, ka kapitālieguldījumu patiesās vērtības mainās pašu kapitāla cenu un/vai garantēto kapitālieguldījumu vērtības izmaiņu rezultātā.

Iepriekš minēto instrumentu vērtības palielināšanās vai samazināšanās par 10 % ietekme uz pārpalikumu vai deficītu būtu šāda.

(Miljonos EUR)

	10 %	(10) %
Kapitālieguldījumi	*320*	*(320)*
NTF, BTF un ieguldījumi apvienotajos portfeļos	*598*	*(598)*
Garantijas pašu kapitālam ([1])	*606*	*(606)*
Kopā 31.12.2024.	**1 523**	**(1 523)**
Kapitālieguldījumi	*289*	*(289)*
NTF, BTF un ieguldījumi apvienotajos portfeļos	*481*	*(481)*
Garantijas pašu kapitālam ([1])	*506*	*(506)*
Kopā 31.12.2023.	**1 276**	**(1 276)**

([1]) *Risks, kas saistīts ar garantijām pašu kapitālam, ir balstīts uz nosacīto summu, ko sedz garantija.*

ES iegulda nekotētos aktīvos vai izsniedz garantiju nekotētiem aktīviem, kuru vērtības nav publiski pieejamas. Šos aktīvus parasti īsteno pilnvarotie subjekti, kas ir nozares eksperti un regulāri novērtē un uzrauga to vērtību.

6.6. KREDĪTRISKS

Maksimālais kredītrisks

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Finanšu aktīvi		
Aizdevumi	*283 580*	*246 877*
Nauda un naudas ekvivalenti	*63 163*	*39 616*

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi ([1])	*3 240*	*4 032*
Finanšu aktīvi FVSD: *parāda vērtspapīri*	*34 465*	*29 703*
Finanšu aktīvi FVSD: *atvasinātie instrumenti*	*1 110*	*1 091*
Sniegtās garantijas un aizdevumu saistības		
FGC	*60 857*	*57 066*
Aizdevumu saistības	*18 193*	*40*
Kopā	**464 607**	**378 426**

([1]) *Izņemot nākamo periodu izdevumus.*

Turklāt ES ir netieši pakļauta kredītriskam, ko rada tās ieguldījumi NTF, biržā tirgotos uzņēmumu obligāciju fondos un apvienotos parāda vērtspapīru portfeļos (sk. **2.4.2.1.** skaidrojumu) un kas var ietekmēt to cenas (sk. **6.5.** skaidrojumu).

Aizdevumi: kredītkvalitāte

(Miljonos EUR)

31.12.2024.					
	1. pakāpe	2. pakāpe	3. pakāpe	POCI	Kopā
Kredītreitings					
Augstākā un augsta kategorija	*35 593*	—	—	—	*35 593*
Augšējā vidējā kategorija	*87 005*	—	—	—	*87 005*
Apakšējā vidējā kategorija	*129 200*	—	—	—	*129 200*
Spekulatīvā kategorija (t. sk. tādi, kuru saistības netiek pildītas)	*3 593*	*44 139*	*14*	*27*	*47 773*
Bruto uzskaites vērtība	**255 391**	**44 139**	**14**	**27**	**299 571**
Mīnus zaudējumu uzkrājumi	*(31)*	*(15 969)*	*(14)*	*24*	*(15 991)*
Neto uzskaites vērtība	**255 360**	**28 170**	**(1)**	**51**	**283 580**

(Miljonos EUR)

31.12.2023.					
	1. pakāpe	2. pakāpe	3. pakāpe	POCI	Kopā
Kredītreitings					
Augstākā un augsta kategorija	*36 302*	—	—	—	*36 302*
Augšējā vidējā kategorija	*72 051*	—	—	—	*72 051*
Apakšējā vidējā kategorija	*113 652*	—	—	—	*113 652*
Spekulatīvā kategorija (t. sk. tādi, kuru saistības netiek pildītas)	*2 130*	*31 762*	*25*	*38*	*33 955*
Bruto uzskaites vērtība	**224 134**	**31 762**	**25**	**38**	**255 960**
Mīnus zaudējumu uzkrājumi	*(54)*	*(9 024)*	*(23)*	*18*	*(9 083)*
Neto uzskaites vērtība	**224 081**	**22 738**	**2**	**56**	**246 877**

Iepriekš minēto riska kategoriju pamatā principā ir ārējā reitinga aģentūru reitingu skalas. Šīs kategorijas atbilst šādiem reitingiem:

— augstākā un augsta kategorija: *Moody's* P-1, no Aaa līdz Aa3; *S&P* A-1+, A-1, AAA līdz AA–; *Fitch* F1+, F1, no AAA līdz AA– un līdzvērtīgs,

— augšējā vidējā kategorija: *Moody's* P-2, no A1 līdz A3; *S&P* A-2, no A+ līdz A–; *Fitch* F2, no A+ līdz A– un līdzvērtīgs,

— apakšējā vidējā kategorija: *Moody's* P-3, no Baa1 līdz Baa3; *S&P* A-3, no BBB+ līdz BBB–; *Fitch* F3, no BBB+ līdz BBB– un līdzvērtīgs,

— spekulatīvā kategorija: *Moody's* kategorija, kas nav augstākā (*not prime*), no Ba1 līdz C; *S&P* B, C, D, no BB+ līdz D; *Fitch* B, C, D, no BB+ līdz D un līdzvērtīgs.

ES izmanto šīs reitingu kategorijas kā atsauces punktu finanšu instrumentiem un komercbankām. Tomēr ES var paturēt summas konkrētā riska kategorijā pat tad, ja reitingu aģentūra ir pazeminājusi darījumu partnera reitingu, pēc tam, kad tā ir pati izanalizējusi konkrētos gadījumus.

Aizdevumi spekulatīvajā kategorijā galvenokārt ir finansiālās palīdzības aizdevumi finansiālās grūtībās nonākušām partnervalstīm. Visi dalībvalstīm izsniegtie aizdevumi ir investīciju kategorijā un 1. pakāpē. Aizdevumi 2. pakāpē galvenokārt ietver MFP, MFP+, Ukrainas mehānisma un *Euratom* aizdevumus Ukrainai. *POCI* aizdevumi ir pārņemtie aizdevumi no *ELM* programmām.

Aizņēmumu un aizdevumu darbības, kas saistītas ar *NGEU* un finansiālo palīdzību

Ja debitori nepilda saistības, Komisija var izmantot KUF turētos aktīvus, lai apkalpotu attiecīgos parādus, kam pienācis maksāšanas termiņš, jo īpaši tos, kas saistīti ar MFP un *Euratom* aizdevumiem trešām valstīm (izņemot MFP+).

Aizdevumus, kas piešķirti Ukrainai saskaņā ar ārkārtas MFP programmu (6 miljardi EUR, kas izmaksāti 2022. gadā), vispirms sedz no to KUF nodalījuma un pēc tam arī no vēl 3,7 miljardiem EUR, ko dalībvalstis nodrošinājušas kā garantijas un ko uzskata par minēto aizdevumu kredītkvalitātes uzlabojumu, kā rezultātā 2024. gada 31. decembrī attiecībā uz minētajiem aizdevumiem atzītais vērtības samazināšanās uzkrājums bija samazinājies līdz 337 miljoniem EUR (kopējais vērtības samazināšanās uzkrājums, kas aptver visus MFP un MFP+ aizdevumus Ukrainai kopā, ir 10,1 miljards EUR).

Komisija pārvalda *Euratom* aizdevumu kredītrisku, iegūstot valsts garantijas, kuru kopsumma 2024. gada 31. decembrī bija 300 miljoni EUR (2023. gadā – 314 miljoni EUR).

Aizdevumus, ko piešķir dalībvalstīm saskaņā ar instrumentu *SURE*, balsta sistēma, ko veido brīvprātīgas dalībvalstu garantijas, kuru apmērs ir 25 % no maksimālā apjoma, kas pieejams saistītajai finansiālajai palīdzībai.

Lai segtu kredītzaudējumus, kas radušies saistībā ar aizdevumiem dalībvalstīm, MFP+ un Ukrainas mehānismu, Komisija var pieprasīt līdzekļus dalībvalstīm, ievērojot pašu resursu maksimālos apjomus ("budžeta manevrēšanas telpa"; sk. **6.7.** skaidrojumu).

Aizdevumi: zaudējumu no vērtības samazināšanās uzkrājumu pārmaiņas

(Miljonos EUR)

	1. pakāpe	2. pakāpe	3. pakāpe	POCI	Kopā
Zaudējumu uzkrājumi 1.1.2024.	*54*	*9 024*	*23*	*(18)*	*9 083*
Pārcēlums uz 1. pakāpi	*23*	*(23)*	—	—	—
Pārcēlums uz 2. pakāpi	*(0)*	*0*	—	—	—
Pārcēlums uz 3. pakāpi	—	—	—	—	—
Jauni aizdevumi	*14*	*5 694*	—	—	*5 708*
Atzīšanas pārtraukšana – atmaksa	*(1)*	*(25)*	*(8)*	—	*(34)*
Atzīšanas pārtraukšana – norakstījumi	—	—	—	*(12)*	*(12)*
Zaudējumu uzkrājumu pārvērtēšana	*(59)*	*1 299*	*(1)*	*6*	*1 245*
Citi	*0*	*0*	*0*	—	*0*
Zaudējumu uzkrājumi 31.12.2024.	**31**	**15 969**	**14**	**(24)**	**15 991**

Zaudējumu no vērtības samazināšanās papildu uzkrājumi 2. pakāpes aizdevumiem galvenokārt radušies tāpēc, ka Ukrainai izmaksāti jauni aizdevumi no Ukrainas mehānisma (sk. **2.4.1.1.** skaidrojumu).

ES Ukrainai 2024. gadā piešķīra procentu likmes subsīdijas 763 miljonu EUR apmērā par procentiem, kas uzkrāti par dažiem ārkārtas MFP aizdevumiem un MFP+ aizdevumiem. Amortizētās izmaksas pirms izmaiņām bija 17,3 miljardi EUR. Šīs līguma noteikumu izmaiņas finanšu darbības rezultātu pārskatā tika uzskaitītas kā zaudējumi no izmaiņām (sk. **3.15.** skaidrojumu). Procentu likmes subsīdijai nebija būtiskas ietekmes uz kredītriska novērtējumu, un 2024. gada 31. decembrī attiecīgie aizdevumi joprojām tika klasificēti kā atbilstīgi 2. pakāpei.

Sk. **1.5.5.** skaidrojumu par ES pakāpju noteikšanas politiku, ko piemēro aizdevumiem.

Aizdevumi: *ECL* novērtējums

Lai novērtētu paredzamos kredītzaudējumus, ES izmanto ar varbūtību svērtu aplēsi. Tas nozīmē, ka tiek aplēsta starpība starp līgumā noteiktajām naudas plūsmām un paredzamajām naudas plūsmām.

ES šajā aplēsē izmanto šādus trīs kredītriska parametrus:

— saistību nepildīšanas varbūtība (*PD*) – tas ir procentuāls rādītājs, kas atspoguļo iespējamību, ka darījumu partneris nepildīs savas finanšu saistības nākamo 12 mēnešu laikā vai atlikušajā saistību darbības laikā,

— saistību nepildīšanas zaudējumi (*LGD*) – tas ir procentuāls rādītājs, kas parāda paredzamo naudas iztrūkumu, ņemot vērā atgūtos līdzekļus un nodrošinājumus,

— riska darījumu vērtība saistību nepildīšanas gadījumā (*EAD*) – tas ir neapmaksātais riska darījums (summa) saistību neizpildes brīdī.

Aplēšot *LGD* riska darījumiem ar centrālo valdību, ES ņem vērā savu *de facto* privileģētā kreditora statusu.

Aplēstās naudas plūsmas finanšu aktīva paredzamajā darbības laikā tiek diskontētas ar faktisko procentu likmi.

ES ņem vērā saprātīgu un pamatotu uz nākotni vērstu informāciju, kas ir pieejama bez pārmērīgām izmaksām un pūlēm, un vajadzības gadījumā pielāgo modeļa parametrus.

Nauda un naudas ekvivalenti: kredītkvalitāte

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.	31.12.2023.
Kredītreitings		
Augstākā un augsta kategorija	*57 251*	*35 687*
Augšējā vidējā kategorija	*4 161*	*3 114*
Apakšējā vidējā kategorija	*1 722*	*786*
Spekulatīvā kategorija	*28*	*28*
Bruto uzskaites vērtība	**63 163**	**39 616**
Mīnus zaudējumu uzkrājumi	—	—
Neto uzskaites vērtība	**63 163**	**39 616**

Kase

Lielākā daļa Komisijas kases līdzekļu tiek turēti pašu resursu kontos, kurus dalībvalstis atvērušas savu pašu resursu, galvenokārt NKI, PVN un TPR, iemaksu veikšanai. Šie konti ir atvērti dalībvalstu valsts kasē vai valsts centrālajā bankā, kas nodrošina Komisijai viszemāko kredītrisku (vai darījumu partnera risku).

Komisijas kases līdzekļu kontus, kas atvērti komercbankās, papildina nepieciešamības brīdī, un šo papildināšanu automātiski pārvalda kases naudas pārvaldības sistēma. Katrā komerckontā tiek glabāts minimāls naudas apjoms, nodrošinot, ka šajos komerckontos turētā kopējā diennakts summa pastāvīgi saglabājas maza (vidēji kopā mazāk nekā 100 miljoni EUR).

Komercbanku atlasei piemēro īpašas pamatnostādnes, lai vēl vairāk samazinātu darījumu partnera risku, ko uzņemas Komisija. Šīs pamatnostādnes paredz, ka:

— par komercbanku atlasi izsludina uzaicinājumus iesniegt piedāvājumus un atlasa tādas komercbankas, kuru ilgtermiņa kredītreitings ir vismaz A– (*S&P*) vai līdzvērtīgs,

— tiek uzraudzīti reitingi un katrai finanšu iestādei tiek noteikts maksimālais riska darījumu apjoms, ņemot vērā attiecīgā finanšu sektora subjekta kredītspēju un kapitalizāciju,

— delegācijās ārpus ES avansa konti tiek turēti vietējās bankās, kuras tiek izvēlētas, izmantojot vienkāršotu konkursa procedūru, un reitingu prasības ir atkarīgas no vietējās situācijas. Lai ierobežotu risku, avansa kontu atlikumi tiek turēti zemākajā iespējamajā līmenī, tie tiek regulāri papildināti un piemērotos maksimālos apjomus katru gadu pārskata.

Nauda, kas tiek turēta saskaņā ar vienotās finansēšanas pieeju

Saskaņā ar vienotās finansēšanas pieeju tiek turēts pietiekami daudz naudas, lai apmierinātu visas gaidāmās izmaksu vajadzības un uzturētu noteiktu drošības rezervi, vienlaikus neveidojot liekus atlikumus. Nauda tiek ieskaitīta bankas kontā ECB, līdz ar to kredītrisks ir ļoti zems.

Debitoru parādi: kredītkvalitāte

(Miljonos EUR)

	Nav kavēts	Kavēts	Kavēts	Kavēts	Kavēts	Kopā
		0–30 dienas	31–90 dienas	no 91 dienas līdz 1 gadam	> 1 gadu	
Bruto uzskaites vērtība	1 508	15	33	27	207	*1 789*
Mīnus zaudējumu uzkrājumi	(5)	(2)	(3)	(13)	(115)	*(138)*
Neto uzskaites vērtība 31.12.2024.	**1 502**	**13**	**30**	**14**	**92**	***1 652***
Bruto uzskaites vērtība	1 819	23	10	40	304	*2 195*
Mīnus zaudējumu uzkrājumi	(2)	(2)	(4)	(12)	(140)	*(159)*
Neto uzskaites vērtība 31.12.2023.	**1 817**	**21**	**6**	**28**	**164**	**2 036**

Šajā tabulā norādītās summas neietver nākamo periodu izdevumus un FGC *debitoru parādu daļu, kas novērtēta* FVSD *(sk. 2.6.2. skaidrojumu), jo uz tiem neattiecas vērtības samazināšanās prasības.*

Finanšu aktīvi *FVSD* – parāda vērtspapīri: kredītkvalitāte

Kopējais uzkrājumu fonds

KUF portfeļa vidējais svērtais kredītreitings ir A (*S&P* vai līdzvērtīgs).

Provizoriski iekasēti naudas sodi: BUFI *portfelis*

Portfeļa vidējais svērtais kredītreitings ir A (*S&P* vai līdzvērtīgs).

Saņemtās finanšu garantijas

Finanšu garantiju pieņemšanai piemērotā riska pārvaldības politika nodrošina Komisijai augstu kredītkvalitāti. Šī politika paredz, ka:

— tiek noteikts maksimālais kredītrisks, pamatojoties uz finanšu sektora subjekta kredītreitingu un kapitāla līmeni, kas norādīts tā SFPS finanšu pārskatos,

— tiek regulāri pārskatīta piešķirto garantiju atbilstība politikas prasībām.

Likvidējamā EOTK

Portfeļa vidējais svērtais kredītreitings ir A– (*S&P* vai līdzvērtīgs).

Finanšu aktīvi *FVSD* – atvasinātie instrumenti: kredītkvalitāte

ES atvasinātie aktīvi galvenokārt ir garantijas pašu kapitāla portfeļiem. Kredītrisks aprobežojas ar darījumu partnera risku. Par garantiju pašu kapitālam galvenokārt norēķināsies ar EIB grupu, kuras reitings ir AAA, un tas samazina kredītrisku.

Vienīgais darījumu partneris visiem spēkā esošajiem regulētā tirgū netirgotajiem valūtas nākotnes līgumiem 2024. gada 31. decembrī bija *Banque de France*. Tāpēc nav nepieciešami kredītkvalitātes uzlabojumi, piemēram, nodrošinājums vai garantijas.

Finanšu garantiju līgumi: kredītkvalitāte

(Miljonos EUR)

	31.12.2024.			31.12.2023.		
	1. pakāpe	2. pakāpe	Kopā	1. pakāpe	2. pakāpe	Kopā
Ilgtermiņa reitings						
Augstākā un augsta kategorija	*1*	—	***1***	*2*	—	***2***
Augšējā vidējā kategorija	*5*	—	***5***	*5*	*0*	***5***
Apakšējā vidējā kategorija	*137*	—	***137***	*29*	—	***29***
Spekulatīvā kategorija	*34 912*	*25 746*	***60 658***	*30 310*	*26 697*	***57 007***
Pārvaldīti kolektīvi / nav novērtēti	*10*	*47*	***56***	*13*	*10*	***23***
Kopā	**35 064**	**25 793**	**60 857**	**30 360**	**26 707**	**57 066**

Finanšu garantiju līgumi: zaudējumu uzkrājumu pārmaiņas

(Miljonos EUR)

	1. pakāpe	2. pakāpe	Kopā
Zaudējumu uzkrājumi 1.1.2024.	*1 430*	*2 397*	*3 826*
Pārcēlums uz 2. pakāpi ([1])	*(54)*	*54*	—
Pārcēlums uz 1. pakāpi ([1])	*8*	*(8)*	—
Palielinājumi	*292*	*34*	*326*
Garantiju atbrīvošana	*(26)*	*(4)*	*(30)*
Pārvērtēšana	*280*	*(398)*	*(117)*
Zaudējumu uzkrājumi 31.12.2024.	***1 930***	***2 075***	***4 005***
Finanšu garantiju saistību uzskaites summa 31.12.2024.	**4 109**	**2 271**	**6 379**

([1]) *Pārcēlumi no 1. pakāpes uz 2. pakāpi un otrādi tiek novērtēti vērtības samazināšanās uzkrājuma sākuma atlikuma apmērā, savukārt summas izmaiņas, kas izriet no pakāpes maiņas (t. i., novērtēšana 12 mēnešu vai darbības laika* ECL *apmērā), ir daļa no pārvērtēšanas.*

2024. gadā zaudējumu uzkrājumi garantijām 1. pakāpē palielinājās galvenokārt tāpēc, ka *InvestEU* un *NDICI* garantiju ietvaros tika parakstītas jaunas operācijas (sk. **4.1.1.** skaidrojumu).

No nedzēsto 2. pakāpes garantiju *ECL*, kuru summa 2024. gada 31. decembrī bija 2,1 miljards EUR, 1,7 miljardi EUR attiecas uz *ELM* garantijām (sk. **4.1.1.** skaidrojumu). Tie ietver darbības laika *ECL* 0,9 miljardu EUR apmērā par EIB riska darījumiem Ukrainā (neatmaksāti EIB aizdevumi 3,7 miljardu EUR apmērā darījumu partneriem Ukrainā), ko garantē ES. *ECL* samazinājums garantijām 2. pakāpē galvenokārt ir saistīts ar *ELM* garantētā portfeļa *ECL* pārvērtēšanu, kas tika veikta tā amortizācijas dēļ, kā arī ar izmaiņām aplēsēs.

Sk. **1.5.12.** skaidrojumu par ES pakāpju noteikšanas politiku, ko piemēro finanšu garantiju līgumiem.

Budžeta garantijas

Eiropas Savienībai kredītrisku galvenokārt rada tās garantētās operācijas. Pasliktinoties pamatā esošo operāciju kredītkvalitātei, saistību neizpildes gadījumi kļūst ticamāki un arī ES garantiju pieprasījumu var būt vairāk.

Lai uzraudzītu un pārvaldītu šo risku, Komisija izmanto kredītriska modeli, kas novērtē iespējamos zaudējumus. Šajā modelī tiek izmantoti īstenošanas partneru sniegtie dati, kas tiek apvienoti ar ekspertu vērtējumu, lai iegūtu riska novērtējumu, kas atbilst darījumam un attiecīgiem ekonomiskajiem apstākļiem.

6.7. **LIKVIDITĀTES RISKS**

Neatvasināto finanšu saistību termiņu analīze sadalījumā pa atlikušajiem līgumā noteiktajiem termiņiem

(Miljonos EUR)

	Nediskontētās līgumā noteiktās naudas plūsmas				Uzskaites vērtība
	< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi	Kopā	
Aizņēmumi	*(61 589)*	*(201 152)*	*(468 669)*	*(731 410)*	*(594 028)*
Parādi kreditoriem	*(55 414)*	—	—	*(55 414)*	*(55 414)*
Citi	*(168)*	*(560)*	*(850)*	*(1 578)*	*(1 398)*
Kopā 31.12.2024.	**(117 171)**	**(201 711)**	**(469 519)**	**(788 401)**	**(650 839)**
Aizņēmumi	*(24 526)*	*(147 211)*	*(367 296)*	*(539 033)*	*(450 561)*
Parādi kreditoriem	*(50 516)*	—	—	*(50 516)*	*(50 516)*
Citi	*(195)*	*(661)*	*(867)*	*(1 723)*	*(1 496)*
Kopā 31.12.2023.	**(75 237)**	**(147 872)**	**(368 164)**	**(591 272)**	**(502 572)**

Atvasināto instrumentu finanšu saistību termiņu analīze sadalījumā pa atlikušajiem līgumā noteiktajiem termiņiem

(Miljonos EUR)

	Nediskontētās līgumā noteiktās naudas plūsmas				Uzskaites vērtība
	< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi	Kopā	
Atvasināto instrumentu maksāšanas pozīcija	*(1 779)*	*(7)*	*(4)*	*(1 790)*	
Atvasināto instrumentu saņemšanas pozīcija	*1 691*	—	—	*1 691*	
Neto naudas plūsmas 31.12.2024.	**(88)**	**(7)**	**(4)**	**(99)**	**(98)**
Atvasināto instrumentu maksāšanas pozīcija	*(1 203)*	*(6)*	—	*(1 209)*	
Atvasināto instrumentu saņemšanas pozīcija	*1 186*	—	—	*1 186*	
Neto naudas plūsmas 31.12.2023.	**(17)**	**(6)**	—	**(23)**	**(21)**

Izsniegto finanšu garantiju līgumu termiņa analīze sadalījumā pēc agrākā laikposma, kurā garantiju varētu pieprasīt

(Miljonos EUR)

	Garantijas maksimālā summa				Uzskaites vērtība
	< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi	Kopā	
FGC *31.12.2024.*	*(64 115)*	*(2 211)*	*(10 271)*	*(76 597)*	*(6 379)*
FGC *31.12.2023.*	*(65 661)*	*(2 995)*	*(7 043)*	*(75 699)*	*(6 268)*

Neizmantoto aizdevumu saistību termiņa analīze

(Miljonos EUR)

	Neizmantoto aizdevumu saistību maksimālā summa				Uzskaites vērtība
	< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi	Kopā	
Neizmantotās aizdevumu saistības 31.12.2024.	*18 152*	*41*	*—*	*18 193*	*7 082*
Neizmantotās aizdevumu saistības 31.12.2023.	*20*	*20*	*—*	*40*	*1*

Aizņēmumu darbības *NGEU* vajadzībām un finansiālajai palīdzībai

ES pirmā iespēja atmaksāt aizņēmumus, kas ņemti finansiālajai palīdzībai un *NGEU* vajadzībām, ir savlaicīga ar tiem saistīto finansiālās palīdzības un *NGEU* aizdevumu atmaksas iekasēšana. Taču ir ieviesti papildu aizsardzības pasākumi gadījumiem, kad aizņēmēji nepilda maksājumu saistības vai kavē maksājumus.

Komisija ir izveidojusi īstermiņa pagaidu pasākumu – budžeta segumu –, kas nodrošina likviditāti, lai segtu to saistību maksājumus, kuras izriet no finansiālās palīdzības programmām, kas tiek īstenotas pēc kompensējošu darbību principa.

MFP un *Euratom* aizdevumiem trešām valstīm KUF nodalījums "Garantiju fonds ārējai darbībai" nodrošina likviditātes rezervi. Šo rezervi izmanto, lai atmaksātu saistītos aizņēmumus, bet tikai pēc vēršanās pie trešām personām *Euratom* galvotājām (sk. **6.6.** skaidrojumu).

Ja ar rezervē pieejamajiem līdzekļiem nepietiks, lai segtu faktiskos zaudējumus, Komisija aktivizēs pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt papildu resursus, piemēram, īslaicīgi izmantos Komisijas kases likviditāti, veiks pagaidu pārvietojumus vai īstenos papildu izdevumus no ES budžeta.

Aizdevumus, kas piešķirti Ukrainai saskaņā ar ārkārtas MFP programmu, sedz to KUF nodalījums, kā arī dalībvalstu papildu garantijas (sk. **2.4.1.1.** skaidrojumu).

Lai apkalpotu ES parādus, kas saistīti ar aizdevumiem, kuri izmaksāti saskaņā ar vienotās finansēšanas pieeju, un aizņēmumiem, kuri ņemti saskaņā ar šo pieeju, Komisija var izmantot aktīvu naudas līdzekļu pārvaldību un īstermiņa aizņēmumus. Lai pārvaldītu likviditātes risku šīs pieejas ietvaros, ir jāīsteno likviditātes pārvaldības procedūras un īpaši instrumenti, kas dod iespēju katru dienu uzraudzīt un pārvaldīt likviditāti.

ES parādu apkalpošanas vajadzībām Komisija var arī pieprasīt resursus no dalībvalstīm līdz pašu resursu maksimālajam apjomam. Lēmumā par pašu resursiem ir noteikts pašu resursu maksimālais apjoms, lai segtu ikgadējās maksājumu apropriācijas; šis apjoms ir 1,40 % no dalībvalstu nacionālā kopienākuma (NKI), un tam pieskaitīts pagaidu palielinājums 0,6 procentpunktu apmērā vienīgi *NGEU* vajadzībām. 2024. gada budžetā izdevumu finansēšanai kopā bija iekļauti pašu resursi 0,79 % apmērā no ES NKI. Tas nozīmē, ka 2024. gada 31. decembrī ES saistību segšanai bija pieejama rezerve 1,21 % apmērā.

Visbeidzot, aizdevumus, ko piešķir dalībvalstīm saskaņā ar instrumentu *SURE*, balsta sistēma, ko veido brīvprātīgas dalībvalstu garantijas, kuru apmērs ir 25 % no maksimālā apjoma, kas pieejams saistītajai finansiālajai palīdzībai. Pirms šo garantiju pieprasīšanas Komisijai ir jāizskata iespējas izmantot rezervi, kas pieejama maksājumu apropriācijām noteiktā pašu resursu maksimālā apjoma robežās.

Neizmantotās aizdevumu saistības 2024. gada 31. decembrī galvenokārt attiecas uz 18,1 miljarda EUR MFP aizdevumu, kas piešķirts UASM ietvaros (sk. **2.4.1.1.** skaidrojumu). Šis aizdevums tiks izmaksāts 2025. gadā un tiks finansēts no aizņēmumiem.

Kase

ES budžeta principi nodrošina, ka kopējie naudas resursi gadam vienmēr ir pietiekami visu maksājumu veikšanai.

Dalībvalstu kopējās iemaksas apvienojumā ar dažādiem ieņēmumiem ir vienādas ar maksājumu apropriāciju summu budžeta gadam. Tomēr dalībvalstu iemaksas tiek saņemtas kā 12 mēneša maksājumi gada laikā un ir balstītas uz pieņemto budžetu, savukārt maksājumi ir atkarīgi no operacionālajām vajadzībām.

Dalībvalstu iemaksas, kas saistītas ar konkrētā mēnesī (N) apstiprinātajiem budžeta grozījumiem, kļūst pieejamas tikai N + 1 vai N + 2 mēneša pirmajā darbdienā, savukārt attiecīgās maksājumu apropriācijas ir pieejamas uzreiz.

Lai nodrošinātu, ka pieejamie kases resursi vienmēr ir pietiekami, lai segtu katrā mēnesī veicamos maksājumus, ir ieviestas regulāras naudas līdzekļu prognozēšanas procedūras. Vajadzības gadījumā no dalībvalstīm avansā var pieprasīt pašu resursus vai papildu finansējumu, nepārsniedzot noteiktus ierobežojumus un ievērojot Padomes Regulā (ES, Euratom) Nr. 609/2014 paredzētos nosacījumus.

Papildus šīm procedūrām automatizēti naudas pārvaldības rīki Komisijas ikdienas kases operāciju ietvaros nodrošina, ka katrā Komisijas bankas kontā ir pieejama pietiekama likviditāte.

Naudas sodi

BUFI fonds tiek pārvaldīts tā, lai aktīvi būtu pietiekami likvīdi un izmantojami īstermiņa saistību izpildei. Portfelis sastāv galvenokārt no vērtspapīriem ar augstu likviditāti, ko var viegli pārdot, lai nodrošinātu nepieciešamo naudas aizplūdi. Turklāt tās naudas, naudas ekvivalentu un vērtspapīru īpatsvars, kam termiņš ir līdz vienam gadam, ir aptuveni 61 %.

Budžeta garantijas

ES veiktajā finanšu garantiju termiņa analīzē tiek izmantota piesardzīga pieeja, saskaņā ar kuru garantijas maksimālā summa tiek attiecināta uz visagrāko laikposmu, kurā garantija varētu tikt pieprasīta. Tomēr varbūtība, ka ES tiks pieprasīta garantija par visu summu pirmajā periodā, ir neliela, un paredzamie zaudējumi bieži vien ir zemāki par garantijas maksimālo apjomu. Tāpēc likviditātes risks ir jāskata kopsakarā ar garantijas saistību uzskaites vērtību.

Viens no galvenajiem riska pārvaldības sistēmas mērķiem ir nodrošināt, lai ES budžets spētu izpildīt savas saistības, bet tai pašā laikā netiktu traucēta budžeta normāla izpilde. Tas cita starpā nozīmē, ka ir jāmazina ar budžeta garantijām saistītais likviditātes risks, kas ir risks, ka nepietiks līdzekļu, lai laikus izpildītu maksājumu saistības.

Lai novērstu šo risku, katra budžeta garantija tiek nodrošināta ar pietiekamiem uzkrājumiem, kas iemaksāti KUF, lai nodrošinātu garantijas pieprasījumu savlaicīgu samaksu. ES regulāri uzrauga katras budžeta garantiju programmas uzkrājumu likmes atbilstību un katru gadu ziņo par to, vai šīs summas ir pietiekamas, lai ar konkrētu noteiktības līmeni nosegtu risku nākamajos piecos gados.

Papildus tam ES ir ieviesusi aizsardzības procedūras, to vidū pagaidu pārvietojumus starp KUF nodalījumiem un centrālās kases likviditātes izmantošanu, ar mērķi nodrošināt, ka vajadzības gadījumā ir pieejama pietiekama likviditāte.

Kopējais uzkrājumu fonds

KUF tiek pārvaldīts tā, lai nodrošinātu, ka tā aktīvi ir pietiekami likvīdi un izmantojami īstermiņa saistību segšanai. Portfelis sastāv no likvīdiem aktīviem, ko var viegli pārdot, lai pēc vajadzības nodrošinātu naudas aizplūdi. Aptuveni 12 % portfeļa veido nauda, naudas ekvivalenti un vērtspapīri, kuru termiņš nepārsniedz vienu gadu.

Par atvasināto instrumentu līgumiem tiek veikti bruto norēķini, balstoties uz līgumā noteikto termiņu. Vajadzības gadījumā saistības izpilda, pārdodot ASV dolāros denominētus aktīvus vai veicot mijmaiņas darījumu, un tas ārvalstu valūtas maiņas kursu starpības dēļ var radīt naudas aizplūdi.

7. **INFORMĀCIJAS ATKLĀŠANA PAR SAISTĪTĀM PERSONĀM**

7.1. **SAISTĪTĀS PERSONAS**

ES saistītās personas ir ES konsolidētie subjekti, asociētie uzņēmumi un šo subjektu augstākie vadītāji. Tā kā darījumi starp šiem subjektiem notiek ES parasto operāciju ietvaros, atbilstīgi ES grāmatvedības noteikumiem attiecībā uz šādiem darījumiem nav jāievēro nekādas īpašas informācijas atklāšanas prasības.

7.2. **AUGSTĀKAJIEM VADĪTĀJIEM PIEŠĶIRTĀS SUMMAS**

Lai sniegtu informāciju par saistīto personu darījumiem attiecībā uz ES augstākajiem vadītājiem, šādas personas ir iedalītas piecās kategorijās:

1. kategorija – Eiropadomes priekšsēdētājs, Komisijas priekšsēdētājs un Eiropas Savienības Tiesas priekšsēdētājs;

2. kategorija – Komisijas priekšsēdētāja vietnieks un ES Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos, kā arī pārējie Komisijas priekšsēdētāja vietnieki;

3. kategorija – Padomes ģenerālsekretārs, Komisijas locekļi, Eiropas Savienības Tiesas tiesneši un ģenerāladvokāti, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs un locekļi, ombuds un Eiropas datu aizsardzības uzraudzītājs;

4. kategorija – Eiropas Revīzijas palātas priekšsēdētājs un locekļi;

5. kategorija – iestāžu un aģentūru augstāko kategoriju ierēdņi.

Kopsavilkums par tiem piešķirtajām summām ir sniegts turpmāk, un papildinformāciju var atrast tīmekļa vietnē *Europa* publicētajos Civildienesta noteikumos, kas ir oficiāls dokuments, kurā aprakstītas visu ES ierēdņu tiesības un pienākumi. Augstākie vadītāji nav saņēmuši no ES preferenciālus aizdevumus.

AUGSTĀKAJAI VADĪBAI PIEŠĶIRTĀS FINANŠU SUMMAS

(EUR)

Piešķirtās summas (vienam darbiniekam)	1. kategorija	2. kategorija	3. kategorija	4. kategorija	5. kategorija
Pamatalga (mēnesī)	*34 419,66*	*31 177,23–32 424,31*	*24 941,78–28 059,50*	*26 937,12–28 683,05*	*15 859,33–24 941,78*
Uzturēšanās/ekspatriācijas pabalsts	*15 %*	*15 %*	*15 %*	*15 %*	*no 0–4 % līdz 16 %*
Ģimenes pabalsti					
Mājsaimniecība (% no algas)	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*
Apgādājams bērns	*505,87*	*505,87*	*505,87*	*505,87*	*505,87*
Pirmsskola	*123,59*	*123,59*	*123,59*	*123,59*	*123,59*
Izglītība vai	*343,24*	*343,24*	*343,24*	*343,24*	*343,24*
izglītība ārpus darbavietas	*686,48*	*686,48*	*686,48*	*686,48*	*686,48*
Pabalsts tiesnešiem, kuri pilda priekšsēdētāja funkcijas	*Neattiecas*	*Neattiecas*	*799,35*	*Neattiecas*	*Neattiecas*
Reprezentācijas pabalsts	*1 865,24*	*1 198,77*	*799,35*	*Neattiecas*	*Neattiecas*

(EUR)

Piešķirtās summas (vienam darbiniekam)	1. kategorija	2. kategorija	3. kategorija	4. kategorija	5. kategorija
Ikgadējie ceļa izdevumi	*Neattiecas*	*Neattiecas*	*Neattiecas*	*Neattiecas*	*Atmaksā*
Pārvedumi dalībvalstīm					
Pabalsts izglītībai ([1])	*Jā*	*Jā*	*Jā*	*Jā*	*Jā*
% no algas ([1])	*5 %*	*5 %*	*5 %*	*5 %*	*5 %*
% no algas bez KK	*ne vairāk par 25 %*	*ne vairāk par 25 %*	*ne vairāk par 25 %*	*ne vairāk par 25 %*	*ne vairāk par 25 %*
Reprezentācijas izdevumi	*Atmaksā*	*Atmaksā*	*Atmaksā*	*Neattiecas*	*Neattiecas*
Sākot pildīt pienākumus					
Iekārtošanās izdevumi	*68 839,32*	*62 354,46–64 848,62*	*49 883,56–56 119,00*	*53 874,24–57 366,10*	*Atmaksā*
Ģimenes ceļa izdevumi	*Atmaksā*	*Atmaksā*	*Atmaksā*	*Atmaksā*	*Atmaksā*
Pārcelšanās izdevumi	*Atmaksā*	*Atmaksā*	*Atmaksā*	*Atmaksā*	*Atmaksā*
Beidzot pildīt pienākumus					
Izdevumi par iekārtošanos citā dzīvesvietā	*34 419,66*	*31 177,23–32 424,31*	*24 941,78–28 059,50*	*26 937,12–28 683,05*	*Atmaksā*
Ģimenes ceļa izdevumi	*Atmaksā*	*Atmaksā*	*Atmaksā*	*Atmaksā*	*Atmaksā*
Pārcelšanās izdevumi	*Atmaksā*	*Atmaksā*	*Atmaksā*	*Atmaksā*	*Atmaksā*
Pāreja (% no algas) ([2])	*no 40 % līdz 65 %*	*no 40 % līdz 65 %*	*no 40 % līdz 65 %*	*no 40 % līdz 65 %*	*Neattiecas*
Veselības apdrošināšana	*Sedz*	*Sedz*	*Sedz*	*Sedz*	*Sedz*
Pensija (% no algas, pirms nodokļiem)	*Ne vairāk par 70 %*	*Ne vairāk par 70 %*	*Ne vairāk par 70 %*	*Ne vairāk par 70 %*	*Ne vairāk par 70 %*
Atskaitījumi					
Kopienas nodoklis	*no 8 % līdz 45 %*	*no 8 % līdz 45 %*	*no 8 % līdz 45 %*	*no 8 % līdz 45 %*	*no 8 % līdz 45 %*
Veselības apdrošināšana (% no algas)	*1,7 %*	*1,7 %*	*1,7 %*	*1,7 %*	*1,7 %*
Īpaša algas nodeva	*7 %*	*7 %*	*7 %*	*7 %*	*no 6 % līdz 7 %*
Pensijas atskaitījums	*Neattiecas*	*Neattiecas*	*Neattiecas*	*Neattiecas*	*12,10 %*
Personu skaits gada beigās	***3***	***8***	***93***	***27***	***112***

([1]) *Tiek piemērots korekcijas koeficients (KK).*
([2]) *Maksā pirmos trīs gadus pēc amata atstāšanas.*

8. **NOTIKUMI PĒC BILANCES DATUMA**

Šo pārskatu parakstīšanas dienā Komisijas grāmatvedei nedz bija zināms, nedz bija ziņots par būtiskiem jautājumiem, kas būtu atsevišķi jāatspoguļo šajā sadaļā. Pārskati un attiecīgie skaidrojumi ir sagatavoti, izmantojot visjaunāko pieejamo informāciju, un tā ir atspoguļota šeit sniegtajā informācijā.

9. **KONSOLIDĀCIJAS DARBĪBAS JOMA**

A. **KONTROLĒTIE SUBJEKTI (54)**

1. **Iestādes un padomdevējas struktūras (11)**

Eiropas Savienības Padome	*Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs*
Eiropas Savienības Tiesa	*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja*
Eiropas Komisija	*Eiropas Ārējās darbības dienests*
Eiropas Reģionu komiteja	*Eiropas Ombuds*
Eiropadome	*Eiropas Parlaments*
Eiropas Revīzijas palāta	

2. **ES aģentūras UN citas struktūras (41)**

2.1. ***Izpildaģentūras (6)***

Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra (CINEA)	*Eiropas Inovācijas padomes un MVU izpildaģentūra* (EISMEA)
Eiropas Izglītības un kultūras izpildaģentūra (EACEA)	*Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra* (ERCEA)
Eiropas Veselības un digitālā izpildaģentūra (HaDEA)	*Eiropas Pētniecības izpildaģentūra* (REA)

2.2. ***Decentralizētās aģentūras un citas struktūras (35)***

Eiropas Elektronisko sakaru regulatoru iestādes atbalsta aģentūra (BEREC birojs)	*Eiropas Prokuratūra* (EPPO)
Kopienas Augu šķirņu birojs (CPVO)	*Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde (EVTI)*
Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra (EU-OSHA)	*Eiropas Izglītības fonds* (ETF)
Eiropas Banku iestāde (EBI)	*Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra* (EUAA)
Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (Frontex)	*Eiropas Savienības Aģentūra tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās* (Eurojust)
Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs (ECDC)	*Eiropas Savienības Kiberdrošības aģentūra* (ENISA)
Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs (Cedefop)	*Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra* (FRA)
Eiropas Ķimikāliju aģentūra (ECHA)	*Eiropas Savienības Aģentūra tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropols)*
Eiropas Vides aģentūra (EVA)	*Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra* (CEPOL)
Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra (EFCA)	*Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūra* (ERA)
Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde (EFSA)	*Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūra* (ACER)

Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds (Eurofound)	*Eiropas Savienības Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā* (eu-LISA)
Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts (EIGE)	*Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūra* (EUSPA)
Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde (EAAPI)	*Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūra* (EASA)
ITER *un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums ("Fusion for Energy")*	*Eiropas Savienības Narkotiku aģentūra* (EUDA)
Eiropas Darba iestāde (EDI)	*Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs* (EUIPO)
Eiropas Jūras drošības aģentūra (EMSA)	*Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs* (CdT)
Eiropas Zāļu aģentūra (EMA)	
3. **Citi kontrolētie subjekti (2)**	
Likvidējamā Eiropas Ogļu un tērauda kopiena (likvidējamā EOTK)	*Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts* (EIT)
B. **ASOCIĒTIE UZŅĒMUMI (1)**	
Eiropas Investīciju fonds (EIF)	

MAZIE SUBJEKTI

Pamatojoties uz to nebūtisko ietekmi, turpmāk uzskaitītie subjekti nav konsolidēti ES 2024. gada konsolidētajos finanšu pārskatos, izmantojot pašu kapitāla metodi.

MAZIE SUBJEKTI (11)

Kopuzņēmums "Mikroshēmas" (kopuzņēmums Chip)

Kopuzņēmums "Apritīga biobāzēta Eiropa" (kopuzņēmums CBE)

Kopuzņēmums "Tīra aviācija" (CAJU)

Kopuzņēmums "Tīrs ūdeņradis" (kopuzņēmums Clean H2)

Kopuzņēmums "Eiropas dzelzceļš" (kopuzņēmums EU-RAIL)

Eiropas Kiberdrošības kompetenču centrs (ECCC)

Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmums (kopuzņēmums EuroHPC)

Kopuzņēmums "Global Health EDCTP3" (kopuzņēmums GHED)

Kopuzņēmums "Inovatīvas veselības aprūpes iniciatīva" (kopuzņēmums IHI)

Kopuzņēmums "Eiropas vienotās gaisa telpas ATM *pētniecība 3" (kopuzņēmums* SESAR 3)

Kopuzņēmums "Viedie tīkli un pakalpojumi" (kopuzņēmums SNS)

Iepriekš minēto subjektu gada pārskati ir publiski pieejami to attiecīgajās tīmekļa vietnēs.

BUDŽETA IZPILDES ZIŅOJUMI UN SKAIDROJUMI [48]

SATURA RĀDĪTĀJS

Lappuse

1. ES BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTS ... 137
2. BUDŽETA UN FAKTISKO SUMMU SALĪDZINĀJUMA PĀRSKATI ... 138
3. BUDŽETA IZPILDES ZIŅOJUMU SKAIDROJUMI ... 140
   - 3.1. ES BUDŽETA SISTĒMA ... 140
   - 3.2. DAUDZGADU FINANŠU SHĒMA 2021.–2027. GADAM ... 141
   - 3.3. SĪKĀKAS DFS IZDEVUMU KATEGORIJAS (PROGRAMMAS) ... 143
   - 3.4. *NextGenerationEU* ... 144
   - 3.5. GADA BUDŽETS ... 144
   - 3.6. IEŅĒMUMI ... 145
   - 3.7. BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTA APRĒĶINS ... 147
   - 3.8. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTA SASKAŅOJUMS AR BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTU ... 148
4. 2024. GADA ES BUDŽETA IZPILDE ... 149
5. ES BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDE ... 150
   - 5.1. KOPSAVILKUMS PAR ES BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDI ... 150
6. ES BUDŽETA IZDEVUMU IZPILDE ... 151
   - 6.1. DFS: SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU SADALĪJUMS UN PĀRMAIŅAS ... 151
   - 6.2. DFS: SAISTĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE ... 152
   - 6.3. DFS: MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE ... 154
   - 6.4. DFS: NEIZPILDĪTO SAISTĪBU (*RAL*) PĀRMAIŅAS ... 155
   - 6.5. DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA GADIEM, KAD TĀS RADUŠĀS ... 156
   - 6.6. DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA APROPRIĀCIJU VEIDIEM ... 157
   - 6.7. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU SADALĪJUMS UN PĀRMAIŅAS ... 158
   - 6.8. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: SAISTĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE ... 168
   - 6.9. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE ... 177
   - 6.10. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: NEIZPILDĪTO SAISTĪBU (*RAL*) PĀRMAIŅAS ... 188
   - 6.11. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA GADIEM, KAD TĀS RADUŠĀS ... 197
   - 6.12. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA APROPRIĀCIJU VEIDIEM ... 203
7. BUDŽETA IZPILDE PA IESTĀDĒM ... 212
   - 7.1. BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDE ... 212
   - 7.2. SAISTĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE ... 213
   - 7.3. MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE ... 214
8. AĢENTŪRU BUDŽETA IZPILDE ... 215
   - 8.1. BUDŽETA IEŅĒMUMI ... 215
   - 8.2. SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJAS SADALĪJUMĀ PA AĢENTŪRĀM ... 216

[48] Jāņem vērā, ka, tā kā skaitļi ir noapaļoti līdz miljoniem euro, daži finanšu dati turpmākajās tabulās var nesakrist.

1. **ES BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTS**

(Miljonos EUR)

Skaidro-jums		2024	2023
a	Ieņēmumi finanšu gadā	250 609	248 361
b	Maksājumi no kārtējā gada apropriācijām	(244 309)	(236 739)
c	Maksājumu apropriācijas, kas pārnestas uz N + 1 gadu	(3 848)	(3 014)
d	To neizmantoto apropriāciju atcelšana, kas pārnestas no N – 1 gada	334	4
e	Piešķirto ieņēmumu attīstība (B) – (A)	(1 486)	(8 055)
	Neizmantotās apropriācijas kārtējā gada beigās (A)	*24 692*	*23 207*
	Neizmantotās apropriācijas iepriekšējā gada beigās (B)	*23 206*	*15 152*
f	Valūtas kursa starpības attiecīgajā gadā	44	78
g	**Budžeta izpildes rezultāts**	**1 345**	**635**

ES budžeta izpildes rezultāts tiek atdots dalībvalstīm nākamā gada laikā, atbilstoši samazinot summas, kas dalībvalstīm jāmaksā attiecīgajā gadā. To aprēķina saskaņā ar 1. panta 1. punktu Padomes Regulā (ES, Euratom) Nr. 608/2014, ar ko nosaka pašu resursu sistēmas īstenošanas pasākumus. Plašāka informācija pieejama 3.7. iedaļā "Budžeta izpildes rezultāta aprēķins".

a. Ieņēmumi finanšu gadā: 5.1. tabula "Kopsavilkums par ES budžeta ieņēmumu izpildi", 8. aile "Ieņēmumi kopā".

b. Maksājumi no kārtējā gada apropriācijām: 6.3. tabula "DFS – maksājumu apropriāciju izpilde", 2. aile "Maksājumi no pieņemtā budžeta" un 4. aile "Maksājumi no piešķirtajiem ieņēmumiem".

c. Maksājumu apropriācijas, kas pārnestas uz N + 1 gadu: 6.3. tabula "DFS – maksājumu apropriāciju izpilde", 7. aile "Automātiski pārnestas" un 8. aile "Pārnestas atbilstoši lēmumam".

d. To neizmantoto maksājumu apropriāciju atcelšana, kas pārnestas no N – 1 gada: ņem vērā pārnesto (automātiski pārnesto un ar lēmumu pārnesto) maksājumu apropriāciju summu iepriekšējā gada beigās un kārtējā gada "Maksājumus no pārnestajām apropriācijām", kas norādīti 6.3. tabulas "DFS – maksājumu apropriāciju izpilde" 3. ailē.

e. Kopējo piešķirto ieņēmumu apropriāciju attīstība gada beigās: aprēķina starpību starp piešķirto ieņēmumu apropriāciju summu iepriekšējā gada beigās (pluss) un piešķirto ieņēmumu apropriāciju summu kārtējā gada beigās (kas norādīta 6.3. tabulas "DFS – maksājumu apropriāciju izpilde" 8. ailē (mīnuss)), lai iegūtu piešķirto ieņēmumu neto izmaiņas kārtējā gadā.

f. Valūtas kursa starpības ietver realizētās un nerealizētās valūtas kursa starpības.

2. BUDŽETA UN FAKTISKO SUMMU SALĪDZINĀJUMA PĀRSKATI

Budžeta ieņēmumi

(Miljonos EUR)

		Sākotnēji pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Konstatētās maksājum-tiesības	Ieņēmumi
1	Pašu resursi	136 499	141 170	141 082	141 047
	11 – *cukura nodevas*	*0*	*0*	*(0)*	—
	12 – *muitas nodokļi*	*24 620*	*20 119*	*20 102*	*20 066*
	13 – *PVN*	*23 616*	*23 463*	*23 438*	*23 438*
	14 – *NKI*	*81 169*	*90 449*	*90 334*	*90 334*
	16 – *dažām dalībvalstīm piešķirtais NKI iemaksu samazinājums*	—	—	*23*	*23*
	17 – *izlietotais plastmasas iepakojums*	*7 094*	*7 140*	*7 185*	*7 185*
2	Pārpalikumi, atlikumi un korekcijas	0	633	669	669
3	Administratīvie ieņēmumi	2 124	2 124	3 942	3 897
4	Finanšu ieņēmumi, nokavējuma procenti un naudas sodi	149	3 478	17 926	4 774
5	Budžeta garantijas, aizņēmumu un aizdevumu operācijas	0	0	73 376	73 332
6	Ar Savienības rīcībpolitikām saistītie ieņēmumi, iemaksas un atmaksātie līdzekļi	3 858	2 340	29 884	26 890
	Kopā	**142 630**	**149 744**	**266 879**	**250 609**
	tajā skaitā NextGenerationEU (NGEU)	—	—	*73 536*	*73 535*

Budžeta izdevumi: saistības pa daudzgadu finanšu shēmas (DFS) izdevumu kategorijām

(Miljonos EUR)

	DFS izdevumu kategorija	Sākotnēji pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Pieejamās apropriācijas kopā	Spēkā esošās saistības
1	Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	21 493	21 492	29 209	25 962
2	Kohēzija, noturība un vērtības	74 561	74 583	86 683	84 193
	2.a *Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija*	*64 665*	*64 665*	*72 701*	*71 416*
	2.b *Noturība un vērtības*	*9 895*	*9 917*	*13 982*	*12 778*
3	Dabas resursi un vide	57 339	57 307	59 874	57 964
	tajā skaitā: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	*40 517*	*40 517*	*41 745*	*40 810*

(Miljonos EUR)

	DFS izdevumu kategorija	Sākotnēji pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Pieejamās apropriācijas kopā	Spēkā esošās saistības
4	Migrācija un robežu pārvaldība	3 893	3 893	4 232	4 039
5	Drošība un aizsardzība	2 321	2 699	2 778	2 770
6	Kaimiņattiecības un pasaule	16 230	17 303	19 569	18 283
7	Eiropas publiskā pārvalde	11 988	12 057	14 502	13 351
	tajā skaitā: iestāžu administratīvie izdevumi	*4 955*	*4 956*	*5 470*	*5 291*
O	Ārpus DFS	—	4 768	8 941	5 552
S	Solidaritātes mehānismi Savienībā un ārpus tās (īpašie instrumenti)	1 561	1 178	1 899	1 546
	Kopā	**189 385**	**195 279**	**227 687**	**213 661**
	tajā skaitā NextGenerationEU (NGEU)	—	—	*721*	*490*

Budžeta izdevumi: maksājumi pa daudzgadu finanšu shēmas (DFS) izdevumu kategorijām

(Miljonos EUR)

	DFS izdevumu kategorija	Sākotnēji pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi
1	*Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma*	*20 828*	*20 900*	*32 504*	*25 864*
2	Kohēzija, noturība un vērtības	33 716	35 980	121 796	116 525
	2.a *Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija*	*24 156*	*26 493*	*54 441*	*51 949*
	2.b *Noturība un vērtības*	*9 560*	*9 487*	*67 355*	*64 576*
3	Dabas resursi un vide	54 151	56 110	67 233	64 448
	tajā skaitā: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	*40 505*	*40 474*	*41 702*	*40 762*
4	Migrācija un robežu pārvaldība	3 249	3 261	3 727	3 405
5	Drošība un aizsardzība	2 035	2 084	2 142	2 123
6	Kaimiņattiecības un pasaule	15 291	14 454	16 241	15 395
7	Eiropas publiskā pārvalde	11 988	12 057	15 516	13 266
	tajā skaitā: iestāžu administratīvie izdevumi	*4 955*	*4 956*	*6 091*	*5 224*
O	Ārpus DFS	—	3 755	14 261	3 987
S	Solidaritātes mehānismi Savienībā un ārpus tās (īpašie instrumenti)	1 371	1 144	2 347	1 975
	Kopā	**142 630**	**149 744**	**275 769**	**246 988**
	tajā skaitā NextGenerationEU (NGEU)	—	—	*76 628*	*73 080*

Budžeta izdevumi: neizpildītās saistības pa daudzgadu finanšu shēmas (DFS) kategorijām

(Miljonos EUR)

	DFS izdevumu kategorija	Neizpildītās saistības, kas pārnestas no 2023. gada	No 2023. gada pārnesto neizpildīto saistību likvidācija	Jaunas neizpildītās saistības no 2024. gada	Neizpildītās saistības kopā
		1	2	3	4 = 1 + 2 + 3
1	Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	51 926	(18 682)	17 920	51 164
2	Kohēzija, noturība un vērtības	376 757	(103 313)	70 644	344 088
	2.a *Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija*	*154 864*	*(48 569)*	*67 875*	*174 170*
	2.b *Noturība un vērtības*	*221 893*	*(54 744)*	*2 769*	*169 918*
3	Dabas resursi un vide	57 477	(23 526)	16 916	50 867
	tajā skaitā: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	*358*	*(137)*	*150*	*371*
4	Migrācija un robežu pārvaldība	5 121	(2 130)	2 763	5 754
5	Drošība un aizsardzība	3 803	(1 383)	2 025	4 445
6	Kaimiņattiecības un pasaule	39 987	(11 212)	13 321	42 097
7	Eiropas publiskā pārvalde	1 004	(1 004)	1 011	1 011
	tajā skaitā: iestāžu administratīvie izdevumi	*608*	*(608)*	*623*	*623*
O	Ārpus DFS	6 447	(375)	1 827	7 899
S	Solidaritātes mehānismi Savienībā un ārpus tās (īpašie instrumenti)	482	(429)	0	53
	Kopā	**543 003**	**(162 054)**	**126 428**	**507 378**
	tajā skaitā NextGenerationEU (NGEU)	*238 611*	*(68 834)*	*(3 481)*	*166 296*
	neskaitot NextGenerationEU (NGEU)	*304 393*	*(93 220)*	*129 909*	*341 081*

3. BUDŽETA IZPILDES ZIŅOJUMU SKAIDROJUMI

3.1. ES BUDŽETA SISTĒMA

Budžeta konti tiek turēti atbilstīgi Finanšu regulai (FR). Vispārējais budžets ir instruments, ar kuru katru gadu nosaka un apstiprina Savienības ieņēmumus un izdevumus saskaņā ar maksimālajiem apjomiem un citiem noteikumiem, kas paredzēti DFS, atbilstoši tiesību aktiem par daudzgadu programmām, kas pieņemtas saskaņā ar minēto shēmu.

3.2. **DAUDZGADU FINANŠU SHĒMA 2021.–2027. GADAM**

(Miljonos EUR faktiskajās cenās)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā
1. Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	20 919	21 878	21 727	21 598	21 596	21 230	20 991	149 939
2. Kohēzija, noturība un vērtības	6 364	67 806	70 137	73 289	75 697	66 404	70 128	429 825
2.a Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	1 769	61 345	62 939	64 683	66 361	56 593	58 484	372 174
2.b Noturība un vērtības	4 595	6 461	7 198	8 606	9 336	9 811	11 644	57 651
3. Dabas resursi un vide	56 841	56 965	57 295	57 449	57 336	57 100	57 316	400 302
tajā skaitā: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	40 368	40 639	40 693	40 603	40 529	40 542	40 496	283 870
4. Migrācija un robežu pārvaldība	1 791	3 360	3 814	4 020	4 871	4 858	5 619	28 333
5. Drošība un aizsardzība	1 696	1 896	1 946	2 380	2 617	2 810	3 080	16 425
6. Kaimiņattiecības un pasaule	16 247	16 802	16 329	16 331	16 303	15 614	16 071	113 697
7. Eiropas publiskā pārvalde	10 635	11 058	11 419	11 773	12 124	12 506	12 959	82 474
tajā skaitā: iestāžu administratīvie izdevumi	8 216	8 528	8 772	9 006	9 219	9 464	9 786	62 991
KOPĒJĀS SAISTĪBU APROPRIĀCIJAS	**114 493**	**179 765**	**182 667**	**186 840**	**190 544**	**180 522**	**186 164**	**1 220 995**
KOPĒJĀS MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJAS	**163 496**	**166 534**	**162 053**	**170 543**	**175 378**	**180 586**	**184 198**	**1 202 788**
procentos no NKI	1,18 %	1,12 %	0,99 %	0,96 %	0,95 %	0,95 %	0,93 %	1,01 %

Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2093, ar ko nosaka DFS 2021.–2027. gadam, tika pieņemta 2020. gada 17. decembrī ([49]). Iepriekšējā tabulā ir norādīti DFS maksimālie apjomi faktiskajās cenās, kas pieņemti DFS 2021.–2027. gadam tehniskajā korekcijā 2025. gadam ([50]), atbilstoši fiksētajam 2 % gada deflatoram, kas noteikts DFS regulas 4. panta 2. punktā. Kā paredzēts Padomes Regulā (ES, Euratom) 2020/2093, ar ko nosaka DFS 2021.–2027. gadam, saistību apropriāciju gadījumā summas sadala pa izdevumu kategorijām; maksājumu apropriācijām piemēro tikai kopējās summas maksimālos ierobežojumus. 2024. gads bija ceturtais finanšu gads, uz kuru attiecās DFS 2021.–2027. gadam.

Pēc tam, kad Eiropadomē 2024. gada 1. februārī un ar Eiropas Parlamentu 6. februārī tika panākta politiska vienošanās par DFS 2021.–2027. gadam vidusposma pārskatīšanu, 29. februārī tika pieņemta pārskatītā DFS regula ([51]). Vidusposma pārskatīšanā ES budžets 2024.–2027. gadam tika palielināts par 64,6 miljardiem EUR, no kuriem 33 miljardi EUR ir paredzēti aizdevumiem, vairākās prioritārajās jomās, kuru vidū ir atbalsts Ukrainai, Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformas (*STEP*) izveide, to atveseļošanas instrumenta *NextGenerationEU* finansēšanas papildu izmaksu segšanai paredzēta mehānisma izveide, kuras izriet no augstākām procentu likmēm, kā arī papildu finansējums migrācijas pārvaldībai un starptautiskajām partnerībām un dažu īpašo instrumentu pastiprināšana. Rezerve solidaritātei un palīdzībai ārkārtas gadījumos (*SEAR*) kopš 2024. gada 1. janvāra ir sadalīta divos atsevišķos instrumentos (Eiropas Solidaritātes rezervē un rezervē palīdzībai ārkārtas gadījumos). Lai atspoguļotu vidusposma pārskatīšanas ietekmi uz 2024. gada budžetu, tika pieņemts budžeta grozījums Nr. 1/2024 ([52]).

Kopējais saistību apropriāciju maksimālais apjoms 2024. gadam bija 186,840 miljardi EUR, savukārt maksājumu apropriāciju attiecīgais maksimālais apjoms bija 170,543 miljardi EUR.

Saskaņā ar LESD 312. panta 3. punktu DFS nosaka saistību apropriāciju gada maksimālo apjomu summas pa izdevumu kategorijām un maksājumu apropriāciju gada maksimālo apjomu summas. DFS izdevumu kategorijas atbilst Savienības galvenajām darbības nozarēm. Turpmāk ir sniegts skaidrojums par dažādajām DFS 2021.–2027. gadam izdevumu kategorijām.

DFS 2021.–2027. gadam summa ir 1221 miljards EUR (1081 miljards EUR 2018. gada cenās), ieskaitot Eiropas Attīstības fondu (EAF). Turklāt *NextGenerationEU* nodrošina papildu summu 806,9 miljardu EUR apmērā (750 miljardus EUR 2018. gada cenās) līdz 2023. gadam saistībās un līdz 2026. gadam maksājumos. Šī sākotnējā summa ir koriģēta līdz 712 miljardiem EUR, jo dalībvalstis nebija pieprasījušas visu kopējo pieejamo aizdevuma atbalstu.

Ikgadējā budžeta procedūrā budžeta nomenklatūra tiek strukturēta sīkāk pēc politikas "kopām", nodrošinot vēl lielāku skaidrību par to, kā atsevišķas izdevumu programmas veicina Savienības politikas mērķu sasniegšanu.

1. izdevumu kategorija – vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma

Šajā izdevumu kategorijā ir iekļautas svarīgas ES programmas, kas atbalsta pētniecības un inovācijas, digitālās pārveides, stratēģiskās infrastruktūras, vienotā tirgus stiprināšanas jomu un stratēģiskus kosmosa projektus. Šajā izdevumu kategorijā ir ietvertas šādas programmas: "Apvārsnis Eiropa", fonds *InvestEU*, Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments, Vienotā tirgus programma un Eiropas kosmosa programma.

Programmas, kas saņem iemaksas no *NGEU* (ārējie piešķirtie ieņēmumi) šajā izdevumu kategorijā: pamatprogramma "Apvārsnis Eiropa" un fonds *InvestEU*.

2. izdevumu kategorija – ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi

Šī izdevumu kategorija ir sadalīta divās apakškategorijās: "ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija" (2.a) un "noturība un vērtības" (2.b).

Izdevumi šajā izdevumu kategorijā ir paredzēti, lai stiprinātu noturību un kohēziju starp ES dalībvalstīm. Finansējums palīdz samazināt atšķirības ES reģionos un starp tiem, dalībvalstu iekšienē un starp tām, kā arī veicina ilgtspējīgu teritoriālo attīstību (Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Kohēzijas fonds, Eiropas Sociālais fonds Plus). Tas arī atbalsta

([49]) Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2093 (2020. gada 17. decembris), ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam (OV L 433 I, 22.12.2020., 11. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj).

([50]) Daudzgadu finanšu shēmas tehniskā korekcija 2025. gadam atbilstoši 4. pantam Padomes Regulā (ES, Euratom) 2020/2093, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam (COM(2024) 120 final, 18.6.2024.).

([51]) Kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Padomes Regulu (ES, Euratom) 2024/765 (2024. gada 29. februāris), ar kuru groza Regulu (ES, Euratom) 2020/2093, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam (OV L, 2024/765, 29.2.2024., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj).

([52]) Eiropas Savienības 2024. finanšu gada budžeta grozījuma Nr. 1 pieņemšana galīgajā variantā (ES, Euratom) 2024/1430 (OV L, 2024/1430, 5.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/budget_suppl_amend/2024/1430/oj).

Savienības solidaritāti un sadarbību, kas saistītas ar gatavību katastrofām un reaģēšanu uz tām (Savienības civilās aizsardzības mehānisms un *rescEU*). Turklāt programmas šajā izdevumu kategorijā cenšas padarīt ES noturīgāku pret pašreizējām un nākotnes problēmām, ieguldot zaļās un digitālās pārkārtošanās procesā, jaunatnē (*Erasmus*), veselībā (programma "ES – veselībai") un rīcībā, kuras mērķis ir aizsargāt ES vērtības (Tiesiskuma, tiesību un vērtību programma) un veicināt kultūras daudzveidību ("Radošā Eiropa").

Šajā izdevumu kategorijā ir iekļauts ANM, kura darbībā ir izmantota lielākā daļa *NGEU* 2021.–2023. gadā nodrošinātā finansējuma. Citas programmas, kas saņem iemaksas no *NGEU* (ārējie piešķirtie ieņēmumi) šajā izdevumu kategorijā, ir šādas: *REACT-EU*, Savienības civilās aizsardzības mehānisms (*rescEU*). Sīkāku pārskatu par ANM darbībām sk. sadaļas "Gada būtiskākās norises finanšu jomā" **2.** un **3.** iedaļā par *NGEU*.

3. izdevumu kategorija – dabas resursi un vide

Šīs izdevumu kategorijas izdevumi tiek ieguldīti ilgtspējīgā lauksaimniecībā (kopējā lauksaimniecības politika) un zivsaimniecības un jūrniecības politikā (Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonds), kā arī programmās, kas veltītas vides aizsardzībai un klimatrīcībai (programma *LIFE*, Taisnīgas pārkārtošanās fonds).

Programmas, kas saņem iemaksas no *NGEU* (ārējie piešķirtie ieņēmumi) šajā izdevumu kategorijā: lauku attīstība, Taisnīgas pārkārtošanās fonds.

4. izdevumu kategorija – migrācija un robežu pārvaldība

Programmas (Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds, Integrētās robežu pārvaldības fonds) un decentralizētās aģentūras (piemēram, Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (*Frontex*) un Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra), ko finansē saskaņā ar šo izdevumu kategoriju, cenšas risināt problēmas, kas saistītas ar migrāciju, ES ārējo robežu pārvaldību un patvēruma sistēmas aizsardzību Eiropas Savienībā.

5. izdevumu kategorija – drošība un aizsardzība

Šī izdevumu kategorija atspoguļo augušo vajadzību pēc sadarbības Savienības līmenī ar mērķi novērst drošības apdraudējumus un palielināt tās stratēģisko autonomiju. Tajā ir iekļautas programmas, kuru uzdevums ir uzlabot Eiropas pilsoņu drošību un drošumu (Iekšējās drošības fonds), stiprināt Eiropas aizsardzības spējas (Eiropas Aizsardzības fonds) un nodrošināt rīkus, kas nepieciešami, lai risinātu iekšējās un ārējās drošības problēmas.

6. izdevumu kategorija – kaimiņattiecības un pasaule

Programmas šajā izdevumu kategorijā pastiprina ES sociāli ekonomisko ietekmi tās kaimiņvalstīs, jaunattīstības valstīs un pārējā pasaulē. Jaunajā *NDICI* "Eiropa pasaulē" ir apvienoti vairāki bijušie ES ārējā finansējuma instrumenti, tajā skaitā sadarbība ar Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna (ĀKK) valstīm, ko iepriekš finansēja Eiropas Attīstības fonds. Šajā izdevumu kategorijā ir iekļauta arī palīdzības sniegšana valstīm, kas gatavojas pievienoties ES (pirmspievienošanās palīdzība), un Savienības humānās palīdzības programma.

7. izdevumu kategorija – Eiropas publiskā pārvalde

Šī izdevumu kategorija attiecas uz visu iestāžu administratīvajiem izdevumiem, pensijām un Eiropas skolām.

S – īpašie instrumenti

ES budžeta elastības mehānismi ļauj ES mobilizēt nepieciešamos līdzekļus, lai reaģētu uz neparedzētiem notikumiem, piemēram, krīzēm, dabas katastrofām un ārkārtas situācijām. To darbības joma, finanšu piešķīrums un darbības nosacījumi paredzēti DFS regulā un Iestāžu nolīgumā. Tie nodrošina, ka budžeta resursi var pielāgoties mainīgajām prioritātēm, lai katrs euro tiktu izmantots tur, kur tas visvairāk vajadzīgs.

Ikgadējā budžeta nomenklatūrā un izpildē tie ir norādīti kā "īpašie instrumenti" ("S"), jo tos var mobilizēt, pārsniedzot DFS izdevumiem – gan saistību, gan maksājumu apropriācijām – noteiktos maksimālos apjomus.

3.3. SĪKĀKAS DFS IZDEVUMU KATEGORIJAS (PROGRAMMAS)

DFS izdevumu kategorijas ir sadalītas sīkākās izdevumu kategorijās, kas atbilst galvenajām izdevumu programmām (piemēram, "Apvārsnis 2020", *Erasmus+* utt.). Juridiskais pamats budžeta izpildei tiek pieņemts šajā programmu līmenī. Programmas ir parastais formāts, kas tiek izmantots ziņošanai par izpildi un rezultātiem. Tabulas par katru programmu ir

pieejamas budžeta izpildes ziņojumos (sk. **6.7. – 6.12.** tabulu turpmāk).

3.4. NEXTGENERATIONEU

Tā kā neatmaksājamam atbalstam ir paredzēti 420,8 miljardi EUR, *NGEU* būtiski ietekmē ES kopējos gada budžetus no 2021. līdz 2026. gadam un to izpildi. 2021. gadā šī summa tika pilnībā iekļauta kā piešķirto ieņēmumu apropriācijas. Visas saistības par neatmaksājamo atbalstu tika reģistrētas līdz 2023. gada 31. decembrim, un tās tiks izpildītas ar maksājumiem līdz 2026. gada 31. decembrim saskaņā ar *EURI* regulas ([53]) 3. panta 4. un 9. punktu.

Visaptverošu pārskatu par *NGEU* darbībām sk. sadaļas "Gada būtiskākās norises finanšu jomā" **2.** un **3.** iedaļā.

3.5. GADA BUDŽETS

Budžeta pieņemšanas procedūra ir noteikta Līguma par ES darbību 314. pantā. Turpmāk sniegtajā diagrammā ir norādīti budžeta pieņemšanas termiņi un posmi.

Līguma grafiks[1]

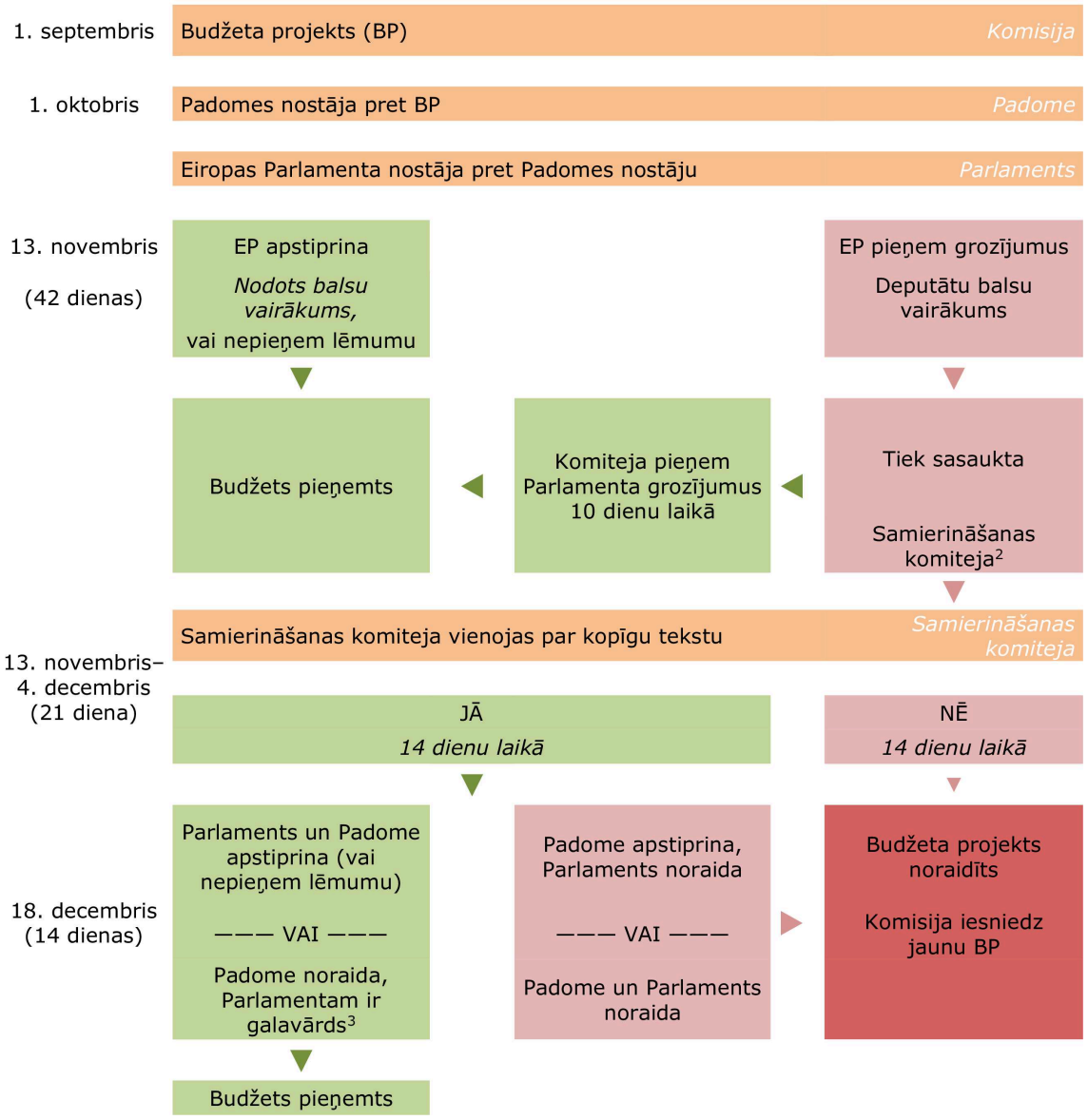

([53]) Padomes Regula (ES) 2020/2094 (2020. gada 14. decembris), ar ko izveido Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu ekonomikas atveseļošanas atbalstam pēc Covid-19 krīzes (OV L 433 I, 22.12.2020., 23. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2094/oj).

1) Praksē visas trīs iestādes cenšas iesniegt savus attiecīgos dokumentus agrāk attiecīgajā gadā, lai process noritētu raiti.

2) Samierināšanas komitejas sastāvā ir Padomes locekļi vai viņu pārstāvji un tikpat daudz locekļu, kuri pārstāv Eiropas Parlamentu. Komisija piedalās Samierināšanas komitejas sēdēs un uzņemas visas iniciatīvas, kas vajadzīgas, lai tuvinātu Eiropas Parlamenta un Padomes nostājas.

3) Eiropas Parlaments apstiprina kopīgo tekstu un tad 14 dienu laikā no Padomes noraidījuma izlemj (ar tā deputātu balsu vairākumu un 3/5 nodoto balsu) apstiprināt visus grozījumus vai to daļu.

Komisijas budžeta struktūru veido administratīvās un darbības apropriācijas. Pārējām iestādēm ir tikai administratīvās apropriācijas. Turklāt budžetā ir nodalītas divu veidu apropriācijas – nediferencētās un diferencētās. Nediferencētās apropriācijas izmanto, lai finansētu vienam gadam paredzētas operācijas (tās atbilst gada pārskata principam). Diferencētās apropriācijas izmanto, lai gada pārskata principu saskaņotu ar vajadzību pārvaldīt daudzgadu operācijas. Diferencētās apropriācijas tiek iedalītas saistību un maksājumu apropriācijās:

— saistību apropriācijas sedz to juridisko saistību kopējās izmaksas, kuras radušās par kārtējo finanšu gadu un attiecas uz operācijām, kas ilgst vairākus gadus. Tomēr budžeta saistības darbībām, kas ilgst ilgāk par vienu finanšu gadu, var sadalīt gada maksājumos pa vairākiem gadiem, ja to nosaka pamatakts,

— maksājumu apropriācijas sedz izdevumus, kuri izriet no saistībām, kas radušās kārtējā finanšu gadā un/vai iepriekšējos finanšu gados.

Pārskatos šādu veidu finansējums tiek sagrupēts divos galvenajos posteņos:

— galīgās pieņemtās budžeta apropriācijas un

— papildu apropriācijas, kurās iekļauti:

— pārnesumi no iepriekšējā gada (Finanšu regula ļauj dažos gadījumos pārnest neiztērētās summas no iepriekšējā gada uz kārtējo gadu) un

— piešķirtie ieņēmumi, kas izriet no atlīdzinājumiem, trešo personu/valstu iemaksām ES programmās un trešo personu vajadzībām veiktā darba; tie ir tieši piešķirti attiecīgajām budžeta izdevumu pozīcijām un veido trešo finansējuma pīlāru.

Visi finansējuma veidi kopā veido pieejamās apropriācijas.

3.6. **IEŅĒMUMI**

3.6.1. *Pašu resursu ieņēmumi*

Lielākā daļa ieņēmumu ir no pašu resursiem, kas sastāv no turpmāk minētajām kategorijām.

1) Tradicionālie pašu resursi (TPR) 2024. gadā veidoja aptuveni 14 % no pašu resursu ieņēmumiem.

2) Pievienotās vērtības nodokļa (PVN) resursi 2024. gadā veidoja aptuveni 17 % no pašu resursu ieņēmumiem.

3) Resurss, kas pamatojas uz nereciklēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, 2024. gadā veidoja aptuveni 5 % no pašu resursu ieņēmumiem.

4) Nacionālā kopienākuma (NKI) resursi 2024. gadā veidoja aptuveni 64 % no pašu resursu ieņēmumiem.

Padomes 2020. gada 14. decembra Lēmumā (ES, Euratom) 2020/2053 par ES pašu resursu sistēmu (“2020. gada Lēmums par pašu resursiem”) ir noteiktas pašu resursu kategorijas un noteiktas to aprēķināšanas metodes. Lēmums stājās spēkā 2021. gada 1. jūnijā un tika piemērots ar atpakaļejošu spēku no 2021. gada 1. janvāra.

2020. gada Lēmums par pašu resursiem nosaka, ka kopējā pašu resursu summa, kas Savienībai piešķirta gada maksājumu apropriāciju segšanai, nepārsniedz 1,40 % no visu dalībvalstu NKI summas. Turklāt lēmums pilnvaro Komisiju izņēmuma kārtā Savienības vārdā īslaicīgi aizņemties kapitāla tirgos līdz 750 miljardiem EUR 2018. gada cenās, lai novērstu Covid-19 pandēmijas sekas, izmantojot atveseļošanas instrumentu *NextGenerationEU*. Pašu resursu maksimālais apjoms maksājumu apropriācijām tiks īslaicīgi palielināts par 0,6 procentpunktiem, lai segtu visas saistības, kas izriet no šīs aizņemšanās.

Kopš 2021. gada ES budžeta "citi ieņēmumi" ietver Apvienotās Karalistes finanšu iemaksas, kas izriet no finansiālā norēķina saskaņā ar AK izstāšanās līgumu.

3.6.2. *Tradicionālie pašu resursi (TPR)*

TPR sastāv no muitas nodokļiem, ko dalībvalstis ES vārdā iekasē par importu no trešām valstīm. Tomēr dalībvalstis patur 25 %, lai segtu iekasēšanas izmaksas. Visas konstatētās TPR summas jāiegrāmato vienā no šiem kompetento iestāžu kontiem:

parastajos kontos, kas paredzēti Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 609/2014 6. panta 3. punktā, – visas atgūtās vai garantētās summas;

atsevišķos kontos, kas paredzēti minētajā pantā, – visas summas, kuras vēl nav atgūtas un/vai nav garantētas; šajā kontā var iegrāmatot arī tās summas, kas ir garantētas, bet apstrīdētas.

Dalībvalstīm ar savas valsts kases vai valsts centrālās bankas starpniecību jāiegrāmato TPR Komisijas kontā ne vēlāk kā pirmajā darbdienā pēc 19. datuma otrajā mēnesī pēc mēneša, kurā tika konstatētas maksājumtiesības (vai atsevišķa konta gadījumā – atgūtas attiecīgās summas).

3.6.3. *Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)*

PVN pašu resursus aprēķina, pamatojoties uz dalībvalstu PVN bāzēm, kas šim nolūkam ir saskaņotas atbilstīgi ES noteikumiem. Katras dalībvalsts kopējai par visām ar nodokli apliekamajām piegādēm iekasēto PVN ieņēmumu summai, kas dalīta ar vidējo svērto PVN likmi, tiek piemērota vienota piesaistīšanas likme 0,30 % apmērā. PVN bāze ir ierobežota un nepārsniedz 50 % no katras dalībvalsts NKI.

3.6.4. *Nereciklēts izlietots plastmasas iepakojums*

Katrā dalībvalstī radītā nereciklētā izlietotā plastmasas iepakojuma svaram tiek piemērota vienota piesaistīšanas likme 0,80 EUR par kilogramu. Izlietoto plastmasas iepakojumu, kas konkrētajā gadā netiek reciklēts, aprēķina kā starpību starp attiecīgajā gadā dalībvalstī radīto izlietoto plastmasas iepakojumu un reciklēto izlietoto plastmasas iepakojumu. Bulgārijai, Čehijai, Igaunijai, Grieķijai, Spānijai, Horvātijai, Itālijai, Kiprai, Latvijai, Lietuvai, Ungārijai, Maltai, Polijai, Portugālei, Rumānijai, Slovēnijai un Slovākijai ir tiesības uz īpašiem ikgadējiem fiksētas summas samazinājumiem to attiecīgajām pašu resursu, kas pamatojas uz nereciklēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, iemaksām.

3.6.5. *Nacionālais kopienākums (NKI)*

Resursus, kuru pamatā ir nacionālais kopienākums (NKI), izmanto, lai finansētu to budžeta daļu, ko nesedz citi ieņēmumu avoti. Katras dalībvalsts NKI piemēro vienotu piesaistīšanas likmi, ko nosaka saskaņā ar ES noteikumiem.

3.6.6. *Bruto samazinājums*

Laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam šādām dalībvalstīm tiek piemērots ikgadējo NKI iemaksu bruto samazinājums: Austrijai – 565 miljoni EUR, Dānijai – 377 miljoni EUR, Vācijai – 3,671 miljards EUR, Nīderlandei – 1,921 miljards EUR un Zviedrijai – 1,069 miljardi EUR. Šos bruto samazinājumus nosaka 2020. gada cenās, un tos finansē visas dalībvalstis.

3.6.7. *Iepriekšējo finanšu gadu pašu resursu korekcijas*

PVN resursus un NKI resursus nosaka, pamatojoties uz attiecīgo bāzu prognozēm, ko izdara budžeta projekta sagatavošanas laikā. Šīs prognozes pēc tam pārskata un atjaunina attiecīgajā budžeta gadā, veicot budžeta grozījumus. Pozitīvās vai negatīvās starpības starp summām, kas dalībvalstīm ir jāmaksā, ņemot vērā faktiskās bāzes, un summām, kas ir faktiski samaksātas, pamatojoties uz (pārskatītajām) prognozēm, Komisija pieprasa dalībvalstīm nodrošināt līdz pirmajai marta darbdienai trešajā gadā, kurš seko attiecīgajam budžeta gadam. Faktiskajās PVN un NKI bāzēs joprojām var veikt korekcijas turpmākajos četros gados, ja vien netiek sniegta atruna. Šīs atrunas atspoguļo potenciālos prasījumus dalībvalstīm par precīzi nenosakāmām summām, jo to finansiālo ietekmi nevar precīzi aplēst. Kad ir iespējams noteikt precīzu summu, attiecīgie PVN un NKI resursi tiek pieprasīti saistībā ar PVN un NKI atlikumu procedūru vai izmantojot atsevišķus līdzekļu pieprasījumus. Tā pašu resursa prognoze, kurš pamatojas uz nereciklēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu, tiek koriģēta līdzīgā veidā. Tomēr pozitīvās vai negatīvās starpības starp summām, kas dalībvalstīm ir jāmaksā saskaņā ar to gada pārskatiem, kuri satur izpildes datus, un summām, kas ir faktiski samaksātas, pamatojoties uz (pārskatītajām) prognozēm, Komisija pieprasa dalībvalstīm nodrošināt līdz pirmajai jūnija darbdienai trešajā gadā, kurš seko attiecīgajam budžeta gadam. Faktiskajās bāzēs joprojām var veikt korekcijas turpmākajos piecos gados, ja vien netiek sniegta atruna.

3.7. **BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTA APRĒĶINS**

ES budžeta izpildes rezultāts tiek atdots dalībvalstīm nākamā gada laikā, samazinot summas, kas dalībvalstīm jāmaksā attiecīgajā gadā.

Pašu resursu summas, ko iegrāmato kontos, ir summas, ko gada laikā dalībvalstu valdības ieskaita Komisijas vārdā atvērtajos kontos. Pārpalikuma gadījumā ieņēmumos tiek iekļauts arī iepriekšējā finanšu gada budžeta izpildes rezultāts. Pārējie ieņēmumi, kurus grāmato kontos, ir summas, kas faktiski saņemtas gada laikā.

Lai aprēķinātu gada budžeta izpildes rezultātu, izdevumos tiek iekļauti maksājumi, kas tiek veikti no gada apropriācijām, kā arī visas attiecīgā gada apropriācijas, ko pārnes uz nākamo gadu. Maksājumi, kas veikti no gada apropriācijām, ir maksājumi, ko grāmatvedis veic līdz finanšu gada 31. decembrim. ELGF gadījumā maksājumi ir tie, ko dalībvalstis veikušas laikposmā no N − 1 gada 16. oktobra līdz N gada 15. oktobrim, ar nosacījumu, ka grāmatvedim par saistībām un apstiprinājumu ir paziņots līdz N + 1 gada 31. janvārim. Par ELGF izdevumiem pēc kontroles veikšanas dalībvalstīs var pieņemt atbilstības lēmumu.

Saskaņā ar 1. panta 1. punktu Regulā (ES, Euratom) Nr. 608/2014, ar ko nosaka pašu resursu sistēmas īstenošanas pasākumus, budžeta izpildes rezultāts atspoguļo starpību starp:

— kopējiem ieņēmumiem, kas saņemti attiecīgajā finanšu gadā, un

— kopējiem maksājumiem, kas veikti no kārtējā gada apropriācijām un kam pieskaitīta to attiecīgā gada apropriāciju kopsumma, kuras pārnestas uz nākamo gadu.

Aprēķinā iegūtajam skaitlim pieskaita vai no tā atņem šādas vērtības:

— no iepriekšējiem gadiem pārnesto atcelto maksājumu apropriāciju neto atlikumu un visus maksājumus, kas euro kursa svārstību dēļ pārsniedz nediferencētās apropriācijas, kuras pārnestas no iepriekšējā gada,

— piešķirto ieņēmumu attīstību un

— gada laikā iegrāmatotos neto valūtas maiņas kursa guvumus vai zaudējumus.

No iepriekšējā finanšu gada pārnestās apropriācijas, kas attiecas uz trešo personu iemaksām un darbu trešo personu uzdevumā un kas pēc definīcijas nekad netiek likvidētas, ir iekļautas kā papildu apropriācijas attiecīgajam finanšu gadam. Ar to ir skaidrojama atšķirība starp apropriācijām, kas pārnestas no iepriekšējā gada, N gada budžeta izpildes ziņojumos un tām, kas pārnestas uz nākamo gadu, N − 1 gada budžeta izpildes ziņojumos. Saistību apropriācijas, kas pēc avansa maksājumu atmaksas atkal ir darītas pieejamas, netiek ņemtas vērā, aprēķinot budžeta izpildes rezultātu.

Pārnestās maksājumu apropriācijas ietver automātiskus pārnesumus un pārnesumus atbilstoši lēmumam. Tādu neizmantoto maksājumu apropriāciju atcelšana, kuras ir pārnestas no iepriekšējā gada, ietver tādu apropriāciju atcelšanu, kuras ir pārnestas automātiski un atbilstoši lēmumam.

3.8. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTA SASKAŅOJUMS AR BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTU

(Miljonos EUR)

	2024	2023
GADA SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTS	**(97 208)**	**(71 437)**
Ieņēmumi		
Kārtējā gadā konstatētās, bet vēl neiekasētās maksājumtiesības	*(6 773)*	*(5 714)*
Iepriekšējos gados konstatētās un kārtējā gadā iekasētās maksājumtiesības	*9 925*	*10 046*
Iekasētās maksājumtiesības, kuras neuzskata par ieņēmumiem, aprēķinot saimnieciskās darbības rezultātu	*83 953*	*73 209*
Uzkrātie ieņēmumi (neto)	*(723)*	*(923)*
	86 382	**76 618**
Izdevumi		
Uzkrātie izdevumi (neto)	*10 599*	*14 090*
Iepriekšējo gadu izdevumi, kas samaksāti kārtējā gadā	*(2 220)*	*(1 638)*
Priekšfinansējuma neto ietekme	*(11 678)*	*(12 575)*
Maksājumu apropriācijas, kas pārnestas uz nākamo gadu	*(4 031)*	*(3 208)*
Maksājumi, kas veikti no pārnestajām apropriācijām, un neizmantoto maksājumu apropriāciju atcelšana	*1 711*	*(5 409)*
Uzkrājumu pārmaiņas	*9 948*	*3 752*
Citi	*7 757*	*240*
	12 086	**(4 748)**
Saimnieciskās darbības rezultāts aģentūrām un likvidējamajai EOTK	**85**	**202**
GADA BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTS	**1 344**	**635**

Saskaņā ar Finanšu regulu gada saimnieciskās darbības rezultātu aprēķina, pamatojoties uz uzkrājumu grāmatvedības principiem un ES grāmatvedības noteikumiem, bet budžeta izpildes rezultāts ir balstīts uz mainītiem naudas plūsmas grāmatvedības noteikumiem. Tā kā saimnieciskās darbības rezultātu un budžeta izpildes rezultātu nosaka vieni un tie paši pamatā esošie darījumi (izņēmums ir pārējie (nebudžeta) aģentūru un likvidējamās EOTK ieņēmumu un izdevumu avoti, ko iekļauj tikai saimnieciskās darbības rezultātā), gada saimnieciskās darbības rezultāta saskaņošana ar gada budžeta izpildes rezultātu kalpo kā noderīga konsekvences pārbaude.

Saskaņošanas posteņi – ieņēmumi

Faktiskie finanšu gada budžeta ieņēmumi atbilst ieņēmumiem, kas ir iekasēti par maksājumtiesībām, kuras konstatētas attiecīgā gada laikā, un summām, kas iekasētas par iepriekšējos gados konstatētajām maksājumtiesībām. Tāpēc kārtējā gadā konstatētās, bet vēl neiekasētās maksājumtiesības saskaņošanas nolūkā atskaita no saimnieciskās darbības rezultāta, jo tās nav daļa no budžeta ieņēmumiem. Turpretim iepriekšējos gados konstatētās un kārtējā gadā iekasētās maksājumtiesības saskaņošanas nolūkā jāpieskaita saimnieciskās darbības rezultātam. Dažas iekasētās maksājumtiesības nav jāuzskata par ieņēmumiem, aprēķinot saimnieciskās darbības rezultātu, un tās arī ir jāpieskaita saskaņošanas nolūkā. Tās galvenokārt attiecas uz *NextGenerationEU* finansējumu.

Uzkrātos ieņēmumus galvenokārt veido ar finanšu korekcijām, pašu resursiem, procentiem un dividendēm saistītas summas. Ņem vērā tikai neto ietekmi, t. i., kārtējā gada uzkrātos ieņēmumus, no kuriem atskaitīta iepriekšējā gada uzkrāto ieņēmumu apvērse.

Saskaņošanas posteņi – izdevumi

Uzkrātos izdevumus galvenokārt veido uzkrātie izdevumi gada beigu noslēguma mērķiem, t. i., attiecināmie izdevumi, kuri radušies ES līdzekļu saņēmējiem, bet par kuriem vēl nav paziņots Komisijai. Ņem vērā tikai neto ietekmi, t. i., kārtējā gada uzkrātos izdevumus, no kuriem atskaitīta iepriekšējā gada uzkrāto izdevumu apvērse. Kārtējā gadā veikti maksājumi, kas attiecas uz iepriekšējos gados iegrāmatotiem rēķiniem, ir iekļauti kārtējā gada budžeta izdevumos un šā iemesla dēļ saskaņošanas nolūkos ir jāpieskaita saimnieciskās darbības rezultātam.

Priekšfinansējuma neto ietekme ir šādu elementu apvienojums: 1) jaunā priekšfinansējuma summas, kas samaksātas kārtējā gadā un atzītas par attiecīgā gada budžeta izdevumiem, un 2) priekšfinansējuma summu dzēšana ar kārtējā gadā apstiprinātajām attiecināmajām izmaksām. Pēdējais minētais elements ir izdevumi no uzkrājumu viedokļa, bet ne budžeta kontos, jo sākotnējā priekšfinansējuma maksājums jau tika uzskatīts par budžeta izdevumiem tā samaksas brīdī.

Papildus maksājumiem, kas veikti no attiecīgā gada apropriācijām, arī minētā gada apropriācijas, kas pārnestas uz nākamo gadu, ir jāņem vērā, aprēķinot attiecīgā gada budžeta izpildes rezultātu (saskaņā ar Regulas (ES, Euratom) Nr. 608/2014 1. panta 1. punktu). Tas pats attiecas arī uz budžeta maksājumiem, kas veikti kārtējā gadā no apropriācijām, kuras pārnestas no iepriekšējiem gadiem, un uz neizmantoto maksājumu apropriāciju atcelšanu.

Uzkrājumu pārmaiņas attiecas uz gada beigu aplēsēm finanšu pārskatos (galvenokārt darbinieku pabalsti), kuras neietekmē budžeta kontus. Citas saskaņojamās summas ietver dažādus elementus, piemēram, aktīvu amortizāciju/nolietojumu, aktīvu iegādi, finanšu nomas maksājumus un finansiālo līdzdalību, kuru atspoguļojums budžeta un uzkrājumu grāmatvedībā atšķiras.

Saskaņošanas postenis – aģentūru un likvidējamās EOTK saimnieciskās darbības rezultāts

Gada budžeta izpildes rezultāts ir nekonsolidēts skaitlis un neietver pārējos (nebudžeta) konsolidēto aģentūru un likvidējamās EOTK ieņēmumu un izdevumu avotus (sk. **6.** skaidrojumu). Lai saskaņotu gada saimnieciskās darbības rezultātu – konsolidētu skaitli, kas ietver šīs summas, – ar gada budžeta izpildes rezultātu, kā saskaņojamo posteni norāda aģentūru un likvidējamās EOTK visu konsolidēto gada saimnieciskās darbības rezultātu.

4. **2024. GADA ES BUDŽETA IZPILDE**

Skaidrojumus par 2024. gada budžeta izpildi attiecībā uz ieņēmumiem un izdevumiem, neizpildītajām saistībām un budžeta izpildes rezultātu sk. sadaļas “Gada būtiskākās norises finanšu jomā” 6. iedaļā “Budžeta izpildes kopsavilkums”.

5.1. **KOPSAVILKUMS PAR ES BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDI**

(Miljonos EUR)

Sadaļa		Ienākumu apropriācijas		Konstatētās maksājumtiesības			Ieņēmumi			Ieņēmumi % no budžeta	Nav samaksāts
		Sākotnēji pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Kārtējā gada	Pārnestās summas	Kopā	Par kārtējā gada maksājum-tiesībām	Par pārnestajām maksājum-tiesībām	Kopā		
		1	2	3	4	5 = 3 + 4	6	7	8 = 6 + 7	9 = 8 / 2	10 = 5 – 8
1	Pašu resursi	136 499	141 170	141 280	(197)	141 082	141 202	(155)	141 047	100 %	36
	11 – cukura nodevas	*0*	*0*	—	*(0)*	*(0)*	—	—	—	—	*(0)*
	12 – muitas nodokļi	*24 620*	*20 119*	*20 299*	*(197)*	*20 102*	*20 222*	*(155)*	*20 066*	*100 %*	*36*
	13 – PVN	*23 616*	*23 463*	*23 438*	—	*23 438*	*23 438*	—	*23 438*	*100 %*	—
	14 – NKI	*81 169*	*90 449*	*90 334*	—	*90 334*	*90 334*	—	*90 334*	*100 %*	—
	16 – dažām dalībvalstīm piešķirtais NKI iemaksu samazinājums	—	—	*23*	—	*23*	*23*	—	*23*	—	—
	17 – izlietotais plastmasas iepakojums	*7 094*	*7 140*	*7 185*	—	*7 185*	*7 185*	—	*7 185*	*101 %*	—
2	Pārpalikumi, atlikumi un korekcijas	0	633	662	7	669	662	7	669	106 %	—
3	Administratīvie ieņēmumi	2 124	2 124	3 906	36	3 942	3 877	20	3 897	183 %	45
4	Finanšu ieņēmumi, nokavējuma procenti un naudas sodi	149	3 478	3 245	14 681	17 926	(739)	5 513	4 774	137 %	13 152
5	Budžeta garantijas, aizņēmumu un aizdevumu operācijas	0	0	73 376	—	73 376	73 332	—	73 332	—	44
6	Ar Savienības rīcībpolitikām saistītie ieņēmumi, iemaksas un atmaksātie līdzekļi	3 858	2 340	25 115	4 769	29 884	22 345	4 545	26 890	1 149 %	2 994
	Kopā	**142 630**	**149 744**	**247 584**	**19 295**	**266 879**	**240 680**	**9 929**	**250 609**	**167 %**	**16 270**

6.1. DFS: SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU SADALĪJUMS UN PĀRMAIŅAS

(Miljonos EUR)

	DFS izdevumu kategorija	Saistību apropriācijas						Maksājumu apropriācijas					
		Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā
		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
1	Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	21 493	(1)	21 492	95	7 621	29 209	20 828	72	20 900	109	11 495	32 504
2	Kohēzija, noturība un vērtības	74 561	22	74 583	12	12 088	86 683	33 716	2 264	35 980	813	85 003	121 796
	2.a Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	*64 665*	—	*64 665*	*12*	*8 023*	*72 701*	*24 156*	*2 337*	*26 493*	*1*	*27 947*	*54 441*
	2.b Noturība un vērtības	*9 895*	*22*	*9 917*	*0*	*4 065*	*13 982*	*9 560*	*(73)*	*9 487*	*812*	*57 056*	*67 355*
3	Dabas resursi un vide	57 339	(32)	57 307	316	2 252	59 874	54 151	1 959	56 110	324	10 799	67 233
	tajā skaitā: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	*40 517*	*(0)*	*40 517*	*316*	*912*	*41 745*	*40 505*	*(32)*	*40 474*	*316*	*912*	*41 702*
4	Migrācija un robežu pārvaldība	3 893	1	3 893	—	338	4 232	3 249	12	3 261	3	463	3 727
5	Drošība un aizsardzība	2 321	378	2 699	—	79	2 778	2 035	48	2 084	8	51	2 142
6	Kaimiņattiecības un pasaule	16 230	1 073	17 303	483	1 783	19 569	15 291	(838)	14 454	161	1 626	16 241
7	Eiropas publiskā pārvalde	11 988	69	12 057	1	2 445	14 502	11 988	69	12 057	1 004	2 456	15 516
	tajā skaitā: iestāžu administratīvie izdevumi	*4 955*	*1*	*4 956*	*1*	*513*	*5 470*	*4 955*	*1*	*4 956*	*613*	*522*	*6 091*
O	Ārpus DFS	—	4 768	4 768	—	4 174	8 941	—	3 755	3 755	—	10 506	14 261

(Miljonos EUR)

DFS izdevumu kategorija		Saistību apropriācijas						Maksājumu apropriācijas					
		Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā
		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
S	Solidaritātes mehānismi Savienībā un ārpus tās (īpašie instrumenti)	1 561	(383)	1 178	407	314	1 899	1 371	(227)	1 144	728	475	2 347
	Kopā	**189 385**	**5 894**	**195 279**	**1 314**	**31 094**	**227 687**	**142 630**	**7 114**	**149 744**	**3 150**	**122 875**	**275 769**

6.2. **DFS: SAISTĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE**

(Miljonos EUR)

DFS izdevumu kategorija		Pieejamās apropriācijas kopā	Spēkā esošās saistības					Uz 2025. gadu pārnestās apropriācijas			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1	Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	29 209	21 489	95	4 378	25 962	89 %	0	3 243	3 244	3	—	0	3
2	Kohēzija, noturība un vērtības	86 683	73 513	12	10 668	84 193	97 %	0	1 335	1 335	1 070	—	85	1 155
	2.a Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	*72 701*	*63 596*	*12*	*7 808*	*71 416*	*98 %*	—	*131*	*131*	*1 070*	—	*85*	*1 154*

(Miljonos EUR)

	DFS izdevumu kategorija	Pieejamās apropriācijas kopā	Spēkā esošās saistības					Uz 2025. gadu pārnestās apropriācijas			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	2.b Noturība un vērtības	*13 982*	*9 917*	*0*	*2 860*	*12 778*	*91 %*	*0*	*1 204*	*1 204*	*0*	—	*0*	*1*
3	Dabas resursi un vide	59 874	57 243	—	721	57 964	97 %	366	1 296	1 663	13	—	234	247
	tajā skaitā: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	*41 745*	*40 465*	—	*345*	*40 810*	*98 %*	*366*	*567*	*933*	*2*	—	—	*2*
4	Migrācija un robežu pārvaldība	4 232	3 892	—	147	4 039	95 %	—	191	191	1	—	0	1
5	Drošība un aizsardzība	2 778	2 699	—	71	2 770	100 %	—	8	8	0	—	0	0
6	Kaimiņattiecības un pasaule	19 569	16 646	421	1 217	18 283	93 %	657	566	1 224	0	62	0	62
7	Eiropas publiskā pārvalde	14 502	12 003	1	1 348	13 351	92 %	—	1 097	1 097	54	—	0	54
	tajā skaitā: iestāžu administratīvie izdevumi	*5 470*	*4 911*	*1*	*379*	*5 291*	*97 %*		*134*	*134*	*45*	—	*0*	*45*
O	Ārpus DFS	8 941	4 737	—	815	5 552	62 %	30	3 359	3 389	0	—	—	0
S	Solidaritātes mehānismi Savienībā un ārpus tās (īpašie instrumenti)	1 899	842	407	297	1 546	81 %	310	7	318	25	—	10	35
	Kopā	**227 687**	**193 064**	**937**	**19 661**	**213 661**	**94 %**	**1 365**	**11 103**	**12 468**	**1 166**	**62**	**330**	**1 558**

6.3. **DFS: MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE**

(Miljonos EUR)

	DFS izdevumu kategorija	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi					Uz 2025. gadu pārnestās apropriācijas			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 +11 + 12
1	Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	32 504	20 778	98	4 988	25 864	80 %	113	6 504	6 617	9	11	3	23
2	Kohēzija, noturība un vērtības	121 796	34 082	811	81 633	116 525	96 %	1 898	3 368	5 266	0	2	2	5
	2.a Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	*54 441*	*26 490*	*1*	*25 458*	*51 949*	*95 %*	*2*	*2 489*	*2 491*	*0*	*1*	*0*	*1*
	2.b Noturība un vērtības	*67 355*	*7 591*	*810*	*56 175*	*64 576*	*96 %*	*1 896*	*879*	*2 775*	*0*	*2*	*2*	*4*
3	Dabas resursi un vide	67 233	56 043	8	8 398	64 448	96 %	376	2 401	2 777	7	0	0	8
	tajā skaitā: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	*41 702*	*40 416*	*0*	*345*	*40 762*	*98 %*	*367*	*567*	*934*	*6*	*0*	—	*6*
4	Migrācija un robežu pārvaldība	3 727	3 231	2	171	3 405	91 %	28	292	320	2	0	0	2
5	Drošība un aizsardzība	2 142	2 073	7	42	2 123	99 %	6	8	14	5	1	0	5
6	Kaimiņattiecības un pasaule	16 241	14 346	153	897	15 395	95 %	107	729	836	1	9	0	10
7	Eiropas publiskā pārvalde	15 516	11 114	926	1 226	13 266	85 %	889	1 229	2 118	54	78	1	133
	tajā skaitā: iestāžu administratīvie izdevumi	*6 091*	*4 329*	*557*	*338*	*5 224*	*86 %*	*582*	*183*	*766*	*45*	*55*	*1*	*100*

(Miljonos EUR)

	DFS izdevumu kategorija	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi					Uz 2025. gadu pārnestās apropriācijas			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 +11 + 12
O	Ārpus DFS	14 261	3 634	—	353	3 987	28 %	121	10 154	10 274	(0)	—	—	(0)
S	Solidaritātes mehānismi Savienībā un ārpus tās (īpašie instrumenti)	2 347	834	675	466	1 975	84 %	310	7	318	0	53	2	55
	Kopā	**275 769**	**146 134**	**2 680**	**98 175**	**246 988**	**90 %**	**3 848**	**24 692**	**28 540**	**78**	**154**	**8**	**240**

6.4. **DFS: NEIZPILDĪTO SAISTĪBU (*RAL*) PĀRMAIŅAS**

(Miljonos EUR)

	DFS izdevumu kategorija	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības				Kārtējā gada saistības				Kopā neizpildītās saistības gada beigās
		No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./ pārvērtēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā notikusī saistību uzņemšanās	Maksājumi	Tādu saistību atcelšana, kuras nevar pārnest	Gada beigās neizpildītās saist.	
		1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
1	Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	51 926	(853)	(17 829)	33 244	25 962	(8 035)	(7)	17 920	51 164
2	Kohēzija, noturība un vērtības	376 757	(336)	(102 977)	273 444	84 193	(13 548)	(1)	70 644	344 088
	2.a Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	*154 864*	*(161)*	*(48 409)*	*106 295*	*71 416*	*(3 540)*	*(1)*	*67 875*	*174 170*
	2.b Noturība un vērtības	*221 893*	*(176)*	*(54 568)*	*167 149*	*12 778*	*(10 008)*	*(0)*	*2 769*	*169 918*
3	Dabas resursi un vide	57 477	(125)	(23 401)	33 950	57 964	(41 048)	(0)	16 916	50 867

(Miljonos EUR)

	DFS izdevumu kategorija	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības				Kārtējā gada saistības				Kopā neizpildītās saistības gada beigās
		No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./ pārvērtēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā notikusī saistību uzņemšanās	Maksājumi	Tādu saistību atcelšana, kuras nevar pārnest	Gada beigās neizpildītās saist.	
		1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
	tajā skaitā: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	*358*	*(35)*	*(102)*	*221*	*40 810*	*(40 660)*	—	*150*	*371*
4	Migrācija un robežu pārvaldība	5 121	(1)	(2 129)	2 991	4 039	(1 276)	(0)	2 763	5 754
5	Drošība un aizsardzība	3 803	(4)	(1 378)	2 420	2 770	(744)	(0)	2 025	4 445
6	Kaimiņattiecības un pasaule	39 987	(779)	(10 433)	28 776	18 283	(4 962)	(0)	13 321	42 097
7	Eiropas publiskā pārvalde	1 004	(76)	(927)	0	13 351	(12 339)	(2)	1 011	1 011
	tajā skaitā: iestāžu administratīvie izdevumi	*608*	*(51)*	*(557)*	—	*5 291*	*(4 668)*	*(1)*	*623*	*623*
O	Ārpus DFS	6 447	(114)	(261)	6 072	5 552	(3 726)	(0)	1 827	7 899
S	Solidaritātes mehānismi Savienībā un ārpus tās (īpašie instrumenti)	482	(0)	(429)	53	1 546	(1 546)	—	0	53
	Kopā	**543 003**	**(2 288)**	**(159 765)**	**380 950**	**213 661**	**(87 223)**	**(10)**	**126 428**	**507 378**

6.5. DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA GADIEM, KAD TĀS RADUŠĀS

(Miljonos EUR)

		<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Kopā
1	Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	957	639	2 663	4 496	4 309	7 314	11 086	19 700	51 164
2	Kohēzija, noturība un vērtības	1 587	273	588	1 478	3 357	42 094	54 161	240 550	344 088
3	Dabas resursi un vide	136	201	178	222	372	3 544	663	45 551	50 867
4	Migrācija un robežu pārvaldība	40	3	18	421	139	313	1 580	3 241	5 754
5	Drošība un aizsardzība	18	46	74	188	506	612	909	2 094	4 445

(Miljonos EUR)

		<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Kopā
6	Kaimiņattiecības un pasaule	1 336	1 149	1 651	1 948	4 056	8 352	9 878	13 726	42 097
7	Eiropas publiskā pārvalde	—	—	—	—	—	0	0	1 011	1 011
O	Ārpus DFS	—	—	—	—	65	2 586	3 421	1 827	7 899
S	Solidaritātes mehānismi Savienībā un ārpus tās (īpašie instrumenti)	—	—	—	—	—	—	53	0	53
	Kopā	**4 074**	**2 312**	**5 172**	**8 752**	**12 804**	**64 814**	**81 750**	**327 700**	**507 378**

Pēc saistību pārdales, kas notika saistībā ar pāreju uz jaunu grāmatvedības sistēmu (*SUMMA*), ir notikusi nesamaksātās summas (201,274 miljardi EUR) pārbīde pa gadiem. Neizpildīto saistību kopējā summa nemainās.

6.6. DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA APROPRIĀCIJU VEIDIEM

(Miljonos EUR)

		No budžeta apropriācijām					No piešķirto ieņēmumu apropriācijām					Kopējās neizpildītās saist. 2024. gada beigās
		No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
1	Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	43 318	(629)	21 584	20 969	43 304	8 608	(230)	4 378	4 895	7 860	51 164
2	Kohēzija, noturība un vērtības	129 392	825	73 525	31 113	172 629	247 365	(1 163)	10 668	85 412	171 459	344 088
	2.a Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	*123 345*	*982*	*63 608*	*22 751*	*165 184*	*31 520*	*(1 144)*	*7 808*	*29 198*	*8 986*	*174 170*
	2.b Noturība un vērtības	*6 048*	*(157)*	*9 917*	*8 363*	*7 445*	*215 846*	*(19)*	*2 860*	*56 214*	*162 473*	*169 918*
3	Dabas resursi un vide	41 606	109	57 243	56 066	42 891	15 871	(234)	721	8 382	7 976	50 867
	tajā skaitā: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	*358*	*(35)*	*40 465*	*40 420*	*368*	*0*	—	*345*	*342*	*3*	*371*
4	Migrācija un robežu pārvaldība	4 949	24	3 892	3 239	5 627	172	(25)	147	166	127	5 754

(Miljonos EUR)

		No budžeta apropriācijām					No piešķirto ieņēmumu apropriācijām					Kopējās neizpildītās saist. 2024. gada beigās
		No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
5	Drošība un aizsardzība	3 748	(2)	2 699	2 066	4 379	55	(2)	71	57	66	4 445
6	Kaimiņattiecības un pasaule	39 345	(701)	17 067	14 618	41 093	642	(78)	1 217	777	1 004	42 097
7	Eiropas publiskā pārvalde	886	(32)	12 004	11 969	888	118	(46)	1 348	1 297	123	1 011
	tajā skaitā: iestāžu administratīvie izdevumi	*567*	*(10)*	*4 912*	*4 886*	*582*	*42*	*(42)*	*379*	*338*	*40*	*623*
O	Ārpus DFS	—	(0)	4 737	3 634	1 103	6 447	(114)	815	353	6 795	7 899
S	Solidaritātes mehānismi Savienībā un ārpus tās (īpašie instrumenti)	321	(0)	1 249	1 517	53	161	—	297	458	—	53
	Kopā	**263 564**	**(405)**	**194 000**	**145 192**	**311 967**	**279 440**	**(1 893)**	**19 661**	**101 797**	**195 410**	**507 378**

6.7. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU SADALĪJUMS UN PĀRMAIŅAS

(Miljonos EUR)

	Programma	Saistību apropriācijas						Maksājumu apropriācijas					
		Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriāci-jas kopā	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā
		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvieto-jumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriāci-jas	Piešķirtie ieņēmumi		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriāci-jas	Piešķirtie ieņēmumi	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
1	Pamatprogramma “Apvārsnis Eiropa”	12 897	1	12 898	95	4 458	17 451	11 833	196	12 028	67	7 104	19 199
	Euratom	281	(1)	280	—	58	337	333	40	372	15	107	494
	Eksperimentālais kodoltermiskais reaktors (*ITER*)	436	—	436	—	3	440	509	54	563	1	3	568

(Miljonos EUR)

Programma	Saistību apropriācijas						Maksājumu apropriācijas					
	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Citas darbības	—	—	—	—	712	712	—	—	—	—	446	446
Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	24	—	24	—	0	25	27	(5)	22	—	0	22
Fonds *InvestEU*	348	—	348	—	1 672	2 019	347	(89)	258	1	2 945	3 203
EISI – transports	1 757	0	1 758	—	48	1 806	2 119	(49)	2 070	1	40	2 112
EISI – enerģija	885	(1)	885	—	3	888	741	39	781	2	2	784
EISI – digitalizācija	87	—	87	—	4	91	151	(11)	140	1	4	145
"Digitālā Eiropa"	1 266	(1)	1 265	—	75	1 340	1 150	(115)	1 034	7	71	1 112
Decentralizētās aģentūras	213	4	217	—	11	228	213	7	220	—	11	231
Citas darbības	—	1	1	—	170	171	—	1	1	—	170	171
Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	14	—	14	—	—	14	14	6	20	—	—	20
Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	24	—	24	—	4	29	21	2	22	—	5	28
Vienotais tirgus	602	1	604	—	48	651	601	(21)	580	8	68	657
ES krāpšanas apkarošana	26	—	26	—	1	27	23	(1)	22	—	1	22
Nodokļu sistēma	38	—	38	—	1	39	30	4	35	0	1	36
Muita	136	—	136	—	9	144	105	27	132	0	9	141

(Miljonos EUR)

	Programma	Saistību apropriācijas						Maksājumu apropriācijas					
		Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā
		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
	Decentralizētās aģentūras	136	(4)	132	—	15	147	136	(4)	132	—	15	147
	Citas darbības	9	(3)	6	—	1	7	9	(1)	8	—	1	8
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	12	—	12	—	—	12	11	(4)	7	—	—	7
	Eiropas kosmosa programma	2 088	(0)	2 088	—	327	2 415	2 183	(4)	2 179	5	489	2 673
	Decentralizētās aģentūras	78	1	79	—	4	83	78	4	82	—	4	86
	Izmēģinājuma projekti un sagatavošanās darbības	17	—	17	—	—	17	4	(4)	—	—	—	—
	Savienības droša savienojamība	117	—	117	—	—	117	190	—	190	0	—	190
	Kopā 1. izdevumu kategorija: vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	21 493	(1)	21 492	95	7 621	29 209	20 828	72	20 900	109	11 495	32 504
2	Reģionālā attīstība (ERAF)	39 434	(4)	39 431	12	4 932	44 375	13 079	2 825	15 904	0	14 623	30 528
	Kohēzijas fonds	6 842	—	6 842	—	1 127	7 969	2 264	8	2 273	0	1 815	4 088
	Kohēzijas fonda iemaksas EISI – transportam	1 606	—	1 606	—	12	1 618	1 952	286	2 238	—	11	2 248
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	—	4	4	—	0	4	5	(2)	3	—	0	3
	Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+)	16 783	—	16 783	—	1 953	18 736	6 856	(781)	6 075	1	11 498	17 574
	Atbalsts Kipras turku kopienai	34	—	34	—	8	42	32	5	37	0	7	44
	Eiropas atveseļošana un noturība	123	—	123	—	2 784	2 907	105	(5)	100	2	55 240	55 342
	"Perikls IV"	1	—	1	—	0	1	1	(0)	1	0	0	1
	ES atveseļošana	3 340	—	3 340	—	51	3 391	3 340	—	3 340	651	51	4 042
	rescEU	240	—	240	0	27	268	260	0	260	125	476	862

(Miljonos EUR)

Programma	Saistību apropriācijas						Maksājumu apropriācijas					
	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
"ES – veselībai"	754	(0)	753	—	43	796	689	(146)	544	5	31	580
Ārkārtas atbalsts Savienībā (*ESI*)	—	—	—	—	8	8	2	(2)	—	—	36	36
Decentralizētās aģentūras	249	13	263	—	50	312	245	10	256	—	49	305
Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	12	0	12	—	0	13	12	0	12	—	0	12
Nodarbinātība un sociālā inovācija	94	—	94	—	11	104	85	(3)	82	1	12	95
Erasmus+	3 796	—	3 796	—	993	4 789	3 522	43	3 565	16	1 051	4 631
Eiropas Solidaritātes korpuss (*ESC*)	144	—	144	—	49	193	139	(7)	131	5	56	192
"Radošā Eiropa"	335	—	335	—	21	356	366	33	398	4	25	428
Tiesiskums	42	—	42	—	1	43	39	9	48	1	1	50
Tiesības un vērtības	219	(0)	219	—	3	222	226	(28)	197	1	2	201
Decentralizētās aģentūras	295	9	303	—	9	313	286	12	299	—	10	308
Citas darbības	8	—	8	—	0	8	7	2	9	—	0	9
Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	26	—	26	—	0	26	39	(8)	30	—	0	31
Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	183	—	183	—	7	190	167	11	178	—	7	185
Kopā 2. izdevumu kategorija: kohēzija, noturība un vērtības	74 561	22	74 583	12	12 088	86 683	33 716	2 264	35 980	813	85 003	121 796

(Miljonos EUR)

	Programma	Saistību apropriācijas						Maksājumu apropriācijas					
		Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā
		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
3	Lauksaimniecības garantijas	40 517	(0)	40 517	316	912	41 745	40 505	(32)	40 474	316	912	41 702
	Citas dabas resursu un vides progr.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai	13 156	—	13 156	—	420	13 576	11 992	1 774	13 765	0	2 712	16 478
	Jūrlietas un zivsaimniecība	1 070	—	1 070	—	154	1 224	781	199	979	1	175	1 155
	Zivsaimniecība (IZPN un RZPO)	163	(33)	130	—	—	130	143	(29)	114	—	—	114
	Decentralizētās aģentūras	30	0	30	—	2	32	30	0	30	—	2	32
	Citas darbības	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	9	—	9	—	—	9	5	(2)	3	—	—	3
	Vide un klimats (*LIFE*)	765	3	768	—	5	773	571	29	600	7	4	612
	Taisnīgas pārkārtošanās fonds	1 490	—	1 490	—	246	1 736	3	2	5	—	6 465	6 470
	Aizdevuma mehānisms saskaņā ar Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu	50	—	50	—	504	554	35	25	60	—	521	582
	Decentralizētās aģentūras	68	(2)	66	—	8	74	68	(2)	66	—	8	74
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	6	—	6	—	—	6	12	(3)	9	—	—	9
	Īpašās darbības	16	—	16	—	—	16	7	(3)	4	—	—	4
	Kopā 3. izdevumu kategorija: dabas resursi un vide	57 339	(32)	57 307	316	2 252	59 874	54 151	1 959	56 110	324	10 799	67 233
4	Patvērums, migrācija un integrācija	1 508	(5)	1 503	—	10	1 513	1 359	1	1 360	2	10	1 372
	Decentralizētās aģentūras	169	(17)	152	—	18	170	169	(17)	152	—	18	170
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

(Miljonos EUR)

	Programma	Saistību apropriācijas						Maksājumu apropriācijas					
		Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā
		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
	Robežu pārvaldība (*IBMF*) – robežu pārvaldība un vīzas	1 023	(19)	1 004	—	182	1 186	524	42	565	1	307	873
	Robežu pārvaldība (*IBMF*) – muitas aprīkojums	144	—	144	—	0	144	157	(16)	141	0	0	141
	Decentralizētās aģentūras	1 048	42	1 090	—	128	1 218	1 040	3	1 043	—	128	1 171
	Kopā 4. izdevumu kategorija: migrācija un robežu pārvaldība	3 893	1	3 893	—	338	4 232	3 249	12	3 261	3	463	3 727
5	Iekšējās drošības fonds (IDF)	322	1	323	—	2	325	238	(27)	211	2	2	215
	Kodoliekārtu ekspluatācijas izbeigšana	75	(7)	67	—	—	67	152	(10)	142	—	—	142
	Kodoldrošība un kodoliekārtu ekspluatācijas izbeigšana	62	(2)	61	—	0	61	72	6	78	1	0	79
	Decentralizētās aģentūras	251	1	252	—	17	269	251	(3)	249	—	17	266
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	—	—	—	—	—	—	1	(0)	1	—	—	1
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	23	9	32	—	0	32	21	15	36	—	0	36
	Eiropas aizsardzība (pētniecība)	218	125	344	—	12	355	211	(5)	206	1	7	215
	Eiropas aizsardzība (ar pētniecību nesaistīta)	420	260	680	—	23	703	540	8	547	2	21	570
	Militārā mobilitāte	251	—	251	—	—	251	262	73	335	1	—	335
	Aizsardzības instruments kopīgam iepirkumam	260	(10)	250	—	9	259	100	(100)	—	—	—	—
	Aizsardzības industrijas stiprināšanas instruments	343	—	343	—	16	359	79	91	170	1	3	173

(Miljonos EUR)

	Programma	Saistību apropriācijas						Maksājumu apropriācijas					
		Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā
		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
	Eiropas Aizsardzības industrijas programma	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	—	—	—	—	—	—	0	(0)	—	—	0	0
	Savienības droša savienojamība	96	—	96	—	—	96	110	—	110	—	—	110
	Kopā 5. izdevumu kategorija: drošība un aizsardzība	2 321	378	2 699	—	79	2 778	2 035	48	2 084	8	51	2 142
6	Kaimiņattiecības, attīstības sad. un starptaut. sad.	11 524	(10)	11 514	461	966	12 940	10 764	(1 510)	9 254	71	828	10 153
	Kodoldrošuma instruments (*EINS*)	42	—	42	0	21	63	27	6	33	1	21	55
	Humānā palīdzība (*HUMA*)	1 911	584	2 495	—	26	2 521	1 897	528	2 426	6	26	2 458
	Kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP)	385	—	385	—	22	406	385	(0)	385	0	12	397
	Aizjūras zemes un teritorijas (AZT)	71	—	71	1	35	107	72	(21)	51	8	21	79
	MFP+	5	—	5	—	569	574	5	—	5	—	525	530
	Citas darbības	81	(2)	79	—	1	80	81	(31)	50	—	1	51
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	—	—	—	—	0	0	—	0	0	—	0	0
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	95	(0)	95	—	0	95	86	2	88	—	0	88
	Pirmspievienošanās palīdzība (*IPA III*)	2 116	—	2 116	21	143	2 281	1 975	163	2 138	75	192	2 405
	Rietumbalkānu mehānisms	—	501	501	—	—	501	—	24	24	—	—	24
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

(Miljonos EUR)

	Programma	Saistību apropriācijas						Maksājumu apropriācijas					
		Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā
		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
	Kopā 6. izdevumu kategorija: kaimiņattiecības un pasaule	16 230	1 073	17 303	483	1 783	19 569	15 291	(838)	14 454	161	1 626	16 241
7	Darbinieku pensijas	2 515	74	2 589	—	280	2 870	2 515	74	2 589	—	280	2 870
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Eiropas Parlaments	15	0	15	—	—	15	15	0	15	—	—	15
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Eiropadome un Padome	1	(0)	1	—	—	1	1	(0)	1	—	—	1
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Komisija	10	(1)	9	—	—	9	10	(1)	9	—	—	9
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) EST	17	(2)	15	—	—	15	17	(2)	15	—	—	15
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) ERP	7	(0)	7	—	—	7	7	(0)	7	—	—	7
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Ombuds	0	(0)	0	—	—	0	0	(0)	0	—	—	0
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) EDAU	0	0	0	—	—	0	0	0	0	—	—	0
	Eiropas skolas	246	—	246	—	29	275	246	—	246	1	29	276
	Štata darbinieku atalgojums	2 898	6	2 903	—	124	3 027	2 898	6	2 903	0	124	3 027
	Ārštata darbinieku atalgojums	288	(23)	265	—	120	386	288	(23)	265	32	121	419
	Locekļi – algas un pabalsti	18	0	18	—	0	18	18	0	18	0	0	18
	Locekļi – pagaidu pabalsti	1	—	1	—	—	1	1	—	1	—	—	1
	Darbinieku piesaistīšanas izmaksas	32	(1)	31	—	0	31	32	(1)	31	2	0	33

(Miljonos EUR)

Programma	Saistību apropriācijas						Maksājumu apropriācijas					
	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Dienesta attiecību izbeigšanās	8	(0)	7	—	—	7	8	(0)	7	—	—	7
Mācību izmaksas	16	1	17	—	7	25	16	1	17	11	7	35
Sociālā joma un mobilitāte	21	2	24	—	30	53	21	2	24	11	30	65
Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas	281	6	287	—	227	514	281	6	287	171	228	685
Noma un pirkumi	312	14	326	—	962	1 287	312	14	326	7	962	1 294
Saistībā ar ēkām	133	(26)	107	—	43	150	133	(26)	107	63	43	214
Drošība	64	10	74	—	13	87	64	10	74	38	13	125
Komandējumi un reprezentācija	43	11	54	—	3	57	43	11	54	11	3	69
Sanāksmes, komitejas, konferences	19	(4)	15	—	3	17	19	(4)	15	6	3	24
Oficiālais Vēstnesis	7	(4)	3	—	0	3	7	(4)	3	1	0	4
Publikācijas	10	1	12	—	4	16	10	1	12	6	4	22
Informācijas iegūšana	7	(0)	7	—	1	7	7	(0)	7	2	1	9
Pētījumi un izmeklēšanas	5	1	6	—	0	6	5	1	6	5	0	10
Vispārējas iekārtas, transportlīdzekļi, mēbeles	15	1	16	—	8	24	15	1	16	12	8	36
Lingvistiskie ārpakalpojumi	29	(1)	27	—	51	79	29	(1)	27	2	51	81
Citi administratīvie izdevumi	18	1	19	—	26	45	18	1	19	10	26	55
Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Citu iestāžu administratīvie izdevumi	4 955	1	4 956	1	513	5 470	4 955	1	4 956	613	522	6 091

(Miljonos EUR)

	Programma	Saistību apropriācijas						Maksājumu apropriācijas					
		Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Pieejamās apropriācijas kopā
		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi	
		1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
	Kopā 7. izdevumu kategorija: Eiropas publiskā pārvalde	11 988	69	12 057	1	2 445	14 502	11 988	69	12 057	1 004	2 456	15 516
O	Inovāciju fonds (IF)	—	—	—	—	3 886	3 886	—	—	—	—	10 218	10 218
	Ukrainas mehānisms	—	4 768	4 768	—	157	4 924	—	3 755	3 755	—	157	3 912
	Citas darbības	—	—	—	—	131	131	—	—	—	—	132	132
	Kopā O izdevumu kategorija: ārpus DFS	—	4 768	4 768	—	4 174	8 941	—	3 755	3 755	—	10 506	14 261
S	Solidaritāte un palīdzība ārkārtas gadījumos (*SEAR*)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Eiropas Solidaritātes rezerve	1 351	(207)	1 144	400	—	1 544	1 351	(207)	1 144	400	—	1 544
	Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds (*EGF*)	209	(176)	34	—	17	51	20	(20)	0	0	17	18
	Brexit korekcijas rezerve	—	—	—	7	297	304	—	—	—	328	458	786
	Kopā S izdevumu kategorija: solidaritātes mehānismi Savienībā un ārpus tās (īpašie instrumenti)	1 561	(383)	1 178	407	314	1 899	1 371	(227)	1 144	728	475	2 347
	Kopā	**189 385**	**5 894**	**195 279**	**1 314**	**31 094**	**227 687**	**142 630**	**7 114**	**149 744**	**3 150**	**122 875**	**275 769**

6.8. **SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: SAISTĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE**

(Miljonos EUR)

	Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Spēkā esošās saistības					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1	Pamatprogramma “Apvārsnis Eiropa”	17 451	12 898	95	2 087	15 081	86 %	—	2 370	2 370	0	—	(0)	0
	Euratom	337	280	—	7	287	85 %	—	51	51	0	—	0	0
	Eksperimentālais kodoltermiskais reaktors (*ITER*)	440	436	—	1	438	100 %	—	2	2	—	—	—	—
	Citas darbības	712	—	—	222	222	31 %	—	490	490	—	—	—	—
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	25	24	—	—	24	97 %	—	0	0	1	—	—	1
	Fonds *InvestEU*	2 019	348	—	1 603	1 950	97 %	—	69	69	—	—	0	0
	EISI – transports	1 806	1 758	—	23	1 780	99 %	—	26	26	—	—	—	—
	EISI – enerģija	888	885	—	—	885	100 %	—	3	3	—	—	—	—
	EISI – digitalizācija	91	87	—	1	88	97 %	—	3	3	0	—	—	0
	“Digitālā Eiropa”	1 340	1 264	—	49	1 313	98 %	—	26	26	1	—	0	1
	Decentralizētās aģentūras	228	217	—	9	227	99 %	—	1	1	—	—	—	—
	Citas darbības	171	1	—	69	70	41 %	—	101	101	—	—	0	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	14	14	—	—	14	100 %	—	—	—	0	—	—	0
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	29	24	—	4	28	99 %	—	0	0	—	—	(0)	(0)
	Vienotais tirgus	651	604	—	22	626	96 %	—	25	25	0	—	0	0
	ES krāpšanas apkarošana	27	24	—	1	25	93 %	0	0	0	1	—	0	1
	Nodokļu sistēma	39	38	—	0	39	98 %	—	1	1	0	—	—	0
	Muita	144	136	—	1	137	95 %	—	7	7	—	—	—	—

(Miljonos EUR)

	Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Spēkā esošās saistības					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	Decentralizētās aģentūras	147	132	—	10	142	97 %	—	5	5	—	—	—	—
	Citas darbības	7	6	—	0	6	92 %	—	1	1	—	—	—	—
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	12	12	—	—	12	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Eiropas kosmosa programma	2 415	2 088	—	265	2 353	97 %	—	62	62	—	—	(0)	(0)
	Decentralizētās aģentūras	83	79	—	3	82	99 %	—	1	1	—	—	—	—
	Izmēģinājuma projekti un sagatavošanās darbības	17	17	—	—	17	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Savienības droša savienojamība	117	117	—	—	117	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Kopā 1. izdevumu kategorija: vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	29 209	21 489	95	4 378	25 962	89 %	0	3 243	3 244	3	—	0	3
2	Reģionālā attīstība (ERAF)	44 375	38 656	12	4 798	43 466	98 %	—	106	106	775	—	27	803
	Kohēzijas fonds	7 969	6 600	—	1 095	7 695	97 %	—	0	0	242	—	32	274
	Kohēzijas fonda iemaksas EISI – transportam	1 618	1 606	—	2	1 608	99 %	—	9	9	—	—	—	—
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	4	4	—	—	4	97 %	—	0	0	—	—	—	—
	Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+)	18 736	16 731	—	1 913	18 643	100 %	—	15	15	52	—	25	77
	Atbalsts Kipras turku kopienai	42	34	—	7	41	99 %	—	0	0	—	—	(0)	(0)
	Eiropas atveseļošana un noturība	2 907	123	—	2 230	2 353	81 %	—	554	554	0	—	0	0

(Miljonos EUR)

Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Spēkā esošās saistības					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
		no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
"Perikls IV"	1	1	—	0	1	98 %	—	0	0	—	—	—	—
ES atveseļošana	3 391	3 340	—	2	3 342	99 %	—	49	49	—	—	—	—
rescEU	268	240	0	14	254	95 %	0	13	14	(0)	—	—	(0)
"ES – veselībai"	796	753	—	41	795	100 %	—	1	1	0	—	0	0
Ārkārtas atbalsts Savienībā (*ESI*)	8	—	—	—	—	—	—	8	8	—	—	—	—
Decentralizētās aģentūras	312	263	—	38	301	96 %	—	12	12	0	—	—	0
Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	13	12	—	0	13	100 %	—	—	—	—	—	—	—
Nodarbinātība un sociālā inovācija	104	93	—	7	101	96 %	—	4	4	0	—	0	0
Erasmus+	4 789	3 796	—	477	4 273	89 %	—	516	516	0	—	—	0
Eiropas Solidaritātes korpuss (*ESC*)	193	144	—	16	160	83 %	—	34	34	—	—	—	—
"Radošā Eiropa"	356	335	—	15	350	98 %	—	6	6	—	—	0	0
Tiesiskums	43	42	—	1	42	99 %	—	0	0	—	—	—	—
Tiesības un vērtības	222	219	—	1	220	99 %	—	1	1	0	—	—	0
Decentralizētās aģentūras	313	303	—	5	308	99 %	—	5	5	0	—	—	0
Citas darbības	8	8	—	0	8	100 %	—	—	—	—	—	—	—
Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	26	26	—	0	26	99 %	—	0	0	—	—	0	0
Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	190	183	—	6	189	100 %	—	0	0	0	—	0	0

(Miljonos EUR)

	Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Spēkā esošās saistības					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	Kopā 2. izdevumu kategorija: kohēzija, noturība un vērtības	86 683	73 513	12	10 668	84 193	97 %	0	1 335	1 335	1 070	—	85	1 155
3	Lauksaimniecības garantijas	41 745	40 465	—	345	40 810	98 %	366	567	933	2	—	—	2
	Citas dabas resursu un vides progr.	0	0	0	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0
	Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai	13 576	13 155	—	1	13 156	97 %	—	189	189	0	—	230	231
	Jūrlietas un zivsaimniecība	1 224	1 070	—	127	1 196	98 %	—	23	23	0	—	4	4
	Zivsaimniecība (IZPN un RZPO)	130	130	—	—	130	100 %	—	—	—	0	—	—	0
	Decentralizētās aģentūras	32	30	—	1	31	96 %	—	1	1	—	—	—	—
	Citas darbības	0	0	0	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	9	8	—	—	8	99 %	—	—	—	0	—	—	0
	Vide un klimats (*LIFE*)	773	768	—	4	771	100 %	—	2	2	0	—	0	0
	Taisnīgas pārkārtošanās fonds	1 736	1 479	—	160	1 640	94 %	—	86	86	11	—	0	11
	Aizdevuma mehānisms saskaņā ar Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu	554	50	—	76	126	23 %	—	428	428	—	—	—	—
	Decentralizētās aģentūras	74	66	—	8	73	99 %	—	0	0	—	—	0	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	6	6	—	—	6	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Īpašās darbības	16	16	—	—	16	100 %	—	—	—	0	—	—	0
	Kopā 3. izdevumu kategorija: dabas resursi un vide	59 874	57 243	—	721	57 964	97 %	366	1 296	1 663	13	—	234	247

(Miljonos EUR)

	Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Spēkā esošās saistības					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
4	Patvērums, migrācija un integrācija	1 513	1 502	—	6	1 508	100 %	—	5	5	1	—	0	1
	Decentralizētās aģentūras	170	152	—	13	165	97 %	—	6	6	—	—	0	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	0	0	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0
	Robežu pārvaldība (*IBMF*) – robežu pārvaldība un vīzas	1 186	1 004	—	53	1 057	89 %	—	129	129	1	—	—	1
	Robežu pārvaldība (*IBMF*) – muitas aprīkojums	144	144	—	—	144	100 %	—	0	0	—	—	—	—
	Decentralizētās aģentūras	1 218	1 090	—	76	1 166	96 %	—	52	52	—	—	—	—
	Kopā 4. izdevumu kategorija: migrācija un robežu pārvaldība	4 232	3 892	—	147	4 039	95 %	—	191	191	1	—	0	1
5	Iekšējās drošības fonds (IDF)	325	323	—	1	324	99 %	—	2	2	0	—	—	0
	Kodoliekārtu ekspluatācijas izbeigšana	67	67	—	—	67	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Kodoldrošība un kodoliekārtu ekspluatācijas izbeigšana	61	60	—	0	61	100 %	—	0	0	0	—	0	0
	Decentralizētās aģentūras	269	252	—	11	263	98 %	—	6	6	0	—	0	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	32	32	—	—	32	100 %	—	0	0	0	—	—	0
	Eiropas aizsardzība (pētniecība)	355	344	—	12	355	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Eiropas aizsardzība (ar pētniecību nesaistīta)	703	680	—	23	703	100 %	—	—	—	—	—	—	—

(Miljonos EUR)

	Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Spēkā esošās saistības					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	Militārā mobilitāte	251	251	—	—	251	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Aizsardzības instruments kopīgam iepirkumam	259	250	—	9	259	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Aizsardzības industrijas stiprināšanas instruments	359	343	—	16	359	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Eiropas Aizsardzības industrijas programma	0	0	0	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Savienības droša savienojamība	96	96	—	—	96	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Kopā 5. izdevumu kategorija: drošība un aizsardzība	2 778	2 699	—	71	2 770	100 %	—	8	8	0	—	0	0
6	Kaimiņattiecības, attīstības sad. un starptaut. sad.	12 940	11 032	400	525	11 956	92 %	482	441	923	(0)	61	0	61
	Kodoldrošuma instruments (*EINS*)	63	42	0	1	43	68 %	0	20	20	0	0	—	0
	Humānā palīdzība (*HUMA*)	2 521	2 495	—	17	2 512	100 %	—	9	9	0	—	0	0
	Kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP)	406	385	—	21	406	100 %	—	0	0	0	—	(0)	0
	Aizjūras zemes un teritorijas (AZT)	107	71	1	—	72	67 %	1	35	36	(0)	0	—	0
	MFP+	574	5	—	569	574	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Citas darbības	80	79	—	0	80	99 %	—	0	0	0	—	—	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	—	—	—	—	—	—	0	0	—	—	0	0

(Miljonos EUR)

	Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Spēkā esošās saistības					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	95	95	—	0	95	100 %	—	0	0	0	—	—	0
	Pirmspievienošanās palīdzība (*IPA III*)	2 281	2 043	20	83	2 146	94 %	73	60	133	—	1	(0)	1
	Rietumbalkānu mehānisms	501	400	—	—	400	80 %	101	—	101	—	—	—	—
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	0	0	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0
	Kopā 6. izdevumu kategorija: kaimiņattiecības un pasaule	19 569	16 646	421	1 217	18 283	93 %	657	566	1 224	0	62	0	62
7	Darbinieku pensijas	2 870	2 589	—	273	2 862	100 %	—	7	7	—	—	0	0
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Eiropas Parlaments	15	15	—	—	15	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Eiropadome un Padome	1	1	—	—	1	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Komisija	9	9	—	—	9	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) EST	15	15	—	—	15	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) ERP	7	7	—	—	7	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Ombuds	0	0	—	—	0	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) EDAU	0	0	—	—	0	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Eiropas skolas	275	246	—	23	269	98 %	—	6	6	0	—	—	0

(Miljonos EUR)

Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Spēkā esošās saistības					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
		no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Štata darbinieku atalgojums	3 027	2 897	—	60	2 957	98 %	—	64	64	6	—	—	6
Ārštata darbinieku atalgojums	386	265	—	45	310	80 %	—	75	75	0	—	0	0
Locekļi – algas un pabalsti	18	17	—	0	17	95 %	—	0	0	1	—	—	1
Locekļi – pagaidu pabalsti	1	1	—	—	1	100 %	—	—	—	—	—	—	—
Darbinieku piesaistīšanas izmaksas	31	30	—	0	31	98 %	—	0	0	0	—	—	0
Dienesta attiecību izbeigšanās	7	7	—	—	7	100 %	—	—	—	—	—	—	—
Mācību izmaksas	25	17	—	4	22	88 %	—	3	3	0	—	0	0
Sociālā joma un mobilitāte	53	23	—	15	38	72 %	—	15	15	0	—	0	0
Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas	514	287	—	134	420	82 %	—	93	93	0	—	0	0
Noma un pirkumi	1 287	326	—	314	639	50 %	—	648	648	0	—	—	0
Saistībā ar ēkām	150	107	—	22	129	86 %	—	21	21	0	—	—	0
Drošība	87	74	—	9	83	96 %	—	3	3	0	—	0	0
Komandējumi un reprezentācija	57	54	—	2	55	97 %	—	2	2	0	—	0	0
Sanāksmes, komitejas, konferences	17	15	—	1	16	92 %	—	1	1	0	—	0	0
Oficiālais Vēstnesis	3	3	—	0	3	100 %	—	0	0	—	—	—	—
Publikācijas	16	12	—	3	14	90 %	—	2	2	0	—	—	0
Informācijas iegūšana	7	7	—	0	7	94 %	—	0	0	0	—	—	0

(Miljonos EUR)

	Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Spēkā esošās saistības					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	Pētījumi un izmeklēšanas	6	6	—	0	6	99 %	—	0	0	0	—	—	0
	Vispārējas iekārtas, transportlīdzekļi, mēbeles	24	16	—	6	23	94 %	—	1	1	0	—	0	0
	Lingvistiskie ārpakalpojumi	79	27	—	36	63	80 %	—	16	16	—	—	0	0
	Citi administratīvie izdevumi	45	19	—	21	41	89 %	—	5	5	0	—	0	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	0	0	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0
	Citu iestāžu administratīvie izdevumi	5 470	4 911	1	379	5 291	97 %	0	134	134	45	—	0	45
	Kopā 7. izdevumu kategorija: Eiropas publiskā pārvalde	14 502	12 003	1	1 348	13 351	92 %	—	1 097	1 097	54	—	0	54
O	Inovāciju fonds (IF)	3 886	—	—	603	603	16 %	—	3 283	3 283	—	—	—	—
	Ukrainas mehānisms	4 924	4 737	—	150	4 887	99 %	30	7	37	0	—	0	0
	Citas darbības	131	—	—	62	62	48 %	—	68	68	—	—	—	—
	Kopā O izdevumu kategorija: ārpus DFS	8 941	4 737	—	815	5 552	62 %	30	3 359	3 389	0	—	0	0
S	Solidaritāte un palīdzība ārkārtas gadījumos (*SEAR*)	0	0	0	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0
	Eiropas Solidaritātes rezerve	1 544	834	400	—	1 234	80 %	310	—	310	—	—	—	—
	Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds (*EGF*)	51	8	—	—	8	16 %	—	7	7	25	—	10	35

(Miljonos EUR)

Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Spēkā esošās saistības					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
		no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Brexit korekcijas rezerve	304	—	7	297	304	100 %	—	—	—	—	—	—	—
Kopā S izdevumu kategorija: solidaritātes mehānismi Savienībā un ārpus tās (īpašie instrumenti)	1 899	842	407	297	1 546	81 %	310	7	318	25	—	10	35
Kopā	**227 687**	**193 064**	**937**	**19 661**	**213 661**	**94 %**	**1 365**	**11 103**	**12 468**	**1 166**	**62**	**330**	**1 558**

6.9. **SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE**

(Miljonos EUR)

	Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1	Pamatprogramma “Apvārsnis Eiropa”	19 199	11 956	59	1 789	13 803	72 %	72	5 314	5 386	0	8	2	10
	Euratom	494	354	14	36	405	82 %	18	71	89	0	1	—	1
	Eksperimentālais kodoltermiskais reaktors (*ITER*)	568	561	1	1	563	99 %	2	2	4	(0)	0	—	0
	Citas darbības	446	—	—	86	86	19 %	—	361	361	—	—	—	—
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	22	21	—	—	21	94 %	—	0	0	1	—	—	1

(Miljonos EUR)

Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
		no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Fonds *InvestEU*	3 203	253	1	2 836	3 090	96 %	1	109	109	4	0	0	4
EISI – transports	2 112	2 069	1	37	2 107	100 %	1	4	5	0	0	—	0
EISI – enerģija	784	780	2	—	782	100 %	1	2	3	0	0	—	0
EISI – digitalizācija	145	140	1	2	143	98 %	0	2	3	0	0	—	0
"Digitālā Eiropa"	1 112	1 027	7	41	1 075	97 %	6	29	35	1	0	0	2
Decentralizētās aģentūras	231	220	—	9	230	99 %	—	1	1	0	—	—	0
Citas darbības	171	1	—	10	11	6 %	—	161	161	0	—	—	0
Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	20	20	—	—	20	100 %	—	—	—	0	—	—	0
Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	28	22	—	4	27	97 %	—	1	1	0	—	0	0
Vienotais tirgus	657	573	8	22	603	92 %	7	46	53	0	1	0	1
ES krāpšanas apkarošana	22	20	—	0	20	90 %	—	0	0	2	—	0	2
Nodokļu sistēma	36	35	0	0	35	97 %	0	1	1	0	0	—	0
Muita	141	132	0	1	133	95 %	0	7	7	0	0	—	0
Decentralizētās aģentūras	147	132	—	10	141	96 %	—	5	5	0	—	—	0
Citas darbības	8	8	—	0	8	96 %	—	0	0	—	—	—	—
Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	7	7	—	—	7	96 %	—	—	—	0	—	—	0
Eiropas kosmosa programma	2 673	2 175	5	101	2 280	85 %	4	388	392	0	0	0	0

(Miljonos EUR)

	Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	Decentralizētās aģentūras	86	82	—	3	85	99 %	—	1	1	—	—	—	—
	Izmēģinājuma projekti un sagatavošanās darbības	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Savienības droša savienojamība	190	190	—	—	190	100 %	0	—	0	—	0	—	0
	Kopā 1. izdevumu kategorija: vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	32 504	20 778	98	4 988	25 864	80 %	113	6 504	6 617	9	11	3	23
2	Reģionālā attīstība (ERAF)	30 528	15 903	0	13 357	29 261	96 %	1	1 266	1 267	0	0	—	0
	Kohēzijas fonds	4 088	2 272	0	1 815	4 087	100 %	0	0	1	(0)	0	0	0
	Kohēzijas fonda iemaksas EISI – transportam	2 248	2 238	—	8	2 246	100 %	—	3	3	0	—	(0)	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	3	3	—	—	3	97 %	—	0	0	—	—	—	—
	Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+)	17 574	6 074	0	10 278	16 352	93 %	1	1 221	1 221	0	0	0	1
	Atbalsts Kipras turku kopienai	44	37	0	7	44	99 %	0	—	0	0	0	—	0
	Eiropas atveseļošana un noturība	55 342	98	2	55 189	55 288	100 %	2	52	54	0	0	0	0
	"Perikls IV"	1	1	0	0	1	95 %	—	0	0	0	—	—	0
	ES atveseļošana	4 042	1 477	651	1	2 128	53 %	1 863	51	1 914	—	0	—	0
	rescEU	862	260	125	372	757	88 %	—	105	105	—	—	0	0

(Miljonos EUR)

Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
		no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
"ES – veselībai"	580	540	4	29	573	99 %	4	2	5	0	1	0	1
Ārkārtas atbalsts Savienībā (*ESI*)	36	—	—	9	9	24 %	—	27	27	—	—	1	1
Decentralizētās aģentūras	305	256	—	38	294	96 %	—	12	12	0	—	—	0
Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	12	12	—	0	12	100 %	—	—	—	0	—	—	0
Nodarbinātība un sociālā inovācija	95	81	1	5	87	92 %	1	6	8	0	0	0	0
Erasmus+	4 631	3 547	16	478	4 041	87 %	18	572	590	(0)	0	0	1
Eiropas Solidaritātes korpuss (*ESC*)	192	128	5	18	151	78 %	3	38	42	(0)	0	0	0
"Radošā Eiropa"	428	396	4	17	417	97 %	2	9	11	0	0	0	0
Tiesiskums	50	47	1	1	49	98 %	1	0	1	0	0	—	0
Tiesības un vērtības	201	196	1	1	199	99 %	1	1	2	0	0	—	0
Decentralizētās aģentūras	308	299	—	5	304	98 %	—	5	5	0	—	0	0
Citas darbības	9	9	—	0	9	100 %	—	—	—	0	—	—	0
Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	31	30	—	0	31	99 %	—	0	0	0	—	—	0
Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	185	178	—	6	184	99 %	—	1	1	0	—	—	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(Miljonos EUR)

	Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	Kopā 2. izdevumu kategorija: kohēzija, noturība un vērtības	121 796	34 082	811	81 633	116 525	96 %	1 898	3 368	5 266	0	2	2	5
3	Lauksaimniecības garantijas	41 702	40 416	0	345	40 762	98 %	367	567	934	6	0	—	6
	Citas dabas resursu un vides progr.	0	0	0	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0
	Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai	16 478	13 765	0	1 704	15 469	94 %	0	1 008	1 008	0	0	—	1
	Jūrlietas un zivsaimniecība	1 155	978	1	173	1 152	100 %	1	2	3	0	0	0	0
	Zivsaimniecība (IZPN un RZPO)	114	114	—	—	114	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Decentralizētās aģentūras	32	30	—	1	31	96 %	—	1	1	—	—	—	—
	Citas darbības	0	0	0	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	3	3	—	—	3	100 %	—	—	—	0	—	—	0
	Vide un klimats (*LIFE*)	612	592	7	3	603	99 %	8	1	8	0	0	0	1
	Taisnīgas pārkārtošanās fonds	6 470	5	—	6 145	6 150	95 %	—	320	320	—	—	0	0
	Aizdevuma mehānisms saskaņā ar Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu	582	60	—	19	79	14 %	—	503	503	—	—	—	—

(Miljonos EUR)

	Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	Decentralizētās aģentūras	74	66	—	8	73	99 %	—	0	0	—	—	0	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	9	9	—	—	9	99 %	—	—	—	0	—	—	0
	Īpašās darbības	4	4	—	—	4	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Kopā 3. izdevumu kategorija: dabas resursi un vide	67 233	56 043	8	8 398	64 448	96 %	376	2 401	2 777	7	0	0	8
4	Patvērums, migrācija un integrācija	1 372	1 357	1	8	1 366	100 %	2	3	5	1	0	—	1
	Decentralizētās aģentūras	170	152	—	13	165	97 %	—	6	6	—	—	0	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	0	0	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0
	Robežu pārvaldība (*IBMF*) – robežu pārvaldība un vīzas	873	563	1	75	639	73 %	1	231	233	1	0	—	1
	Robežu pārvaldība (*IBMF*) – muitas aprīkojums	141	117	0	0	117	83 %	24	—	24	—	0	—	0
	Decentralizētās aģentūras	1 171	1 043	—	76	1 119	96 %	—	52	52	—	—	—	—
	Kopā 4. izdevumu kategorija: migrācija un robežu pārvaldība	3 727	3 231	2	171	3 405	91 %	28	292	320	2	0	0	2

(Miljonos EUR)

	Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
5	Iekšējās drošības fonds (IDF)	215	209	1	1	211	99 %	1	2	3	0	0	—	0
	Kodoliekārtu ekspluatācijas izbeigšana	142	142	—	—	142	100 %	—	—	—	0	—	—	0
	Kodoldrošība un kodoliekārtu ekspluatācijas izbeigšana	79	75	1	0	76	97 %	2	—	2	1	0	0	1
	Decentralizētās aģentūras	266	247	—	11	257	97 %	—	6	6	2	—	0	2
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	36	35	—	—	35	98 %	—	0	0	1	—	—	1
	Eiropas aizsardzība (pētniecība)	215	205	1	7	214	99 %	1	—	1	0	0	—	0
	Eiropas aizsardzība (ar pētniecību nesaistīta)	570	545	2	21	568	100 %	2	—	2	(0)	0	0	0
	Militārā mobilitāte	335	335	1	—	335	100 %	0	—	0	0	0	—	0
	Aizsardzības instruments kopīgam iepirkumam	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Aizsardzības industrijas stiprināšanas instruments	173	170	1	3	173	100 %	—	—	—	—	0	0	0
	Eiropas Aizsardzības industrijas programma	0	0	0	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	0

(Miljonos EUR)

	Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	Savienības droša savienojamība	110	110	—	—	110	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Kopā 5. izdevumu kategorija: drošība un aizsardzība	2 142	2 073	7	42	2 123	99 %	6	8	14	5	1	0	5
6	Kaimiņattiecības, attīstības sad. un starptaut. sad.	10 153	9 192	64	346	9 603	95 %	62	482	544	0	7	0	7
	Kodoldrošuma instruments (*EINS*)	55	33	1	8	41	75 %	1	13	13	0	0	—	0
	Humānā palīdzība (*HUMA*)	2 458	2 419	6	17	2 442	99 %	6	9	16	0	0	—	1
	Kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP)	397	383	0	9	393	99 %	1	3	4	0	0	—	0
	Aizjūras zemes un teritorijas (AZT)	79	47	8	—	55	69 %	4	21	25	(0)	0	—	0
	MFP+	530	5	—	416	421	79 %	—	109	109	—	—	—	—
	Citas darbības	51	50	—	0	51	99 %	—	0	0	0	—	—	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	0	—	—	0	37 %	—	0	0	—	—	0	0
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	88	88	—	0	88	100 %	—	0	0	0	—	—	0
	Pirmspievienošanās palīdzība (*IPA III*)	2 405	2 128	74	100	2 301	96 %	10	92	102	0	2	—	2
	Rietumbalkānu mehānisms	24	1	—	—	1	3 %	23	—	23	—	—	—	—

(Miljonos EUR)

	Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	0	0	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0
	Kopā 6. izdevumu kategorija: kaimiņattiecības un pasaule	16 241	14 346	153	897	15 395	95 %	107	729	836	1	9	0	10
7	Darbinieku pensijas	2 870	2 589	—	273	2 862	100 %	—	7	7	—	—	0	0
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Eiropas Parlaments	15	15	—	—	15	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Eiropadome un Padome	1	1	—	—	1	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Komisija	9	9	—	—	9	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) EST	15	15	—	—	15	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) ERP	7	7	—	—	7	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Ombuds	0	0	—	—	0	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) EDAU	0	0	—	—	0	100 %	—	—	—	—	—	—	—
	Eiropas skolas	276	246	1	20	266	96 %	0	10	10	0	—	—	0
	Štata darbinieku atalgojums	3 027	2 897	0	60	2 957	98 %	0	64	64	6	0	—	6
	Ārštata darbinieku atalgojums	419	243	29	44	316	75 %	22	77	98	0	4	0	4

(Miljonos EUR)

Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
		no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Locekļi – algas un pabalsti	18	16	0	0	16	89 %	1	0	1	1	0	—	1
Locekļi – pagaidu pabalsti	1	0	—	—	0	30 %	0	—	0	—	—	—	—
Darbinieku piesaistīšanas izmaksas	33	27	1	0	29	87 %	3	0	4	0	0	—	1
Dienesta attiecību izbeigšanās	7	7	—	—	7	99 %	0	—	0	—	—	—	—
Mācību izmaksas	35	8	10	2	20	56 %	10	5	15	0	1	0	1
Sociālā joma un mobilitāte	65	16	9	11	36	56 %	7	20	27	0	1	0	1
Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas	685	167	170	89	425	62 %	120	139	259	0	1	0	1
Noma un pirkumi	1 294	295	7	313	615	48 %	30	649	679	0	0	—	0
Saistībā ar ēkām	214	63	58	17	138	65 %	44	26	70	0	5	—	5
Drošība	125	49	36	2	87	70 %	25	10	35	0	3	0	3
Komandējumi un reprezentācija	69	44	8	2	54	78 %	10	2	12	0	3	0	3
Sanāksmes, komitejas, konferences	24	10	3	1	14	58 %	5	2	7	0	3	0	3
Oficiālais Vēstnesis	4	2	1	—	2	66 %	1	0	1	—	0	—	0
Publikācijas	22	6	6	1	14	63 %	5	3	8	0	0	—	0
Informācijas iegūšana	9	5	2	0	7	74 %	2	0	2	0	0	—	0
Pētījumi un izmeklēšanas	10	1	5	—	5	52 %	5	0	5	0	0	0	0

(Miljonos EUR)

	Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
			no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	Vispārējas iekārtas, transportlīdzekļi, mēbeles	36	7	12	5	24	66 %	9	3	12	0	0	0	0
	Lingvistiskie ārpakalpojumi	81	26	2	35	63	78 %	2	16	18	—	0	0	0
	Citi administratīvie izdevumi	55	14	9	14	38	69 %	5	12	17	0	1	0	1
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	0	0	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0
	Citu iestāžu administratīvie izdevumi	6 091	4 329	557	338	5 224	86 %	582	183	766	45	55	1	100
	Kopā 7. izdevumu kategorija: Eiropas publiskā pārvalde	15 516	11 114	926	1 226	13 266	85 %	889	1 229	2 118	54	78	1	133
O	Inovāciju fonds (IF)	10 218	—	—	292	292	3 %	—	9 926	9 926	—	—	—	—
	Ukrainas mehānisms	3 912	3 634	—	3	3 637	93 %	121	153	274	(0)	—	—	(0)
	Citas darbības	132	—	—	57	57	44 %	—	74	74	—	—	—	—
	Kopā O izdevumu kategorija: ārpus DFS	14 261	3 634	—	353	3 987	28 %	121	10 154	10 274	(0)	—	—	(0)
S	Solidaritāte un palīdzība ārkārtas gadījumos (*SEAR*)	0	0	0	0	0	—	0	0	0	0	0	0	0
	Eiropas Solidaritātes rezerve	1 544	834	400	—	1 234	80 %	310	—	310	—	—	—	—
	Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(Miljonos EUR)

Programma	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi					Apropriācijas, kas pārnestas uz 2025. gadu			Likvidējamās apropriācijas			
		no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds (*EGF*)	18	0	0	8	8	47 %	0	7	7	0	0	2	2
Brexit korekcijas rezerve	786	—	275	458	733	93 %	—	—	—	—	53	—	53
Kopā S izdevumu kategorija: solidaritātes mehānismi Savienībā un ārpus tās (īpašie instrumenti)	2 347	834	675	466	1 975	84 %	310	7	318	0	53	2	55
Kopā	**275 769**	**146 134**	**2 680**	**98 175**	**246 988**	**90 %**	**3 848**	**24 692**	**28 540**	**78**	**154**	**8**	**240**

6.10. **SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: NEIZPILDĪTO SAISTĪBU (RAL) PĀRMAIŅAS**

(Miljonos EUR)

	Programma	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības				Kārtējā gada saistības				Kopā neizpildītās saistības gada beigās
		No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./ pārvērtēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā notikusī saistību uzņemšanās	Maksājumi	Tādu saistību atcelšana, kuras nevar pārnest	Gada beigās neizpildītās saist.	
		1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
1	Pamatprogramma “Apvārsnis Eiropa”	27 939	(566)	(9 905)	17 468	15 081	(3 898)	(5)	11 178	28 646
	Euratom	357	(5)	(249)	103	287	(156)	—	131	234
	Eksperimentālais kodoltermiskais reaktors (*ITER*)	1 576	(0)	(484)	1 093	438	(80)	(1)	356	1 449
	Citas darbības	135	(8)	(55)	72	222	(30)	—	191	263
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	48	(1)	(16)	31	24	(4)	—	20	50

(Miljonos EUR)

Programma	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības				Kārtējā gada saistības				Kopā neizpildītās saistības gada beigās
	No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./ pārvērtēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā notikusī saistību uzņemšanās	Maksājumi	Tādu saistību atcelšana, kuras nevar pārnest	Gada beigās neizpildītās saist.	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Fonds *InvestEU*	5 834	(31)	(1 474)	4 329	1 950	(1 616)	—	334	4 663
EISI – transports	6 503	(88)	(2 093)	4 322	1 780	(13)	—	1 767	6 089
EISI – enerģija	3 873	(42)	(778)	3 053	885	(4)	—	881	3 934
EISI – digitalizācija	650	(39)	(137)	474	88	(6)	—	83	556
"Digitālā Eiropa"	2 116	(3)	(830)	1 283	1 313	(245)	(0)	1 068	2 351
Decentralizētās aģentūras	39	—	(39)	—	227	(191)	—	36	36
Citas darbības	2	(0)	(1)	1	70	(10)	—	60	61
Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	34	(2)	(10)	22	14	(10)	—	4	26
Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	36	(1)	(21)	13	28	(6)	—	23	36
Vienotais tirgus	949	(58)	(461)	430	626	(141)	(0)	484	914
ES krāpšanas apkarošana	29	(0)	(11)	18	25	(9)	—	16	34
Nodokļu sistēma	42	(1)	(26)	14	39	(9)	—	30	44
Muita	146	(2)	(97)	47	137	(36)	—	101	148
Decentralizētās aģentūras	0	(0)	—	—	142	(141)	—	0	0
Citas darbības	7	(0)	(7)	0	6	(1)	—	5	5
Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	21	(1)	(6)	14	12	(1)	—	11	25
Eiropas kosmosa programma	1 413	(4)	(953)	457	2 353	(1 327)	—	1 026	1 483
Decentralizētās aģentūras	20	—	(20)	—	82	(65)	—	17	17
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanās darbības	—	—	—	—	17	—	—	17	17
Savienības droša savienojamība	156	(0)	(156)	—	117	(34)	—	83	83

(Miljonos EUR)

	Programma	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības				Kārtējā gada saistības				Kopā neizpildītās saistības gada beigās
		No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./ pārvērtēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā notikusī saistību uzņemšanās	Maksājumi	Tādu saistību atcelšana, kuras nevar pārnest	Gada beigās neizpildītās saist.	
		1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
	Kopā 1. izdevumu kategorija: vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	51 926	(853)	(17 829)	33 244	25 962	(8 035)	(7)	17 920	51 164
2	Reģionālā attīstība (ERAF)	91 069	(86)	(27 087)	63 896	43 466	(2 173)	(1)	41 292	105 188
	Kohēzijas fonds	12 460	(19)	(3 288)	9 153	7 695	(799)	(0)	6 896	16 048
	Kohēzijas fonda iemaksas EISI – transportam	6 080	(40)	(2 234)	3 806	1 608	(12)	—	1 596	5 402
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	3	(0)	(1)	2	4	(2)	—	1	4
	Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+)	45 251	(15)	(15 798)	29 438	18 643	(554)	(0)	18 090	47 528
	Atbalsts Kipras turku kopienai	100	(3)	(39)	59	41	(5)	(0)	36	95
	Eiropas atveseļošana un noturība	214 518	(13)	(51 488)	163 017	2 353	(3 800)	—	(1 447)	161 570
	“Perikls IV”	1	(0)	(0)	0	1	(1)	—	0	0
	ES atveseļošana	651	(0)	(651)	—	3 342	(1 477)	—	1 865	1 865
	rescEU	1 707	(11)	(659)	1 036	254	(97)	(0)	157	1 193
	“ES – veselībai”	1 301	(15)	(403)	883	795	(171)	—	624	1 507
	Ārkārtas atbalsts Savienībā (*ESI*)	40	(3)	(9)	28	—	—	—	—	28
	Decentralizētās aģentūras	43	(0)	(12)	31	301	(282)	—	19	50
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	—	—	0	—	—	—	—	0
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	10	(1)	(8)	1	13	(4)	—	9	10
	Nodarbinātība un sociālā inovācija	184	(12)	(65)	107	101	(23)	—	78	185

(Miljonos EUR)

	Programma	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības				Kārtējā gada saistības				Kopā neizpildītās saistības gada beigās
		No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./ pārvērtēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā notikusī saistību uzņemšanās	Maksājumi	Tādu saistību atcelšana, kuras nevar pārnest	Gada beigās neizpildītās saist.	
		1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
	Erasmus+	2 083	(64)	(661)	1 358	4 273	(3 380)	—	893	2 251
	Eiropas Solidaritātes korpuss (*ESC*)	166	(27)	(42)	97	160	(108)	—	52	149
	"Radošā Eiropa"	427	(6)	(220)	201	350	(197)	—	153	354
	Tiesiskums	67	(7)	(24)	36	42	(25)	—	18	53
	Tiesības un vērtības	272	(5)	(119)	147	220	(80)	—	140	288
	Decentralizētās aģentūras	49	(0)	(7)	41	308	(296)	—	12	53
	Citas darbības	16	(2)	(9)	5	8	(1)	—	7	13
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	65	(2)	(31)	32	26	—	—	26	58
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	195	(4)	(122)	69	189	(61)	—	128	197
	Kopā 2. izdevumu kategorija: kohēzija, noturība un vērtības	376 757	(336)	(102 977)	273 444	84 193	(13 548)	(1)	70 644	344 088
3	Lauksaimniecības garantijas	358	(35)	(102)	221	40 810	(40 660)	—	150	371
	Citas dabas resursu un vides progr.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai	37 891	(61)	(15 431)	22 399	13 156	(38)	(0)	13 118	35 517
	Jūrlietas un zivsaimniecība	3 299	(2)	(1 092)	2 204	1 196	(59)	(0)	1 137	3 341
	Zivsaimniecība (IZPN un RZPO)	23	(1)	(14)	8	130	(100)	—	30	38
	Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	31	(31)	—	—	—
	Citas darbības	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	4	(0)	(2)	2	8	(1)	—	8	10
	Vide un klimats (*LIFE*)	2 547	(25)	(565)	1 957	771	(37)	—	734	2 691

(Miljonos EUR)

	Programma	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības				Kārtējā gada saistības				Kopā neizpildītās saistības gada beigās
		No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./ pārvērtēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā notikusī saistību uzņemšanās	Maksājumi	Tādu saistību atcelšana, kuras nevar pārnest	Gada beigās neizpildītās saist.	
		1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
	Taisnīgas pārkārtošanās fonds	13 276	(0)	(6 149)	7 127	1 640	(1)	—	1 638	8 765
	Aizdevuma mehānisms saskaņā ar Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu	57	—	(36)	21	126	(43)	—	83	104
	Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	73	(73)	—	—	—
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	18	(0)	(9)	9	6	—	—	6	15
	Īpašās darbības	4	(0)	(1)	3	16	(3)	—	13	16
	Kopā 3. izdevumu kategorija: dabas resursi un vide	57 477	(125)	(23 401)	33 950	57 964	(41 048)	(0)	16 916	50 867
4	Patvērums, migrācija un integrācija	2 720	(0)	(1 291)	1 428	1 508	(74)	(0)	1 433	2 862
	Decentralizētās aģentūras	13	—	—	13	165	(165)	—	—	13
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Robežu pārvaldība (*IBMF*) – robežu pārvaldība un vīzas	1 798	(0)	(585)	1 213	1 057	(54)	(0)	1 002	2 215
	Robežu pārvaldība (*IBMF*) – muitas aprīkojums	278	(0)	(71)	207	144	(46)	—	98	305
	Decentralizētās aģentūras	312	—	(182)	130	1 166	(937)	—	230	359
	Kopā 4. izdevumu kategorija: migrācija un robežu pārvaldība	5 121	(1)	(2 129)	2 991	4 039	(1 276)	(0)	2 763	5 754
5	Iekšējās drošības fonds (IDF)	524	(0)	(205)	319	324	(6)	(0)	317	636
	Kodoliekārtu ekspluatācijas izbeigšana	405	(0)	(142)	263	67	(0)	—	67	331
	Kodoldrošība un kodoliekārtu ekspluatācijas izbeigšana	312	(1)	(66)	246	61	(10)	—	50	296
	Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	263	(257)	—	6	6
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	1	—	—	1	—	—	—	—	1

(Miljonos EUR)

	Programma	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības				Kārtējā gada saistības				Kopā neizpildītās saistības gada beigās
		No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./ pārvērtēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā notikusī saistību uzņemšanās	Maksājumi	Tādu saistību atcelšana, kuras nevar pārnest	Gada beigās neizpildītās saist.	
		1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	26	(2)	(16)	8	32	(19)	—	13	22
	Eiropas aizsardzība (pētniecība)	646	(0)	(198)	448	355	(16)	(0)	339	788
	Eiropas aizsardzība (ar pētniecību nesaistīta)	1 323	(0)	(454)	869	703	(114)	—	589	1 458
	Militārā mobilitāte	376	(1)	(218)	157	251	(117)	—	134	291
	Aizsardzības instruments kopīgam iepirkumam	—	—	—	—	259	—	—	259	259
	Aizsardzības industrijas stiprināšanas instruments	157	(0)	(49)	107	359	(124)	—	235	343
	Eiropas Aizsardzības industrijas programma	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	—	—	0	—	—	—	—	0
	Savienības droša savienojamība	30	—	(30)	—	96	(80)	—	16	16
	Kopā 5. izdevumu kategorija: drošība un aizsardzība	3 803	(4)	(1 378)	2 420	2 770	(744)	(0)	2 025	4 445
6	Kaimiņattiecības, attīstības sad. un starptaut. sad.	30 682	(639)	(7 791)	22 252	11 956	(1 811)	(0)	10 145	32 397
	Kodoldrošuma instruments (*EINS*)	140	(5)	(33)	102	43	(8)	—	34	137
	Humānā palīdzība (*HUMA*)	1 063	(6)	(557)	500	2 512	(1 885)	(0)	627	1 127
	Kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP)	108	(25)	(40)	43	406	(352)	—	54	96
	Aizjūras zemes un teritorijas (AZT)	129	(0)	(27)	102	72	(27)	—	44	147
	MFP+	—	—	—	—	574	(421)	—	153	153

(Miljonos EUR)

	Programma	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības				Kārtējā gada saistības				Kopā neizpildītās saistības gada beigās
		No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./ pārvērtēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā notikusī saistību uzņemšanās	Maksājumi	Tādu saistību atcelšana, kuras nevar pārnest	Gada beigās neizpildītās saist.	
		1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
	Citas darbības	28	(0)	(28)	0	80	(23)	—	57	57
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	(0)	(0)	0	—	—	—	—	0
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	153	(9)	(57)	87	95	(31)	—	64	151
	Pirmspievienošanās palīdzība (*IPA III*)	7 684	(95)	(1 899)	5 689	2 146	(402)	—	1 744	7 434
	Rietumbalkānu mehānisms	—	—	—	—	400	(1)	—	399	399
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kopā 6. izdevumu kategorija: kaimiņattiecības un pasaule	39 987	(779)	(10 433)	28 776	18 283	(4 962)	(0)	13 321	42 097
7	Darbinieku pensijas	—	—	—	—	2 862	(2 862)	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Eiropas Parlaments	—	—	—	—	15	(15)	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Eiropadome un Padome	—	—	—	—	1	(1)	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Komisija	—	—	—	—	9	(9)	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) EST	—	—	—	—	15	(15)	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) ERP	—	—	—	—	7	(7)	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Ombuds	—	—	—	—	0	(0)	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) EDAU	—	—	—	—	0	(0)	—	—	—
	Eiropas skolas	1	—	(1)	—	269	(265)	—	4	4

(Miljonos EUR)

Programma	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības				Kārtējā gada saistības				Kopā neizpildītās saistības gada beigās
	No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./ pārvērtēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā notikusī saistību uzņemšanās	Maksājumi	Tādu saistību atcelšana, kuras nevar pārnest	Gada beigās neizpildītās saist.	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Štata darbinieku atalgojums	0	(0)	(0)	—	2 957	(2 957)	(0)	0	0
Ārštata darbinieku atalgojums	33	(4)	(29)	0	310	(287)	(0)	23	23
Locekļi – algas un pabalsti	0	(0)	(0)	—	17	(16)	—	1	1
Locekļi – pagaidu pabalsti	—	—	—	—	1	(0)	(0)	—	—
Darbinieku piesaistīšanas izmaksas	2	(0)	(1)	—	31	(27)	—	3	3
Dienesta attiecību izbeigšanās	—	—	—	—	7	(7)	(0)	—	—
Mācību izmaksas	11	(1)	(10)	—	22	(10)	—	12	12
Sociālā joma un mobilitāte	13	(3)	(10)	0	38	(26)	—	12	12
Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas	172	(1)	(171)	—	420	(255)	—	166	166
Noma un pirkumi	7	(0)	(7)	—	639	(608)	—	31	31
Saistībā ar ēkām	63	(5)	(58)	—	129	(80)	—	49	49
Drošība	38	(3)	(36)	—	83	(51)	—	32	32
Komandējumi un reprezentācija	11	(3)	(8)	—	55	(45)	—	10	10
Sanāksmes, komitejas, konferences	7	(3)	(3)	—	16	(10)	—	6	6
Oficiālais Vēstnesis	1	(0)	(1)	—	3	(2)	—	1	1
Publikācijas	6	(0)	(6)	—	14	(8)	—	7	7
Informācijas iegūšana	2	(0)	(2)	—	7	(5)	—	2	2
Pētījumi un izmeklēšanas	5	(0)	(5)	—	6	(1)	—	5	5

(Miljonos EUR)

	Programma	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības				Kārtējā gada saistības				Kopā neizpildītās saistības gada beigās
		No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./ pārvērtēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā notikusī saistību uzņemšanās	Maksājumi	Tādu saistību atcelšana, kuras nevar pārnest	Gada beigās neizpildītās saist.	
		1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
	Vispārējas iekārtas, transportlīdzekļi, mēbeles	12	(0)	(12)	—	23	(12)	—	11	11
	Lingvistiskie ārpakalpojumi	2	(0)	(2)	—	63	(61)	—	2	2
	Citi administratīvie izdevumi	10	(1)	(9)	—	41	(29)	—	12	12
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Citu iestāžu administratīvie izdevumi	608	(51)	(557)	—	5 291	(4 668)	(1)	623	623
	Kopā 7. izdevumu kategorija: Eiropas publiskā pārvalde	1 004	(76)	(927)	0	13 351	(12 339)	(2)	1 011	1 011
O	Inovāciju fonds (IF)	6 443	(111)	(261)	6 071	603	(31)	—	572	6 643
	Ukrainas mehānisms	—	—	—	—	4 887	(3 637)	(0)	1 250	1 250
	Citas darbības	4	(3)	(0)	1	62	(57)	—	5	6
	Kopā O izdevumu kategorija: ārpus DFS	6 447	(114)	(261)	6 072	5 552	(3 726)	(0)	1 827	7 899
S	Solidaritāte un palīdzība ārkārtas gadījumos (*SEAR*)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Eiropas Solidaritātes rezerve	—	—	—	—	1 234	(1 234)	—	—	—
	Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds (*EGF*)	0	(0)	(0)	—	8	(8)	—	0	0
	Brexit korekcijas rezerve	482	—	(429)	53	304	(304)	—	—	53

(Miljonos EUR)

Programma	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības				Kārtējā gada saistības				Kopā neizpildītās saistības gada beigās
	No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./ pārvērtēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā notikusī saistību uzņemšanās	Maksājumi	Tādu saistību atcelšana, kuras nevar pārnest	Gada beigās neizpildītās saist.	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Kopā S izdevumu kategorija: solidaritātes mehānismi Savienībā un ārpus tās (īpašie instrumenti)	482	(0)	(429)	53	1 546	(1 546)	—	0	53
Kopā	**543 003**	**(2 288)**	**(159 765)**	**380 950**	**213 661**	**(87 223)**	**(10)**	**126 428**	**507 378**

6.11. **SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA GADIEM, KAD TĀS RADUŠĀS**

(Miljonos EUR)

	Programma	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Kopā
1	Pamatprogramma “Apvārsnis Eiropa”	346	434	880	1 964	2 704	3 826	5 777	12 715	28 646
	Euratom	24	5	6	14	16	17	21	131	234
	Eksperimentālais kodoltermiskais reaktors (*ITER*)	—	—	—	—	—	610	482	356	1 449
	Citas darbības	—	—	0	2	5	4	61	191	263
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	1	0	0	2	9	18	20	50
	Fonds *InvestEU*	182	74	102	133	60	1 203	2 571	337	4 663
	EISI – transports	83	71	984	1 289	696	403	797	1 767	6 089
	EISI – enerģija	274	43	659	902	381	551	242	881	3 934
	EISI – digitalizācija	1	0	1	7	102	175	188	83	556
	“Digitālā Eiropa”	—	—	—	0	281	356	429	1 285	2 351
	Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	—	—	—	36	36
	Citas darbības	—	—	—	—	—	—	1	60	61
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	—	—	0	10	5	4	3	4	26
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	—	—	—	0	1	2	9	23	36
	Vienotais tirgus	49	9	25	27	32	97	169	506	914

(Miljonos EUR)

	Programma	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Kopā
	ES krāpšanas apkarošana	0	—	0	1	5	5	7	16	34
	Nodokļu sistēma	—	—	0	0	3	4	7	30	44
	Muita	—	0	0	0	3	13	31	101	148
	Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	—	—	—	0	0
	Citas darbības	—	—	—	—	0	—	0	5	5
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	—	—	—	1	0	8	5	11	25
	Eiropas kosmosa programma	0	2	5	144	12	28	267	1 026	1 483
	Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	—	—	—	17	17
	Izmēģinājuma projekti un sagatavošanās darbības	—	—	—	—	—	—	—	17	17
	Savienības droša savienojamība	—	—	—	—	—	—	—	83	83
	Kopā 1. izdevumu kategorija: vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	957	639	2 663	4 496	4 309	7 314	11 086	19 700	51 164
2	Reģionālā attīstība (ERAF)	686	1	0	26	77	506	159	103 733	105 188
	Kohēzijas fonds	84	0	0	0	0	17	18	15 928	16 048
	Kohēzijas fonda iemaksas EISI – transportam	523	261	547	1 163	450	462	401	1 596	5 402
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	1	—	0	0	1	—	1	4
	Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+)	279	0	2	1	6	15	45	47 180	47 528
	Atbalsts Kipras turku kopienai	0	0	1	5	9	16	27	36	95
	Eiropas atveseļošana un noturība	—	—	0	0	2 298	39 792	51 627	67 853	161 570
	"Perikls IV"	—	—	—	—	—	—	0	0	0
	ES atveseļošana	—	—	—	—	—	—	—	1 865	1 865
	rescEU	—	—	3	98	75	264	595	157	1 193
	"ES – veselībai"	1	0	5	6	122	346	366	661	1 507
	Ārkārtas atbalsts Savienībā (*ESI*)	—	—	—	0	9	19	—	—	28
	Decentralizētās aģentūras	0	0	0	0	2	11	16	19	50
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	—	—	—	—	—	—	—	0
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	—	—	—	—	—	0	1	9	10
	Nodarbinātība un sociālā inovācija	3	1	8	10	12	22	52	78	185

(Miljonos EUR)

	Programma	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Kopā
	Erasmus+	0	1	3	115	216	439	584	893	2 251
	Eiropas Solidaritātes korpuss (*ESC*)	0	—	5	33	21	20	18	52	149
	"Radošā Eiropa"	—	0	2	5	18	75	101	153	354
	Tiesiskums	4	2	3	2	5	10	10	18	53
	Tiesības un vērtības	5	3	3	3	9	45	74	145	288
	Decentralizētās aģentūras	—	—	—	0	19	9	13	12	53
	Citas darbības	0	—	0	0	—	2	3	7	13
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	1	1	4	3	8	15	26	58
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	1	3	5	6	6	15	33	128	197
	Kopā 2. izdevumu kategorija: kohēzija, noturība un vērtības	1 587	273	588	1 478	3 357	42 094	54 161	240 550	344 088
3	Lauksaimniecības garantijas	—	8	13	18	31	59	91	150	371
	Citas dabas resursu un vides progr.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai	0	—	0	6	0	2 995	9	32 507	35 517
	Jūrlietas un zivsaimniecība	22	0	1	3	11	19	42	3 242	3 341
	Zivsaimniecība (IZPN un RZPO)	—	—	—	—	—	0	8	30	38
	Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Citas darbības	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	—	—	—	—	—	1	1	8	10
	Vide un klimats (*LIFE*)	113	193	164	194	329	457	489	753	2 691
	Taisnīgas pārkārtošanās fonds	—	—	—	—	0	1	4	8 760	8 765
	Aizdevuma mehānisms saskaņā ar Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu	—	—	—	—	—	10	11	83	104
	Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	0	—	1	0	3	4	6	15
	Īpašās darbības	—	—	—	—	—	—	3	13	16

(Miljonos EUR)

	Programma	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Kopā
	Kopā 3. izdevumu kategorija: dabas resursi un vide	136	201	178	222	372	3 544	663	45 551	50 867
4	Patvērums, migrācija un integrācija	20	2	18	235	21	95	725	1 746	2 862
	Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	—	13	—	—	13
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Robežu pārvaldība (*IBMF*) – robežu pārvaldība un vīzas	20	0	0	186	46	140	655	1 168	2 215
	Robežu pārvaldība (*IBMF*) – muitas aprīkojums	—	—	—	—	72	64	70	98	305
	Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	—	—	130	230	359
	Kopā 4. izdevumu kategorija: migrācija un robežu pārvaldība	40	3	18	421	139	313	1 580	3 241	5 754
5	Iekšējās drošības fonds (IDF)	5	5	3	32	8	27	171	385	636
	Kodoliekārtu ekspluatācijas izbeigšana	3	1	13	65	42	99	41	67	331
	Kodoldrošība un kodoliekārtu ekspluatācijas izbeigšana	10	39	44	74	39	12	27	50	296
	Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	—	—	—	6	6
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	—	—	—	1	—	—	—	—	1
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	0	—	0	1	1	2	5	13	22
	Eiropas aizsardzība (pētniecība)	—	—	—	—	110	160	178	339	788
	Eiropas aizsardzība (ar pētniecību nesaistīta)	—	—	14	14	232	286	322	589	1 458
	Militārā mobilitāte	—	—	—	—	74	26	57	134	291
	Aizsardzības instruments kopīgam iepirkumam	—	—	—	—	—	—	—	259	259
	Aizsardzības industrijas stiprināšanas instruments	—	—	—	—	—	—	107	235	343
	Eiropas Aizsardzības industrijas programma	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	—	0	—	—	—	—	—	—	0
	Savienības droša savienojamība	—	—	—	—	—	—	—	16	16
	Kopā 5. izdevumu kategorija: drošība un aizsardzība	18	46	74	188	506	612	909	2 094	4 445
6	Kaimiņattiecības, attīstības sad. un starptaut. sad.	1 044	825	993	1 407	2 985	6 785	8 133	10 224	32 397
	Kodoldrošuma instruments (*EINS*)	2	4	8	11	23	20	34	34	137
	Humānā palīdzība (*HUMA*)	—	—	6	7	28	127	333	627	1 127
	Kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP)	1	—	12	0	7	6	18	54	96

(Miljonos EUR)

	Programma	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Kopā
	Aizjūras zemes un teritorijas (AZT)	—	—	1	—	2	46	53	44	147
	MFP+	—	—	—	—	—	—	—	153	153
	Citas darbības	—	—	—	—	—	—	0	57	57
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	—	—	—	—	—	—	—	0
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	—	0	0	4	13	26	42	66	151
	Pirmspievienošanās palīdzība (*IPA III*)	290	320	630	519	998	1 342	1 266	2 069	7 434
	Rietumbalkānu mehānisms	—	—	—	—	—	—	—	399	399
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kopā 6. izdevumu kategorija: kaimiņattiecības un pasaule	1 336	1 149	1 651	1 948	4 056	8 352	9 878	13 726	42 097
7	Darbinieku pensijas	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Eiropas Parlaments	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Eiropadome un Padome	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Komisija	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) EST	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) ERP	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Ombuds	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) EDAU	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Eiropas skolas	—	—	—	—	—	—	—	4	4
	Štata darbinieku atalgojums	—	—	—	—	—	—	—	0	0
	Ārštata darbinieku atalgojums	—	—	—	—	—	—	0	23	23
	Locekļi – algas un pabalsti	—	—	—	—	—	—	—	1	1
	Locekļi – pagaidu pabalsti	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Darbinieku piesaistīšanas izmaksas	—	—	—	—	—	—	—	3	3
	Dienesta attiecību izbeigšanās	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Mācību izmaksas	—	—	—	—	—	—	—	12	12
	Sociālā joma un mobilitāte	—	—	—	—	—	0	0	12	12
	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas	—	—	—	—	—	—	—	166	166
	Noma un pirkumi	—	—	—	—	—	—	—	31	31

(Miljonos EUR)

	Programma	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Kopā
	Saistībā ar ēkām	—	—	—	—	—	—	—	49	49
	Drošība	—	—	—	—	—	—	—	32	32
	Komandējumi un reprezentācija	—	—	—	—	—	—	—	10	10
	Sanāksmes, komitejas, konferences	—	—	—	—	—	—	—	6	6
	Oficiālais Vēstnesis	—	—	—	—	—	—	—	1	1
	Publikācijas	—	—	—	—	—	—	—	7	7
	Informācijas iegūšana	—	—	—	—	—	—	—	2	2
	Pētījumi un izmeklēšanas	—	—	—	—	—	—	—	5	5
	Vispārējas iekārtas, transportlīdzekļi, mēbeles	—	—	—	—	—	—	—	11	11
	Lingvistiskie ārpakalpojumi	—	—	—	—	—	—	—	2	2
	Citi administratīvie izdevumi	—	—	—	—	—	—	—	12	12
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Citu iestāžu administratīvie izdevumi	0	0	0	0	0	0	0	623	623
	Kopā 7. izdevumu kategorija: Eiropas publiskā pārvalde	—	—	—	—	—	0	0	1 011	1 011
O	Inovāciju fonds (IF)	—	—	—	—	65	2 586	3 420	572	6 643
	Ukrainas mehānisms	—	—	—	—	—	—	—	1 250	1 250
	Citas darbības	—	—	—	—	—	—	1	5	6
	Kopā O izdevumu kategorija: ārpus DFS	—	—	—	—	65	2 586	3 421	1 827	7 899
S	Solidaritāte un palīdzība ārkārtas gadījumos (*SEAR*)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Eiropas Solidaritātes rezerve	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds (*EGF*)	—	—	—	—	—	—	—	0	0
	Brexit korekcijas rezerve	—	—	—	—	—	—	53	—	53
	Kopā S izdevumu kategorija: solidaritātes mehānismi Savienībā un ārpus tās (īpašie instrumenti)	—	—	—	—	—	—	53	0	53
	Kopā	**4 074**	**2 312**	**5 172**	**8 752**	**12 804**	**64 814**	**81 750**	**327 700**	**507 378**

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

Pēc saistību pārdales, kas notika saistībā ar pāreju uz jaunu grāmatvedības sistēmu (*SUMMA*), ir notikusi nesamaksātās summas (201,274 miljardi EUR) pārbīde pa gadiem. Neizpildīto saistību kopējā summa nemainās.

6.12. **SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA APROPRIĀCIJU VEIDIEM**

(Miljonos EUR)

	Izdevumu kategorija	No budžeta apropriācijām					No piešķirto ieņēmumu apropriācijām					Kopējās neizpildītās saist. 2024. gada beigās
		No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
1	Pamatprogramma “Apvārsnis Eiropa”	23 506	(367)	12 994	12 039	24 094	4 433	(204)	2 087	1 765	4 551	28 646
	Euratom	304	(1)	280	369	214	54	(4)	7	36	21	234
	Eksperimentālais kodoltermiskais reaktors (*ITER*)	1 570	(2)	436	562	1 443	6	—	1	1	6	1 449
	Citas darbības	0	0	—	—	—	135	(8)	222	86	263	263
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	48	(1)	24	21	50	0	0	0	0	0	50
	Fonds *InvestEU*	2 253	(31)	348	256	2 314	3 582	(0)	1 603	2 834	2 350	4 663
	EISI – transports	6 442	(85)	1 758	2 087	6 028	61	(3)	23	20	61	6 089
	EISI – enerģija	3 819	(42)	885	775	3 886	54	—	—	6	48	3 934
	EISI – digitalizācija	647	(39)	87	142	553	3	(0)	1	1	3	556
	“Digitālā Eiropa”	2 070	4	1 264	1 042	2 296	46	(7)	49	33	55	2 351
	Decentralizētās aģentūras	39	—	217	220	36	—	—	9	9	—	36
	Citas darbības	2	(0)	1	1	1	—	—	69	10	60	61
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	34	(2)	14	20	26	0	0	0	0	0	26
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	31	(1)	24	23	31	5	(0)	4	4	5	36
	Vienotais tirgus	917	(55)	604	583	882	32	(3)	22	20	32	914
	ES krāpšanas apkarošana	29	(0)	24	20	33	0	(0)	1	0	1	34
	Nodokļu sistēma	40	(1)	38	35	43	2	—	0	0	1	44

(Miljonos EUR)

	Izdevumu kategorija	No budžeta apropriācijām					No piešķirto ieņēmumu apropriācijām					Kopējās neizpildītās saist. 2024. gada beigās
		No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
	Muita	141	(2)	136	129	146	4	(0)	1	4	1	148
	Decentralizētās aģentūras	0	(0)	132	132	0	—	—	10	10	0	0
	Citas darbības	7	(0)	6	8	5	0	—	0	0	—	5
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	21	(1)	12	7	25	0	0	0	0	0	25
	Eiropas kosmosa programma	1 223	(2)	2 088	2 226	1 083	190	(2)	265	54	399	1 483
	Decentralizētās aģentūras	18	—	79	84	14	2	—	3	2	3	17
	Izmēģinājuma projekti un sagatavošanās darbības	—	—	17	—	17	0	0	0	0	0	17
	Savienības droša savienojamība	156	(0)	117	190	83	0	0	0	0	0	83
	Kopā 1. izdevumu kategorija: vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma	43 318	(629)	21 584	20 969	43 304	8 608	(230)	4 378	4 895	7 860	51 164
2	Reģionālā attīstība (ERAF)	74 573	443	38 668	13 263	100 420	16 496	(530)	4 798	15 997	4 768	105 188
	Kohēzijas fonds	11 413	(3)	6 600	2 352	15 658	1 048	(17)	1 095	1 736	390	16 048
	Kohēzijas fonda iemaksas EISI – transportam	6 066	(40)	1 606	2 246	5 387	13	(0)	2	0	15	5 402
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	3	(0)	4	3	4	0	0	0	0	0	4
	Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+)	31 288	582	16 731	4 887	43 714	13 963	(597)	1 913	11 465	3 814	47 528
	Atbalsts Kipras turku kopienai	99	(3)	34	40	91	1	(0)	7	3	5	95
	Eiropas atveseļošana un noturība	157	(10)	123	101	169	214 361	(3)	2 230	55 187	161 401	161 570

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

(Miljonos EUR)

Izdevumu kategorija	No budžeta apropriācijām					No piešķirto ieņēmumu apropriācijām					Kopējās neizpildītās saist. 2024. gada beigās
	No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
"Perikls IV"	1	(0)	1	1	0	—	—	0	0	0	0
ES atveseļošana	649	(0)	3 340	2 125	1 863	2	(0)	2	3	2	1 865
rescEU	540	(10)	240	355	415	1 166	(1)	14	402	778	1 193
"ES – veselībai"	1 274	(15)	753	546	1 466	27	(1)	41	27	41	1 507
Ārkārtas atbalsts Savienībā (*ESI*)	21	(3)	—	8	9	19	—	—	0	19	28
Decentralizētās aģentūras	42	(0)	263	256	49	0	—	38	38	1	50
Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	—	—	—	0	0	0	0	0	0	0
Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	10	(1)	12	12	10	0	(0)	0	0	0	10
Nodarbinātība un sociālā inovācija	174	(11)	93	83	173	9	(0)	7	4	12	185
Erasmus+	1 863	(55)	3 796	3 532	2 072	221	(9)	477	509	179	2 251
Eiropas Solidaritātes korpuss (*ESC*)	153	(23)	144	135	138	14	(4)	16	15	10	149
"Radošā Eiropa"	414	(6)	335	402	341	14	(1)	15	15	13	354
Tiesiskums	63	(7)	42	47	51	4	(0)	1	1	3	53
Tiesības un vērtības	271	(5)	219	198	286	1	(0)	1	0	1	288
Decentralizētās aģentūras	48	(0)	303	299	52	1	(0)	5	5	1	53
Citas darbības	13	(2)	8	8	11	2	(0)	0	1	1	13
Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	65	(2)	26	31	58	0	—	0	0	0	58
Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	192	(4)	183	181	190	3	(0)	6	3	7	197

(Miljonos EUR)

	Izdevumu kategorija	No budžeta apropriācijām					No piešķirto ieņēmumu apropriācijām					Kopējās neizpildītās saist. 2024. gada beigās
		No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
	Kopā 2. izdevumu kategorija: kohēzija, noturība un vērtības	129 392	825	73 525	31 113	172 629	247 365	(1 163)	10 668	85 412	171 459	344 088
3	Lauksaimniecības garantijas	358	(35)	40 465	40 420	368	0	—	345	342	3	371
	Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai	33 157	(61)	13 155	13 997	32 254	4 734	(0)	1	1 471	3 263	35 517
	Jūrlietas un zivsaimniecība	2 692	231	1 070	760	3 233	607	(234)	127	392	108	3 341
	Zivsaimniecība (IZPN un RZPO)	23	(1)	130	114	38	0	0	0	0	0	38
	Decentralizētās aģentūras	—	—	30	30	—	—	—	1	1	—	—
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	4	(0)	8	3	10	0	0	0	0	0	10
	Vide un klimats (*LIFE*)	2 538	(24)	768	597	2 684	9	(0)	4	6	7	2 691
	Taisnīgas pārkārtošanās fonds	2 773	(0)	1 479	6	4 245	10 504	(0)	160	6 144	4 520	8 765
	Aizdevuma mehānisms saskaņā ar Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu	40	—	50	60	29	17	—	76	19	75	104
	Decentralizētās aģentūras	—	—	66	66	—	—	—	8	8	—	—
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	18	(0)	6	9	15	0	0	0	0	0	15
	Īpašās darbības	4	(0)	16	4	16	0	0	0	0	0	16
	Kopā 3. izdevumu kategorija: dabas resursi un vide	41 606	109	57 243	56 066	42 891	15 871	(234)	721	8 382	7 976	50 867
4	Patvērums, migrācija un integrācija	2 709	8	1 502	1 363	2 856	11	(8)	6	3	6	2 862
	Decentralizētās aģentūras	13	—	152	152	13	—	—	13	13	—	13

(Miljonos EUR)

	Izdevumu kategorija	No budžeta apropriācijām					No piešķirto ieņēmumu apropriācijām					Kopējās neizpildītās saist. 2024. gada beigās
		No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
	Robežu pārvaldība (*IBMF*) – robežu pārvaldība un vīzas	1 637	17	1 004	564	2 094	161	(17)	53	75	121	2 215
	Robežu pārvaldība (*IBMF*) – muitas aprīkojums	278	(0)	144	117	305	0	0	0	0	0	305
	Decentralizētās aģentūras	312	—	1 090	1 043	359	—	—	76	76	—	359
	Kopā 4. izdevumu kategorija: migrācija un robežu pārvaldība	4 949	24	3 892	3 239	5 627	172	(25)	147	166	127	5 754
5	Iekšējās drošības fonds (IDF)	518	2	323	208	635	6	(2)	1	3	1	636
	Kodoliekārtu ekspluatācijas izbeigšana	405	(0)	67	142	331	0	0	0	0	0	331
	Kodoldrošība un kodoliekārtu ekspluatācijas izbeigšana	312	(1)	60	76	296	0	—	0	0	0	296
	Decentralizētās aģentūras	—	—	252	247	6	—	—	11	11	—	6
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	1	—	—	—	1	0	0	0	0	0	1
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	26	(2)	32	35	22	0	—	—	0	—	22
	Eiropas aizsardzība (pētniecība)	631	(0)	344	212	763	15	(0)	12	2	25	788
	Eiropas aizsardzība (ar pētniecību nesaistīta)	1 290	(0)	680	529	1 441	33	—	23	39	16	1 458
	Militārā mobilitāte	376	(1)	251	335	291	0	0	0	0	0	291
	Aizsardzības instruments kopīgam iepirkumam	—	—	250	—	250	—	—	9	0	9	259
	Aizsardzības industrijas stiprināšanas instruments	157	(0)	343	172	327	—	—	16	1	15	343

(Miljonos EUR)

	Izdevumu kategorija	No budžeta apropriācijām					No piešķirto ieņēmumu apropriācijām					Kopējās neizpildītās saist. 2024. gada beigās
		No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	—	—	—	0	0	0	0	0	0	0
	Savienības droša savienojamība	30	—	96	110	16	0	0	0	0	0	16
	Kopā 5. izdevumu kategorija: drošība un aizsardzība	3 748	(2)	2 699	2 066	4 379	55	(2)	71	57	66	4 445
6	Kaimiņattiecības, attīstības sad. un starptaut. sad.	30 342	(610)	11 432	9 352	31 811	340	(29)	525	250	586	32 397
	Kodoldrošuma instruments (*EINS*)	137	(5)	42	40	133	4	—	1	1	3	137
	Humānā palīdzība (*HUMA*)	1 047	(6)	2 495	2 422	1 115	15	(0)	17	20	12	1 127
	Kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP)	94	(23)	385	379	78	13	(2)	21	14	19	96
	Aizjūras zemes un teritorijas (AZT)	129	(0)	72	55	147	0	0	0	0	0	147
	MFP+	—	—	5	5	—	—	—	569	416	153	153
	Citas darbības	28	(0)	79	50	57	—	—	0	0	—	57
	Izmēģinājuma projekti un sagat. darbības	0	(0)	—	0	0	0	0	0	0	0	0
	Darbības saskaņā ar Komisijas prerogatīvām	152	(9)	95	88	151	0	(0)	0	0	0	151
	Pirmspievienošanās palīdzība (*IPA III*)	7 415	(48)	2 063	2 227	7 203	269	(47)	83	74	231	7 434
	Rietumbalkānu mehānisms	—	—	400	1	399	0	0	0	0	0	399

(Miljonos EUR)

	Izdevumu kategorija	No budžeta apropriācijām					No piešķirto ieņēmumu apropriācijām					Kopējās neizpildītās saist. 2024. gada beigās
		No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
	Kopā 6. izdevumu kategorija: kaimiņattiecības un pasaule	39 345	(701)	17 067	14 618	41 093	642	(78)	1 217	777	1 004	42 097
7	Darbinieku pensijas	—	—	2 589	2 589	(0)	—	—	273	273	0	(0)
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Eiropas Parlaments	—	—	15	15	0	0	0	0	0	0	0
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Eiropadome un Padome	—	—	1	1	(0)	0	0	0	0	0	(0)
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Komisija	—	—	9	9	(0)	0	0	0	0	0	(0)
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) EST	—	—	15	15	—	0	0	0	0	0	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) ERP	—	—	7	7	0	0	0	0	0	0	0
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) Ombuds	—	—	0	0	—	0	0	0	0	0	—
	(Pensijas bijušajiem locekļiem) EDAU	—	—	0	0	—	0	0	0	0	0	—
	Eiropas skolas	0	(0)	246	246	0	1	(0)	23	20	4	4
	Štata darbinieku atalgojums	0	(0)	2 897	2 897	0	—	—	60	60	—	0
	Ārštata darbinieku atalgojums	32	(4)	265	272	21	1	(0)	45	44	2	23
	Locekļi – algas un pabalsti	0	(0)	17	16	1	—	—	0	0	0	1
	Locekļi – pagaidu pabalsti	—	(0)	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	Darbinieku piesaistīšanas izmaksas	2	(0)	30	28	3	0	(0)	0	0	0	3
	Dienesta attiecību izbeigšanās	—	(0)	7	7	—	0	0	0	0	0	—

(Miljonos EUR)

Izdevumu kategorija	No budžeta apropriācijām					No piešķirto ieņēmumu apropriācijām					Kopējās neizpildītās saist. 2024. gada beigās
	No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
Mācību izmaksas	8	(1)	17	15	10	3	(0)	4	4	2	12
Sociālā joma un mobilitāte	7	(1)	23	22	7	6	(2)	15	14	5	12
Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas	129	(1)	287	295	120	42	(0)	134	130	46	166
Noma un pirkumi	5	(0)	326	300	30	2	(0)	314	315	1	31
Saistībā ar ēkām	57	(5)	107	115	44	6	(0)	22	23	5	49
Drošība	32	(2)	74	79	25	6	(0)	9	8	7	32
Komandējumi un reprezentācija	11	(3)	54	52	10	0	(0)	2	2	0	10
Sanāksmes, komitejas, konferences	6	(3)	15	13	5	1	(0)	1	1	1	6
Oficiālais Vēstnesis	1	(0)	3	2	1	—	—	0	—	0	1
Publikācijas	5	(0)	12	11	5	2	(0)	3	3	1	7
Informācijas iegūšana	2	(0)	7	6	2	0	—	0	0	—	2
Pētījumi un izmeklēšanas	5	(0)	6	5	5	0	—	0	0	0	5
Vispārējas iekārtas, transportlīdzekļi, mēbeles	11	(0)	16	18	9	1	(0)	6	6	2	11
Lingvistiskie ārpakalpojumi	2	(0)	27	27	2	1	(0)	36	36	1	2
Citi administratīvie izdevumi	4	(0)	19	18	5	6	(0)	21	20	7	12
Citu iestāžu administratīvie izdevumi	567	(10)	4 912	4 886	582	42	(42)	379	338	40	623
Kopā 7. izdevumu kategorija: Eiropas publiskā pārvalde	886	(32)	12 004	11 969	888	118	(46)	1 348	1 297	123	1 011

(Miljonos EUR)

	Izdevumu kategorija	No budžeta apropriācijām					No piešķirto ieņēmumu apropriācijām					Kopējās neizpildītās saist. 2024. gada beigās
		No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	No 2023. gada pārnestās saist.	Korekci-jas	Spēkā esošās saistības	Veiktie maksājumi	Atlikusī maksājamā summa	
		1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 – 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 – 9	11 = 5 + 10
O	Inovāciju fonds (IF)	0	0	—	—	—	6 443	(111)	603	292	6 643	6 643
	Ukrainas mehānisms	—	(0)	4 737	3 634	1 103	—	—	150	3	147	1 250
	Citas darbības	0	0	—	—	—	4	(3)	62	57	6	6
	Kopā O izdevumu kategorija: ārpus DFS	—	(0)	4 737	3 634	1 103	6 447	(114)	815	353	6 795	7 899
S	Eiropas Solidaritātes rezerve	—	—	1 234	1 234	—	0	0	0	0	0	—
	Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds (*EGF*)	0	(0)	8	8	0	0	0	0	0	0	0
	Brexit korekcijas rezerve	321	—	7	275	53	161	—	297	458	—	53
	Kopā S izdevumu kategorija: solidaritātes mehānismi Savienībā un ārpus tās (īpašie instrumenti)	321	(0)	1 249	1 517	53	161	—	297	458	—	53
	Kopā	**263 564**	**(405)**	**194 000**	**145 192**	**311 967**	**279 440**	**(1 893)**	**19 661**	**101 797**	**195 410**	**507 378**

7.1. **BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDE**

(Miljonos EUR)

Iestāde	Ienākumu apropriācijas		Konstatētās maksājumtiesības			Ieņēmumi			Ieņēmumi % no budžeta	Nav samaksāts
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Kārtējā gada	Pārnestās summas	Kopā	Par kārtējā gada maksājum-tiesībām	Par pārnestajām maksājum-tiesībām	Kopā		
	1	2	3	4	5 = 3 + 4	6	7	8 = 6 + 7	9 = 8 / 2	10 = 5 – 8
Eiropas Parlaments	222	222	281	12	293	279	3	282	127 %	11
Eiropadome un Padome	72	72	99	1	100	98	1	99	137 %	1
Komisija	142 141	149 255	246 702	19 281	265 983	239 802	9 925	249 727	167 %	16 256
Tiesa	73	73	74	0	74	74	0	74	101 %	0
Revīzijas palāta	31	31	30	0	30	30	0	30	97 %	0
Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	17	17	22	0	22	22	0	22	134 %	0
Reģionu komiteja	14	14	16	0	16	16	0	16	117 %	0
Ombuds	2	2	2	0	2	2	0	2	107 %	0
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	2	2	2	0	2	2	0	2	102 %	—
Eiropas Ārējās darbības dienests	57	57	356	0	356	356	0	356	626 %	0
Kopā	**142 630**	**149 744**	**247 584**	**19 295**	**266 879**	**240 680**	**9 929**	**250 609**	**167 %**	**16 270**

Tāpat kā iepriekšējos gados, konsolidētie ziņojumi par ES vispārējā budžeta izpildi ietver visu iestāžu budžeta izpildi, jo ES budžetā ir paredzēts atsevišķs budžets katrai iestādei.

Aģentūru budžets un tā izpilde nav konsolidēti ES budžetā un nav iekļauti ES budžeta ziņojumos. Tomēr Komisijas subsīdija, kas izmaksāta aģentūrām, ir daļa no ES budžeta. Šajā gada pārskatu budžeta daļā ir ņemta vērā tikai subsīdija, kas izmaksāta no Komisijas budžeta aģentūrām.

Attiecībā uz EĀDD jānorāda, ka papildus savam budžetam tas saņem arī iemaksas no Komisijas 236,1 miljona EUR apmērā (2023. gadā – 240,5 miljoni EUR) un EAF mantojuma un trasta fondiem 19,3 miljonu EUR apmērā (2023. gadā – 18,7 miljoni EUR). No šīm iemaksām sedz delegācijās esošo Komisijas darbinieku izmaksas, ko finansē no EAF un trasta fondiem, un tās ietver arī piešķirtos ieņēmumus, kuri gūti gada laikā no šīm iemaksām.

7.2. **SAISTĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE**

(Miljonos EUR)

Iestāde	Pieejamās apropriāc. kopā	Spēkā esošās saistības					Uz 2025. gadu pārnestās apropriācijas			Likvidējamās apropriācijas			
		no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Eiropas Parlaments	2 469	2 375	0	49	2 424	98 %	0	37	37	8	0	0	8
Eiropadome un Padome	732	653	0	32	684	93 %	0	23	23	24	0	0	24
Komisija	222 217	188 153	936	19 282	208 370	94 %	1 365	10 969	12 334	1 121	62	330	1 513
Tiesa	506	499	0	1	500	99 %	0	1	1	5	0	0	5
Revīzijas palāta	186	181	0	0	182	98 %	0	0	0	4	—	0	4
Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	172	164	0	5	169	98 %	0	2	2	1	0	0	1
Reģionu komiteja	126	123	0	1	124	99 %	0	1	1	0	0	—	0
Ombuds	14	14	0	—	14	98 %	0	—	—	0	0	—	0
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	24	23	0	—	23	96 %	0	0	0	1	0	—	1
Eiropas Ārējās darbības dienests	1 240	880	1	290	1 171	94 %	0	68	68	0	—	0	0
Kopā	**227 687**	**193 064**	**937**	**19 661**	**213 661**	**94 %**	**1 365**	**11 103**	**12 468**	**1 166**	**62**	**330**	**1 558**

7.3. **MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE**

(Miljonos EUR)

Iestāde	Pieejamās apropriāc. kopā	Veiktie maksājumi					Uz 2025. gadu pārnestās apropriācijas			Likvidējamās apropriācijas			
		no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	no galīgā pieņemtā budžeta	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	no galīgā pieņemtā budžeta	no pārnestā	no piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13
Eiropas Parlaments	2 825	2 038	322	47	2 407	85 %	337	46	383	8	26	1	35
Eiropadome un Padome	819	574	78	32	684	84 %	79	24	103	24	8	—	32
Komisija	269 678	141 805	2 122	97 837	241 764	90 %	3 266	24 509	27 775	33	99	7	140
Tiesa	537	467	27	1	494	92 %	32	1	33	5	4	—	9
Revīzijas palāta	196	171	9	0	181	92 %	10	0	10	4	0	—	5
Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	186	153	12	4	168	90 %	10	4	14	1	2	—	3
Reģionu komiteja	137	113	10	1	124	91 %	10	2	11	0	1	—	1
Ombuds	14	13	0	—	13	94 %	0	—	0	0	0	—	0
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	27	21	2	—	23	84 %	3	0	3	1	1	—	2
Eiropas Ārējās darbības dienests	1 350	778	98	253	1 129	84 %	102	106	208	0	13	—	13
Kopā	**275 769**	**146 134**	**2 680**	**98 175**	**246 988**	**90 %**	**3 848**	**24 692**	**28 540**	**78**	**154**	**8**	**240**

8. **AĢENTŪRU BUDŽETA IZPILDE**

Aģentūru ieņēmumi un izdevumi, kas norādīti 8.1. un 8.2. ziņojumā turpmāk, kā tādi nav konsolidēti ES budžetā. Šajā gada pārskatu budžeta daļā ir ņemta vērā tikai subsīdija, kas izmaksāta no Komisijas budžeta aģentūrām.

ES budžeta izpildes ziņojumos attiecīgā gadījumā iekļauj subsīdiju, kas izmaksāta no ES budžeta aģentūrām, kā saistību un maksājumu apropriācijas.

Turpmāk norādītajos aģentūru ziņojumos ir sniegts pārskats par aģentūrām – gan decentralizētajām aģentūrām (zināmas arī kā "tradicionālās aģentūras"), gan izpildaģentūrām – un par to ieņēmumiem (8.1.) un izdevumiem (8.2.).

Citi ieņēmumu un ar tiem saistīto izdevumu avoti nav pievienoti ES budžeta kontos. Katra aģentūra iesniedz savu gada pārskatu kopumu.

8.1. **BUDŽETA IEŅĒMUMI**

(Miljonos EUR)

Aģentūra	Finansējuma DFS izdevumu kategorija	Galīgais pieņemtais budžets	Saņemtie ieņēmumi
Energoregulatoru sadarbības aģentūra	1	35	35
Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai	4	257	287
Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestāde	1	8	8
Kopienas Augu šķirņu birojs	Neattiecas	23	21
Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra	2.b	18	17
Eiropas Patvēruma atbalsta birojs	4	182	185
Eiropas Aviācijas drošības aģentūra	1	243	217
Eiropas Banku iestāde	1	56	57
Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra	4	922	927
Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs	2.b	93	102
Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs	2.b	20	21
Eiropas Ķimikāliju aģentūra	1	127	131
Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra	1, 2.a, 3, 5	69	70
Eiropas Izglītības un kultūras izpildaģentūra	2.b, 6	70	70
Eiropas Vides aģentūra	3	103	98
Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra	3	31	32
Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde	2.b	157	155
Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds	2.b	24	25
Eiropas Veselības un digitālā izpildaģentūra	1, 2.b	56	56
Eiropas Inovācijas padomes un MVU izpildaģentūra	1, 2.a	50	49
Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts	2.b	9	9
Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts	1	418	466
Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde	1	37	38
Eiropas Darba iestāde	2.b	40	39
Eiropas Jūras drošības aģentūra	1	93	122

(Miljonos EUR)

Aģentūra	Finansējuma DFS izdevumu kategorija	Galīgais pieņemtais budžets	Saņemtie ieņēmumi
Eiropas Zāļu aģentūra	2.b	481	492
Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs	5	35	30
Eiropas Prokuratūra	2.b	76	76
Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra	1	67	67
Eiropas Pētniecības izpildaģentūra	1, 3	112	112
Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde	1	75	76
Eiropas Izglītības fonds	2.b	28	29
Eiropas Savienības Aģentūra tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās	2.b	65	71
Eiropas Savienības Kiberdrošības aģentūra	1	26	45
Eiropas Savienības Aģentūra tiesībaizsardzības sadarbībai	5	222	232
Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra	5	13	32
Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūra	1	32	44
Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūra	1	85	1 342
Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra	2.b	27	28
Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs	Neattiecas	315	323
Kopuzņēmums “Fusion for Energy”	1	625	662
Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs	7	45	37
Kopā		**5 470**	**6 937**

(Miljonos EUR)

Aģentūru ieņēmumu veids			Saņemtās summas
Komisijas subsīdija			4 854
Ienākumi no maksām			984
Citi ienākumi			1 098
Kopā			**6 937**

8.2. **SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJAS SADALĪJUMĀ PA AĢENTŪRĀM**

(Miljonos EUR)

Aģentūra	Saistību apropriācijas		Maksājumu apropriācijas	
	Pieejamās apropriāc. kopā	Spēkā esošās saistības	Pieejamās apropriāc. kopā	Veiktie maksājumi
Energoregulatoru sadarbības aģentūra	35	35	43	33
Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai	407	365	380	277

(Miljonos EUR)

Aģentūra	Saistību apropriācijas		Maksājumu apropriācijas	
	Pieejamās apropriāc. kopā	Spēkā esošās saistības	Pieejamās apropriāc. kopā	Veiktie maksājumi
Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestāde	8	8	9	8
Kopienas Augu šķirņu birojs	21	20	24	21
Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra	18	17	23	18
Eiropas Patvēruma atbalsta birojs	224	174	242	173
Eiropas Aviācijas drošības aģentūra	335	259	348	221
Eiropas Banku iestāde	58	57	61	57
Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra	957	936	1 323	873
Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs	110	100	134	96
Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs	20	20	22	21
Eiropas Ķimikāliju aģentūra	135	130	150	128
Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra	69	68	72	68
Eiropas Izglītības un kultūras izpildaģentūra	70	69	75	68
Eiropas Vides aģentūra	116	104	140	86
Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra	35	32	43	33
Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde	164	163	170	154
Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds	26	26	30	26
Eiropas Veselības un digitālā izpildaģentūra	56	55	57	54
Eiropas Inovācijas padomes un MVU izpildaģentūra	48	48	52	48
Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts	9	9	11	9
Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts	454	432	495	433
Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde	38	38	40	37
Eiropas Darba iestāde	49	46	45	41
Eiropas Jūras drošības aģentūra	134	122	146	115
Eiropas Zāļu aģentūra	516	503	601	515
Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs	34	33	35	27
Eiropas Prokuratūra	76	75	86	75
Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra	67	67	69	68
Eiropas Pētniecības izpildaģentūra	112	111	118	112
Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde	77	76	83	78
Eiropas Izglītības fonds	33	30	35	28

(Miljonos EUR)

Aģentūra	Saistību apropriācijas		Maksājumu apropriācijas	
	Pieejamās apropriāc. kopā	Spēkā esošās saistības	Pieejamās apropriāc. kopā	Veiktie maksājumi
Eiropas Savienības Aģentūra tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās	84	71	94	69
Eiropas Savienības Kiberdrošības aģentūra	43	32	47	30
Eiropas Savienības Aģentūra tiesībaizsardzības sadarbībai	240	233	263	228
Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra	39	20	42	20
Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūra	62	46	49	44
Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūra	2 779	580	2 173	971
Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra	29	28	35	29
Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs	483	321	483	318
Kopuzņēmums “Fusion for Energy”	812	746	694	642
Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs	45	42	48	43
Kopā	**9 123**	**6 348**	**9 091**	**6 393**

(Miljonos EUR)

Izdevumu veids	Saistību apropriācijas		Maksājumu apropriācijas	
	Pieejamās apropriāc. kopā	Spēkā esošās saistības	Pieejamās apropriāc. kopā	Veiktie maksājumi
Administratīvie	569	546	694	536
Darbības	6 334	3 735	6 147	3 794
Personāls	2 221	2 067	2 250	2 063
Kopā	**9 123**	**6 348**	**9 091**	**6 393**

GLOSĀRIJS

Aktuāra pieņēmumi

Pieņēmumi, kurus izmanto, lai aprēķinātu nākotnes notikumu izmaksas, kas ietekmē pensiju saistības.

Aktuārie guvumi un zaudējumi

Definētu pabalstu shēmas gadījumā – aktuārā deficīta vai pārpalikuma izmaiņas. To cēlonis ir atšķirības starp iepriekšējiem aktuāra pieņēmumiem un faktiskajiem notikumiem un aktuāra pieņēmumu izmaiņu sekas.

Administratīvās apropriācijas

Administratīvās apropriācijas sedz iestāžu un subjektu pamatdarbības izmaksas (personāls, ēkas, biroja aprīkojums).

Pieņemtais budžets

Budžeta projekts kļūst par pieņemto budžetu, tiklīdz to apstiprina budžeta lēmējinstitūcija un par galīgi pieņemtu atzīst Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs.

Budžeta grozījums

Lēmums, kas pieņemts budžeta gadā, lai grozītu (palielinātu, samazinātu, pārvietotu) tā gada pieņemtā budžeta aspektus.

No dalībvalstīm pieprasāmās summas

Tie ir pārskata periodā radušies izdevumi, kas būs jāfinansē no nākamajiem budžetiem, t. i., ES dalībvalstīm. Tie rodas, līdzās pastāvot uz uzkrājumiem balstītiem finanšu pārskatiem un naudas plūsmās balstītam budžetam.

Gada darbības pārskats (GDP)

Gada darbības pārskatos tiek norādīti operāciju rezultāti, cita starpā atsaucoties uz izvirzītajiem mērķiem, saistītajiem riskiem un iekšējās kontroles struktūru. Komisijai kopš 2001. gada budžeta pieņemšanas un visām Eiropas Savienības iestādēm kopš 2003. gada ir noteikts, ka "deleģētajam kredītrīkotājam" jāiesniedz savai iestādei GDP par savu pienākumu izpildi kopā ar informāciju par finansēm un pārvaldību.

Apropriācijas

Budžeta finansējums. Budžetā ir paredzētas gan saistības, gan maksājumi (nauda vai bankas pārskaitījumi saņēmējiem). Saistību un maksājumu apropriācijas bieži atšķiras (diferencētas apropriācijas), jo saistības par daudzgadu programmām un projektiem parasti pilnībā uzņemas tajā gadā, kurā tiek pieņemti lēmumi par tiem, un tās tiek apmaksātas gadu gaitā, turpinoties programmu un projektu īstenošanai. Nediferencētas apropriācijas attiecas uz administratīvajiem izdevumiem, lauksaimniecības tirgus atbalstu un tiešajiem maksājumiem, un saistību apropriācijas ir vienādas ar maksājumu apropriācijām.

Piešķirtie ieņēmumi

Īpašie ieņēmumi konkrētu izdevumu posteņu finansēšanai. Ārējo piešķirto ieņēmumu galvenais avots ir trešo valstu finanšu iemaksas Savienības finansētajās programmās. Galvenais iekšējo piešķirto ieņēmumu avots ir ieņēmumi no trešām personām par precēm, pakalpojumiem vai darbu, kas veikts pēc to pieprasījuma, ieņēmumi no nepareizi samaksāto summu atmaksas un ieņēmumi no publikāciju un filmu pārdošanas.

Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi

Visi finanšu aktīvi (izņemot atvasinātos instrumentus), kuri atbilstoši starptautiskajiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem tiek novērtēti to patiesajā vērtībā un kuru patiesās vērtības izmaiņas atzīst neto aktīvu rezervē līdz to atzīšanas pārtraukšanai (vai vērtības samazinājumam).

Budžeta pozīcija

Ciktāl tas attiecas uz budžeta struktūru, ieņēmumi un izdevumi tiek budžetā atspoguļoti saskaņā ar saistošu nomenklatūru, kas atspoguļo katra posteņa būtību un mērķi, kā to nosaka budžeta lēmējinstitūcija. Atsevišķie virsraksti (sadaļa, nodaļa, pants vai pozīcija) sniedz oficiālu nomenklatūras aprakstu.

Apropriāciju atcelšana

Neizmantotās apropriācijas, kuras vairs nevar izmantot.

Apropriāciju pārnešana

Izņēmums no gada pārskata principa tiktāl, ciktāl apropriācijas, kuras konkrētajā budžeta gadā nav bijis iespējams izmantot, var, ievērojot stingrus nosacījumus, izņēmuma kārtā tikt pārnestas izmantošanai nākamajā gadā.

Saistības

Juridiski saistošs solījums piešķirt finansējumu, ja ir izpildīti noteikti nosacījumi. ES apņemas atlīdzināt savu daļu no ES finansēta projekta izmaksām. Šodienas saistības ir rītdienas maksājumi. Šodienas maksājumi ir vakardienas saistības.

Saistību apropriācijas

Saistību apropriācijas sedz to juridisko saistību (līgumu, dotāciju nolīgumu/lēmumu) kopējās izmaksas, kuras varētu tikt parakstītas kārtējā finanšu gadā.

Kārtējās darba izmaksas

Shēmas saistību pieaugums, ko rada darbs kārtējā finanšu gadā.

Saistību atcelšana

Rīcība, ar kuru tiek atceltas iepriekšējās saistības (vai to daļa).

Definētu pabalstu shēma

Pensiju shēma vai cita pensijas pabalsta shēma, kuras noteikumos ir noteikti pabalsti neatkarīgi no maksājamām iemaksām un kurās pabalsti nav tieši saistīti ar shēmas ieguldījumiem. Shēma var būt fondēta vai nefondēta.

Atvasinātie instrumenti

Finanšu instrumenti, kuru vērtība ir saistīta ar kāda cita finanšu instrumenta, rādītāja vai preces vērtības izmaiņām. Atšķirībā no primārā finanšu instrumenta (piemēram, valsts obligācijas) turētāja, kuram ir neierobežotas tiesības saņemt naudu (vai kādu citu saimniecisko labumu) nākotnē, atvasinātā instrumenta turētājam ir tikai ierobežotas tiesības saņemt šādu labumu. Atvasinātā instrumenta piemērs ir regulētā tirgū netirgots valūtas nākotnes līgums.

Tieša pārvaldība

Budžeta izpildes režīms. Tiešas pārvaldības režīmā budžetu tieši izpilda Komisijas dienesti, izpildaģentūras vai trasta fondi.

Diskonta likme

Likme, ko izmanto, lai veiktu korekciju ar nolūku ņemt vērā naudas vērtību laikā. Diskontēšana ir metode, ko izmanto, lai salīdzinātu izmaksas un ieguvumus, kas rodas dažādos laika periodos.

Faktiskā procentu likme

Likme, ar kuru diskontē aplēstos nākotnes naudas ieņēmumus vai maksājumus visā finanšu aktīva vai finanšu saistību paredzamajā dzīves ciklā, lai iegūtu aktīva vai saistību neto uzskaites vērtību.

Finanšu aktīvi un saistības amortizētajā iegādes vērtībā

Visi finanšu aktīvi un saistības, kas atbilstoši starptautiskajiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem tiek novērtēti amortizētajā iegādes vērtībā.

Finanšu aktīvi vai saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā

Visi finanšu aktīvi vai saistības, kuri atbilstoši starptautiskajiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem tiek novērtēti patiesajā vērtībā un kuru patiesās vērtības izmaiņas atzīst pārpalikuma vai deficīta aprēķinā par attiecīgo periodu (t. i., atvasinātie instrumenti).

Finanšu korekcija

Finanšu korekciju mērķis ir aizsargāt ES budžetu no neatbilstoši veiktu izdevumu sloga. Ciktāl runa ir par dalītas pārvaldības režīmā veiktiem izdevumiem, par neatbilstoši veiktu maksājumu atgūšanu galvenokārt ir atbildīga dalībvalsts.

"Apstiprināta" finanšu korekcija ir tāda, kuru attiecīgā dalībvalsts ir pieņēmusi. "Izlemta" finanšu korekcija ir ar Komisijas lēmumu pieņemta, un tā vienmēr ir neto korekcija, saskaņā ar kuru dalībvalstij ir jāatmaksā nepareizi izmaksāti līdzekļi ES budžetā, tādējādi attiecīgajai dalībvalstij tiek galīgi samazināts piešķirtais finansējums. Šajā publikācijā apstiprinātās un izlemtās finanšu korekcijas ir iekļautas kā viena kategorija.

"Īstenota" finanšu korekcija ir tāda, ar kuru ir labots konstatētais pārkāpums.

Netieša pārvaldība

Budžeta izpildes režīms. Netiešas pārvaldības režīmā Komisija piešķir budžeta izpildes uzdevumus struktūrām, ko reglamentē ES tiesību akti vai valsts tiesību akti.

Pārtraukšana un apturēšana

Ja Komisija, pamatojoties uz savu darbu vai revīzijas iestāžu sniegto informāciju, konstatē, ka dalībvalsts nav novērsusi nopietnus trūkumus pārvaldības un kontroles sistēmās un/vai nav labojusi deklarētos un apstiprinātos neatbilstoši veiktos izdevumus, tā var pārtraukt vai apturēt maksājumus.

Pārkāpums

Pārkāpums ir darbība, kas neatbilst piemērojamiem ES vai valsts noteikumiem un kam ir potenciāli negatīva ietekme uz ES finanšu interesēm. Pārkāpumi var būt līdzekļus pieprasījušo saņēmēju vai par maksājumu veikšanu atbildīgo iestāžu rīcības rezultāts. Jēdziens "pārkāpums" ir plašāks nekā "krāpšana", kas ir rīcība, kuru var kvalificēt kā noziedzīgu nodarījumu.

Likvidējamās apropriācijas

Neizmantotās apropriācijas, kuras jāatceļ finanšu gada beigās. Likvidēšana nozīmē uz apropriāciju attiecināmās izdevumu radīšanas un/vai saistību uzņemšanās atļaujas pilnīgu vai daļēju atcelšanu. Tikai kopuzņēmumiem, kā norādīts to finanšu noteikumos, visas neizmantotās apropriācijas var iekļaut ieņēmumu un izdevumu aplēsē par maksimums trijiem nākamajiem finanšu gadiem (t. s. "N + 3" noteikums). Tāpēc KU likvidējamās apropriācijas var atkal aktivizēt līdz "N + 3" finanšu gadam.

Neizpildītās saistības

Dēvētas arī par *reste à liquider* (*RAL*), tās atspoguļo summu, par kādu ir notikusi budžeta saistību uzņemšanās, bet tai sekojošais maksājums vēl nav veikts. Tās parāda ES maksājumu saistības turpmākajos gados un izriet tieši no daudzgadu programmu pastāvēšanas un saistību un maksājumu apropriāciju nošķiršanas.

Pašu resursi

Galvenais ieņēmumu avots ES budžetam. Dažādie pašu resursi ir uzskaitīti piemērojamajā Lēmumā par pašu resursiem (Padomes Lēmums (ES, Euratom) 2020/2053), un tie ir tradicionālie pašu resursi, PVN pašu resursi, NKI pašu resursi un pašu resursi, kas pamatojas uz nereciklēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu.

Maksājumu apropriācijas

Maksājumu apropriācijas sedz kārtējā gadā maksājamus izdevumus, kas izriet no juridiskām saistībām, kuru uzņemšanās notikusi kārtējā gadā un/vai iepriekšējos gados.

Priekšfinansējums

Maksājums, kas paredzēts, lai saņēmējam izsniegtu apgrozāmos līdzekļus. To var sadalīt vairākos maksājumos saskaņā ar pamatā esošā līguma, lēmuma, nolīguma vai tiesību pamatakta noteikumiem. Apgrozāmos līdzekļus jeb avansu izmanto mērķim, kuram tas piešķirts, nolīgumā noteiktajā periodā, vai arī to atmaksā.

Preventīvs pasākums

Preventīvie pasākumi, ko Komisija var veikt, lai aizsargātu ES budžetu gadījumos, kad Komisija ir informēta par iespējamiem trūkumiem, ietver to maksājumu pārtraukšanu un apturēšanu, kuri no ES budžeta veikti darbības programmā.

***Reste à liquider* (*RAL*)**

Dēvētas arī par *neizpildītajām saistībām*, tās atspoguļo summu, par kādu ir notikusi budžeta saistību uzņemšanās, bet tai sekojošais maksājums vēl nav veikts. Tās parāda ES maksājumu saistības turpmākajos gados un izriet tieši no daudzgadu programmu pastāvēšanas un saistību un maksājumu apropriāciju nošķiršanas.

Dalīta pārvaldība

Budžeta izpildes režīms. Dalītās pārvaldības režīmā budžeta izpildes uzdevumi tiek deleģēti dalībvalstīm. Apmēram trīs ceturtdaļas ES izdevumu ietilpst šajā izpildes režīmā.

Tradicionālie pašu resursi

Tradicionālie pašu resursi ir definēti piemērojamajā Lēmumā par pašu resursiem (Padomes Lēmums (ES, Euratom) 2020/2053) un ietver galvenokārt muitas nodokļus un cukura nodevas.

Pārvietojumi (starp budžeta pozīcijām)

Pārvietojumi starp budžeta pozīcijām nozīmē, ka finanšu gada laikā apropriācijas tiek pārvietotas no vienas budžeta pozīcijas uz citu, un tādējādi tie ir izņēmums no budžeta specifikācijas principa. Tomēr Līgumā par Eiropas Savienības darbību tos ir nepārprotami atļauts veikt – saskaņā ar Finanšu regulā (FR) paredzētajiem nosacījumiem. FR ir identificēti dažādi pārvietojumu veidi atkarībā no tā, vai tie ir starp budžeta sadaļām, nodaļām, pantiem vai pozīcijām vai to ietvaros, un to veikšanai ir vajadzīgas dažāda līmeņa atļaujas.

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

"Apvārsnis 2020"	Pamatprogramma "Apvārsnis 2020"
AC	amortizētā iegādes vērtība
AFS	pieejams pārdošanai
AMIF	Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds
ANM	Atveseļošanas un noturības mehānisms
AOD	deleģētie kredītrīkotāji
ATM	gaisa satiksmes pārvaldība
BKR	Brexit korekcijas rezerve
BTF	biržā tirgots fonds
BUFI fonds	Budžeta naudas sodu fonds
CCS LGF	kultūras un radošo nozaru garantiju mehānisms
CIP	Konkurētspējas un inovāciju pamatprogramma
COSME	Uzņēmumu konkurētspējas un mazo un vidējo uzņēmumu programma
COSO	Tredveja komisijas atbalsta organizāciju komiteja
D&WM	ekspluatācijas pārtraukšana un atkritumu apsaimniekošana
DFS	daudzgadu finanšu shēma
EAD	riska darījumu vērtība saistību nepildīšanas gadījumā
EAF	Eiropas Attīstības fonds
EaSI	Nodarbinātība un sociālā inovācija
EĀDD	Eiropas Ārējās darbības dienests
EBTA	Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija
ECB	Eiropas Centrālā banka
ECL	paredzamie kredītzaudējumi
ECOFIN	Ekonomikas un finanšu padome
EDIF	Garantijas mehānisms Rietumbalkānos
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EFIA	Eiropas Fonds ilgtspējīgai attīstībai
EFSE	Eiropas Fonds Dienvidaustrumeiropai
EFSI	Eiropas Finanšu stabilitātes instruments
EFSM	Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisms
EGN	Eiropas Savienības grāmatvedības noteikums
EGNOS	Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma sistēma
EIB	Eiropas Investīciju banka
EIF	Eiropas Investīciju fonds
EISI PI	Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta parāda instruments
EISI 2	Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments
EK	Eiropas Komisija
EKPI	Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instruments

ElectriFI	Elektrifikācijas finansēšanas iniciatīva
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
ELGF	Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds
ELM	ārējo aizdevumu pilnvaras
EJZF	Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds
EMS	ekonomiskā un monetārā savienība
ENEF	Uzņēmumu paplašināšanas fonds
ENIF	Uzņēmumu inovācijas fonds
EP	Eiropas Parlaments
EP deputāts	Eiropas Parlamenta deputāts
ERAB	Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ERI	EIB noturības iniciatīva
EKA	Eiropas Kosmosa aģentūra
ERP	Eiropas Revīzijas palāta
ESF	Eiropas Sociālais fonds
ESI fondi	Eiropas strukturālie un investīciju fondi
ESIF	Eiropas Stratēģisko investīciju fonds
ESM	Eiropas Stabilitātes mehānisms
ESSF	Eiropas Savienības Solidaritātes fonds
FGC	finanšu garantiju līgums
ETS	emisijas kvotu tirdzniecības sistēma
ES	Eiropas Savienība
EUMETSAT	Eiropas Meteoroloģisko satelītu izmantošanas organizācija
Euratom	Eiropas Atomenerģijas kopiena
FIFO	princips “pirmais iekšā – pirmais ārā”
FP7	Septītā pamatprogramma pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai
FR	ES Finanšu regula
FSDA	finanšu pārskatu apspriešana un analīze
FVNA	patiesā vērtība ar atspoguļojumu neto aktīvu / pašu kapitāla aprēķinā
FVSD	patiesā vērtība ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā
GDP	gada darbības pārskats
GNSS	globāla navigācijas satelītu sistēma
HLRCP	augsta līmeņa riska un atbilstības politika
IBMF	Integrētās robežu pārvaldības fonds
IF	Inovāciju fonds
IIW	infrastruktūras un inovācijas investīciju platforma
IKP	iekšzemes kopprodukts
IT	informācijas tehnoloģijas

ITER	starptautiskais eksperimentālais kodoltermiskais reaktors
JRC	Kopīgais pētniecības centrs
JSIS	kopīgā veselības apdrošināšanas shēma
KU	kopuzņēmums
KF	Kohēzijas fonds
KLP	kopējā lauksaimniecības politika
KNR	Kopīgo noteikumu regula
CRII+	Papildinātā investīciju iniciatīva reaģēšanai uz koronavīrusu
CRO	risku direktors
KUF	kopējais uzkrājumu fonds
LESD	Līgums par Eiropas Savienības darbību
LGD	saistību nepildīšanas zaudējumu rādītājs
LGF	aizdevumu garantiju mehānisms
LGTT	aizdevumu garantijas instruments *TEN-T* projektiem
Likvidējamā EOTK	likvidējamā Eiropas Ogļu un tērauda kopiena
MAP	daudzgadu programma – vidēju uzņēmumu finansiālās integrācijas programma
MB	maksājumu bilance
MFP	makrofinansiālā palīdzība
MIM	Savstarpējās apdrošināšanas mehānisms
NTF	naudas tirgus fonds
MMVU	mikrouzņēmums, mazs vai vidējs uzņēmums / mikrouzņēmumi, mazie un vidējie uzņēmumi
MVU	mazs vai vidējs uzņēmums / mazie un vidējie uzņēmumi
NDICI	Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instruments
NGEU	*NextGenerationEU*
NKI	nacionālais kopienākums
ORD	Lēmums par pašu resursiem
PD	saistību nepildīšanas varbūtība
PF4EE	Energoefektivitātes privātā finansējuma instruments
PGF	Dalībnieku garantiju fonds
PLAI	Pagaidu lauku attīstības instruments
UASM	Ukrainas aizdevumu sadarbības mehānisms
POCI	iegādāts vai iniciēts ar samazinātu kredītvērtību
PPP	publiskā un privātā sektora partnerība
POI	projektu obligāciju iniciatīva
PSEO	Eiropas ierēdņu pensiju shēma
PVN	pievienotās vērtības nodoklis
RAL	*reste à liquider* (neizpildītās saistības)
RDFM	riska dalīšanas finanšu mehānisms

RTD	pētniecība, tehnoloģiju attīstība un demonstrējumi
S&P	*Standard & Poor's Financial Services LLC*
SANAD	*MENA* fonds mikrouzņēmumiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem
Sapard	Īpašā pirmspievienošanās programma lauksaimniecības un lauku attīstībai
SEMED	Vidusjūras dienvidu un austrumu reģiona mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu finansiālās integrācijas programma
SICR	būtisks kredītriska pieaugums
SIUGI	instruments MVU iniciatīvai saistībā ar neierobežotām garantijām
SMEW	MVU platforma (mazo un vidējo uzņēmumu platforma)
SPSGS	starptautiskie publiskā sektora grāmatvedības standarti
STEP	Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma
SURE	Atbalsta instruments bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
TPR	Tradicionālie pašu resursi